

Daniel Bensaid & Henri Weber

Maj 1968, en generalrepetition

René Coeckelberghs Partisanförlag 1968
Översättning: Ulla Bergryd och Lars Sjögren

Till Gilles Tautin, aktivist i UJCML,
Till Henri Blanchet och Pierre Beylot, metallarbetare mördade av kravallpolisen

Författarna:

Daniel Bensaid, född i Toulouse den 25 mars 1946, död 2 januari 2010. Var politiskt verksam inom den franska kommunistiska studentföreningen (1962-1966). Blev sedan medlem i JCR. Grundade tillsammans med Daniel Cohn-Bendit den 22 mars-rörelsen. Politbyrå-medlem av *la Ligue Communiste* (franska sektionen av den Fjärde Internationalen).

Sedan: Professor i filosofi i Paris. Medlem i LCR till sin död (i cancer).

Henri Weber, född i Leninabad (i Sovjet) den 23 juni 1944. Blev medlem i den franska kommunistiska studentföreningen och uteslöts 1966 tillsammans med sektionen av den filosofiska fakulteten. Bildade april 1966 med den uteslutna kärnan *Jeunesse Communiste Révolutionnaire*. När JCR förbjöds den 12 juni 1968 bildades *Rouge* som i april 1969 tog namnet *la Ligue Communiste*. Politbyrå-medlem i *la Ligue Communiste*.

Sedan: Doktorsexamen i filosofi och statsvetenskap. Medlem i det franska socialistpartiet på 1980-talet, partisekreterare (1993-2008).

[Biografierna uppdaterade 2010]

Innehåll

Inledande anmärkning	1
Första delen. Studentrörelsen och krisen (vad förmår vänstergrupperna uträtta?).....	1
Introduktion: en ny generation av revolutionära aktivister	1
Kapitalismen fångad i sin egen fälla	2
Arbetarrörelsens kris	4
1. Från ideologisk kamp till direkt aktion	6
Nya kampformer: från Bryssel till Berlin	6
Utnyttjandet av nya kampformer.....	8
De nya kampformernas roll.....	9
2. Studentrörelsens plats och funktion	10
Explosionen på universiteten	10
Studentrörelsens av konjunkturerna bestämda roll	11
3. Den franska studentrörelsen: vänstergruppernas uppkomst.....	12
Studentfackliga erfarenheter.	13
Krisen inom Union des Etudiants Communistes.....	16
Vänsterfraktionen (uppkomsten av Jeunesse Communiste Révolutionnaire [JCR])	17
Återtagandet av kontrollen	18
Ulm-riktningen (UJCMLs uppkomst).....	19
UECs sprängning.....	21
Studentrörelsens splittring i smågrupper.....	24
4. Den franska studentrörelsen. Genomgång av vänstergrupperna.....	24
Sekt och vänstergrupp	25
1. En levande karikatyr på den sektaristiska vänstergruppen: FER-Révoltes.....	27
2. UJCML vid korsvägen	31
3. JCR: från smågrupp till politisk grupp.....	38
5. Studenterna återupptar kampen. Krisen inom UNEF.....	45
Studenternas kamp, arbetarnas kamp	47
Gammal och ny studentrörelse	50
Nanterremodellen och '22 mars'	50
De makthavandes hållning: från 'laissez-faire' till direkt repression	55
6. Att våga kämpa.....	56
Demonstrationen den 3 maj: massornas spontanitet	58
Lördagen den 4, söndag den 5 maj: en provisorisk ledning genom en organisationskartell	61
7. Att kunna kämpa... ..	62
Två taktiker	62
Bokslut över demonstrationerna den 6 maj.....	64
Att vinna opinionen.....	65
Onsdagen den 8 maj: de etablerades försök att vinna kontroll över rörelsen.....	67
Två dygns eftertanke	68
8. Kämpa!	72
Barrikadernas innebörd	74
Studentrörelsen som tillfällig ersättning för avantgardepartiet	76
Andra delen. Från fakulteterna till fabrikena	78
9. Från fakulteterna till fabrikena.....	78
Varför inträffade den sociala explosionen?.....	78
Utbrotten.....	81
Den 13 maj: en sprängbräda.....	82
Omöjligt för studenterna att lämna över till arbetarna. Omöjligt att ersätta det Revolutionära Partiet	84

10. Återtagandet av makten misslyckas	86
Försöket att återta makten på universiteten	86
Försöket att återta makten i parlamentet	87
Ett sista försök: förhandlingar	89
11. Revolutionär eller förrevolutionär kris	90
Den revolutionära situationen?	90
Subjektets roll	93
12. Makten står till förfogande	97
Regimens upplösning	97
‘Séguy, vem är det!’	100
Det som var möjligt: två maktcentra	102
Arbetarmakten saknar initiativ	108
Var en upprorsstrejk möjlig?	108
Bourgeoisins styrkor	109
Proletariatets beväpning	111
Ideologierna på avvägar	113
Kapitalismen utvecklas	114
Produktionen ‘socialiseras’	114
Arbetarnas situation förbättras	114
13. Regimen åter etablerad	116
Varifrån kommer regimens plötsliga styrka?	116
Hur CGT krossar en strejk	118
‘Valen är en taskig fälla’	119
Avslutning	123
Och nu?	123
Organisationsstriden	124
Vilken revolution?	126
Efterskrift, våren 1969	128
I. Efter maj: nödvändigheten av en organisation	129
II. Kommunistiska Förbundet – en länk i utvecklingen från smågrupper till parti	130
III. Förbundets politiska aktivitet	132
Kommunistiska Förbundet och Internationalen	135
I. Stalinismens internationella räckvidd och återvändandet till internationalismen	135
II. Resa till nattens ände	136
III. Den historiska kontinuiteten	137
Förkortningar	139

Inledande anmärkning

Denna bok skrevs under besvärliga omständigheter: 'författarna' är inte publicister utan aktivister. Under hela sommaren 1968 stod de inför omfattande och pressande uppgifter. Dessutom drabbades deras organisation, Jeunesse Communiste Révolutionnaire, av förbud och förföljelse. Ett dussin aktivister spärrades in i fängelse ... Husundersökningar och polisövervakning blev allt vanligare och vi tvingades till snabba byten av uppehållsort ... Kort sagt, vi har inte kunnat dra fördel av det lugn, den samling och de möjligheter till dokumentation som gynnar litterärt arbete. Därför måste läsaren ursäkta oss brister i detaljprecision och stilistiska klumpigheter ..

En del av texten redigerades före den 12 juni 1968, det datum då vänstergrupperna upplöstes genom ministerdekret. Vi ansåg det onödigt att lägga till ett 'ex-' framför grupperna varje gång vi nämnde en av dem. Läsaren får själv göra det tillägget ...

Den här boken vänder sig till Maj-aktivisterna. Den är inte någon lärd historisk eller sociologisk avhandling. Det uttömmande, vetenskapliga studiet av Majrevolutionen återstår att göra. Det kommer att bli ett kollektivt arbete av tusentals aktivister som, inom sina olika områden, idag gör en genomgång av de sociala striderna. Till Maj-aktivisterna har vi velat ge informationer och analyser som kan tänkas öppna perspektiv och stimulera till debatt. Texten har även en polemisk sida. Polemiken är en ofrånkomlig och fruktbar form för ideologisk kamp inom arbetarrörelsen. Den är den revolutionära marxismens favoritvapen. Men den måste vara lojal och konstruktiv. Vår polemik håller sig inom dessa gränser även när den är våldsam. Vi sjunker aldrig ner till förtal och personförföljelse. Till dem som får känna på våra hugg sträcker vi också fram brodershanden:

Det var bara början ... kampen fortsätter!

Första delen. Studentrörelsen och krisen (vad förmår vänstergrupperna uträtta?)

Utan styrande organisation, sprids massornas energi för vinden som ånga som inte stängts in i en cylinder...

Det revolutionära ledarskapets konst består i de mest kritiska ögonblicken till nio tiondelar av förmågan att uppfatta massornas röst ... fast det samtidigt är nödvändigt att se längre.

Leo Trotskij, *Den ryska revolutionens historia* (1930).

Introduktion: en ny generation av revolutionära aktivister

Ett nytt spöke hemsöker den kapitalistiska världen, vänstergruppernas spöke. I USA, Japan, Västeuropa uppstår sedan ett tiotal år tillbaka nya unga avant-garden vars politiska aktivitet kontrasterar våldsamt mot de traditionella arbetarpartiernas salvelsefulla anpassning. Dessa etablerade partier har blivit respektabla och respekterade institutioner, som medagerar i den borgerliga demokratins parlamentariska riter. Vänstergrupperna kämpar inte under beprövade fanor. De har utgått ur socialdemokratien eller ur de stalinistiska partierna och de tillhör ännu den föga kända värld som pressen råkar upptäcka när den tolkar deras initialer under någon demonstration.

Den nya generationen av revolutionära aktivister kom till politiken under det speciella tecknet på en dubbel kris: å ena sidan går den västliga kapitalismen in i en kritisk fas efter att ha gett ett ytligt intryck av att lösa sina problem. Å andra sidan är den internationella arbetarrörelsen splittrad i fraktioner, söndersliten av uppgörelser och inte längre den säkra fasta punkt från

vilken varje militant hoppas på sin frälsning. I dag måste var och en anstränga sig att själv bestämma sin hållning till teorier och program.

Kapitalismen fångad i sin egen fälla

Sedan det kalla krigets början har kapprustningen stimulerat till en ständig teknologisk innovationsprocess. Man kunde inte kosta på sig att hålla patent i reserv med risk att komma på efterkälken i den livsavgörande konkurrensen. Innovationen, som först tillämpades inom det militära området och snabbt vidgades till att omfatta industriproduktionen, fick den dubbla konsekvensen att skapa avsättning inom varusektorn och att i uppdriven takt öka de avancerade kapitalistiska ländernas produktionskapacitet.

En sådan utveckling kunde inte försörja sig själv hur länge som helst. Kolonialkriget utvecklades snabbt från ekonomisk avsättningsmöjlighet till politisk fara när Vietnam ersätter Korea. Det blir således nödvändigt för bourgeoisin att hitta nya marknader; därför utvecklas en allt mer inflammerad konkurrens mellan de kapitalistiska länderna. Krig mellan de imperialistiska makterna, det traditionella medlet att fördela världsmarknaden i enlighet med aktuella styrkeförhållanden, skulle nu leda till självmord och lämna fältet fritt åt Sovjet och Kina.

De kapitalistiska samhällena som i tjugo år arbetat fram sina egna motsättningar, går idag in i en djup kris. Ungdomen upplever denna kris på två plan: de borgerliga 'värdenas' kris och de kapitalistiska utbildningsstrukturernas kris.

Värdekrisen

Krisen inom de borgerliga värdena och ideologierna är förståelig. Om det är sant att borgarna alltid hämtat upp ofullgångna eller krossade initiativ från det skapande proletariatet och därigenom kunnat förnya sina teman och doktriner – exempel på detta är beroendet hos neokapitalismens teoretiker av erfarenheterna från 1936 och 1945 – måste proletariatets stagnation som klass leda till borgarklassens intellektuella stagnation.

Ännu under den storindustriella kapitalismen då tullspärrarna håller på att avlägsnas söker borgarklassen sitt ideologiska själv rättfärdigande inom ett spektrum av anakronistiska värden från 1789, som dagligen får sin öppna dementi av den borgerliga praktiken. Nationen, familjen, medborgaren är ofta för ungdomen ingenting annat än litterära klichéer utan liv. Emedan dess roll för länge sedan borde vara utspelad är borgarklassen oförmögen att ge ett enda belegg för sin historiska uppgift. Därför utsätter den sig för en bred protest mot sin livsstil, grundad på privatkonsumtionen, en protest som tar sig många uttryck. Den innebär en vägran att acceptera den framtid det borgerliga samhället utlovar och en vägran att acceptera själva detta samhälle.

Denna vägran har svårt att finna en politisk form som bygger på revolutionär praktik och teori. Den bildar grogrunden för en mängd grupper och sekter som uttrycker sin förvirrade protest mot det borgerliga systemet. I sin mest obearbetade form tar sig revolten uttryck i narkotikabruk, avvikande klädsel och frisyr, asocialt beteende. Den kan sträcka sig ända till upprättandet av sub-kulturer eller ritualiserade små-samhällen. I en mer utarbetad form möter vi den i form av diverse icke-våldsrörelser, från antikärnvapen-kampanjer till beatnicks och hippies.

I allmänhet tar sig denna vägran uttryck i medkänslan med offren för det kapitalistiska förtrycket; stundom kanaliseras den i solidaritet med de aktivt kämpande krafterna. Den sista tiden har en del aktivister ansträngt sig att leda in denna vägran på det revolutionära engagemangets väg. Detta har mött många nederlag och arbetet har ofta fått återtas från utgångspunkten.

Det skulle vara ett misstag att härleda ungdomens politisering ur ett intellektuellt medvetandegörande. Under förra århundradet återspeglades klassamhället hos ungdomen i en närmast oöverstiglig klyfta mellan unga arbetare och borgarklassens blivande administratörer och militärer. Idag är denna klyvnad inte längre så skarp och den numeriskt utökade studentgruppen intar en strategiskt viktig position.

För att ansluta sig till proletariats historiska kamp räcker det verkligen inte att man upplever de borgerliga värderingarnas kris med hjälp av sitt splittrade filosofiska medvetande. I de litterära antologierna finner man många exempel på borgare som brutit med sin klass och skrivit sig fram till ett engagemang för 'den revolutionära saken'. För att hela ungdomsskikt, viktiga grupper ur studentmiljön skulle gå till politisk aktion krävdes det att den vaga känsla av obehag som värdekrisen skapade fördjupades och konkretiserades av problemen inom utbildningsväsendet.

Krisen inom utbildningsväsendet

Den snabba utvecklingen av de kapitalistiska ländernas produktivkrafter omedelbart efter kriget innebar en omvälvning när det gällde behovet av arbetskraft. Allmänt uttryckt: det gällde att anpassa den speciella del av produktivkrafterna som utgörs av den mänskliga arbetskraften till den nivå som uppnåtts av produktivkrafternas teknisk-materiella del. Dvs. man måste oavbrutet utbilda fler kvalificerade och högt kvalificerade arbetare; man måste med andra ord försäkra sig om en total höjning av den genomsnittliga kvalifikationsnivån.

Att tillfredsställa dessa nya behov innebar en radikal omvandling av det kapitalistiska utbildningssystemet, som genom den liberala borgarklassens likgiltighet kommit in i ett förlamande förfall. Den liberala borgerlighetens politiska filosofi i den tredje och fjärde republiken kan sammanfattas i det berömda uttrycket 'efter mig syndafloden'. De parlamentariska politikerna representerade en eller annan påtryckningsgrupp som råkade inneha hegemonin för tillfället på grund av valsystemets utformning. De kände sig osäkra på möjligheterna att politiskt överleva en grundligare lagstiftningsändring. Därför hade de föga lust att dra på sig det omak som är förknippat med större uppgifter. De lämnade till sina efterkommande att reda upp skuldboet.

Den starka gaullistiska staten föddes ur den algeriska krisen och tvingades bryta med den ineffektiva parlamentarismens traditioner.

Man vände sig från den nedåtgående kolonialbourgeoisin och prioriterade den på kapitalistisk konkurrens inriktade industribourgeoisin. Erfarenheterna av EEC driver snabbt fram konsekvenserna av detta val.

Universitetsreformen framstod som en angelägenhet av yttersta vikt. Akademiska och överåriga utbildningsprogram, auktoritär och ineffektiv pedagogik, allt måste revideras. Men uppgiften var inte problemfri.

Dels fordrade detta stora investeringar. Emedan borgarna inte reagerar som klass när det gäller att betala utan försöker att vältra över utgifterna på sin konkurrent, visar de sig mycket motvilliga när det gäller gemensamma utgifter. Dels innebar universitetsreformen en politisk fara. Höjer man kvalifikationsnivån, dvs. studienivån, kan man ge arbetarna medel att klarare förstå produktionssystemet och deras egen plats i detta; åtskillnaden mellan de ledande – de som har beslutsrätten – och arbetarna framstår mindre och mindre som en teknisk fråga, mer och mer som en social fråga.

Av dessa finansiella och politiska skäl framstår Fouchetreformen som uttrycket för ett blandat tänkande. Den var en pragmatisk improvisation som gavs en halvhjärtad tillämpning. Desto lättare var det för studenterna att avslöja dess konsekvenser.

De uppfattade att borgarklassen, angelägen om ett 'räntabelt' universitet, ämnade tvinga på dem en strikt specialisering: specialiseringen är en billighetsutbildning. Kropparbetaren får en utbildning som fixerar honom som tekniker: hans aktivitetsfält förblir begränsat liksom hans kunskapsfält, han förblir oförmögen att ifrågasätta den ekonomiska organisationen. Sålunda erbjuder Gui-planen och Fouchetplanen en dyster framtid åt studenterna som berövas möjligheterna till mångfasetterad utbildning och till kunskaper av en sådan allmängiltighet att det blir möjligt att anpassa sig till den snabba tekniska utvecklingen. Framtida arbetsledare – kanske. Framtida arbetslösa – säkerligen. Så uppfattar studenterna det.

För att 'specialiseras' måste studenterna också gå igenom ett urval. Detta urval är i allmänhet en funktion av kortsiktiga ekonomiska intressen hos 'avnämarna' – arbetsköparna (som får större och större plats i urvalsnämnderna). I andra fall syftar selektionen till att bibehålla korporationernas och koteriernas privilegier (arkitektskrået är typexemplet på detta), på bekostnad av det verkliga samhällsintresset. Kriterierna för detta urval är föga utarbetade; de examina och studieprogram de är knutna till åstadkommer i sin tur en selektion genom utkuggning. Denna gynnar studenter från borgarklassen vars 'kulturella miljö' förberett dem för denna typ av erfarenhet.

Det ideologiska förkastandet av den kapitalistiska kulturen, som ännu är oklar och förvirrad, kan skärpa sina konturer och vinna kraft genom förkastandet av det borgerliga universitetet; man förkastar det som universitetet förbereder till och det sätt varpå denna förberedelse går till. Kampen mot det borgerliga universitetet är det speciella uttryck som studentens vägran inför det borgerliga samhället tar sig. Kampen politiseras omgående eftersom den riktar sig mot klassuniversitetet. Slagorden som uttrycker kampen är ofta 'maximalistiska'; dvs. de kräver ett universitet och en 'studentstatus' som inte kan uppnås annat än genom en radikal omvandling av hela samhället; kraven förutsätter revolution. Det är därför studenternas kamp förefaller utopistisk och utan de 'positiva bidrag' och de 'konstruktiva element' man väntar sig av den.

Eftersom de inte finner något utvecklat revolutionärt parti inom vars ram de kunde kämpa mot det kapitalistiska samhällets struktur, hänger sig studenterna åt 'maximalism' och 'globalism'. Det är också deras sätt att inkompetensförklara det franska kommunistpartiet som sedan 1921, i kraft av Oktober, utgör den socialistiska revolutionens formella, men inte faktiska representant.

Arbetarrörelsens kris

Den ungdom som vägrar att acceptera det kapitalistiska systemet tvekar att finna sig tillrätta i den internationella arbetarrörelse som splittrats av stalinismens kris.

Den stalinistiska byråkratin ser sin nationella och internationella grund raseras under sina fötter. I Sovjet har utvecklingen av produktivkrafterna och förekomsten av en allt starkare arbetarklass kastat nytt ljus över den härskande gruppen av privilegierade byråkrater som tillägnar sig det sociala överskottet och sprider sina förgreningar in i samhällets administrativa och teknokratiska skikt. På det internationella området innebär den koloniala revolutionens segerrika frammarsch en kraftig stöt mot det status quo genom vilket den sovjetiska byråkratin uppehöll sina privilegier under förevändningar som 'socialism i ett land' eller 'fredlig samlevnad'.

De arbetarbyråkratier som hade Kreml som borgensman och i kraft av detta styrde och ställde med den internationella arbetarrörelsen framstår i dag i sin tragiska nakenhet. Under stalinismens blomstringsperiod doldes kommunistpartiernas socialdemokrativering av deras rigida organisation. Idag, under stalinismens upplösning understryks och påskyndas denna utveckling.

När den stalinistiska monoliten störtar samman, bryts också den karikatymässiga envägs-internationalism som var förknippad med den. Därigenom frigörs en mängd revolutionär energi, bärare av en ny internationalism, framsprungen ur kampen. Togliattis polycentrism är visserligen avsedd att ge fritt lopp åt den 'fredliga vägens' parlamentariska opportunism inom de franska, italienska och finska kommunistpartierna; men den möjliggör samtidigt en 'vänstertolkning', illustrerad av det cubanska KPs 'hårda linje'.

Vilken ung människa har Bresjnev till revolutionär hjälte? För vilken ung människa är Sovjet socialismens fosterland? Allt eftersom Sovjets revolutionära prestige sjunker lämnas fältet fritt åt nya inflytelser, nya symboler.

Då konstruktionen av stalinistiska 'sanningar' störtar samman återknyter ungdomen, efter fyrtio år av ljusskygghet och historieförfalskningar, kontakten med marxismens klassiker, Marx, Lenin, Rosa Luxemburg, Trotskij. 'Partiets intellektuella' lämnar ofta intet annat i arv till denna ungdom än en otrolig politisk analfabetism, resultatet av åratals proletär ödmjukhet inför det man trodde vara Oktoberrevolutionen. Vad värre är, minsta fråga, minsta tvekan sätter dem i personlig fara. Ty skulle de vara modiga nog att studera sammanhanget mellan sina olika, spridda 'misstag', skulle de avslöja stalinismens logik, då skulle hela deras egna politiska förflutna ömkligen reduceras till stoft.

För ungdomen är det inte en exegetmöda att åter bearbeta marxismens malmåder, som sträcker sig fram till oss via vänsteroppositionen mot stalinismen – det är ett stimulerande nydanarbete.

Detta desto mera som den nya revolutionära generationen i den koloniala revolutionen, dess ledare och teoretiker, upplever aktualiseringen av en marxism man trodde sig haft nöjet att dödförklara. Inflytandet från den koloniala revolutionen, som först var förvirrat och känslomässigt har visat sig i maoismens och fanonismens framgångar. Det västerländska 'revolutionärerna' sökte i en given internationell strategi ett alibi för sin egen maktlöshet. Teserna om 'stormcentra' och 'landsbygdens inringning av städerna' skapade en internationell fördelning av uppgifterna och krävde av det västerländska proletariatet blott att det skulle visa sig 'solidariskt' med 'den kämpande tredje världen' och att det skulle störa imperialismens etapplinjer. Detta är att upphöja till princip ett provisoriskt tillstånd som beror på en rad historiska reträtter.

Denna 'tredje världs-ideologi' visade sig förfelad just där den trodde sig finna sin bästa bekräftelse. I Vietnam tog kraftmätningen internationell karaktär och krävde en motsvarande insats: en vietnamesisk seger .var en uppmuntran för alla revolutionära krafter och beviset för en möjlig seger: ett nederlag skulle innebära tillbakagång och stillestånd.

Samtidigt som den vietnamesiska konfliktens internationella räckvidd framstod som klar krävde Ches fältrop 'skapa två, tre, flera Vietnam' en internationell revolutionär strategi. Vi vet att USA kan trappa upp ytterligare med taktiska atomvapen och stridsgas. Vietnameserna står som militära segrare på den nuvarande vapennivån – deras internationella garanti för en seger är att alla den vietnamesiska revolutionens anhängare lyckas upprätthålla de internationella styrkeförhållandena.

Ches fältrop är det medvetna uttrycket för detta fenomen. Det belyser det ömsesidiga beroendet mellan de olika fronterna – solidariteten som inte är välgörenhet. Det rör sig i varje ögonblick om att levandegöra det vietnamesiska folkets kamp men också dess beslutsamhet, dess kampmetoder, dess hopp om seger; detta är att genom solidariteten upptäcka att segern är möjlig och att dagligen erfara det i sin kamp. Den vietnamesiska revolutionen, vidareförd av Ches fältrop och hans exempel har låtit en hel generation födas under den segerrika revolutionens tecken.

Kampen för FNLs seger har spelat en medvetandegörande roll för det kommande avantgardet. Det har blivit rörligare och mer homogent. Den sålunda upplevda solidariteten fungerade som en aktiv inträdeskurs till den revolutionära marxismen. De unga militanterna har här blivit medvetna om vad imperialismen är, om vad den chrusjtjovska strategin för fredlig samlevnad innebär, på vad sätt den myntas ut i de kommunistiska partiernas politik och om fredsrörelsespektaklet.

Hädanefter kan det inte bli fråga om att avsäga sig sina egna uppgifter med hänvisning till något 'stormcentrum'. När de tyska studenterna efter attentatet mot Dutschke stormade fram på gatorna under ropet: 'Två, tre Vietnam! Vi börjar med Springer!' hade de själva tillägnat sig den vietnamesiska revolutionens innebörd och överfört till praktiken sin förståelse för kampfronternas ömsesidiga beroende.

Det är under den anti-imperialistiska kampen för Vietnam som det nya avantgardet vunnit sin erfarenhet och mognad. CVB och CVN i Frankrike, Vietnam Solidarity Campaign i Storbritannien har skaffat sig erfarenheter av massaktioner inom ett område som låg utanför de traditionella partiernas hegemoni. Dessutom: samtidigt som den koloniala revolutionen förändrade de internationella styrkeförhållandena så ledde den till att vördnaden för etablerade organisationer upphörde. Inför OLAS-teserna finns det inga kommunister med gudomlig rätt: man kan inte längre bli revolutionär genom att ansluta sig till ett parti som bär den etiketten. Om det är varje revolutionärs plikt att göra revolution så finns det inte längre några politiska monopol.

Tidigare fanns det en gyllene regel för de unga inom PCF även om de stod i opposition: 'utanför partiet finns ingen frälsning'. Nu är uteslutning inte längre lika med politisk död. Det är därför att de nya revolutionära generationernas vägran inför det borgerliga samhället systemet är total som de avvisar de traditionella arbetarorganisationerna. Dessa upplevs som kuggar i maskineriet, ansvarshavande institutioner, integrerade, inriktade på kortsiktiga mål.

Vänstergrupperna, som har kommit ut ur socialdemokratin eller de stalinistiska partierna, växer fram överallt, från Berkeley till Tokyo, från Rom till Warszawa. Nästan alla hänför sig till någon av de grundläggande tendenserna inom arbetarrörelsen: kontinuiteten är klar i linjerna från vänsteropposition till guevarism, från stalinism till vissa former av maoism, från den frihetliga traditionen till dagens anarkism.

Under Majrevolten visade vänstergrupperna att de var något annat än en kafévänster, ett underhållande och exotiskt marginalfenomen i den politiska faunan. De trädde ut ur skuggan av de partier som närt dem och övergick från en ideologisk till en direkt konfrontation med kapitalismen.

1. Från ideologisk kamp till direkt aktion

Nya kampformer: från Bryssel till Berlin

Man kan bedöma vänstergruppernas kvalitativa utveckling på innehållet i deras internationella initiativ under en tvåårsperiod. Den internationella demonstrationen i Liège, den 15 oktober 1966 (5.000 demonstranter från 10 europeiska länder demonstrerade under 5 timmar) innebar blott ett bekräftande av deras existens.

Brysselkonferensen den 11 och 12 mars 1967 bar redan vittnesbörd om en annan politisk mognad. Under två dagars tid utbytte delegationerna erfarenheter och kom överens om gemensamma linjer i det europeiska arbetet för stöd åt FNL och uppsägandet av de militära fördragen. 'Det vietnamesiska folkets kamp mot yankee-imperialismen, sade den gemensamma resolutionen, är inte bara en kamp av internationell vikt: Vietnam är nyckeln till

världssituationen, en avgörande kraftmätning mellan den amerikanska imperialismen och den koloniala revolutionen och arbetarrörelsen som helhet. Detta är innebörden i sammandrabbningen mellan den internationella kapitalistiska alliansen under den amerikanska regeringens ledning och den vietnamesiska revolutionen, en central del av världsrevolutionen.’

Närvarande vid Brysselkongressen var:

- (a) för Storbritannien, vänsterfolk från Labour Party, gruppen kring tidningen *Rebel*, Vietnam Solidarity Campaign;
- (b) för Holland, ‘Politeia’-studenterna och den vänstersocialistiska ungdomen;
- (c) för Irland, Socialistiska Studenter;
- (d) för Belgien, Jeune Garde Socialiste och Etudiants Socialistes;
- (e) för Italien, gruppen kring tidningen Falce-Martello och PSIUPs ungdomsförbund;
- (f) för Tyskland SDS och gymnasistorganisationen Falken;
- (g) för Frankrike JCR och ESU.

Dessutom hade Young Socialist Alliance i USA, Young Socialist Forum i Canada och de demokratiska spanska studentförbunden sänt observatörer.

Visserligen präglades konferensen ännu av den mycket skiftande politiska nivån hos de olika grupperna. De ideologiska utsvävningarna dominerade ännu över de praktiska greppen. De närvarande aktivisterna med sin färska socialdemokratiska eller stalinistiska bakgrund, hade föga politisk erfarenhet. Deras brytning med ursprungspartierna förblev en ideologisk brytning och sökte ännu sin utformning på organisationens och kampmetodikens fält. Det japanska Zengakuren var först att visa hur en organisatorisk självständighet kunde konkretiseras i specifika aktionsformer och göra en ungdomsrörelse till en verklig politisk kraft. Men det fanns en distanseffekt kring bilderna av de hjälmprydda och käppbeväpnade japanska studenterna, de kunde ses som en färsk version av asiatiska bataljmålningar. Bilden av tyska studenter som går till attack som reaktion på attentatet mot Dutschke gav hägringen liv.

Dessa våldsamma kampformer beror inte av en sammanstötning av slumpmässiga faktorer; de har en egen funktion, uttryckligen anvisad och analyserad. Det rör sig om att kullkasta den borgerliga legaliteten där politiken inte längre är en kraftmätning mellan klasserna utan sportslig lojal tävlan. I denna tävlan är de borgerliga partierna och den ‘respektabla’ oppositionen sammansvurna eftersom de accepterar samma regler och samma tävlingsområde – den borgerliga parlamentarismen och dess logik.

Detta framlade Dutschke i ett av sina framträdanden:

Under månadslånga teoretiska debatter har vi kommit fram till att den borgerliga demokrati vi lever i karaktäriseras just av att den tillåter lorden att valla sin hund och av att den tillåter protester mot kriget i Vietnam fast den leder dom i koppel. Denna teoretiska uppfattning av det bestående samhällets integrationsmekanismer har gett oss möjlighet att klart förstå att denna besinningslösa demokratis spelregler inte är våra och att utgångspunkten för politiseringen av studenterna består i att medvetet förstöra dessa spelregler.

Denna målsättning som utvecklats av Berlingruppen infördes i SDS’ program under dess 22:a kongress i september 1967. Då bestämdes kampanjen mot Springer; målet var att genom studenternas permanenta aktion väcka arbetarna, men framför allt att dra in i kampen de unga arbetare som inte upplevt den nazistiska terrorn. Denna politik fick resultat: Vietnamdemonstrationerna har fört in allt fler av arbetarna vid studenternas sida liksom demonstrationerna efter attentatet mot Dutschke och majdemonstrationerna i Berlin. SDS har under denna period vunnit anslutning i skiftande sociala grupper.

För att nå dit har SDS utvecklat en politisk aktiverings-politik. Demonstrationerna är inte längre symboliska och kraftlösa processioner; var och en av dem är en viktig politisk handling. Den internationella demonstrationen i Berlin den 18 februari 68, som förbjöds av borgmästaren, förbereddes och diskuterades offentligt in i minsta detalj inför församlingar på 3.000 studenter. Då 8.000 studenter deltar aktivt i förberedelserna för en förbjuden demonstration måste borgmästaren ge vika om han vill undvika ett regelrätt slag. Det är vad som hände kvällen före demonstrationen.

Genom att kombinera minoritetsgruppers 'provokationstaktik' med stora legala aktioner har de tyska studenterna gett politiken ett nytt ansikte. Inför detta måste var och en ta ställning, identifiera sig med det eller vägra att göra det. Att just SDS skulle bli den första grupp i Europa som lämnat sitt tillstånd som smågrupp genom ett politiskt genombrott kan inte förklaras genom blotta slumpen eller genom fyndigheten hos dess ledare. Marcuses inflytande på den tyska rörelsen är inte heller resultat av en intellektuell regression. Hans tes, att proletariatet genom sin integration i industrisamhället har förlorat sin historiska roll till 'antiauktoritära' marginalgrupper som studenterna, har i Tyskland fått ett förståeligt gensvar. I Frankrike förblir arbetarklassen en sammanhängande och strukturerad kraft, tack vare fackföreningarna och PCF. I Tyskland är dörren öppen för all slags teoretiserande med utgångspunkt från det faktum att nazismen pressat ner proletariatet och krossat dess organisationer och att kommunistpartiet vegeterar i en underjordisk tillvaro.

Å andra sidan behöver de kommande generationerna inte konfronteras med en förstenad arbetarrörelses byråkrati... I det berlinska skyltfönstret, denna karikatyr på det kapitalistiska samhället som ställs ut som en frestelse inom räckhåll för folkdemokratierna, fann studenterna en nästan jungfrulig mark för revolutionärt handlande. Som en provisorisk ersättning för en krossad revolutionär ledning har studentrörelsen spelat rollen av katalysator för latent kraft, som hittills inte kunnat komma till politiskt uttryck.

Med hänvisning till de specifikt tyska förhållandena har man betraktat SDS som ett excentriskt 'fall', som en böld att skära bort eller som ett underhållande journalistiskt material. I själva verket rörde det sig blott om den första bräschan i det lagstadgade politiska systemet.

Utnyttjandet av nya kampformer

Efter attentatet mot Dutschke organiserade de franska studenterna en solidaritetsdemonstration där slagordet var 'två, tre Berlin!' En månad senare skanderade italienska studenter i solidaritet med fransmännen 'Två, tre Paris!'

Den internationella demonstrationen i Berlin den 18 februari 68 gjorde mycket för att sprida nya kampformer. Varje grupp bidrog med ett års erfarenheter. JCR-delegationen bevisade effektiviteten hos sin ordningsstyrka, danskarna och i synnerhet tyskarna angav tonen i tåget: plakat, rytmiserade slagord, föga strukturerad uppställning öppen för åskådarna.

De fransmän som deltog i Berlin återvände med en första kunskap i provokationseskalering. Det gällde att växla mellan uppmärksammade aktioner organiserade av en hård kärna och stora legala demonstrationer. Genom den första typen provocerar man opinion och myndigheter, man drar till sig uppmärksamheten. Genom den andra typen politiserar man större kretsar genom att knyta dem till aktionerna.

Så snart de återvänt hem kunde fransmännen praktisera sitt kunnande under den antiimperialistiska demonstrationen som UNEF och CVN organiserade den 21 februari. CVN, inspirerat av de nyss hemkomna JCR-militanterna bröt med den klassiska demonstrationsstilen – fast ännu på ett trevande, otränat sätt. Genom att bränna Johnsondockor, döpa om Boul' Mich' till

‘boulevard du Vietnam héroïque’ och småspringa i takt med ‘Che, Che Guevara’ och ‘Ho, Ho, Ho Chi Minh!’ tränade sig demonstranterna i den direkta aktionens teknik.

I konsekvens med denna erfarenhet gjorde flera hundra demonstranter ett symboliskt angrepp mot ‘American Express’ kontor den 20 mars. Xavier Langlade arresterades. Studenterna protesterade i Nanterre. Det var den 22 mars ...

Denna första läroperiod fick sin avgörande höjdpunkt med den demonstration som genomfördes den 13 april som svar på Dutschke-attentatet. Den utlystes utan förberedelser av ESU, JCR, CAL, UNEF-Nanterre och Parisgruppen av SDS. Dess mål var tyska ambassaden. Framför den hårt bevakade tyska ambassaden talade Krivine och Cohn-Bendit; men i stället för att skingra sig sprang åttahundra demonstranter genom det folktomma Paris mot Quartier Latin. Vid de första sammanstötningarna där splittrades tåget, men de skingrade grupperna gav inte upp kampen utan förvånade kravallpolisen med sitt sega motstånd. Under en halvtimmes tid i hörnet Boul’ Mich’-rue des Ecoles tvingades de ta skydd bakom sina bussar under ett regn av porslin och flaskor från gatuserveringen ‘Select Latin’. Ett år tidigare hade det räckt med ett trettiotal vanliga poliser för att skingra en demonstration. Den här dagen blev de lätta offer för de rasande demonstranterna. Uniformen var inte längre magisk, snuten var inte osårbar; beviset hade getts av de tyska och japanska studenterna.

Demonstrationen den 13 april är intressant även ur en annan synpunkt. Den inspirerades av JCR och av Cohn-Bendit (som också var i Berlin den 18 februari). Den 13 april och under påskweekenden hade JCR årsmöte i Paris. Trehundra delegater från hela landet deltog i demonstrationen. De återvände hem fulla av idéer ... och planer.

De nya kampformernas roll

Unga arbetare och studenter i protest mot det borgerliga samhället utgör vänstergruppernas potentiella rekryteringsbas. Men som vänstergrupperna länge hyst rigida och torftiga föreställningar om politisk aktivitet, har de inte kunnat få grepp om de verkliga skeendena och mobilisera ungdomen. De var nedtryckta och oroliga för att föra ‘äventyrspolitik’. De var rädda för att framstå som exotiska marginalgrupper och de höll sig inom de roller som snörts till åt dem av den ortodoxa marxismens väktare. De var de stalinistiska partiernas dåliga vänstersamvete.

Man kan emellertid inte förebrå dem detta nedärvda lyte. I Frankrike har de politiska partierna under fyrtio års tid gjort sin stil gällande. De har omsorgsfullt utarbetat ett politiskt liv som passar dem. I synnerhet PCF, det enda ‘revolutionära’ partiet och det enda verkligt militanta, har dominerat det politiska livet och format det efter sin egen praktik.

I Paris kan man tack vare konkurrensen mellan olika vänstergrupper få ett intryck av intensivt politiskt liv. Men i landsorten krossas allt under kommunistpartiets tyngd. Det anger tonen och ingen kan avvika utan att omedelbart bemötas med kraft. Där det finns universitet utgör dessa ett område med relativt självständig politisk verksamhet. Men i städer utan universitet som Le Havre och Caracassonne är det politiska livet helt förstnat och styrt av PCF.

Midsommarfesterna, årsmötena (som ofta infaller på trettondag för tårtans skull) och valkampanjerna är de stora ögonblicken i denna fast rotade rutin.

Dessutom har partipamparna under långa år av borgerlig parlamentarism blivit lokala notabiliteter; de har vävt in sig i ett nät av ömsesidiga tjänster med sina liberala och socialdemokratiska bröder. PCFs politik har mer och mer späts ut med de liberala politikernas sysselsättningar: byvägarnas sträckning, fördelningen av ämbeten.

Det är detta politiska balansspel de nya revolutionärerna måste bryta om politiken skall få en form som är meningsfull för ungdomen. De måste övergå från den enkla konfrontationen och

den förbittrade kritiken till oberoende initiativ som syftar till att förändra hela det politiska spelet.

Länge begränsade de sig till ideologiska angrepp på PCFs fel och brister. Länge var fakultetsingångarna och studentrestaurangerna blott skyltfönster för vänstergrupperna, där de passivt visade fram sina pressalster; ett politiskt torg där köparen kunde välja den bästa bilden eller den mest väljudande stämman.

Denna praktik bibehöll avantgardegrupperna i ett tillstånd av politisk parasitism, en marginal-tillvaro där de livnärde sig på smulorna från politikens bord. Då och då fick man fatt på en missnöjd individ som ville ansluta sig – men denna minimala tillströmning grundade sig snarare på ett negativt val (mot PCF) än på ett positivt. Vänstergrupperna var fångade i en pervers ambivalens gentemot PCF – samtidigt som de förnekade och kritiserade partiet, drogs de till det och utvecklades i dess marginal. Därigenom bekräftade de dess centrala roll.

Deras organisationsmässiga självständighet var inte ett utflöde av en verklig politisk självständighet. För att uppnå denna måste man förr eller senare säga nej till hela det etablerade spelet. Varje politisk aktion som avviker från de erkända normerna är en godbit för den svultna lokalpressen. När den på det viset fått spridning åstadkommer den splittring och förvirring i opinionen, den sätter den fridfulla samfälligheten på prov och blottlägger de klasskonflikter som socialdemokrater och stalinister gemensamt och tålmodigt försökt begrava.

Majdagarna möjliggjordes av att vänstergrupperna på allvar börjat befria sig från bojorna som band dem vid PCF.

2. Studentrörelsens plats och funktion

Den alkemistiska föreningen mellan ungdomens politiska beredskap och de nya skärpta kampformerna räckte inte för att framkalla explosionen. I föreningen mellan dessa båda element utgör studentrörelsen en länk av stor strategisk betydelse. Av två skäl kunde studenterna spela en avgörande roll under majkrisen; för det första därför att förvandlingen av universitetet och dess sociala funktion på ett djupgående sätt transformerat studentmiljön; för det andra därför att studentrörelsen undgår kontrollen från de politiska apparaterna och därigenom har en mycket fördelaktig politisk position. Detta framskyntade aldrig i vänster- och högerpressens journalistiska banaliteter. Detta uppfattades aldrig i de slentrianbundna politiska högkvarteren.

Explosionen på universitetet

Genom den stora ökningen av antalet studenter utgör dessa numera en numeriskt viktig samhällsgrupp och en potentiell social kraft. Det tjänar ingenting till att tala illa om deras 'sociala bakgrund'. Deras ökning i mängd är förknippad med en sakta men säkert ökande spridning i den sociala rekryteringen. Dessutom blir studenter 'av enkel härkomst' ofta de främsta offren i det borgerliga samhället för det sociala avancemangets bländverk.

Studenterna karaktäriseras i själva verket mycket mer av sin sociala övergångsposition än av sitt ursprung. De har lämnat sin familjemiljö, de har ännu inte integrerats i sin framtida socialklass – de har en stor politisk beredskap och föga att förlora. Denna speciella position har likaledes sina konsekvenser när det gäller studentorganisationerna. I sin bundenhet till den miljö de satts att representera är studentbyråkratierna själva i en övergångsposition. De kan tjäna som språngbräda mot etablerade byråkratier, men i sin aktuella position har de knappast några privilegier och de är starkt beroende av en rörlig och växlande bas.

Dessutom bestäms studentmiljön mer och mer i funktion av sin framtid än av sitt förflutna. Den är inte längre en plantskola för en månghundraårig mandarinklass. På studenten väntar en plats – ofta synnerligen osäker – i den tekniska arbetsfördelningen. Han är framför allt en framtida intellektuell arbetare.

Den stora majoriteten av folk med universitetsexamen kommer varken att bli arbetsköpare, inte innehavare av 'fria yrken', inte ens arbetsköparnas direkta hantlangare med arbetsledarfunktioner. De blir statens och näringslivets löntagare och de kommer att ingå i den stora löntagarmassan; de kommer att utsättas för den totala eller partiella arbetslöshetens risker och för de lönerestriktioner som är förknippade därmed. Efter studier på fyra till åtta år är detta ett kraftfullt skäl att revoltera.

Studenterna är inte bara medvetna om osäkerheten i deras framtida yrkesposition, de är dessutom medvetna om sin sociala position. I en berömd text om psykologin visar Canguilhem att det är en teknik i tjänst hos polisprefektoren. I en text som spreds i Nanterre analyserar Cohn-Bendit och Duteuil sociologins utveckling: under liberalkapitalismens tid var den ett bihang till filosofin. Under det statskapitalistiska skedet har den fått en självständig position med en preciserad funktion i systemet. Företagssociologerna som skolats i den amerikanska sociologin har till uppgift att släta över motsättningar och olja kuggarna i maskineriet.

En stor mängd studenter uppreser sig samtidigt mot osäkerheten i deras yrkesframtid och mot den utlovade rollen som vakthund.

Studentmiljöns alla karakteristika idag uttrycker bara ett grundläggande fenomen som framhölls av kamrat Mandel vid mötet på Mutualité den 9 maj, nämligen 'det intellektuella arbetets reintegration i det produktiva arbetet, omvandlingen av människans intellektuella kapacitet till en viktig samhällelig produktivkraft'.

De som idag inte förstår studentrörelsens roll vill inte förstå eller erkänna detta grundläggande faktum att människans viktigaste kraftkälla kommer att vara hennes intellektuella skaparkraft; denna intellektuella skaparkraft är blott potentiellt produktiv idag, ty det kapitalistiska samhället mutar och snöper den lika skoningslöst som den snöper personligheten och kroppsarbetarens skapardrift. Denna intellektuella samhällskraft är dubbelt revolutionär och produktiv. Den är det emedan den är medveten om de oändliga rikedomar den döljer och som snabbt kunde föra oss mot det klasslösa överflödssamhället. Den är det också därför att den är medveten om alla motsägelser och orättvisor i dagens kapitalism och därför att detta medvetandegörande har djupt revolutionära följder.

Studentrörelsens av konjunkturerna bestämda roll

Till den kvalitativa förändringen av studentmiljön, som gör den till en social kraft man hädanefter måste räkna med kommer de aktuella politiska sammanhangen som ger den en privilegierad plats. Den utgör den svagaste länken i en kedja av politisk integration vars ytterändar hålls uppe av de borgerliga partierna å ena sidan, det kommunistiska partiet å den andra.

Under kampen för Algeriets självständighet skapade sig studenterna genom FUA och genom stödet åt FLN sina egna kamptraditioner och byggde upp sina egna organisationer oberoende av de politiska apparaterna. I en period då de sociala motsättningarna förvärrades av undantagslagar och ständigt hotade att bryta fram i öppen dag, hade studentrörelsen möjlighet att tjäna som tändande gnista på grund av sin politiska och organisationsmässiga självständighet. Den fyllde den rollen utöver alla förväntningar.

Detta fenomen utgör ingen avvikelse gentemot den mest klassiska marxism. Det har sin förklaring i en konjunkturmässigt bestämd förskjutning av huvudmotsättningen inom systemet. (Detta har kamraterna inom UJCM aldri förstätt, trots att de besitter den maoistiska teorin om motsättningarna). Då klasskampens frontlinje avsiktligt låsts fast och fördolts av arbetarorganisationerna, kunde därifrån avledda synpunkter komma i blickpunkten, motsättningens sekundäraspekt kunde ges den viktigaste platsen. Därför var 'universitetsrevolten' inte småborgarskapets bråkiga utbrott för privilegiernas skull, utan den första bräschan i den kapitalistiska franska samhället.

Vi ser hur studentrörelsen kunde spela en pådrivande roll i maj till pressens förvåning och byråkratins förfång, tack vare en förening av djupgående, bestående skäl och konjunkturmässigt betingade skäl. Detta berättigar inte förhastat teoretiserande.

I synnerhet finns det ingen anledning att i detta se ett klart belägg för Marcuses idéer. För Marcuse är den marxistiska tesen förlegad att det kapitalistiska systemet frambringa och utveckla inom sig sin egen negation (proletariatet). Genom betingning och integration har systemets 'inre rymd' satts på undantag; vi rör oss i ett ogenomskinligt system som utesluter alla interna negationer. Därav följer att 'arbetarklassen inte mer är det etablerade samhällets levande motsägelse'. Det enda tänkbara ifrågasättandet av samhället måste komma från 'antiauktoritära' marginalgrupper, som håller sig utanför regelsystemet. Bland dessa är studenterna och i synnerhet 'de desperata' i tredje världen de typiska exemplen.

I spåren på Marcuse frågar Edgar Morin i Le Monde av den 18 maj 1968: 'Proletär revolution eller ungdomsrevolution?' Han anser i denna artikel att de ofta återkommande hänvisningarna till arbetarklassen som görs på Sorbonne har en magisk spaltfyllnadsfunktion, som döljer problemen snarare än att framhålla dem. Han frågar sig om majexplosionen är prologen till en proletär revolution, dess Potemkinepisod, eller om det inte snarare rör sig om ett slags 'ungdomssocialt 1789', ett första uttryck för morgondagens sociala kraft, ungdomen, kallad att avlösa det proletariat som misslyckats med sin uppgift.

Båda dessa, Marcuse och Morin, försöker att teoretisera över en situation utan att försöka förstå dess tillkomsthistoria. Detta är ett fundamentalt metodproblem som vi skall återkomma till.

3. Den franska studentrörelsen: vänstergruppernas uppkomst

Den franska studentrörelsen är med säkerhet den mest politiserade och organiserade i Europa. Dessa originalitetsmärken är förekomsten av en politiserad massorganisation med facklig inriktning, UNEF, och utvecklingen av avantgardegrupper med relativt gott fäste i studentmiljön.

Upprinnelsen till den process som gett den franska studentrörelsen dess nuvarande fysionomi ligger i de sista åren av Algerietkriget. En moralisk revolt rörelse spreds bland de franska studenterna och intellektuella som reaktion mot de kolonialistiska grymheterna i Nordafrika. Den franska imperialismens politik var chockerande för den humanistiska ideologi som hade sitt högsäte i det fria universitetet. I allt större mängd uppreste sig studenterna mot kolonialkriget. De mest medvetna och beslutsamma aktiverades i underjordiska rörelser för hjälp åt FLN: Jeune Résistance, Mouvement Anti-Colonialiste Français, Groupe Nizan. Skuldra vid skuldra med de algeriska kämparna skötte de förbindelsearbete och insamling av pengar. Dessutom organiserade de det farofyllda arbetet att sprida revolutionär propaganda inom armén genom att sprida flygblad i kasernerna, organisera motståndshärdar inom regementena och genomföra dramatiska kupper som att stoppa transporter av värnpliktiga ute på

landsbygden. Inför det franska kommunistpartiets chauvinistiska förräderi försökte några hundratals studenter att rädda den franska arbetarrörelsens internationalistiska heder.

Majoriteten av studenterna var beredda att stödja det algeriska folkets kamp. Det gick tusentals studerande ungdomar i demonstrationstågen mot kolonialkriget. Striden rasade inom UNEF mellan anhängare av ett franskt Algeriet och självständighetens förkämpar. Studentrörelsens attityd gentemot den algeriska revolutionen stod i centrum för alla debatter. De viktigaste förbunden föll, ett efter ett i vänsterns händer. 'Minoriteten' blev till 'majoritet'. UNEFs centralsekretariat bytte inriktning och besättning. Den 27 oktober 1960 organiserade UNEF ett opinionsmöte på Mutualité. Initiativet fördömdes av PCF och dess studentförbund som en vänsterradikal provokation inspirerad av polishögkvarteret. Trots detta samlades 15.000 studenter på Place Saint-Victor och kom i hårda strider med kravallpolisen.

Efter den tiden radikaliserades studenterna allt snabbare. OAS började sin terrorverksamhet i Algeriet och i Frankrike. För att möta det fascistiska hotet organiserade militanter från UEC Antifascistiska Aktionskommittéer på Sorbonne. Dessa samlades i en 'Front Etudiant Antifasciste'. FEA tog som sin uppgift att rensa Quartier Latin från OAS-kommandon och Jeune Nation. Framgången var väldig på Sorbonne där hundratals militanter anslöt sig dagarna efter bildandet. Rörelsen spred sig snabbt till andra fakulteter och intellektuella grupper. Den bytte då namn till 'Front Universitaire Antifasciste'. Den arbetade metodiskt och effektivt: den disponerade över ett ganska komplett register, organiserade en systematisk övervakning av Quartier Latin och drev ut från fakulteterna de högerextremistiska militanterna, deras sympatisörer och befryndade. Sedan FUA sålunda blivit herre på täppan utvecklade man en intensiv agitation för algeriskt oberoende, då och då avbruten av blixträder mot OAS-möten, var dessa än hölls. Den fysiska segern över de fascistiska grupperna fullbordades på några veckor och gav FUA en enorm prestige. Organisationen kunde hädanefter mobilisera tusentals studenter med kort varsel till demonstrationer. Den dag då den algeriska självständigheten proklamerades hissade militanterna FLNs fana över Sorbonne.

Den politiska radikaliseringsprocessen inom studentmiljön som hade sin utgångspunkt i reaktionen mot kolonialkriget skulle få ett djupt inflytande på studentrörelsen.

Den drev fram metamorfosen inom UNEF, som förvandlades från en korporativ och folkloristisk organisation till en kämpande fackorganisation.

Den påskyndande krisen inom UEC, som dittills hållits i det fördolda.

Den skapade den politiska ram inom vilken en generation av revolutionära militanter skolats – de flesta inom denna generation är idag grundare och ledande medlemmar av vänstergrupperna.

Studentfackliga erfarenheter.

Genom kraften och vidden i sin kamp hade studentrörelsen ställt sig i spetsen för motståndet mot Algerietkriget och det fascistiska hotet. På hösten 1962 ställdes den inför problemet med sin politiska 'omställning'. En del av de ledande inom FUA anade att en politisk ebbtid nalkades och började ägna sig åt fraktionsarbete inom UEC. En annan del, ledningen för Fédération des Groupes d'Etudes de Lettres (FGEL) arbetade för det som kallades 'Universitetsinriktningen'.

'Universitetsinriktningen' kan definieras utifrån sin målsättning: att göra en 'verklig studentfacklig organisation' av UNEF. Fram till 1960 hade UNEF varit en korporation; den hade väsentligen förvaltande funktioner. De som var aktiva föreslog, med myndigheternas stöd, en hel serie tjänster och utbildades för dessa. Studentrörelsen liknade mer en Burschenschaft än en politisk kamporganisation.

Att göra en verklig fackorganisation av UNEF innebar att omforma den från en förvaltningsorganisation till en förhandlingsorganisation. UNEFs uppgift blev hädanefter att organisera studenterna på deras arbetsplatser. Dess funktion (försvar av studenternas intressen), dess kampmetoder (strejker, möten, ockupation av lokaler) dess organisationsform (basföreningar, fakultetssektioner) – allt detta skulle göra den till en 'verklig fackorganisation'.

Ledarna för FGEL hade utarbetat en sammanhängande facklig strategi: Universitetslinjen. UNEFs förhandlingskampanjer skulle centreras kring studenternas gemensamma nämnare och samhörighetsfaktor – deras Praktik. Oberoende av socialt ursprung, oberoende av yrkesframtid underkastas alla studenter en viss typ av lärare – elevförhållande som gör dem till passiva mottagare av katederkunnande. De tvingas alla att svälja en föråldrad undervisning som påtvingas dem av själv tillräckliga 'Universitetsmyndigheter'. De förutsätts alla acceptera en status som omyndiga och passiviserade.

Det var mot denna studentstatus, mot detta undervisningsinnehåll, mot dessa pedagogiska relationer som Universitetslinjen manade till kamp. I detta avseende var den djupt revolutionär. Den sökte inte att förbättra studenternas förhållanden inom ramen för det borgerliga universitetet. Den tog itu med den sorts relationer som bildar själva grunden för dessa förhållanden.

Universitetslinjens anhängare utarbetade en serie kvalitativa krav (studielön, självstyre, medinflytande) som avsåg att mobilisera studenterna mot Universitetet som institution och utarbeta skissen till morgondagens socialistiska universitet. De försökte gynna sådana kampformer som skulle stimulera en organisation av basen (föreläsningskommittéer, praktiska uppgifter, arbetsgrupper osv ...). På så vis ville man uppmuntra att studenterna tog hand om sina egna affärer.

Den fackliga studentrörelsens strategiska framgångssätt är avhängigt av ett socialistiskt övergångsprogram: De kvantitativa kraven (lärarkrafter, anslag, lokaler) visade på kvalitativa krav (användningen av lokalerna, anslagsfördelningen, undervisningsinnehåll och -metodik, bestämmanderätten över studiernas uppläggning ...), vilka i sin tur förde till den slutliga frågan om makten: det är på studenterna och lärarna det ankommer att leda universitetet. På alla nivåer bör de kräva makten, lägga under sig kontroll och ledning.

I början blev Universitetslinjen en klar framgång. 1963-4 var massan av studenter mottaglig för dess paroller. FGEL hade många sympatisörer. Det kunde mobilisera 5.000 Sorbonne-studenter till en sympatidemonstration för de strejkande gruvarbetarna. Dess paroller gjorde intryck, trots deras maximalistiska karaktär (studentmakt, självstyre, hindra undervisningsministern från att komma in på Sorbonne!) Men tillbakagången lurade redan under rörelsens skenbara vitalitet. Den blev uppenbar efter episoden den 21 februari 1964, då FGEL beslöt att hindra en ceremoni på Sorbonne där italienske premiärministern Segni skulle delta tillsammans med undervisningsministern Fouchet. Efter diverse undanflykter avstod man från aktionen på grund av basens fientlighet mot den. Efter detta fördjupades 'UNEFs kris' år från år.

Tillbakagångens objektiva grund är själva naturen hos den politiska mobiliseringen av studenterna. Hur viktig än studenternas kamp var under Algerietkriget, förblev deras politisering en ytlig, konjunkturbetingad, provisorisk företeelse. Den var knuten till studenternas moraliska revolt mot kolonialkriget och överlevde inte detta. Under alla omständigheter kunde studenternas politisering inte fortsätta på samma nivå under perioden av dävets gaullistiskt lugn efter Evianöverenskommelsen, som gjorde slut på Algerietkriget.

Tillbakagången var ofrånkomlig och förutsägbar. Därmed inte sagt att den ofrånkomliga måste få dom proportioner den fick: en tillfällig tillbakagång är alltid ett abstrakt faktum: dess

utformning och omfattning beror alltid direkt av de berörda organisationerna. Om dessa förutsett vad som skall ske och förberett sig, kan de kontrollera tillbakagången och hålla den inom rimliga proportioner. Om de däremot inte varit förutseende, om deras linje grundas på ett nytt återuppblossande av kampen, kan tillbakagången inte behärskas och tar formen av en allmän upplösning.

Universitetslinjen var felaktig till sin princip: att göra en 'verklig fackförening' av UNEF. Studenterna, åtminstone 60-talets, var inte upplagda för facklig organisation. De hade inga homogena intressen att försvara. 80 % av de till UNEF anslutna betalade sina avgifter för att få tillgång till föreläsningstenciler och måltidssubventioner. Studenternas livssituationer var starkt individuella och de sökte individuella lösningar på dem. Endast en obetydlig minoritet hade den revolutionära inställningen att studenternas grundläggande villkor måste förändras. 'Den fackliga vänstern' hade vunnit den politiska hegemonin i generalförsamlingarna och kongresserna. Men allteftersom miljöns avpolitisering fördjupades, visade sig det konstlade i denna hegemoni: ty universitetslinjens kärna innehöll en oöverkomlig motsättning: studentrörelsen kan inte av egen kraft genomföra universitetets omvandling i grunden. Dess målsättning måste finna sin motsvarighet i arbetarrörelsens strävan att omvandla samhället. Dess revolutionära strategi måste ha sin motsvarighet i arbetarpartiets allmänna strategi. Men den franska arbetarrörelsen är reformistisk till sin målsättning och har valt den parlamentariska vägen.

Därav motsägelsen: universitetslinjen kan inte 'fungera' annat än om den är accepterad och aktivt understödd av arbetarrörelsen. Men arbetarpartierna motarbetar den just därför att den inte passar ihop med deras reformistiska inriktning. I en sådan isolering kunde universitetslinjen leda till en dubbel återvändsgränd: den småborgerliga revolutionarismens återvändsgränd – att trots styrkeförhållandena försöka mobilisera studenterna till anfall mot det borgerliga samhället (1963-4); neo-korporativismens återvändsgränd, det föregående alternativ - för att väcka basens döende intresse söker man egga den med 'mobiliserande' paroller, där man skjuter de maximalistiska kraven åt sidan och endast bevarar kampmål som syftar till att förbättra studenternas situation.

Den fackliga studentrörelsen befann sig alltså i en motsägelsefull situation, avskuren från den miljö vars intressen den förutsattes bevaka, avskuren från arbetarrörelsen utan vars stöd den inte kunde uppnå något. Därigenom uppstod en mängd skenproblem och skendebatter som militanterna slösade sin energi på. Fraktionsstriderna återupplivades inom UNEF i ett klimat av ytterlig förvirring. Militanterna lämnade sin 'fackförening' medan basen var likgiltig eller direkt fientlig. 1967 var UNEF en döende organisation, begränsad till sin inre apparat ... Detta tillstånd av framskriden upplösning utnyttjades av CLER - en grupp som utgav sig vara trotskistisk - som tärde på den döende och växte på dess bekostnad.

Det som det verkligen fanns plats för bland studenterna var en *politisk massorganisation*, inte en 'verklig fackförening'. En sådan organisation skulle inte ha vänt sig till studenterna som till en homogen massa. Den skulle inte ha utropat sig till 'alla studenters organisation'. Visserligen skulle den ha organiserat studenterna mot det borgerliga universitetet, den skulle ha framfört fackliga krav: men den skulle till fullo ha tagit konsekvenserna av de politiska förutsättningarna. Eftersom den inte skulle ha uppfattat sig själv som en fackorganisation skulle den ha betraktat sina fackliga kampanjer som en dimension bland andra av sitt politiska arbete.

Som politisk studentorganisation skulle UNEF ha påtagit sig ett mycket vidare arbetsfält än det fackliga.

Den borde ha startat solidaritetskampanjer för den vietnamesiska revolutionen. Den borde ha organiserat studenternas aktiva stöd åt arbetarnas kamp. Den borde ha fört en intensiv

socialistisk propaganda på universitetet. En sådan organisation skulle ha kunnat överskrida de tvetydigheter som UNEF rörde sig med när det ville på en gång vara 'alla studenters fackliga organisation' och klasskampens avantgarde i Frankrike. Sålunda befriad från att härma arbetarnas fackorganisationer, fri från utsliten problematik, hade UNEF kunnat utveckla den nya roll som tillkommer studentrörelsen i det utvecklade kapitalistiska samhället. Om organisationen uppfattat sitt arbete som rent politiskt och koncentrerat det till klasskampens olika fronter, skulle den ha förblivit ett polariseringscentrum för studentvänstern.

Trots dess uppenbara misslyckande innehåller slutssummeringen över den fackliga studentrörelsen åtskilliga positiva aspekter. Vi har 'den fackliga vänsterns' män att tacka för många utomordentliga analyser av universitetet som institution och av det neokapitalistiska utbildningssystemet. På organisationsplanet försökte man flera gånger under 1963-4 att arbeta fram självbärande strukturer. Man utarbetade en serie fackliga krav av utomordentligt intresse. Universitetslinjen ställde på ett konkret sätt för studenternas avantgarde alla de grundläggande problem som uppstår kring utarbetandet av en revolutionär strategi i utvecklade kapitalistiska länder. Den diskussion som rasade kring dessa problem nådde stundom en mycket hög politisk nivå. Den betydde mycket för åtskilliga militanternas revolutionära mognad.

Krisen inom Union des Etudiants Communistes

Kommunistiska Studentförbundet har inte alltid varit den lilla grupp utan fotfäste den har blivit idag. I början av 60-talet utgjorde den en kraftfull organisation, helt utan like i Quartier Latin.

UEC bildades 1956 under den allmänna omstruktureringen av Kommunistiska Ungdomsrörelsen. PCFs fjortonde kongress beslutade att ersätta det tynande Franska Republikanska Ungdomsförbundet (UJRF) - som från 1945 till 1956 gått ned i antal från 300.000 till 30.000 - med tre organisationer: Union des Jeunes Communistes de France, Union des Jeunes Filles de France och Union des Etudiants Communistes de France. Senare bildades en fjärde organisation för landsbygdsungdom, Union des Jeunes Agriculteurs de France. Fram till -56 var de kommunistiska studenterna organiserade i studentceller inom partiet. Men 1956 präglades av Chrusjtjovs rapport om Stalins brott och av de folkliga resningarna i Polen och Ungern. De kommunistiska intellektuella greps av 'djup olust'; revolten pyrde inom många delar av Ungdomsrörelsen. Därför skyndade sig politbyrån att likvidera studentcellerna där de intellektuellas krav gjorde sig speciellt märkbara. Man strukturerade om hela ungdomsrörelsen för att få bättre grepp om den.

Apparatens misstänksamhet mot studenterna var fullt berättigad. Det var bland de intellektuella som stalinismens internationella kris först gjorde sig märkbar. Det var från det hållet man kunde vänta sig de första uttrycken för nonkonformism. Mycket tidigt blev UECs ledning oerhört oppositionell. Dess sekreterare tvingades framföra en dramatisk självkritik på sextonde partikongressen då också några envisa oppositionsmän uteslöts. Men den byråkratiska repressionen hade på intet sätt drivit ut oppositionslystnaden ur organisationen. Tvärtom fortsatte situationen att försämrats till 1965.

1962 blev brytningen ett faktum med anledning av FUA. Under sin kamp för fred i Algeriet rekommenderade PCF upprättandet av baskommittéer under ledning av Fredsrörelsen. Klassiska överväganden bestämde denna operation: fredskommittéerna skulle samla alla hyggliga människor som tröttnat på kolonialkrigen. Det var viktigt att de hade så bred bas som möjligt. Deras politiska bas och kampmetoder skulle inte 'stöta' någon. Ty sådan är Fredsrörelsens filosofi: ju lösligare man är på det politiska planet, ju mjukare man går fram i handlandet, ju fler kan man samla ...

Tyvärn fyllde Fredskommittéerna på intet sätt de funktioner de var avsedda för. De som ville kämpa vände sig från dem, äcklade av deras brist på konsekvens. Och 'hyggligt folk', som de var avsedda för, anslöt sig inte heller, ty den sentimentala och obestämda karaktären hos deras politiska övertygelser ledde inte till militanta engagemang. Därför förde Fredskommittéerna en tynande och ynkelig existens.

FUA uppstod ur en helt annan uppfattning av massrörelsen. Det gällde att samla de militanta krafterna i Quartier Latin kring en klar linje – kampen för den algeriska självständigheten – och kring 'hårda' kampmetoder – fysisk konfrontation med fascistgrupperna. Avsikten var att bygga upp en verklig styrka som kunde mobilisera studenterna. FUA startades av revolutionära studenter inom UEC, stöddes av avantgardet från det underjordiska stödet åt FLN och möttes med allmän fientlighet från apparaterna (UNEF, PSU, PCF), som oroades av att 'vänsteravvikarna' kontrollerade en dynamisk massorganisation. UECs ledning fick order att kraftfullt bekämpa FUAs 'äventyrspolitik' och att se till att Kommittéerna anslöt sig till Fredsrörelsen. Under några veckor gick UEC till anfall. Men dess politiska kritik föll platt till marken inför FUAs framgångar. Då vände plötsligt UECs ledning kappan efter vinden och tog ställning för FUA mot PCF. Krisen blev nu uppenbar. UECs förbundssekretariat publicerade inför den sjätte kongressen ett kätterskt kongressprogram utefter Togliatti-linjen. Nu var kraftmätningen med apparaten ofrånkomlig. På ömse sidor slipade man vapnen. Inför sammanstötningen sökte förbundssekretariatet efter bundsförvanter. En 'antistalinistisk' front föreslogs 'vänsterradikalerna' på Sorbonne, militanterna i FUA (Alain Krivine, vänsterns ledare, nuvarande ledare för JCR, var FUAs grundare och ledare). UECs ledning garanterade absolut diskussionsfrihet inom organisationen. För första gången skulle en fri debatt öppnas inom en sektor av den franska kommuniströrelsen. Ett 'italienskt' förbundssekretariat röstades igenom på sjätte kongressen 1963. Därefter kom UECs historia att domineras av fraktionsstrider.

Vänsterfraktionen (uppkomsten av Jeunesse Communiste Révolutionnaire [JCR])

Den första vänsterfraktionen upprättades av Alain Krivine 1962 för att driva fram UECs anslutning till Front Universitaire Antifasciste. Hjälpta av FUAs framgång kunde vänsterfraktionen snabbt ta makten i sektionen Sorbonne Lettres, organisationens starkaste och mest militanta sektion. Den behöll ledningen där ända till upplösningen i december 1965. Vänsterfraktionen stärkte för vart år sina ställningar i de andra sektionerna av UEC.

På det politiska planet förde vänsterfraktionen en samtidig kamp mot partiets stalinistiska ledning och förbundssekretariatets 'pro-italienska'. Den tidigare alliansen med den italienska strömningen hade man ingått för att driva fram en intern demokrati inom organisationen. Längre än så kunde man inte gå; under täckmantel av antistalinism och öppenhet förkastade UECs ledning marxismen-leninismens grundläggande principer. Fientligheterna tog sin början redan efter sjätte kongressen. Stora ideologiska kampanjer drevs mot den fredliga samexistensens strategi, den togliattiinspirerade analysen av stalintiden, den fredliga vägen till socialismen, osv ...

Dessa politiska offensiver stöddes genom att man mobiliserade studenterna i konkret kamp (antifascistiska kontrastötar, stöd åt arbetarna i deras kamp, solidaritet med den vietnamesiska revolutionen). Därigenom kom man i våldsamma konflikter med partiledningen. De 'kritiska' militanterna som övergått till oppositionen organiserades inom en strömning. De som gick vidare från partiell kritik till en global insikt i PCFs natur och som anslöt sig till uppfattningen att det revolutionära partiet måste återskapas, anslöt sig till fraktionen. Denna blev snabbt en verklig Organisation inom Organisationen, med möten varje vecka, egen disciplin, egen

ekonomi. Militanterna i denna fraktion befann sig i ledningen för de viktigaste cirklarna inom Humanistiska Sektionen.

UECs Humanistiska Sektion var studentrörelsens prydnad. Med 500 medlemmar, varav 150 militanter, innehöll den studentmiljöns viktigaste 'politiska profiler'. Större delen av ledarna för de nuvarande vänstergrupperna utkämpade sina första strider där. (Två tredjedelar av JCRs riksledning var medlemmar av Humanistiska sektionens sekretariat.) Inom Humanistiska Sektionen rådde ett utomordentligt uppdrivet politiskt klimat. Hela byggnaden av dogmatiska vissheter hade störtat ihop i och med stalinismens kris. Militanterna kände sig djupt miss-trogna mot dem som i decennier med nit hade följt med i det stalinistiska förräderiet. En oemotståndlig vilja till diskussion, forskning och kritik grep den militanta basen. I tur och ordning togs alla de kommunistiska strategins fundamentala frågor, alla svåra problem inom arbetarrörelsen upp till kritisk granskning. I debatter på hög politisk nivå möttes alla återfödda tendenser inom arbetarrörelsen: högermodernister som stödde sig på italienska KP, envisa stalinister från Leroy-fraktionen, vulgärmaoister från Mouvement Communiste Français, subtilmaoister från det blivande UJCML, militanter från Voie communiste (organisation som grundades 1956 kring en tidning och ledd av militanter som Denis Berger, vilka lämnat Fjärde Internationalen), ledare från 'fackliga vänstern', trotskister från majoritetsfraktionen ...

Teser från alla strömningar inom den internationella arbetarrörelsen, anhängare av alla olika historiska traditioner inom den revolutionära marxismen möttes och sammanstöttes med naken uppriktighet, med strikt iakttagande av arbetardemokratiens regler. Man kan inte överskatta den skolande effekten hos dessa debatter: Humanistiska Sektionen blev den smältdegel, där en avgörande del av det nya avantgardet formades.

Återtagandet av kontrollen

För partiledningen utgjorde UECs 'avfall' en outhärdlig provokation. Apparaten förbittrades över de ständiga guerillaattackerna från studentorganisationen. Varje nummer av Clarté, UECs månadstidskrift innehöll sin beskärda del av näsvisheter och kätterska ståndpunkts-taganden. Dessutom såg partiet med oro hur vänstertendenserna växte sig starka inom organisationen. Partiet hade med kropp och själ kastat sig in på ultrahögerns väg och kunde mindre än någonsin tolerera revolutionär kritik. Det blev en tvingande nödvändighet för partiet att återfå greppet om studentorganisationen. Men man måste välja sina metoder: partistyrelsens 'öppna marxism' hade gett mycket stöd bland intellektuella som tidigare varit på villovägar och bland socialdemokrater. Vid varje 'varning' från partiet stämde denna kör av 'demokrater' upp anklagelser mot 'det totalitära odjuret'. Därför måste återerövrandet ske utan alltför mycket oväsen. Ledningen för operationen anförtroddes en av politbyråns finaste spårhundar, 150%ig anhängare av moderniseringstendenserna, den unge välskräddade karriäristen Roland Leroy.

Denne kastade sig utan dröjsmål in i jobbet: partitrogna militanter grupperades i en fraktion. Då sjunde kongressen närmade sig förstärktes Leroy-fraktionen med en mängd partimilitanter, mer eller mindre studerande. Samtidigt mångfaldigade partiapparaten sina påtryckningar. Mot UEC-militanter som var medlemmar i partiet övade man denna lilla utpressning: UEC är en massorganisation. I massorganisationer bör militanta kommunister genomdriva partilinjens, oberoende av sina personliga åsikter. Att försvara andra åsikter än partiets inom UEC vore disciplinbrott. Disciplinbrott måste bestraffas strängt ...

Kampanjen blev frenetisk när kongressen närmade sig. Distriktssekreterarna sammankallade tribunaler där militanter timmar igenom läxades upp, förolämpades, hotades, pressades att underkasta sig eller hoppa av. På landsbygden drog man sig inte ens för att ta fysiskt våld och familjepåtryckningar till hjälp!

Dessa åtgärder visade sig desto effektivare som UECs förbundsstyrelse gjorde svåra politiska fel och visade sig inkapabel att stötta studenternas verkliga kamp. De nya som strömmade till hade inte upplevt Algerietkriget. De var inte på förhand fientliga mot PCFs ledning. Man gjorde inte något från centralt håll för att skola dessa i politiskt handlande. Fångad mellan Apparatus motoffensiv och Vänsterns frammarsch såg 'den italienska strömningen' hur anhängarskarorna smälte samman. På sjätte kongressen i februari 1964 hade styrkeförhållandena helt kastats om: 'italienarna' framstod som en avtynande kraft. De mest iögonfallande framgångarna tillkom Vänstern. Denna dominerade helt debatterna. Den var representerad i delegationerna från nästan alla stora universitetsstäder och den reste hårt motstånd såväl mot den 'italienska' högern som mot Leroy-fraktionen.

Politbyrå blev överraskad och oroad av denna utveckling och bytte häst mitt under striden – man ingick en kompromiss med 'italienarna' bakom ryggen på vänstern. Den representation som valdes av kongressen skulle inte avspegla de verkliga styrkeförhållandena. 'Italienarna' skulle få 35 platser, Leroyfraktionen likaså 35 medan 13 obetydligare poster skulle lämnas åt vänstern. 'Italienarna' skulle få behålla majoriteten inom förbundsstyrelsen samt posten som generalsekreterare. Posten som biträdande generalsekreterare skulle gå till Hermier (ledare för Leroy-fraktionen). Lockade av detta perspektiv utpekade 'italienarna' 'vänsterradikalismen' som huvudfara och drog i fält för att förintä den. Under denna operation skulle de komma att förlora vad de hade av sympatier. Hädanefter skulle 'den italienska strömningen' utgöra en 'omvänd pyramid' som militanterna spefullt brukade säga: 'basen' hade sitt säte i förbundsstyrelsen; 'toppen' vilade i lokalgrupperna ...

Ulm-riktningen¹ (UJCMLs uppkomst)

Från 1964 kom UEC-gruppen vid Ecole Normale Supérieure alltmer under inflytande av den marxistiska filosofen Louis Althusser. Althusser beklagar den franska arbetarrörelsens låga teoretiska nivå. Åtskilliga 'svagheter' och 'misstag' hos den kommunistiska rörelsen härrör från detta teoretiska tomrum som ger tillträde åt allsköns borgerliga inflytelser. Det är de kommunistiska intellektuellas uppgift att återställa den vetenskapliga strängheten i den marxistiska teorin. För att göra detta måste man först och främst återvända till källorna, fördjupa studiet av marxismens klassiker, vilkas läror ofta blivit förvrängda. Ur detta återvändande till källorna bör inte bara spira en bättre förståelse för de grundläggande begreppen. Det gäller att fördjupa och utarbeta den dialektiska materialismen.

Under en tidpunkt då metafysiska tolkningar av marxismen blommade under antidogmatismens täckmantel var detta ett lockande perspektiv för de kommunistiska studenterna vid rue d' Ulm. De deltog inte i fraktionsstriderna inom UEC. De sysslade inte heller med att mobilisera studenterna för den politiska kampen. De var ett intellektuellt koteri som ägnade sig åt att slipa sina teoretiska vapen.

Vid höstterminens början 1964 inledde Ulm-kretsen publicerandet av *Cahiers Marxist-Léninistes*. Denna publikation var inledningsvis ingalunda prokinesisk. Den följde inte heller 'partilinjen'.

Den var på det teoretiska planet althusserianskt inriktad och dess politiska ställningstaganden var allmänt 'vänster', ofta preciserade till castrism.

Det var likaledes på hösten -64 som Ulmkretsen för första gången gick ut aktivt på den politiska arenan. Friktionsstriderna gick då mot en klar skärpning. UECs åttonde kongress skulle

¹ Uppkallad efter rue d' Ulm, den gata i Quartier Latin, där Ecole Normale Supérieure har sina lokaler. På denna traditionella kläkningsanstalt för den franska intelligentian undervisar Althusser och det var bland hans studenter som ml-riktningen fick sin begynnelse i Quartier Latin. Ö. a.

hållas i februari 1965. Leroyfraktionen hade ytterligare stärkt sina positioner och var säker på segern. I vilket läger skulle Ulm-studenterna placera sig? Man visste att det rådde djupgående meningsskiljaktigheter mellan dem och PCF. Ulmkretsen hade vidgat sitt althusserianska framgångssätt till det politiska fältet. Man sökte efter en politisk hållning av samma stränghet som Althusserns teoretiska. Man trodde sig finna den i kinesiska KPs 'vänsterlinje'.

Därför var det med viss förvåning man såg Ulmgruppen kasta sig in i kampen under Roland Leroy's 'revisionistiska' fana. Ulmkretsen röstade på motioner som var helt enligt partilinjen. Dess kongressdelegerade hade låtit välja sig på Leroy-fraktionens politiska program som var en trogen avbildning av PCFs revisionistiska teser. De spelade en avgörande roll då apparaten återtog sitt grepp över UEC.

Ulmkretsens hållning var bara skenbart paradoxal. 1965 hade det kinesiska kommunistpartiet ännu inte gett uttryckliga anvisningar beträffande den organisationsmässiga brytningen. Och ledarna för Ulmkretsen hade ännu inte angripit Althusser som en 'borgerlig akademisk auktoritet'. De delade säkerligen Althusserns idéer beträffande PCFs politiska förnyelse: trots de teoretiska brister som utgör grunden för dess opportunist, förblir PCF arbetarklassens parti. Endast PCF står på fast grund. Utanför PCF ingen frälsning. Om bara de kommunistiska intellektuella ville sprida en smula marxistisk teori bland partikadrerna skulle partiet ur sin klassbas kunna hämta den energi som behövdes för den politiska förnyelsen.

Ulmkretsens hållning motsvarar på varje punkt denna uppfattning. Inom Leroy-fraktionen förde de striden mot partisekretariatets 'ultrarevisionism' och Humanistiska Sektionens 'vänsteravvikare'.

Den hållningen gav dem en stark representation inom UECs ledande organ. I ledningen för det 'återerövrade' UEC krävde de ansvarsposter inom sektioner för skolning och propaganda: ledningen för Rikskommisionen för teoretisk skolning och en kraftig representation i redaktionskommittén för *Nouveau-Clarté*. Kontrollen över skolningen och kontrollen över pressen är inte det, enligt althusserianskt synsätt, de båda hävstänger som skall lyfta partiet ur diket?

Som medlemmar av förbundssekretariatet hamnade Ulm-gruppen i en svår motsättning. I sitt innersta stod den i skarp motsättning till PCFs linje. Men utåt kunde den inte visa något. Politiskt var den bunden till händer och fötter – hur skulle man formulera sina reservationer, vald som man var på ett absolut partiortodoxt program?

De lyckades lösa dilemmat: som ledare för UEC tillämpade i detalj och utan diskussion partiets beslut, hur dessa än såg ut. Ty studentorganisationen har varken den skolning eller praktik som krävs för att bedöma beslut från Arbetarklassens Parti. Den kan inte kräva någon som helst politisk självständighet. Dess roll begränsar sig till att tillämpa centralkommitténs linje i sitt arbete på att skola sanna kommunistiska intellektuella åt partiet. På så vis räddade Ulmgruppen sitt samvete: om de tillämpade en förrädarlinje så var det av disciplin, inte av övertygelse...

Denna advokatyr blev bestämmande för deras politiska taktik: Eftersom man inte kunde angripa partilinjens politiska innehåll blev attackpunkten UEC-ledningens servila sätt att tillämpa besluten. Ulm-gruppen förutsatte sig att bli specialister på juridiska konflikter. Då var det inte den lilla röda man viftade med, utan UECs stadgar ... Deras kamp mot UECs ledning inskränkte sig till att omständligt påvisa den illegala karaktären i olika beslut. På så sätt kom de att framstå som 'förbundssekretariatets liberaler', idealistiska demokrater som anslöt sig till en politisk linje men avstod från möjligheten att tillämpa den.

Fram till hösten -65 skulle deltagandet i UEC-ledningen bjuda på många besvikelser för Ulmgruppen: den styrande klicken saboterade hänsynslöst utvecklingen av skolningskurserna. Den skaffade sig snabbt kontroll över pressen – Ulmgruppen deltog i redigerandet av ett enda

nummer, det första, av *Nouveau-Clarté*. På hösten –65 vidgades emellertid deras manöverutrymme åtskilligt. Ty då kom den avgörande kraftmätningen att stå mellan partiledningen och den revolutionära vänstern. *Styrkepolariseringen medförde att Ulmgruppen kom i en vågmästarposition, som de utnyttjade skickligt till att bygga upp sin egen fraktion.*

UECs sprängning

Om 64-65 var det år då partiet återtog greppet om UEC så var 65-66 det år förbundet sprängdes. Partiledningen var grymt besviken över resultatet av sin 'seger': efter två år av ansträngningar och besvärligheter var 30-40 % av organisationen i 'vänsteravvikarnas' händer och en tredjedel av förbundssekretariatet var i öppen opposition! Framtiden utlovade nya kriser: vänsterfraktionen fördubblade sin aktivitet och sin djärvhets. Den trogna majoriteten var uppdelad i 'hökar' och 'duvor' som tvistade om struntsaker. Upprorsandan nådde Kommunistiska Ungdomsförbundet, vars militanter vägrade att sälja tidningen *Nous les Garçons et les Filles* (Vi pojkar och flickor) och krävde en blandad organisation utan könssegregation.

Tanken på en 'slutgiltig lösning' av ungdomsproblemet började växa fram i byråkrathjärnorna. Har inte Marx någonstans skrivit: 'Det är bättre med ett förskräckligt slut än med en förskräckelse utan slut'? Apparaten beslöt sig för att likvidera vänstern oberoende av vad det skulle kosta att göra det. De skulle inte tveka att genomföra operationen om det så innebar studentorganisationens sprängning. Klockan hade slagit för en brytning.

Vänsterfraktionen, inspirerad av ledningen för Parisgruppens Humanistiska Sektion, hade nått sin fulla politiska mognad. Den hade assimilerat den revolutionära marxismens erfarenhet. Under en kurs i juli 1965 hade man möjlighet att på riksplanet skatta den politiska homogenitet som uppnåts av kadreerna.

Mitterandaffären

Den politiska situationen dominerades på hösten –65 av det första presidentvalet. Några veckor före valet hade PCF ännu inte nominerat någon kandidat. Partiets hållning hade definierats klart i den politiska resolution som samfällt röstades fram vid den sjuttonde kongressen: antingen skulle vänsterpartierna gemensamt utarbeta ett gemensamt regeringsprogram och på dess grundval utse en gemensam kandidat; eller, i det fall de inte kunde enas om ett gemensamt program, skulle kommunisterna ställa upp ensamma.

Sedan dess hade 'vänsterunionen' genomgått många dunkla förvandlingar. Gaston Deferre försökte koppla SFIO till en allians med Lecanuet-högern. Trots misslyckandet med 'Den stora federationen' vägrade den icke-kommunistiska vänstern att diskutera med PCF inför det eventuella nominerandet av en gemensam kandidat.

I maskopi med Guy Mollet kunde François Mitterand utnyttja den förvirrade situationen till att föra fram sin egenkandidatur. Inför fullbordat faktum, sammankallade kommunistpartiet sin centralkommitté i slutet på september för att bestämma sin hållning. Ingen som är bekant med kommitténs skräck för valnederlag kunde tvivla på utgången: det var tydligt att ledningen ämnade bryta sina högtidliga löften och traska i Mitterands fotspår. Mitterand var grundligt impopulär hos arbetarklassen. Den borgerliga parlamentarismens lyckoriddare, väl insvept i sitt rykte som äventyrspolitiker – det minsta man kan säga är att han inte inkarnerade massornas socialistiska strävanden. Partiets principiösa uppslutning kring hans kandidatur kunde inte utlösa militanternas entusiasm.

Centralkommitténs beslut, som bröt mot ett tidigare formellt beslut och var politiskt motbjudande, var gefundenes fressen för UECs vänster. Humanistiska Sektionen öppnade fiendligheterna på ett skickligt sätt. Mitt under centralkommitténs session publicerade man en presskommuniké som förkastade Mitterands kandidatur och påminde om den politiska resolution

som antagits på sjuttonde kongressen. Kommunikén väckte stor uppmärksamhet. Den sändes ut två dygn innan centralkommittén offentliggjorde sitt ställningstagande och var formellt oantastlig. Humanistiska Sektionen kunde inte utsättas för några sanktioner. UEC i Lyon, som spred ett flygblad med samma innehåll *efter* centralkommitténs beslut, upplöstes omedelbart.

Den revolutionära vänstern fortsatte kampen genom att börja en stor politisk upplysningskampanj inom UEC. Under hela valkampanjen mångdubblades aktionerna för stöd åt den vietnamesiska revolutionen, vilket väckte vrede hos partiledningen som var angelägen att dra uppmärksamheten från 'sin' kandidats proamerikanska hållning.

Trogen sina principer försvarade Ulm-gruppen centralkommitténs hållning under valkampanjen. Dess ledare angrep än en gång 'antiparti-vänstern'. Privat uttryckte de sina reservationer. De lyckades till och med rösta igenom en intern motion som krävde politiska förklaringar. Men denna motion förblev hemlig ... till nästa möte då förbundssekretariatets partitrogna majoritet återställdes genom en ny omröstning! Offentligen deltog Ulmriktningens ledare i kampanjen för vänsterns kandidat, men de motsatte sig indignerat den stadgevidriga upplösningen av Lyons UEC.

Vid denna tidpunkt började Ulm-gruppen organisera sig i en fraktion. Det klimat av skärpt kris och kamp till slutet, som rådde inom UEC, gynnade fraktionsutveckling. Mellan de båda antagonistiska polerna, vänsterfraktionen och förbundssekretariatet, fanns en tvekande massa av förvirrade militanter, som stöttes tillbaka av partiklickens 'stil' men skrämdes av vänsterns radikalism. Från dessa obestämda militanter rekryterades 'massbasen' åt Ulm-fraktionen – det som skulle bli kärnan i det framtida UJCML.

Efter andra omgången i presidentvalen beslöt sig PCF för att ta till kvasten på allvar. Apparaten krävde ett extra sammankallande av rikskommittén till januari –66. Förevändningen var ett utfrågningsbrev som skickats till Mitterand av Humanistiska Sektionen mellan de båda valomgångarna. Om utgången av detta möte kunde det inte råda någon tvekan. Ett femtiotal kadrer från vänsterfraktionen samlades i Briançon under julferierna. Under de sista decemberdagarna fattades beslut om JCRs grundande. Man skisserade en plan för den sista striden inom UEC. Den skulle samla den bästa delen av de tvekande och förbereda marken för den nya organisationen. 'Reintegrationsstriden' fördes från januari till mars –66. Den möjliggjorde för JCR att gradvis övergå från fraktionsgrupp till oberoende organisation.

Pariskollektivet

1966 blev ett år av febrilt organisationsarbete för Ulm-kretsen. Vänsterns eliminering skulle leda till att deras vågmästarroll omöjliggjordes. De var övertygade om att de stod i tur att kliva upp i bödelskärran. Deras första åtgärder syftade till att vinna tid och bevara status quo: på samma sätt som de vägrat att godkänna upplösningen av Lyon-kretsen, fördömde de den stadgevidriga upplösningen av Humanistiska Sektionen i Paris och beslöt sig för att arbeta tillsammans med 'den upplösta sektionen' inom Pariskollektivet, så som kort tidigare. Detta 'dissidenta' Pariskollektiv omfattade 6 av Förbundets 7 sektioner. Man erkände inte längre förbundssekretariatets auktoritet och ämnade ta upp problemet med den byråkratiska repressionen inför UECs nionde kongress i april 1966. Oberoende av sin betydelse disponerade varje sektion över en röst. Därför innehades hegemonin av Ulm-riktningen. Den höll 3 Parissektioner medan vänstern höll 2. För Ulm-kretsen skulle 'kampen för reintegration' fylla två funktioner: å. ena sidan skulle den tillåta uppbyggandet av en egen fraktion, å andra sidan skulle den leda till utplånandet av vänstern, som skulle kvävas av sin förlamning.

Denna förlamning skulle vara det logiska resultatet av 'kampen för reintegration' så som Ulm-kretsen föreställde sig den. Deras uppfattning grundades på en försoningsideologi: vänstern hade provocerat partiet; partiet hade gått strängt fram; men sanktionerna hade varit

för hårda och dessutom stadgevidriga; man kunde få partiet att ändra sitt beslut. Men för detta krävdes att vänstern visade sig uppriktigt ångerköpt och fylld av god vilja. Framför allt måste den avstå från allt handlande som kunde irritera partiet. Men eftersom alla vänsterns handlingar var irriterande för Partiet måste alltså vänstern avstå från allt handlande!

Eftersom vänsterfraktionen inte hade den ringaste lust att begå självmord och hade en helt annan synpunkt på reintegrationskampen, blev alliansen inom Pariskollektivet kortvarig. Från februari –66 skildes vägarna definitivt.

UECs nionde kongress öppnades i Nanterre den 1 april 1966. Delegaterna hade genomgått fingranskning. Kongressen skulle stadfästa upplösningen av Förbundets mest militanta sektioner. Den skulle anta stadgeklausuler som gav disciplinära fullmakter åt ledningen. Ett tjugotal vänsterdelegater från landsortstäder hade lyckats ta sig igenom kongressens spärrar. Dessa militanter kritiserade en sista gång inom ramen för en PCF-organisation partiledningens ultrahögerlinje, som hade förlött den till att krossa Kommunistiska Studentförbundet i samma ögonblick som man öppet ställde sig på den socialdemokratiska linjen. Efter detta lämnade delegaterna salen och begav sig till JCRs första rikskonferens som pågick samtidigt i Paris. I denna konferens deltog 120 delegater från 11 städer. Större delen hade just uteslutits ur UEC; andra kom från Kommunistiska Ungdomsförbundet eller från det vänstersocialistiska JSU. De representerade en kärntrupp på 400-500 militanter av vilka ett hundratal hade upplevt flera års kamp inom UEC.

Under nionde kongressen genomförde Ulmgruppen sin brytning. I mars 1966 hade ett centralkommittémöte sammankallats att diskutera ideologiska och kulturella frågor. Den resolution som röstades fram förkastade otvetydigt Louis Althussers teser och återgick till Garaudy's ynkliga ideologiska hopkok. Detta domslut chockerade Ulm-gruppen. De betraktade det som PCFs definitiva brott med marxismen-leninismen. Dessutom betecknade det ett öppet nederlag för den althusserianska taktiken när det gällde partiets förnyelse. För Ulmkretsen hade detta centralkommittémöte historisk innebörd: det betecknade en förvandling av PCF: från att ha varit arbetarklassens opportunistiska parti hade det blivit 'ett till 100 % revisionistiskt parti' som måste krossas och inte förnyas.

Ulm-strömningen inledde striden på nionde kongressen med utgångspunkt från resolutionen vid centralkommittémötet och från frågan om den teoretiska skolningen. Man hade till detta tillfälle sammanställt en broschyr med skarpt innehåll: 'Måste den marxistisk-leninistiska teorin revideras?' som gick hårt åt partiideologerna. Men detta slitna tema (är marxismen en humanism etc ...) gjorde föga för att rubba landsortsdelegaternas vördsamma förtroende för partiledningen.

Sommaren 1966 ägnades åt internt organisationsarbete. Fientligheterna återupptogs redan i början av höstterminen – kärnan var den kinesiska kulturrevolutionen. Förbundssekretariatet gick ut med en ny serie upplösningsdekret. Några Ulm-militanter bröt sig ur och förenade sig med rivaliserande MCF. De riktade en appell till UEC-aktivisterna där de utpekade Ulmkretsen som småborgerligt intellektuell.

Våldsamma slagsmål utbröt i november mellan militanter från det blivande UJCML, samlade inom UECs 'Pariskollektiv', och folk från partiet och ungdomsorganisationen som störde deras möten.

I december 1966 hölls den första sessionen av UJCMLs första kongress. UJCMLs avfall drog med sig vad som återstod av militanter inom studentorganisationen – en kärna på 2-300 militanter koncentrerade till parisregionen. På några undantag när (Nancy, Lyon) hade Ulmkretsen inte haft tid att inplantera sig på landsbygden. Men mycket snart började anhängarna att strömma till UJCML.

Studentrörelsens splittring i smågrupper

Under ett halvårs tidrymd hade UEC gett liv åt två nya organisationer, JCR och UJCML. Framfödandet av detta falska tvillingpar (de kom inte bara ur olika ägg, de hade olika fäder också) hade ägt rum i konvulsioner och smärta. UEC hade förlorat allt sitt kämpande blod och kunde inte överleva ett sådant havandeskap. Förbundet förvandlades till en smågrupp bland smågrupper och var troligen den svagaste av dem. Det var dess illegitima barn JCR och UJCML som ärvde dess funktioner. Från och med nu var det dessa som spelade kommunisternas roll bland studenterna.

UNEF genomgick parallellt med detta en allt mer fördjupad kris. Dess förfall gynnade CLER som under en lång period var den enda organiserade grupp som var vital inom studenternas 'fackorganisation'.

Under 1967 präglas studentrörelsen helt av den pågående uppdelningen i små vänstergrupper. Uppdelningen i tendenser i enlighet med de stora polerna inom den internationella arbetarrörelsen gav upphov till bildandet av klart strukturerade, självständiga organisationer med sammanhängande ideologier: JCR, UJCML, CLER. Det gamla kommunistiska studentförbundet var en blodlös och diskrediterad organisation. ESU utgjorde en förvirrad och formlös grupp. UNEF var en arena där sammandrabbningar ägde rum mellan ESU, UEC, CLER och lämningar av den avsomnade 'fackliga vänstern'. Vid sidan av de verkliga studentgruppernas propaganda levde propagandan från grupper med sina rötter huvudsakligen inom arbetarklassen: Voix Ouvrière, Frankrikes Kommunistiska Marxist-leninistiska parti, de anarkistiska grupperna ...

'Sympatiskt inställda iakttagare' beklagar denna splittring, som för dem endast utgår ur ungdomlig extremism och framstår som meningslös. I själva verket är organisations-splittringen varken slumpartad eller i grunden negativ. Den motsvarar i viss mån mångfalden av strömningar och politiska traditioner inom den internationella arbetarrörelsen. Den motsvarar de speciella omständigheter under vilka de nya avantgarderna bör återknyta kontakten med den revolutionära marxismen inom den historiska ram som stalinismens sammanbrott utgör. Den utgör en nödvändig etapp i rekonstruktionen av avantgardet – en etapp av politisk återuppföstran, av teoretisk fördjupning, av praktikens fulländning; en etapp som föregår det samgående som kommer att driva på den revolutionära flodvågen.

4. Den franska studentrörelsen. Genomgång av vänstergrupperna

Etymologiskt betyder 'groupuscule' (det franska ordet för de aktivistgrupper som spelade en framträdande roll under majrevolten; i boken i allmänhet översatt med 'vänstergrupper' ö. a.) 'liten grupp'. Kan liten grupp bli stor? De objektiva förhållandena gynnar utvecklingen av revolutionära grupper. De ungas revolt kanaliseras inte längre genom den traditionella arbetarrörelsens organisationer. Den upproriska ungdomen försöker organisera sig oberoende av apparaterna. Den franska vänsterns allmänna högerglidning har lämnat en tom ruta på schackbrädet åt den yttersta vänstern. Denna ruta försöker vänstergrupperna att fylla. Alla förkastar den socialdemokratiska utvecklingen inom PCF. Alla uppger som sin målsättning att skapa ett revolutionärt arbetarparti. Unga arbetare och studenter är mottagliga för dessa idéer. Det finns idag inga objektiva gränser för gruppernas utveckling.

Grupperna karakteriseras inte blott av sin numeriska litenhet utan också genom sin marginella existens. Föga anknutna till arbetarklassen som de är, saknar de rötter i de grundläggande sociala krafterna. De rekryterar väsentligen ur marginalgrupper: studerande, intellektuella, 'marginalarbetare'.

Vänstergruppernas inflytande över den dagliga klasskampen är närmast obefintligt. De spelar ingen ledande roll inom någon sektor av arbetarrörelsen. De tvingas ofta att definiera sig i relation till de stora arbetarorganisationernas politiska linjer och aktioner. De intar en *marginalposition i klasskampen*.

‘Att bli stor’ för en vänstergrupp, det är inte blott och bart att tillväxa i antal. Det är också och framförallt att komma över sin marginalposition. Det är att skaffa sig rötter bland löntagarna på företagen och i fackföreningarna. Det är att visa sig kapabel att organisera arbetarnas militanta avantgarde inom ett revolutionärt perspektiv.

Inför detta finns heller inga objektiva hinder. Både bland äldre och yngre arbetare är tiden mogen för organisation. ‘Smågrupperna kan mycket väl övergå till att bli ‘små organisationer’, dvs. grupper som skaffat sig fasta rötter inom vissa delar av ungdomen och arbetarrörelsen och utvecklat sig till en verklig politisk kraft. Vissa har redan kommit långt på väg i denna förvandling.

Det besvärligaste hindret för denna utveckling är av ‘subjektivt’ slag. Det består i avantgardegruppernas politiska orientering.

Sekt och vänstergrupp ...

Varje revolutionär organisation är ständigt utsatt för hotet av två typer av politisk avvikelse, vilka står i motsättning till varandra men inte utesluter varandra. Den första är den vänstersektaristiska avvikelsen: dess karakteristikum är oförmågan att förstå det verkliga skeende som tar sitt uttryck i massresningar. Inför massrörelser intar sekteristen en till hälften föraktfull attityd; i den mån dessa inte stämmer med traditionella scheman utgör de a priori ett avvikande och farligt fenomen. Vänsteravvikelsen leder till att organisationen skärs av från massan och låses fast inom sina egna snäva gränser.

Den andra är högeropportunismen. Dess karakteristikum är den principiösa anpassningen till massrörelsen, som behandlas som en fetisch. Högeropportunismen leder till det revolutionära avantgardets självmord genom dess gradvisa uppgående i rörelsen. Dessa två typer av avvikelse, vilka utgör två typer av degeneration, är inte slumpmässiga. De ingår i klasskampens struktur: varje revolutionär organisation försöker mobilisera de exploaterade klasserna till en radikal kamp mot systemet. Men dessa klasser är också ideologiskt dominerade. De är på intet sätt beredda att utan vidare radikalt ifrågasätta det sociala systemet de lider under.

De uppnår ett revolutionärt medvetande under den dagliga kampen för begränsade målsättningar, en kamp de för under år inom ramen för systemet. Sådan är den motsättning varje revolutionär organisation konfronteras med: för att mobilisera massorna i kamp *mot systemet*, måste man först organisera och fostra massorna till kamp inom *systemets ram*¹

De opportunistiska och sekteristiska avvikelserna härrör från den faktiska klyftan mellan kampen ‘mot systemet’ och kampen ‘inom ramen för systemet’. De härrör ur en oförmåga att

¹ Rosa Luxemburg, Marxism kontra diktatur:

‘Proletariatets världsomspännande strävan mot sin totala frigörelse är en process som får sina speciella drag av att det är första gången inom ett civiliserat samhälle som folkets massa gör sin vilja gällande, medvetet och i motsättning till de härskande klasserna, medan förverkligandet av denna strävan inte är möjligt annat än bortom gränserna för det rådande sociala systemet.

Emellertid kan massorna inte omfatta och stärka denna strävan annat än i den dagliga kampen mot rådande ordningen, dvs. inom denna ordnings gränser.

Å ena sidan folkets massa, å andra sidan målet som satts bortom den rådande sociala ordningen. Å ena sidan den dagliga kampen, å andra sidan revolutionen.’

Detta är den dialektiska motsägelse inom vilken den socialistiska rörelsen verkar.

sammanbinda dessa båda kampformer dialektiskt, ur en tendens att se dem som självständiga och att ge den ena eller den andra ensidigt försteg.

Den sekteristiska avvikelserna ger försteg åt 'kampen mot systemet'.

Omkastat ger den opportunistiska avvikelserna försteg åt 'kampen inom ramen för systemet' och negligerar det revolutionära perspektiv som leder bortom systemet.

Rosa Luxemburg, som vi lånat den här framställningen från, varnar arbetarpartierna för de högeropportunistiska avvikelser de har en naturlig dragning till: arbetarklassens konservativa och privilegierade apparater låter sig absorberas av den dagliga intressekampen och förklarar vid varje revolutionär kris att 'alla förutsättningar ännu inte föreligger'.

Men vad gäller vänstergrupperna är det utan tvivel sekterismen som utgör den största faran. Vänstergrupperna skiljer sig inte i grunden från de stora arbetarorganisationerna på den praktiska politikens nivå. De har alltför svaga rötter hos massorna för att kunna visa upp ett effektivt och avvikande handlande. På nuvarande utvecklingsstadium är det på den ideologiska nivån som de kan visa upp en egen profil. Deras spontana hållning är den doktrinära. Den grundar sig på kravet att till varje pris bevara de rena principer som en politisk praktik skulle riskera att nagga i kanten. Deras marginala existens hindrar dem från att utsätta strategin för praktikens kritik. Därför får deras ställningstaganden inga konsekvenser. Det är en situation som gynnar all slags verklighetsfrämmande föreställningar ...

Därför är vägen kort från vänsteravvikelse till sekteristiskt förfall: vänsteravvikelsen tar sig uttryck i fantasifulla analyser, politiska aktioner som inte bygger på verkliga förhållanden, ett visst typiskt förhållningssätt gentemot massorganisationen och de rivaliserande organisationerna ... Dessa analyser, dessa politiska aktioner, dessa förhållningssätt utgör lika många *specifika drag* som ger vänstergruppen dess profil och avsondrar den från allt som inte hör den till.

Vänstergruppen blir en sekt när efterbildningen av dess egna specifika drag blir den omedvetna drivfjädern för dess politiska handlande.

Vänstergruppen definierar sig då inte längre som en funktion av arbetarrörelsens och revolutionens gemensamma intressen utan som en funktion av sina egna inre krav, sin strävan att bevara sin avsondrande ställning som en grupp som bestäms av summan av sina specifika drag. Vänstergruppen blir en sekt när den bygger upp sig själv som sin egen fetisch.

Från det ögonblicket när det sekteristiska förfallet fullbordats ser problemen mycket annorlunda ut. Sektens logik har föga att göra med en revolutionär grupps logik, hur liten den gruppen än må vara.

Analyserna och det politiska handlandet utgår i de bägge fallen från mycket olika grunder. Vad gäller sekten har de sin grund i efterbildningens logik: de politiska analyserna avser att bekräfta (alltså att efterbilda) de grundläggande postulaten. De avser att inom den sociala verkligheten finna den empiriska grunden för de specifika teser sekten är bärare av, vilka förvrängningar man sedan än må underkasta denna verklighet.

Det politiska handlandet bestäms i första hand av sektens interna behov. Det syftar främst till att trygga sektens bevarande av dess 'speciella profil'.

Relationerna till massrörelsen och till andra politiska grupper har även sin grund i självbevarandelogiken: för sekten är allt som den inte kan kontrollera ett hot. Inför massrörelsen intar den en självförsvarshållning, antingen genom att svärta ned denna eller genom att utse sig till dess verkliga ledare. Gentemot de politiska grupperna ger den uttryck för den attityd som vi vanligtvis förknippar med beteckningen 'sekteristisk': den hatiska fientligheten mot

allt som inte hör sekten till är det huvudmaterial som binder den samman. Denna fientlighet vinner i styrka ju närmare den andra gruppen står politiskt.

Sekten kan svälla i storlek till en viss punkt. Men den är dömd att förbli en smågrupp. Den är genom sin karaktär oförmögen att komma över sin marginalexistens. Den är ohjälpligt avskuren från massrörelsen, som den inte förstår och som den parasiterar på. I denna rörelse rekryterar den aktivister. Men denna rekrytering är selektiv (åtminstone då det finns flera organisationer). I sin egenskap av marginalgrupp med sekteristisk praktik, rekryterar sekten en viss typ av individ med specifika psykiska särdrag som disponerar honom för sekten. Sekten ser som sin uppgift att integrera dessa nyrekryterade i sin homogena form.

Men den klarar inte av en tillväxt som överstiger vissa gränser. Dess interna process för att skapa sammanhållning och likformighet fungerar illa sedan en viss tröskel passerats. Eftersom sektens teser endast har avlägsen anknytning till sociala realiteter och en förvillelse är så god som en annan, utvecklar sig splittringstendenserna som en naturlig process. Då den sekteristiska tekniken för att skapa sammanhållning löses upp, vittnar sekten sönder eller sprängs oundvikligen.

1. En levande karikatyr på den sekteristiska vänstergruppen: FER-Révoltes

Karl Marx utarbetade sin teori i *Kapitalet* med utgångspunkt från sitt studium av den engelska kapitalismen, ett fulländat och nästan rent exempel på den nya samhällsbildningen. På samma sätt skulle man kunna utveckla en allmän teori för det sekteristiska förfallet med utgångspunkt från ett studium av gruppen FER-Révoltes, som utgör en verklig idealtyp inom detta område.

Gruppen FER-Révoltes är OCI:s ungdomsorganisation. OCI, l'Organisation Communiste Internationaliste (Lambertgruppen) är den franska trotskismens dissidenter. 1961 grundade OCI studentorganisationen CLER på Ecole Normale Supérieure vid rue d'Ulm. CLER lade ner huvuddelen av sitt arbete på profileringspolitik inom UNEF. Den reducerades till en mikrogrupp under UNEFs relativt vitala period och återvann styrka i samband med UNEFs nedgång. Den räknar idag flera hundra medlemmar och strävar bullersamt efter att skaffa sig ledningen över studenternas 'fackförening'.

Den revolutionära katastrofismens mytiska värld

Genom sin trotskistiska anknytning har FER behållit sin klassiskt marxistiska referensram. Men denna anknytning till marxismens klassiker har en religiös anstrykning. Marx, Lenin, Trotskij är innehavare av den revolutionära sanningen. Denna sanning är inskriven i marxismens heliga texter. Militanterna kan låta sig uppfyllas av dessa. Trotskij's verk är särskilt helgat. Att säga emot Trotskij är helgerån.

Resultatet är att FER maskinmässigt tillämpar de trotskistiska analyserna av 1938 års kapitalism på 60-talets kapitalism. Mellankrigsperioden var en tid av katastrofartade ekonomiska kriser, allmän utbredning av fascismen och av massornas stigande misär och förtryck. En robotartad projektion av dessa analyser på efterkrigstiden skapar en apokalyptisk vision av det borgerliga samhället som stämmer illa med återuppbyggnadstidens livskraftiga expansion. Denna apokalyptiska vision kan i korthet sammanfattas som följer:

Sedan 1914 har produktivkrafterna upphört att tillväxa. Överallt där Kapitalet regerar utbreder sig krig, hungersnöd och elände. Inom ramen för produktivkrafternas stagnation reser sig automationens skrämmande hydra: härnäst kommer kapitalismen endast att behöva begränsad arbetskraft: den kommer att behöva några tiotusental goda specialister, överklassbarn som fått sin utbildning på universitetet och högskolor – det räcker för att programmera den automatiserade produktionen. Arbetarmassorna tvingas till arbetslöshet. De kvalificerade

arbetarna kommer att drivas från produktionen av automationen. Den industriella reservarmén kommer att växa med tusentals och åter tusentals friställda. Proletariatets situation kommer att förvärras till det outhärdliga. Den kommer att regrediera till ett läge, värre än det som rådde under den ursprungliga kapitalackumulationens ohyggliga epok. Den moderne proletären kommer att hamna i den prekapitalistiske proletärens läge. Samhället kommer inte längre att leva på honom, han kommer att tvingas släpa sig fram på samhällets allmosor. En sådan återgång i utveckling kommer de härskande klasserna inte att kunna tvinga fram med fredliga medel. Det är därför de förbereder en järnhård diktatur. De förbereder sig idag på att genomföra arbetarrörelsens fysiska förstörelse. Idag som igår finns endast två valmöjligheter: den Socialistiska Revolutionen eller det Fascistiska Barbariet.

Ungdomen är det första offret för systemets socialekonomiska utveckling. Det är först och främst från ungdomen som massan av arbetslösa kommer. Detta är skälet till att regeringen undergräver utbildningen. Fouchetplanen syftar till att urvattna utbildningen. Man vill likvidera det gamla utbildningssystemet: vad skulle det tjäna till att ge de framtida arbetslösa en utbildning som inte kommer att ge dem annat än vapen till att ifrågasätta den etablerade ordningen? Därför förbereder regeringen avskaffandet av den högre utbildningen för 2/3 av studenterna (300.000!) samtidigt som den raserar gymnasieskolan.

Vilka uppgifter har en revolutionär organisation inom ramen för den sålunda analyserade franska kapitalismen? Svaret på den frågan finns i OCI:s politiska linje (det s. k. 'försvaret av det uppnådda').

Inför den fruktansvärda och ihärdiga offensiven från Kapitalets krafter åligger det revolutionärerna att organisera arbetarklassens envisa motstånd. Arbetarrörelsen måste tum för tum försvara proletariatets uppnådda vinster. Under den period av ihärdig och allmän återgång som arbetarrörelsen idag genomgår vore det vansinne att sätta upp offensiva paroller, kvalitativa krav, som angriper själva den kapitalistiska samhällsstrukturen. Det är försvaret som är dagens nödvändighet.

Denna unilaterala hållning blir konservativ i sin yttersta konsekvens. Den ligger till grund för FERs fackliga linje, som gentemot Fouchetplanen försvarar det gamla reaktionära Liberala Universitetet, vilket, när allt kommer omkring, skulle vara mindre dåligt än det man söker införa...

Sålunda studerar FER världen genom de tjocka glasen i sin dogmatismens glasögon. Dess 'politiska' vision förutbestäms av viljan att rättfärdiga dessa glasögon och stoltsera med dem. Sålunda lever dess anhängare i en mytisk värld, befolkad av egna infall och familjespöken.

FER, den revolutionära mänsklighetens uppsyningsman

Till denna odifferentierade och apokalyptiska vision av kapitalismen läggs så en än mer påfrestande vision av den revolutionära rörelsen. På detta område går FER fram med ytterst enkla kriterier: en revolutionär organisation bestäms i grunden av sitt program. I vår tid finns endast ett revolutionärt program, *Övergångsprogrammet* av 1938, så som det tolkas av FER. Revolutionära är organisationer som stödjer sig på detta program. Sanningen att säga existerar bara två sådana organisationer: OCI, där FER är en väsentlig beståndsdel; samt den engelska gruppen under Gerry Healy (den brittiska motsvarigheten till Lambertgruppen). Mellan dessa utvecklas inte desto mindre en livlig polemik. Resten är skurk-organisationer, krypto-stalinistiska och småborgerliga. Revolutionärernas skara är alltså blott en handfull stor och de är omgivna av en värld befolkad av fiender och förrädare.

Nu händer det ju att organisationer som inte precis följer OCI:s program befinner sig i spetsen för en segerrik revolution. Hur kan 'småborgerliga partier' genomföra socialistiska revolutioner? Naiv är den som föreställer sig att FER besväras av en sådan fråga: eftersom

partiet ifråga enligt de använda kriterierna inte är ett äkta revolutionärt parti *kan* den revolution partiet leder *inte vara* socialistisk. Den är *med nödvändighet* borgerlig och utgör därmed ett brottsligt förräderi mot arbetarklassens intressen.

Exempel: 26 juli-rörelsen under Castro och Guevara var en småborgerlig rörelse. Den cubanska revolutionen är en borgerligt demokratisk revolution. Den cubanska staten är en borgerlig stat som förtrycker Cubas arbetare och bönder. Fidel Castro och Che Guevara är småborgerliga ledare som måste 'avslöjas' och som en dag kommer att drabbas av massornas rättvisa. I kraft av denna logik gick FER så långt att den stödde Annibal Escalante under processen mot mikrofraktionen. Ty stalinismen representerar en strömning inom arbetarrörelsen, medan den castristiska ledningen i trots av hela sin revolutionära demagogi aldrig varit annat än en småborgerlig ledning, främmande för arbetarklassen. Ett annat exempel: FNL är en stalinistisk organisation som förråder 'de vietnamesiska arbetarnas och böndernas' intressen. FNL håller på att 'strypa den vietnamesiska revolutionen'. Varje direkt internationell hjälpsats för den vietnamesiska revolutionen stödjer denna lömska ledning och innebär medskyldighet till dess förräderi.

Ett annat exempel: Black Power i USA ... osv.... osv.... Den revolutionära rörelse existerar inte i världen som inte FER givit sitt våldsamma fördömande. FER är en liten grälsjuk sekt, hjälplöst avskuren från de verkliga krafter som idag förkroppsligar världsrevolutionens framväxt.

Två gånger om året, en ny politisk gimmick

På samma sätt som FER ser världen i funktion av en mytologi den söker att stärka, på samma sätt utvecklar den sin politiska aktivitet i funktion av interna krav på självbevarelse och utveckling som sekt. I motsats till vad vi ansett för nödvändigt beträffande UJCMML och JCR har vi inte sett oss tvingade att skissera FERs historia för att förstå dess nuvarande situation. *Eftersom den är en ren sekt är den icke-historisk*, på samma sätt som primitiva samhällen är a-historiska: den lever utanför tiden, utanför den verkliga historien, anknuten till en samling arketyper som utgör dess mytologiska vävnad.

Ingenting belägger detta bättre än beskrivningen av FERs praktiska politik.

FER-Révoltes praktiska politik följer en rytm av centrala initiativ, som utgår två gånger om året och för vilkas genomförande hela organisationen arbetar under mellantiden. Varje år, vanligtvis vid samma tidpunkter, presenterar ledningen en ny politisk gimmick för basen. Som exempel noterar vi de senaste utspelen:

April 1966 (till november 1966): 400 unga revolutionärer vid demonstrationen i Liège den 15 oktober!

November 1966 (till januari 1967): kort mellanspel: Stöd Stéphane Just, OCI:s arbetarkandidat till parlamentet!

Februari 1967 (till juli 1967): Slut upp vid Ungdomens nationalförsamling mot arbetslöshet och samhällsförfall den 24 juni på Mutualité!

September 1967 (till november 1967, då ledningen plötsligt ändrar kurs till följd av demonstrationen den 9 november i Paris): En stor ungdomsdemonstration framför Undervisningsministeriet!

Januari 1968 (till juni 1968): 3.500 unga revolutionärer på Mutualité den 30 juni!

Juni 1968: Låt oss bygga upp UNEF igen! En miljondemonstration av arbetare framför Elysée-palatset!

Så snart de centrala parollerna formulerats börjar medlemmarna rida på samma käpphäst: praktiskt taget varje artikel i *Révoltes*, varje talat inlägg från en FER-medlem avslutas med samma appell.

Medlemmarna uppmanas att bilda försvars-, stöd- eller kampkommittéer som skall följa upp det centrala utspelet. I alla sammanhang, på alla platser, bär de med sig i fickan den ofrånkomliga propositionen, som, oberoende av vad det tillfälliga ämnet är, osvikligen avslutas med den för dagen giltiga gimmicken.

Systemet med återkommande utspel bildar grunden för FERs fackliga verksamhet. Så snart ett centralt initiativ formulerats bombarderar de fackligt verksamma FER-medlemmarna den fackliga ledningen med uppmaningar att anta detta initiativ som sitt eget, inklusive dess politiska motiveringar. Operationen utvecklas i tre faser. I den första presenteras utspelet i motioner, petitioner och propositioner, varvid man kräver av alla att ta ställning. I fas nummer två organiserar man 'alla som inte vill kapitulera' i olika kommittéer för att tvinga ledningen att anta utspelet. Eftersom de givetvis förblir i minoritet, följer den tredje fasen, då man ändrar det ursprungliga utspelet så att det går in under den lilla gruppens banér, varefter man fördömer 'de fackliga byråkraterna'. Under operationens gång har man rekryterat några nya förbittrade militanter och scenen är klar för nästa utspel.

Systemet med återkommande utspel är stommen i en sekteristisk praktik som består i att för de fackliga organisationerna lägga fram initiativ som formulerats så att de från början är oantagliga för ledningen. Avsikten med dessa förslag är inte så mycket att föra en verklig principstrid med mål att förverkliga en annan handlingslinje som att möjliggöra ett ständigt återupptaget fördömande av den fackliga ledningen. Fördömandet utgör gravitationscentrum inom FERs principkamp. Därpå grundar sig den organisationsmässiga parasitism som präglar FER.

Systemet med återkommande utspel spelar f. ö. en viktig intern roll: det är ett av de viktigaste sammanhållande instrumenten inom organisationen. Det centrala initiativet presenteras som det allomfattande, enade, syntetiska svaret på alla stundens frågor.

Det utgör likaledes det riktiga initiativet i alla klasskampens problem. Allt tillgår som om det i varje ögonblick fanns en över alla de andra dominerande kampfront: den som slåss på den fronten, slåss på alla fronter. Det är i kraft av denna logik som FER kan påstå att det bästa sättet att stödja den vietnamesiska revolutionen, det är att bekämpa Fouchetplanen!

Systemet med återkommande utspel utgör det rena förkroppsligandet av en sekteristisk praktik. Utspelet bestäms inte i funktion av verkliga processer inom klasskampen, utan väsentligen i funktion av organisationens dubbla intressen: att bli starkare och att bli bättre sammanhållen.

Majkrisen har illustrerat denna analys på ett tragikomiskt sätt. Mitt under den sociala revolutionen, ställd helt utanför massrörelsen, fortsatte FERs ledning att hacka fram sin paroll: 3.500 unga revolutionärer på Mutualité den 30 juni!

Funktionssätt

Den praktik vi just har beskrivit föder en hårt integrerad organisation. Basen är nästan apolitisk: FER har mycket 'vida' kriterier för sin rekrytering: man är välkommen i Organisationen om man är emot snuten, arbetsgivarna, prästerna, universitetsreformen och socialpsykologerna. Den teoretiska och politiska skolningen är helt rudimentär. Militanterna lär sig några teman och idéer som sedan utgör den oföränderliga basen för deras framträdanden. Denna apolitiska bas styrs centralt från den fraktion inom OCI som bestämmer linjen och fattar alla beslut. Dess makt är rättmätig (är inte OCI-militanterna de mest

kompetenta?) och den döljer på intet sätt den fraktionsmässiga karaktären hos sina rättigheter. Makten inom organisationen har en utpräglad karismatisk karaktär. Ledartypen är den begåvade folktalaren, i kontakt med massorna, med en lättflytande demagogi och sinne för grova skämt. Han inbjuder regelbundet organisationsmedlemmarna att med gapande mun följa med på hans oratoriska äventyr. Han står utanför all diskussion och kan ta politiska initiativ av största betydelse utan att rådslå med någon. Han är föremål för dyrkan och blir upphov till verkliga imitationsepidemier inom organisationen: FER-militanterna har alla samma spefulla och falskt proletära sätt att tala: vid offentliga framföranden (och även privat) har de samma mimik, samma stereotypa gester. Deras tal byggs alla enligt samma modell. Identifikationen sträcker sig ända till likformighet i klädseln.

Sektens myter måste hållas vid liv med hjälp av ritualer. Ingen vänstergrupp har ett sådant sinne för det ceremoniella som FER-Révoltes: dess ordningstjänst skyddar demonstrativt möten som ingen hotar; förbannelser, besvärjelser, riktas mot rivaliserande grupper och fiender.

Förbannelserna är systematiska: ingen vänsterpress är så våldsamt och ständigt polemisk. Polemiken har en grälsjuk ton, den är brutalt förenklande och oftast öppet förtalande. Det politiska förtalet, det grova förvrängandet av andras ställningstaganden, det är FERs uppfattning om den politiska debattens natur och på den grunden vilar dess relationer till andra grupper.

Förolämpningarna tar f. ö. inte bara verbala uttryck. Är styrkeförhållandena gynnsamma ägnar sig FER gärna åt fysisk terror gentemot medlemmar av rivaliserande grupper. Under 1967-68 introducerade man i UNEF politiska vanor som omfattade förhållning genom mötesstörning, stormning av talarstolen, misshandel av enskilda militanter, osv . . .

Identifikation inom organisationen med den karismatiske ledaren, våldsam och aktiv aggressivitet utanför organisationen mot allt som inte hör dit, detta är den dubbla kraften bakom FERs interna sammanhållning.

Finns det något förvånande i att FER lämnas utanför varje gång en massrörelse är under utveckling?

2. UJCML vid korsvägen

UJCML bildades i december 1966 och möttes av en viss framgång i studentkretsar. Det var vid den tidpunkt då Den Stora Proletära Kulturrevolutionen väckte skuldmedvetna intellektuellas entusiasm. Till den kärngrupp som utgått ur UEC anslöt sig ett antal nykomlingar från skiftande politiska horisonter: militanter som fått nog av Hermier-Cathalainriktningen, föräldralösa som hade brått att ersätta den förlorade fadern (PCF-ledaren Waldeck) med en ny (Mao); unga althusserianer som lockades av den teoretiska ryktbarhet som utgick från Ecole Normale Supérieure; folk från UNEFs minoritetsfraktioner på jakt efter en motpol till sina fackliga aktiviteter; massor av politiska oskulder som förförts av Kulturrevolutionen och fascinerats av de 700 millionerna kineser ...

UJCML utvecklade en beaktansvärd aktivitet. Dess utveckling kan delas upp i två klart avskilda perioder: från december 1966 till juli–augusti 1967 fortsätter UJCML på Ecole Normale Supérieures intellektualistiska väg. Under sommaren 1967 skakas organisationen av en allvarlig kris. Vid slutet av denna genomgår den en djupgående förändring och slår frenetiskt in på populismens väg.

Krisen under sommaren 1967 innebar för UJCML en verklig 'kunskapsteoretisk brytning'. Efter krisen hade UJCML inte bara ändrat sin politiska kurs, sin praktik och sin organisation.

Organisationen hade också ändrat 'problematik'. Man spolade Althusser och Lenin och 'ålade ledningen Maos tänkandes absoluta auktoritet'.

Från den subtila maoismen ...

'Marxist-leninisternas teoretiska aktivitet utgör en absolut förutsättning för en riktig inriktning av den praktiska aktiviteten.' Denna föreskrift som citerats ur en grundläggande artikel i *Garde Rouge* nr. 3, bildar grunden för UJCMLs politiska kurs från december 1966 till sommaren 1967.

UJCML hade inte analyserat den franska samhällsstrukturen. Man hade inte studerat de arbetande massornas konkreta situation. Man behärskade inte ens i dess helhet den begreppsmängd som krävdes för en sådan analys. Ett politiskt agerande skulle således inte ha ett tillräckligt vetenskapligt fundament. Det skulle med nödvändighet bli empiriskt, pragmatiskt, felaktigt. Det skulle reflektera de småborgerliga påtryckningarna på organisationen. En felaktig politisk linje skulle med nödvändighet resultera i ideologiska misstag av motsvarande slag: de skulle på så vis återverka på teoretisk nivå och skapa ytterligare svårigheter för upprättandet av en riktig linje.

I följd härav skulle UJCML tills vidare avstå från politisk aktivitet (med undantag för stödet åt det vietnamesiska folkets kamp. Ty på denna begränsade punkt var problemet annorlunda: Kina hade fixerat en klar hållning som hade universell giltighet.) Vad gällde klasskampen i Frankrike var tiden inne för studier på två områden: studiet av marxismens klassiker, med början hos Marx och Lenin, för att man skulle tillägna sig deras metod och införliva deras begrepp. UECs studiemetoder, fast förbättrade, kom att fylla denna funktion. Studierna skulle så också gälla det franska samhället, genom sammanställningar av statistik, läsning av borgerliga specialister och 'intervjuundersökningar' bland massorna. Efter att ha genomfört detta väldiga studie- och undersökningsprogram skulle 'marxist-leninisterna' ha de nödvändiga redskapen för utarbetandet av ett kommunistiskt program. De skulle då kunna bilda ett parti och övergå till politiska aktioner med vetenskapligt bestämda slagord och målsättningar. Under tiden skulle de gå in bland massorna, samla social information och sprida marxismens idéer.

Den hyperintellektualistiska karaktären på denna inriktning, accentuerades ytterligare i tillämpningen. Studiecirkelarna blev en klar succé: 2-300 medlemmar, två gånger veckan. Men märkligt nog för Kulturrevolutionens förespråkare – de byggdes upp som professorsföreläsningar: en bedövande tvåtimmarsframställning följt av spridda frågor. Man bör också observera att studiet av Marx (Kapitalet) och Lenin vida överglänste studiet av Mao.

UJCMLs press, *Les Cahiers Marxistes-Leninistes*, *Garde Rouge* och de första numren av *Servir le Peuple* utgjorde publikationer för slipade intellektuella: artiklarna bestod av oändliga akademiska utläggningar (stundom utomordentliga) skrivna i en svårtillgänglig stil prydd med 'intellektuella koketterier'.

'Undersökningsarbetet' sågs som ett nödvändigt led i utarbetande av ett kommunistiskt program och ger mer än något annat inblick i marxist-leninisternas intellektualistiska inriktning. Arbetet skulle ge de konkreta analyser från vilka man skulle formulera de politiska kraven. Arbetet var uppdelat i tre moment: det första ägnades förberedelsearbete. Det gällde att från marxistisk synvinkel studera den redan existerande dokumentationen beträffande det ämne man skulle undersöka för att bestämma dess 'problematik'.

Andra momentet innebar att man byggde upp ett undersökningsteam. De 'bäst utbildade' militanterna valdes. Nästa steg, slutligen, var själva undersökningen. Denna fältundersökning var en validitetsprövning av de hypoteser man ställt upp under förberedelsefasen. Forskarna försökte huvudsakligen 'konkretisera sina analyser', belysa sin utgångstes genom en serie konk-

reta exempel. Redan i sin formulering antydde frågeformulären de väntade svaren. Om de ändå inte kom, betraktades utfrågaren med all den medömkan man bör visa folkliga offer för den borgerliga ideologin. Det som gällde var att på massornas direkta och pittoreska språk få fram utsagor som var innehållsligt identiska med det som redan sagts i den vetenskapliga analysen.

Ledarna för UJCML rättfärdigade denna inriktning med hjälp av ett stort uppbåd av lenincitat. Hade han inte skrivit: 'Arbetarrörelsen kommer inte spontant fram till det revolutionära medvetandet. Den spontana arbetarrörelsen är trade-unionism, närmare bestämt arbetarnas ideologiska förslavande under borgarklassen.' (Lenin, *Vad bör göras?*)

Det är de revolutionära intellektuella vetenskapens bärare som för in marxismens teser bland massorna. 'Utan vetande, är arbetarklassen intet' 'Utan revolutionär teori ingen revolutionär praktik' etc.

Man skulle med lätthet kunna mångfaldiga denna typ av referenser. Men ingen av dem har till följsats att teoretisk och politisk praktik skulle vara åtskilda i tiden, att den ena skulle föregå den andra. Lenin var outtröttlig i att påpeka den avgörande vikten i det teoretiska arbetet, men han har aldrig gjort det till 'den absoluta förutsättningen' för handlandet.

I själva verket motsvarar den teoretistiska inriktningen den implicita viljan hos UJCML-ledningen att hänge sig utan hämningar åt 'den teoretiska praktiken', dvs. att begränsa sig till den typ av aktivitet som dittills varit deras enda.

Under denna period utvecklade UJCML vad man kan kalla en 'subtil maoism'. På alla punkter där Kinesiska Folkrepubliken intog en preciserad och bestämd hållning följde UJCML-ledningen i spåren.

Så var fallet beträffande Sovjetunionens kapitalistiska – för att inte säga fascistiska – natur, en följd av den sociala kontrarevolutionen, som utlösts inom det ideologiska området vid tiden för den tjugonde partikongressen. Så var fallet beträffande uppskattningen av Stalin, den geniale marxist-leninisten, Lenins ärorike efterföljare! Så var fallet beträffande den stalinistisk-maoistiska teorin om den etappvilda revolutionen och den nödvändiga alliansen med den nationella bourgeoisin inom ett 'block' av 4 klasser. Så var fallet beträffande Liu-shao-chis brottsliga gärningar, Kinas Chrusjtjov, mannen som under trettio år strävat efter feodalismens återinförande i Kina etc ... etc ...

Men i de frågor där inget bestämt ställningstagande förefanns hos den maoistiska ledningen, eller då dessa ställningstaganden var tillräckligt lösliga för att tillåta fri tolkning, 'frigjorde' sig UJCML fullständigt från den maoistiska problematiken.

Så var fallet med de 'analyser av den franska samhällsbildningen' som publicerades i *Garde Rouge* och i de första numren av *Servir le Peuple*. Så var fallet med tolkningen av kulturrevolutionen, som framställdes som en verklig politisk, antibyråkratisk revolution, närmast i termens trotskistiska mening. Så var fallet med taktiken för återuppbyggandet av det revolutionära partiet. Här stod man i total motsättning till mycket mer ortodoxa taktik som fastställts av MCF.¹ UJCMLs taktik hade kopierats från hållningen hos Europas alla pro-kinesiska avsondringsgrupper.

Även om UJCML svänger maoismens fana högt var organisationen *inte* maoistisk i sträng mening: den sökte förena Mao och Althusser, Mao och Lenin: var gång Mao tiger, talar Althusser eller Lenin. Var gång Mao är vag ger Althusser eller Lenin bas för en fastare

¹ Mouvement Communiste Français utropade sig självt till Parti Communiste marxiste-léniniste de France under hösten 1967.

tolkning. Efter sommarkrisen skulle ledarna själva ge en hård karakteristik av denna period som en tid av elekticism då organisationen inte hade assimilerat Maos tänkande på djupet.

... till vulgärmaoism

Två faktorer påskyndade sommarkrisen. I första hand intervjuarbetet som gav militanterna en konkret upplevelse av den intellektualistiska attityden och vart den leder. I andra hand utvecklingen av Comité Vietnam de Base. CVB organiserades av UJCML från februari 1967. Med dessa försök: te man åstadkomma en inbrytning på universitet och gymnasier där Comité Vietnam National haft lokalgrupper sedan höstterminens början. Denna operation misslyckades i maj –67 och UJCMLs ledning beslöt att spola studentgrupperna och låta dess medlemmar gå in i stadsdelgrupperna. Detta djärva initiativ visade sig lönsamt – lokalgrupperna utvecklades stadigt. Men även på detta sätt konfronterades militanterna med massrörelsens verklighet och de drivande krafterna inom detta arbete började att ta den teoretisistiska inriktningen för vad den var: ett klumpigt ideologiskt rättfärdigande av passiviteten, som möjliggjorde för teoretikerna att hänga sig å sina favoritsyssels ttningar.

Med dessa båda erfarenheter i bakgrunden bröt krisen ut mot slutet av sommaren –67. Denna interna kris var utomordentligt allvarlig. Under den konfronterades anhängarna av den gällande inriktningen med anhängarna av en ny inriktning grundad på empiriskt politiskt arbete i massan. Men under denna motsättning dolde sig en annan mycket djupare: motsättningen mellan dem som ville fortsätta den mjuka och egentligen ytliga anknytningen till maoismen och dem som krävde ‘accepterandet av Mao-tse-tungs tänkandes *absoluta auktoritet*’ och ‘förkastandet av allt som inte  r i enlighet med Mao tse-tungs tänkande’. (*Garde Rouge* nr. 8.)

Den senare gruppen vann kampen efter en debatt som huvudsakligen rörde problemet om förhållandet mellan det politiska arbetet och den teoretiska kunskapen om samhället.

Under denna debatt genomförde UJCML sitt fadermord. Louis Althusers problemställningar förkastades som en grogrund för intellektualistiska misstag. På grund av sin klass position som borgerlig intellektuell hade han utvecklat en världsuppfattning där hjälterollen spelas av de intellektuella, inte av folket. Han rättfärdigade denna uppfattning med hjälp av en idealistisk kunskapsteori: han påstod sig kunna förstå klasskampens utveckling på annat sätt än genom ‘tillämpande av masslinjen’. Han framhöll studier och teoretiskt arbete som ett egenvärde, utan att knyta dem till en revolutionär målsättning, ett praktiskt problem som måste l sas. Därigenom lärde han ut en förstelnad marxism ... kort och gott, han och hans grupp var en ‘borgerlig, akademisk auktoritet’ och hans inflytande på UJCML hade visat sig svårt skadligt. (*Garde Rouge* nr. 8.)

Man hade nu skurit av navelsträngen till den klassiska marxismen.

Den nya politiska kurs som kom fram ur denna kritik är exakt symmetrisk till den teoretisistiska. Den föregående inriktningen grundades på en ytterligg ende tolkning av Lenins tes: ‘de revolutionära idéerna kommer utifrån till proletariatet’. Den nya inriktningen grundades på Maos tanke: ‘De rätta idéerna kommer från massorna, man måste hämta dem hos massorna, på annat sätt kan man absolut inte skaffa sig dem.’

Den föregående inriktningen påstod med Lenin att ‘de arbetande massorna är inte spontant revolutionära. Spontant  r de trade-unionistiska. Bland massorna kan man urskilja utvecklade sektorer, öppna för ett socialistiskt medvetande, mellangrupper som påverkas av de f rre och efterblivna grupper, som behärskas av den borgerliga ideologin.’ (*Vad bör göras?*) Den nya inriktningen framhöll med Mao: ‘De arbetande massorna (i Frankrike) kan inte avstå från revolutionen; trots den borgerliga och revisionistiska diktatur, som tynger dem  r de bräddfulla av entusiasm för socialismen!’ (*Garde Rouge* nr. 8.)

Den nya riktningen sade: man måste gå ut till massorna, gå upp i deras kamp, leva deras liv, gå i deras tjänst och bli deras lärjungar ... Inte tro att man kan lära dem något, utan tvärtom lära sig en levande marxism från dem.

Mycket signifikativ är också den kritik som riktades mot studiearbetet, detta hade försummat Lin Piaos 'tanke': 'Mao tse-tungs tänkande är vår tids mest upphöjda och levande form av marxismen-leninismen' ... Studiearbetet hade huvudsakligen ägnats åt Marx, Lenin och Althusser: därigenom hade man inte upprättat Maos tänkandes absoluta auktoritet. UJCML hade alltså inte förstått att 'studiet av Maos tänkande är den snabbaste vägen i våra dagar till en förståelse av marxismen-leninismen'.

Ur denna debatt framträdde ett UJCML som inte längre var möjligt att känna igen. Man predikade proletarism, man skulle överge studentmiljön, som föraktfullt karakteriserades som 'småborgerlig' och följaktligen 'reaktionär'. 'Vänster'-studenterna kunde syssla med att mobilisera studentmiljön mot Fouchetplanen och regeringens utbildningspolitik. Dem ålåg det att Tjåna Folket. De beslutsammaste bland dem gav sig in i fabrikena (organisationen sände in några tiotal militanter i produktionen). De övriga skulle göra propaganda i de folkliga stadsdelarna. De skulle inte gå massorna till mötes som uppblåsta intellektuella. Ödmjukt skulle de gå till dem för att lära sig levande marxism. För att finna stöd i prövningarna och ledning för sitt handlande skulle de oupphörligen återvända till studiet av Maos tänkande. Och *Garde Rouge* nr 8 som utlyser denna kursändring bär på framträdande plats citatet från Marskalk Lin Piao: 'Det bästa är att lära sig vissa viktiga meningar utantill så att man ständigt kan studera och tillämpa dem ...!'

På den 'teoretiska praktiken' följde en tygellös aktivism. Studiearbetet lades ner helt, militanterna skulle inte längre ha den typen av skolning. *Cahiers Marxist-Leninistes* och *Garde Rouge* kom ut allt mer sporadiskt. I *Servir le Peuple* kunde man följa en märklig krönika över arbetarnas kamp: mer och mer plats reserverades åt samma lilla historia som relaterades med vissa variationer i detaljerna men med samma grundtema: hur 'det proletära fackföreningsfolket' har slitit masken av 'pamparna', som tillämpar klassarbete och förråder CGT. Vid sidan av den vanliga hyllningen till Kina dyker det upp en ny rubrik: hyllningsartiklar till Stalin och stalinismen trycktes för första gången regelbundet.

Denna förvandling kunde inte äga rum utan en djupgående oro. Ända tills februari 1968 skulle UJCML få känna av dess följder. Hösten och vintern 1967 var en förvirringens tid för dess militanter. CVB som utvecklat en livaktig aktivitet under sommaren förde en skuggtillvaro. Lokalgrupperna skakades för övrigt av en egen intern kris. Vid denna tid organiserade CVN en 'anti-imperialistisk vecka' under Che Guevaras fana. Inom CVB känner man sig en smula modfällda, aktivisterna inom PCMLF startar en drive för att vidga rörelsen på en globalt anti-imperialistisk grund. Den inre kampen blev hård. Den avslutades med en kompromiss: CVB omvandlades till 'Mouvement anti-impérialiste des Comités Vietnam de Base'. För att ta sig ur krisen tar UJCMLs ledning initiativet till ett antiimperialistiskt möte den 10 december på Mutualité. Detta djärva mål sätter fart på den tynande aktiviteten i grupperna. Mötet blev en framgång. CVB återvann mycken auktoritet fram till demonstrationen den 21 februari.

Byråkratisk centralism

Hur ser då UJCMLs organisationsstruktur ut?

UJCML är indelat i tre aktivitetssektorer. De kommunistiska arbetsgrupperna, lokalgrupperna, ungdomsrörelsen.

De kommunistiska arbetsgrupperna består av fabriksarbetande aktivister, dvs. studenter som gått till produktionen. De utvecklar ett underjordiskt oppositionsarbete inom CGT. De försöker upprätta en 'fackligt-proletär' riktning som skall återknyta med CGTUs ärorika för-

flutna och slita masken av de fackliga bossarna. Det 'proletära fackföreningsfolket' har ingen klart utarbetad strategi eller några samordnade aktioner. De försöker upprätta aktivistgrupper genom att 'stödja arbetarnas kamplust' mot ledningen: 'Leve CGT – för klasskampen' lyder deras slagord. Mycket egendomligt är att UJCMLs aktivitet på företagen i detalj påminner om den inriktning Lenin gisslade under beteckningen 'ekonomism'. Allmänt gäller att ml-aktivister i 'Folkets Tjänst' envist vägrar att ställa politiska problem på någon som helst nivå. De avstår från politiskt propaganda och agitationsarbete, de begränsar sig till renodlat fackliga aktioner och betraktar arbetarklassens ekonomiska kamp som klasskampens yttersta gräns. Såvitt det går att få upplysningar i saken, verkar det som de kommunistiska arbetsgrupperna nått mycket ojämna resultat. På det området ligger UJCML långt bakom trotskistiska organisationer som Voix Ouvrière. Men då måste man tillägga att de senare är ute bland jobbarna sedan många år tillbaka.

Lokalgrupperna ligger bakom grupperna kring *Servir le Peuple*. Genom dessa upprättades i sin tur under majrevolten grupperna inom 'Rörelsen för stöd åt folkets kamp'.

Ungdomsrörelsen består av aktivister på universitet och gymnasier. På detta område genomförde UJCML en tvärvändning under vintern 67-68 efter ett ställningstagande i *Pékin-Information*. Under hösten och vintern -67 hade UJCML vänt sig från studentmiljön utan intresse. Men i februari -68 publicerade *Pékin-Information* en stort uppslagen artikel med titeln, 'Man måste ut bland studentmassorna'. Denna artikel beskrev i lovprisande ton studentdemonstrationerna i Italien och Tyskland. Detta ställningstagande drev fram UJCMLs återintåg på universitetet. Studenterna betraktades hädanefter som potentiellt progressiva. Men endast under förutsättning att de vände sig från sina 'meningslösa strider' och inordnade sig 'under arbetarklassens ledning', Därför deltog ml-aktivisterna inte mera i den studentkamp som utvecklade sig i mars -68 än vad de hade gjort i november -67. Halvt krampaktiga, halvt hänfulla betraktade de det långa demonstrationståget den 14 mars 'lett av trotskisterna' ... De fördömde häftigt dessa 'splittringsmanövrer'. Sedan de återvänt till fakulteterna tillämpade de linjen Tjåna Folket: studentrörelsen borde ständigt hålla utkik efter de minsta sociala konflikter. När en strejk bröt ut i ett område skulle studenterna bege sig dit och ställa sig i de strejkandes tjänst. På vad sätt kunde de tjåna dem? Först och främst genom att sprida positiva attityder till kampen, sedan genom materiell hjälp; slutligen genom att organisera möten och demonstrationer på platsen.

Denna typ av aktioner tillämpades systematiskt från februari 1968. UJCML organiserade, ofta under UNEFs täckmantel Stödkommittéer för arbetarna på Schwartz-Haumont, Creil-Montataire, Saviem etc....

Över fabriksgrupperna tronar den politiska ledningen. Några tiotal aktivister, större delen veteraner från Ecole Normale Supérieure har hela makten. UJCML styrs inte enligt den demokratiska centralismens principer: basen har ingen som helst kontroll över toppen. Stadgarna ger den ingen rätt att delta i utarbetandet av den politiska linjen, dess uppgift är att underrätta sig om den och att handla efter den. Centralkommittén, Politbyrå, sekretariatet och redaktionskommittén för *Servir le Peuple* utgör maktens centrum. Detta centrum har alla rättigheter, inberäknat rätten till uteslutning utan överklagande (en rättighet man gör ymnigt bruk av). De lokala aktivisterna ingår ofta inte i någon grundstruktur, de kontrolleras direkt av hierarkin.

Denna situation har på intet sätt uppkommit som resultat av maktmissbruk; den är avsiktligt konstruerad utifrån en politisk uppfattning som inte ger 'yttranderätt' åt aktivister från suspekta socialskikt.

UJCMLs hypercentralism ses av ledningen som ett bålverk mot småborgerliga avvikelser. UJCMLs bas rekryteras huvudsakligen från studentmiljön. Massan av aktivister önskar bli

‘marxist-leninister’, men de är det ännu inte. Medlemmarnas politiska omognad i kombination med de hinder som finns inbyggda i deras sociala ursprung tvingar organisationen att vara på sin vakt mot deras spontana ideologi. Så länge rekryteringen är som den är kan den demokratiska centralismen inte tillämpas. Endast de kommunistiska arbetsplatsgrupperna styrs enligt den demokratiska centralismen; kontakten med folket är en garanti mot avvikelser!

Utifrån detta resonemang har man byggt ett helt originellt relationssystem mellan det ledande centrum och den aktiva basen.

Centralkommittén är föremål för ständiga hyllningar: de ledare som ingår i den har visat sig värda tillgivenhet. Inom dem har den kamp som rasar inom varje individ mellan kapitalistiskt och proletärt tänkande lett till de borgerliga tendensernas nederlag. De har utvecklats till autentiska yrkesrevolutionärer. Utöver att de har utvecklat sina kvalitéer som aktivister, är det ledarna som bäst har tillägnat sig Maos tänkande. Slutligen är det endast de som sitter inne med alla informationer om aktiviteterna ute på olika sektorer. De är således i besittning av alla subjektiva och objektiva medel till att fatta korrekta beslut. ‘Hos dem koncentreras de riktiga tankarna.’

Basen däremot, får ständiga påbackningar på sitt skuldmedvetande: aktivisterna i ledet är ur alla synpunkter underlägsna de centrala ledarna, ja man måste tala om kvalitativa skillnader: de har inte tillgodogjort sig Maos tänkande, som militanter är de utom kritik, deras kunskaper begränsar sig till deras egen aktionssektor. Deras uppfattning av tingen är begränsad, dvs. subjektiv, dvs. falsk.

Med subtila medel ser man till att upprätthålla denna relation mellan centrum och bas. Det interna livet präglas djupt av den. Dyrkan av ledningen, identifikationen med ledningen utgör den inre sammanhållningens främsta källa.

Ledningens dominans manifesteras för varje aktivist genom de i centrala pressen, som spelar en helt avgörande roll inom UJCML. Den centrala pressen är det medium med vars hjälp ledningen uttrycker sig och sprider de rätta idéerna. Den utkommer mycket regelbundet (*Servir le Peuple* utkommer två ggr i månaden), och har mera prägeln av internbulletin än av utåtriktat organ. Denna integrationsmetod orsakar en stark ‘organisations-chauvinism’ som tar sig uttryck i en fruktansvärd sekterism gentemot ‘omvärlden’. Motståndarorganisationerna är bokstavligen talat avskydda, först och främst givetvis PCMLF.

Den maktstruktur vi just beskrivit förklarar det ryckiga och kaotiska i UJCMLs politiska kursbyten: när ledningen begått ett allvarligt politiskt misstag ‘uppmärksammar’ den inte basens reaktioner förrän det ögonblick då direktiven redan har skapat livlig förvirring och dovt missnöje inom organisationen. Då åstadkommer man en ‘rättning’ genom en våldsam kursändring och presenterar en vanligtvis illa mottagen självkritik. Vi skall ge ett bland många exempel på detta: den 21 februari 1968 hade UJCMLs ledning bestämt att Comités Vietnam de Base skulle demonstrera på Champs-Élysées. Med tanke på den aktuella stadsbilden, närheten till Elysée-palatset och den ofrånkomliga närvaron av lättrorliga, omfattande polisstyrkor, var detta beslut rena dårskapen. Mottagandet i basen var minst sagt ljummet. Det behövdes en månads stigande påtryckningar innan UJCMLs ledning avstod från sin plan den 18 februari.

UJCML är inte en ren sekt, som FER eller PCMLF. Den uppfattar den sociala verkligheten genom den maoistiska i teologins förvrängande prisma. Den har inte skapat sig en mytvärld, en liten mjuk kokong där dess infall kan yngla av sig. I trots av en ökande politisk rigiditet, har dess ledning ännu förmågan att anpassa sig till verkligheten, istället för att tolka verkligheten i enlighet med sin fantasi.

Men man måste ställa sig frågan: för hur lång tid?

Ty sedan sommaren 1967 har UJCML kommit långt på vägen mot sekteristisk degeneration.

Det vore ett grovt misstag att tro att maoismen helt enkelt är en 'lära' som 'anarkismen', 'trotskismen' eller 'guevarismen'. En viss form av maoism är en religion som kräver mystiker.

De revolutionära militanterna söker hos marxismens klassiker de teoretiska vapen som är nödvändiga för analysen. För dem är Marx, Engels, Lenin, Trotskij, ja även Mao revolutionärer av exceptionella mått som har till teorin överfört arbetarrörelsens värdefulla erfarenhet och på sin tid löst en serie nyckelproblem. Men de tillhör mänskosläktet. Det vore löjligt att på minsta sätt rygga tillbaka inför att erkänna deras misstag, att inse deras gränser i olika frågor.

Militanterna i UJCML däremot förgudar Mao Tse-tung i skepnaden av hans 'Tänkande'. Detta är ofelbart, allvetande, segerrikt. Mao har alltid rätt, kommer alltid att ha rätt, bortsett från vissa detaljer. Inom alla handlingsområden finns inte ett problem som inte kan lösas med hjälp av hans tänkande. Därför måste man följa honom i spåren i alla frågor. Därför måste varje militant 'inplanta i sig Maos tänkandes absoluta auktoritet'.

Vi har visat att denna mystiska kontakt med maoismen inte dominerade UJCML i början av dess existens. Men omvandlingen genomfördes. Idag är UJCML i färd med att föda fram sin egen mytologi, till priset av en beklagansvärd intellektuell regression och en stigande sekterism. I en serie av politiska hallucinationer skapas dess mystiska värld och vinner fasthet. När den har slutgiltigt konsoliderats kommer UJCML att genomgå den yttersta förvandlingen: den kommer att övergå till att bli en ren sekt. Detta ögonblick är kanske inte så avlägset: ett fördebådande tecken är organisationens nya kriterier för avancemang: den grundas på förmågan som aktivist och på graden av servilitet gentemot ledningen. Redan gynnas politiskt obildade aktivister på bekostnad av militanterna från den tidigare perioden.

Men denna utveckling kan inte fortgå utan kriser: av alla vänstergrupper är UJCML utan tvekan den mest heterogena. Det finns i dess led många militanter som är fientligt inställda till sekterismen. Kanske skall de visa sig kapabla till att genomdriva en kursändring? ¹

3. JCR: från smågrupp till politisk grupp

JCRs första kärna utvecklades inom UEC under långvarig kamp mot den stalinistiska organisationsapparaten och de många mer eller mindre långlivade tendenser som växte fram ur den kommunistiska rörelsens internationella kris.

Denna första kärna tvingades under årtal föra kampen på två fronter: först och främst måste den bekämpa den chrustjovitiska internationalens reformistiska och likvidatoriska linje så som den gestaltades av PCF och, i en subtilare variant, av italienska kommunistpartiets 'modernism'. I andra hand hade den att bekämpa diverse ultravänstertendenser, vare sig det rörde sig om prokineser eller trotskistiska sekterister.

Under dessa år av konfrontationer erhöll denna kärna en stor politisk homogenitet. Den trotskistiska rörelsen (de ledande inom JCR är medlemmar i IVe Internationalen) vidare-

¹ Detta skrevs i juni 1968. Sedan dess har marxist-leninisterna genomgått en mycket djupgående kris: deras dogmatiska och sekteristiska ställningstaganden förde dem till en marginalposition under majrevolten. Dessutom hamnade de i formell motsatsställning till den inriktning som fastställdes i *Pékin-Information*. En revoltrörelse mot ledningen utvecklades med utgångspunkt hos 'det proletära fackföreningsfolket'. De krävde självkritik från politbyrån. Den självkritik som avgavs tillbakavisades som 'formell'. Det proletära fackföreningsfolket accepterar inte länge ledningen som legitim och förklarar den bankrutt. De andra sektionerna har följt efter i spåren. En mängd olika tendenser har dykt upp och organisationens heterogenitet har uppenbarats. Den 'historiska' ledningen tycks för tillfället vara åsidosatt. Denna nya kris är inte jämförbar med krisen 67. UJCML hotar att sprängas.

befordrade till dem den revolutionära marxismens politiska arv: den befriade dem från stalinismens teoretiska slagg och visade dem på de verkliga fortsättarna av den klassiska marxismen: ledarna för andra och tredje internationalernas 'vänster': Rosa Luxemburg, Lenin, Trotskij, teoretikerna från bolsjevikoppositionen mot stalinismen. Det är i dessa ledares efterföljd JCR placerar sig idag. Av alla avantgardegrupper är det utan tvekan den som har det bästa utgångsläget för att övergå från smågrupp till 'liten organisation'. I vissa städer håller denna process t. o. m. på att avslutas. För JCR är det inte de sekteristiska avvikelserna som utgör det främsta hindret. Det är tvärtom en viss organisationsopportunistisk, det skadliga resultatet av de 'dåliga vanor' man lagt sig till med under det långa interna arbetet inom PCFs organisationer.

JCRs politiska bas fastlades i den 'politiska referenstext' som antogs av den första rikskongressen i Paris (mars -67).

Mot defaitismen, som i sista hand beror av borgarklassens ideologiska tryck på arbetarrörelsens 'representanter' fastslås här den fundamentala tanke som utgör grund för JCRs politiska attityd: 'Arbetarklassen i de senkapitalistiska länderna förblir beredd för den revolutionära kampen' (Tes VIII). Ty även om *arbetarnas köpkraft* ökat under den senaste långvariga expansionsperioden har *arbetarnas sociala situation* spridits till nya samhällsskikt och försvårats. Det är inte bara det att den ekonomiska expansionen inte förmått lösa kapitalismens klassiska motsättningar – den har skapat nya speciellt explosiva motsättningar (tes VII). Kapitalismen går idag in i en ny period av instabilitet. 'Det kapitalistiska systemet var inte utan kriser under sin fulla expansion. Kriserna kommer att förlängas och fördjupas under kapitalismens stagnation ...' 'Det är föga troligt att det kapitalistiska Europa kommer att genomgå kriser under de närmaste åren av samma svårighetsgrad som kriserna av 1918, 1929 eller 1945-57. Däremot är det förutsägbart att Europa kommer att försättas i politisk-sociala situationer liknande den från 1936...'

Sedan länge föreligger de objektiva förutsättningarna för en proletär revolution. Hindret ligger inte i en eventuell harmonisk omvandling av systemet som endast skulle kvarlämna smärre motsättningar. Det väsentliga hindret är arbetarrörelsens byråkratiska urartning.

Sovjetunionen har blivit en konservativ kraft i världen. (Tes IV.) Under 20- och 30-talen utvecklades ur parti- och statsapparaten ett nytt privilegierat samhällsskikt. Detta privilegierade socialskikt, den sovjetiska byråkratin, utvecklar en nationell och internationell politik som syftar till bevarandet av dess privilegier och dess position som kast. Denna politik står i djup motsättning till revolutionen och världsproletariatets intressen. Såsom trogna instrument för den sovjetiska byråkratin har Västeuropas kommunistpartier utvecklats till neo-reformistiska partier. (Tes IX.) Tillsammans med socialdemokratin arbetar de nitiskt på att ideologiskt integrera arbetarklassen med det borgerliga samhället.

En revolutionär strategi för de senkapitalistiska länderna kan inte ha en förnyelse av den borgerliga demokratin som mål. Tvärtom måste den syfta till att omvandla proletariatets *defensiva kamp*, som alltid blossar upp som svar på storkapitalets återkommande attacker, till en *offensiv kamp* för arbetarmakt i företagen och i landet i övrigt. Denna makt måste byggas upp utanför statens strukturer via ett tätt knutet nät av arbetarkommittéer ... I detta syfte bör avantgardet med utgångspunkt från Övergångsprogrammet av 1938 utarbeta en serie övergångskrav som på ett konkret sätt öppnar perspektivet mot arbetarkontroll. (Tes X.)

Avantgardet måste energiskt tillbakavisa all fatalism, antingen den uppträder i form av mekanistiska tolkningar (systemet kommer att bryta samman under trycket av sina egna motsättningar) eller i form av spontanism (massorna kommer spontant att finna vägarna till maktens erövring). Ingen erövring av makten utan ett revolutionärt parti av leninistisk typ. Att bygga upp ett sådant parti är periodens strategiska uppgift. Man måste nalkas den genom att

bygga upp avantgarde-grupper inom den studerande ungdomen (läroverk, fackskolor, universitet och högskolor) och inom arbetarklassen (fackföreningar, företag). Genom sin oberoende verksamhet kommer dessa avantgarde-grupper att i djupet påverka den traditionella arbetarrörelsen och driva på den kris som tär på den. (Tes XII.)

Pressen beskriver JCR än som en 'trotskistisk' än som en 'castristisk' grupp. Faktum är att JCR i sitt bagage varken har myten om Försynens Man eller om den Ledande Staten.

Man uppfattar Trotskij som en revolutionär ledare och marxistisk teoretiker av Lenins eller Karl Marx' omfattning. Man anser att han givit den vetenskapliga analysen av 1900-talets viktigaste moment: den stalinistiska urartningen av den första segerrika proletära revolutionen och av den arbetarinternational som gav den liv. Man studerar hans verk så som man studerar Marx, Lenin och Rosa Luxemburg. En stor del av JCRs kadrer är medlemmar av IVE Internationalen. Men de upphöjer sig inte till dogm-bevarare, till aggressiva försvarare av en definitiv sanning.

På samma sätt hyser JCR livliga sympatier för den cubanska revolutionen. Man anser att OLAS-teserna innehåller vissa analyser som måste ses som grundläggande för den revolutionära marxismen. OLAS själv hälsas som en renässans för en verklig proletär internationalism. Man anser att den cubanska revolutionen på många sätt försvarar avantgardepositioner inom den internationella kommunistiska rörelsen och att den därför förtjänar sympati och stöd från revolutionära militanter i alla länder. Därtill anser man att den cubanska revolutionens radikala inriktning och uppdykandet av nya unga avantgarden i de senkapitalistiska länderna är fenomen som vart och ett på sitt sätt uttrycker den växande världsrevolutionen. Detta är grunden för den solidaritet som förknippar dessa båda fenomen. Därför har denna solidaritet intet att göra med underkastelse.

JCR söker inte arbetarrörelsens återfödelse i Havanna. Den hyllar inte den kubanska regimen i alla situationer. Man citerar inte i alla lägen Fidels eller Ches 'tänkande'. Militanterna klär inte ut sig till Frankrikes 'Barbudos'. JCR försöker upprätta rationella och inte mystiska relationer till marxismens klassiker och till världsrevolutionens avantgarden. Som vi kommer att få se är detta en hållning som inte enbart medför fördelar.

Stödet till den vietnamesiska revolutionen

Den första JCR-gruppen bestod av några hundratal studenter. Man strävade efter anknytning till andra ungdomsgrupper. Ett halvår innan UJCML, i slutet av 1966, ville somliga aktivister att man skulle lämna studentmiljön och satsa sina krafter hos arbetarna i företagen. Denna tendens fick emellertid aldrig någon större anslutning. Organisationen vägrade bygga upp sin arbetarflygel på bekostnad av sina rötter i studentmiljön. Militanterna hade förstått den politiska vikten av studentmiljön: en halv miljon individer koncentrerade i enorma universitetskomplex, djupt missnöjda och oroade – studenterna är en viktig kraft när det gäller att ifrågasätta det nuvarande systemet. De utgjorde den enda verkliga styrka som avantgardegrupperna kunde göra anspråk på att ha något inflytande över – i kraft av det fullständiga fiaskot hos de traditionella arbetarpartiernas ungdomsrörelser. Studentmiljön var *samtidigt* en outtömlig reserv av revolutionära ledare in spe och en social kraft som vänstergrupperna kunde organisera. JCRs rekryteringsarbete måste därför gå i etapper: först och främst måste utbredningen i studentmiljön rotfästas – den måste också vidgas till hela den studerande ungdomen. Efter ett sådant arbete skulle JCR besitta den militanta kader och den organisationsmässiga kraft som är ofrånkomliga för en inplantering i arbetarmiljö.

Under skolåret 66-67 blev stödet åt den vietnamesiska revolutionen JCRs huvudtema. Denna inriktning bestämdes utifrån tre överväganden: för det första utgjorde kriget i Vietnam något mycket mer än en enkel kolonialkonflikt. USA-styrkornas massiva intervention hängde

samman med den amerikanska imperialismens totalstrategi: efter den cubanska revolutionens 'överraskningsseger', syftade man till att med alla medel stoppa den revolutionära flodvågen. I Vietnam ville man visa prov på sin styrka och beslutsamhet. Konflikten gällde något som gick vida utöver de indokinesiska folkens öden. Striden stod mellan världsrevolutionen och den världsomspännande kontrarevolutionen. Världsrevolutionens framtid berodde av vietnamesernas seger eller nederlag för en hel historisk period. Därför var det alla revolutionärers plikt att med alla medel säkra segern för den vietnamesiska revolutionen.

För det andra möjliggjorde solidaritetskampen för den vietnamesiska revolutionen ett organisatoriskt överflyglande av PCF. Kommunistpartiet och dess giktbrutna Fredsrörelse organiserade urusla demonstrationer för 'Fred i Vietnam' med en gammal air av insamlingslistor och kafferep. Meningslösheten i dessa kampformer och den mer än tvivelaktiga inriktningen på paroller som 'Fred i Vietnam' (var det inte mot en viss typ av 'fred' som vietnameserna gripit till vapen?) framstod i ett obarmhärtigt ljus för tiotusentals unga. Tiden var mogen för en annan typ av organisation för stöd åt den vietnamesiska revolutionen.

Den vietnamesiska frågan kunde slutligen tjäna som samlingspunkt i internationell skala, en punkt för konfrontation och politisk samordning av avantgardet. Det vietnamesiska dramat var fyllt av politiskt lärorikt stoff: som främsta internationella konfrontationsplats för klasserna utgjorde det en levande lektion i revolutionär marxism. Var och en av huvudrollsinnehavarna tvingades spela sina roller utan förklädnad. USA-imperialismen genomförde med känd cynism sin uppgift som kapitalismens internationella polis, stödd av hela kopplet av 'västerländska demokrater'. Den sovjetiska byråkratin tänkte som vanligt i första hand på sina statsintressen och tvekade inte ett ögonblick att offra vietnameserna på 'den fredliga samexistensens' altare. De vietnamesiska arbetarna och bönderna slutligen visade en misstrogen värld vad det revolutionära kriget förmådde. Genom dagliga diskussioner i lokalgrupperna om den vietnamesiska konfliktens utveckling kunde avantgardet ge en verklig marxistisk skolning åt unga militanter som anslutit sig på grund av sin avsky för det amerikanska angreppskriget.

Under sommaren 1966 bidrog JCR till att driva fram Comité Vietnam National, som snabbt fick massanslutning. Den grupperade tiotusentals unga under parollen 'Seger åt FNL!'. Man inledde en väldig serie med möten och organiserade de första kampanjerna för '6 timmar åt Vietnam'. Organisationen startade på universitet och läroverk men snart utvecklades lokalgrupper i stadsdelarna. Man deltog med egna banderoller över slutna led i alla massdemonstrationer mot den amerikanska aggressionen. Denna revolutionära propaganda har gett stora bidrag till den politiska uppfostran av tusentals militanter.

Det var likaledes inom internationella solidaritetsaktioner för den vietnamesiska revolutionen som man kunde hoppas att samla det vimmel av organisationer på yttersta vänsterkanten som växte upp i Europa. Det rörde sig i allmänhet om grupper som uteslutits ur kommunistiska eller socialdemokratiska partier för 'vänsteravvikelser'. Det var en ganska heterogen samling men de kunde komma överens om en linje för radikalt stöd åt de kämpande vietnameserna: en första internationell demonstration ägde rum i Liège den 15 oktober 1966 på initiativ av Belgiens Jeunes Gardes Socialistes. 5.000 ungdomar demonstrerade för FNLs seger. På grundval av denna första framgång sammankallades en internationell konferens i Bryssel i mars 1967. Fjorton ungdomsorganisationer sände representanter som utbytte erfarenheter. Man valde ett arbetsutskott. I juni 1967 samlades detta i Frankfurt och beslöt då att organisera en internationell demonstration i Västberlin i februari 1968.

Anslutningen från ungdomen

Vid höstterminens början 1967 lades JCRs politiska tyngdpunkt över från stödet till den vietnamesiska revolutionen till organiserandet av de studerandes kamp mot regeringens utbildningspolitik.

Denna nya inriktning grundades på en politisk analys som presenterades den 30 och 31 september 1967.

Borgarklassens allmänna offensiv mot arbetarklassen (låsning av löner, speciella fullmakter m. m.) hade gett resultat i form av en klar försämring av arbetsvilkoren och massornas totala existensförhållanden. Samtidigt som regeringen gick till angrepp mot arbetarrörelsens viktigaste erövringar – som socialförsäkringarna – drev arbetarköparna upp arbetstakten och blockerade lönerna. Ett djupt missnöje härskade inom arbetarklassen, vars kamplusta ökade från dag till dag.

Arbetarrörelsens byråkrater försökte splittra denna kamplust. Man hoppades kunna överta makten vid nästa val, gynnade idyllen FGDS – PCF och slog hårt mot 'oöverlagda handlingar' som kunde minska deras röstunderlag. Mer än någonsin var fackföreningsstrategin underordnad vänsterpartiernas valtaktik. Man var inställd på att underhålla arbetarnas missnöje, kanalisera det och dra nytta av det i form av röster vid det kommande valet.

I den politiska situation som gäller vid höstens början 1967 innebar detta ett sabotage mot massrörelsen. Men arbetarnas missnöje var så stort att man måste vänta sig en allt mer ökande klyfta mellan massornas vilja och de fackliga riktlinjerna. Denna klyfta kunde leda till att den fackliga apparaten överflyglades. Situationen var faktiskt mogen för ett sådant överflyglande. Det skulle ha räckt med en vild strejk i en större mekanisk verkstad för att spridningseffekten skulle ha blivit omedelbar.

Dessutom präglades skolårets början av det allmänna tillämpandet av undervisningsreformen. Därav följde en djupgående desorganisation inom fakulteterna. Det var möjligt att mobilisera studenterna mot regeringens utbildningspolitik och att åstadkomma en anknytning till arbetarrörelsen i kamp mot den rådande sociala politiken. Man måste gå på den hårda linjen i studenternas kamp. Ty i en viss grad skulle denna utveckla exemplets makt. (Det var för exemplets skull som JCR-UNEFs ordningsstyrkor drabbade samman med kravallpolisen den 9 november –67. De fördömdes då som 'äventyrare' av en ohelig allians där alla andra politiska riktningar samverkade.)

Dessutom inträdde stora kretsar av studenter, som under UNEFs förlamnings- och splittringsperiod 66-67 hade lämnat förbundet, i Studiegrupperna (UNEFs grundorganisationer). Där organiserade de kampen mot Fouchetplanens system av studiespärar, obligatorisk studievägledning och hyperspecialisering.

På läroverken bidrog JCR-grupperna till att CVNs lokalgrupper omvandlades till Gymnasisternas Aktionskommittéer (CAL). Dessa kommittéer kom igång i december 1967 i ett trettiotal parisläroverk. De mobiliserade gymnasisterna mot administrationens rigida och provokatoriska disciplinsystem. De visade på och kritiserade den politiska funktion detta disciplinsystem hade inom ramen för tillämpandet av undervisningsreformen. De krävde rätt till politiskt arbete i skolorna, inberäknad rätten att bekämpa Fouchetplanen. Dessa Aktionskommittéer (CAL) kunde snart mobilisera hundratals gymnasister till våldsamma demonstrationer.

Samtidigt växte JCRs lokalgrupper snabbt och började agitera ute på företagen. Aktiviteten kombinerade direkta aktioner (utgivandet av ett fabriksblad varannan vecka) och kamp inom fackföreningarna. Det var vid denna tidpunkt (december –67) som JCR fick sitt första stora tillskott av unga arbetare.

I februari –68 ordnades den stora Berlindemonstrationen för den vietnamesiska revolutionens seger. JCR hade skickat dit 300 militanter, huvudsakligen parisare. Detta internationella möte har spelat en stor roll för organisationens politiska utveckling. I Berlin mötte JCR den

moderna studentrörelsen, som senare på våren skulle födas på fransk jord i Nanterre. SDS' och de italienska studenternas erfarenheter öppnade nya perspektiv för organisationen. Utifrån dessa erfarenheter utvecklades en ny uppfattning av studentrörelsens roll i klasskampen. Dittills hade JCR väntat på att ett ledande företag inom storindustrin skulle tända den revoltgista som skulle sätta fyr på den sociala krutdurken. Gradvis växte idén att gnistan mycket väl kunde komma från studenterna.

Från Berlin importerade JCR också en ny demonstrationsstil, en syntes av tillvägagångssätt från hela Europa. Denna nya stil tillämpades i Frankrike så snart man kommit hem – vid den traditionella anti-imperialistiska demonstrationen i Quartier Latin den 21 februari 1968.

Ett nedärvt lyte: den organisationsmässiga opportunisten

JCR är organiserat i cirklar, som är samordnade i sektorer. Dessa motsvarar ett aktivitetsområde: studentsektorn, gymnasiesektorn, företagssektorn. I cirklarna ingår organisationens medlemmar och observatörerna. Dessa ingår i 'avantgarde-cirklar för ungdom' som står öppna för sympatisörer. Observatören är en sympatisör som önskar anslutning till organisationen. Han deltar i cirkelns politiska aktivitet men har inte full rösträtt. För att han skall vinna fullt medlemskap måste han bevisa både sin förmåga till effektiv aktivitet och sin förmåga att försvara JCRs politiska teser. Cirkeln har principiell skyldighet att göra en insats för hans skolning.

Cirklarna är organisationens basceller. De tillämpar den politiska linje som lagts fast av förbundsstyrelsen. De deltar i utarbetandet av denna linje under de diskussionskampanjer som startas vid förberedelserna till årsmöten och kongresser.

Dessa sammankomster grundas på politiska texter. Varje medlem har rätt att framlägga kompletterande eller mot ledningens förslag avvikande texter. Han kan samla anhängarna till en åsiktsriktning kring en text och försvara den inom organisationen. Skiljaktiga texter framlades under årsmötet -68 i två viktiga frågor: bedömningen av den cubanska revolutionens nuvarande inriktning samt FNLs program.

JCRs väsentliga 'lyte' är dess 'småborgerliga' arbetsstil.

I den polemiska vokabulären är beteckningen 'småborgerlig' samtidigt den mest spridda och den mest skymfande. Det är den etikett PCF och de stora arbetarorganisationerna klistrar på vänstergrupperna. Under sina uppgörelser karakteriserar dessa varandra på samma sätt. I ordet 'småborgerlig' ingår 'borgerlig' och 'små'. Kan man tänka en mer vanärande ordsammansättning?

Men i den marxistiska teorin är 'småborgerlig' ingalunda ett polemiskt begrepp. Det betecknar en väl definierad politisk-social verklighet. En organisation blir inte 'småborgerlig' därför att dess medlemmar huvudsakligen rekryteras ur småborgerliga skikt, liksom man inte bildar en 'arbetarorganisation' bara genom att sammanföra arbetare. I marxistisk vokabulär avser dessa begrepp att beteckna inte organisationens sociala sammansättning utan dess politiska kvalitet. En organisation är 'småborgerlig' när den ger uttryck för småbourgeoisins politiska hållning. Den politiskt småborgerliga karaktären hos en revolutionär organisation kan bedömas enligt tre kriterier.

På det *teoretiska* planet visar sig en organisations småborgerliga karaktär i dess eklekticism. Marx-Mao-Marcuse skanderar vissa grupper inom det tyska SDS som gärna dessutom kryddar sin politiska gryta med en nypa Gramsci och några gram Bakunin . . .

På det *politiska* planet visar sig den småborgerliga karaktären hos en revolutionär organisation i dess oförmåga att förstå arbetarklassens historiska roll och att omfatta dess synpunkter. I praktiken visar sig denna hållning i en implicit eller uttrycklig vägran att på allvar ta i tu med

uppgiften att inplantera sig bland arbetarna. Organisationen visar sig politiskt oförmögen att höja sig över småbourgeoisins trånga horisont.

På *organisations*planet sammanhänger en revolutionär organisations småborgerliga karaktär med att dess militanta praktik färgas av den sociala miljö där den huvudsakligen utvecklas. I studentmiljö är en 'avspändhet' i stilen på sin plats. En sådan stil blir till ett stort hinder för spridning inom andra sociala grupper, speciellt inom arbetarklassen. Man kan komma en halvtimme försent till ett möte med intellektuella. Tillåter man sig samma försening på ett arbetarmöte hittar man inte en människa. Politisk verksamhet med arbetare kräver allvar och förmåga att passa tider. Arbetarna bedömer en organisation efter dess anhängares arbetsförmåga lika väl som efter dess politiska linje.

Enligt de två första kriterierna är JCR inte en småborgerlig organisation. Den följer med bestämdhet den klassiska marxismens linjer. Dess grundläggande politiska avsikt är att vinna över det arbetaravantgarde som idag står under PCFs inflytande till det revolutionära programmet. Tyngdpunkten i dess aktivitet ligger i verksamheten bland arbetarna även om man anser att ett sådant arbete kan finna stöd i en spjutspets av studenter och läroverksungdom och att mycket arbete måste läggas ned bland dessa under en inledande period.

Men på *organisations*planet har man inte lyckats göra sig kvitt den småborgerliga arbetsstilen. I jämförelse med typiska studentorganisationer som 22 mars-rörelsen och tyska SDS framstår JCR som hypercentraliserat och disciplinerat. Men i relation till de uppgifter som ställs genom arbetet att vinna tillslutning inom arbetarklassen framstår organisationsfastheten som absolut otillräcklig.

JCRs militanta praktik tyngs av den dubbla tyngden: studentdominansen och dess 'entristiska' förflutna – dvs. taktiken att gå in i andra organisationer och där utveckla fraktionspolitik. Den fortsatta studentdominansen ger ett fortsatt liv inom organisationen åt den miljöns arbetsvanor. Eftersom de inte är integrerade i produktionen är studenterna inte heller underkastade de rigorösa krav som det kapitalistiska samhällets arbetsorganisation kräver. Deras politiska kamp äger rum inom universitetets ram, som är oändligt mycket vidare än produktionens. Studenterna lever med ett tidsbegrepp och en rytm som är helt speciella och som skiljer dem från den övriga befolkningen. Därför har studentrörelsen inte något spontant behov av en fast organisation. Dess kampvillkor, dess relativa obundenhet av tidsramar ger upphov till lösliga organisationsformer. Dessa spontana tendenser inom studentmiljön återverkar på de aktionsformer som utgått därifrån, inklusive avantgardeorganisationerna.

JCRs 'entristiska' förflutna lever ännu i form några bestående missbildningar. Att bygga upp en fraktion inom en redan existerande organisation är inte samma sak som att bygga upp en självständig revolutionär organisation. Fraktionsverksamheten grundar sig på intern propaganda som stöttas av några uppseendeväckande aktioner; syftet är att påskynda den mognadsprocess som den ideologiska kampen påbörjat. Denna verksamhet kräver en god politisk skolning och en utvecklad debatteknik. Den utvecklar först och främst propagandister.

Den självständiga aktiviteten grundar sig på förmågan att organisera en viss kategori kring klart definierade paroller och i givna organisationsformer. Den förutsätter politiskt och organisatoriskt handlag. Den utvecklar främst organisatorer och agitatorer. När JCR lämnade UEC led det svår brist på denna kategori. I dess led härskade länge ett trångt propagandistisk uppfattning av den politiska aktiviteten.

För JCR är likviderandet av den småborgerliga arbetsstilen ett ofrånkomligt krav för dess fortbestånd och utveckling. Utvecklandet av en regelbunden och rigorös militant praktik är stundens strategiska krav.

En sådan uppgift kan lösas 'på kinesiskt vis' genom att leda in organisationen i en populistisk mystik. Man skapar på det viset en illusorisk superaktivism. JCR har avsiktligt undvikit denna utväg. Ty dess negativa effekter är kraftiga. Det är i själva verket en medicin som tar kål på patienten samtidigt med sjukdomen. Priset man måste betala för superaktivismen är sekterism, politisk regression och slutligen oförmåga att förstå verkligheten och orientera sig i den.

Striden mot organisationsopportunisten utspelas i flera avsnitt. Man kan ta hem inledande segrar genom intensiva politiska förklaringskampanjer och interna tillrättalägganden. Men en slutlig och fullständig seger kan inte vinnas annat på grundvalen av en förändring av basens sociala sammansättning. När arbetarsektionerna tenderar att dominera organisationen kommer vissa organisationsmässiga vanor att förlora både sin sociala bas och sitt tillämpningsområde.

Man bygger inte upp en revolutionär kärntrupp på ett halvår. Bolsjevikerna behövde ett decennium för att bygga upp sin kärna, ett decennium fyllt av kamp mot den legala marxismens teoretiska opportunist, 'ekonomisternas' politiska opportunist och slutligen mensjevikernas organisationsmässiga opportunist. Lenin har ingående understrukt den speciellt avgörande karaktären hos denna sista strid. JCRs militanter har anledning att fundera över denna lärdom. Kampen mot organisationsopportunisten står redan i centrum för deras omtankar.

5. Studenterna återupptar kampen. Krisen inom UNEF

Den återgång som drabbade studentrörelsen från februari 1964 nådde sin avslutning under hösten 1967. Bakom detta finner vi en dubbel objektiv process. Å ena sidan skapade regimens ekonomiska och sociala politik ett markerat missnöje inom arbetarleden. Mot regeringens och arbetsköparnas frontalattacker satte arbetarna upp ett beslutsamt och allt starkare motstånd. Den stigande intensiteten i arbetarnas kamp, markerad av de hårda strejkerna inom metallindustrin och av stora demonstrationer där de olika fackcentralerna gick samman, påverkade djupt studenternas politiska hållning. Å andra sidan vilade katastrofstämning över höstterminstarten 1967. Den allmänna tillämpningen av Fouchet-reformen skapade en obeskrivlig oordning. Övergången till nya examensprinciper förvirrade alla som befann sig i skarven. Dessutom presenterades omfattande ändringar i kursplanerna; man introducerade nya obligatoriska ämnen för vilka undervisningsresurser saknades.

Framtiden tycktes hotfull. Undervisningsminister Fouchet var otålig att göra den högre undervisningen 'räntabel'. Utspärrning och skärpt specialisering var nyckelorden i hans politik. Under sommaren 1967 bearbetades opinionen genom en omfattande presskampanj. Rektorer i Nanterre och Toulouse förklarade att de under inga omständigheter kunde ta emot alla de studenter som tänkte skriva in sig vid deras universitet. De kunde inte se någon annan utväg än att införa en inträdesexamen vid universiteten.

Opinionskampanjen som var fulltonig redan i juli, blev frenetisk i september. Pressen frossade i smaskiga skildringar av det studentikosa livet vid universiteten. Vid naturvetenskapliga fakulteten stoppade dekanus inskrivningarna till medicinarnas propedeutiska kurs. Studenterna uppmanades att bege sig till Reims eller Orleans. Alla var djupt bekymrade över studentcensornas otroliga mildhet. Ett bestickande tema återkom i alla officiella uttalanden: det franska universitetets olycka är att det innehåller två sorters studenter: de goda och de dåliga. Det är de dåliga som är för många och som hindrar de andra i deras arbete. Mot detta finns bara ett botemedel: urvalsförfarande. De spärrar som finns är inte tillräckligt effektiva. De måste förstärkas och preciseras. Studievägledningen måste samtidigt göras mer bestämd. Alltför många studenter agerar hoppjerka och får återfall i studier som de redan misslyckats med. Vägledningen kan inte nöja sig med att vara rådgivande. Man måste eliminera 'dumhuvuden', 'missanpassade', 'pseudostudenter'.

Omgivna av denna oreda och utsatta för yttranden av den typ vi citerat, hade studenterna alla skäl att känna sig oroliga. Så präglades också den första terminen av oupphörliga sammanstötningar.

Den 9 november, dagen för universitetens 'högtidliga öppnande', ger UNEF startskottet. Man uppmanar studenterna att samlas utanför Sorbonnes huvudbyggnad för att bege sig i samlad trupp till öppningsceremonin ... Demonstrationen den dagen visar att något har förändrats i studentmiljön. För första gången på tre år har 5.000 studenter ställt upp på UNEFs maning. De rör sig i allmänhet om ungt folk, stridslystna men omgivna av vänstergruppernas ordningsvakter. Under ropet 'Ner med spärrarna!' tågar de mot Sorbonne. På boulevard Saint Michel råkar de in i ett kort men våldsamt slagsmål med karbinbeväpnade mobilgardister. Men vid den tiden är det ännu inte många som lärt sig läxan från Italien och Tyskland. Militanter från FER lyckas frigöra Quartier Latins centrum och demonstrationen upplöses i oordning.

Vid Sorbonne, vid Censier (humanistiska fakultetens nybygge), vid Naturvetenskapliga fakulteten, går det inte en dag utan att en institution lägger ned verksamheten och sänder en delegation för att beklaga sig hos generalsekreteraren, vars lokaler invaderas dagligen. Den 18 november tränger sig hundratals Sorbonnestudenter in hos fakultetsnämnden. I december är det Nanterres tur att ta vid: 10.000 studenter strejkar under en vecka. Snart tar gymnasisterna upp striden. Comité Vietnam National gör om sina lokalgrupper till Gymnasisternas Aktionskommittéer (CAL). Deras kamp riktar sig mot skolreglementena och syftar till att skapa politisk aktionsfrihet på skolorna. Den fackliga samdemonstrationen den 13 december ger dem tillfälle att för första gången visa sig offentligt. Flera hundra gymnasister från avslutningsklasserna överger sina lektioner och sluter upp bakom egna banderoller. I det släpiga och trista demonstrationståget bryter studenter och gymnasister av på ett kraftfullt sätt.

Studenternas krav vinner inget gehör och vintern -68 medför en nedgång i aktivitet. Tet-offensiven har en polariserande effekt på avantgardet som mångdubblar sina solidaritetsaktioner för den vietnamesiska revolutionen.

Under våren återupptas kampen på universiteten. Studenterna struntar i reglementena och upprättar sina egna normer för den dagliga verksamheten. På de flesta universitetsområden skaffar man sig de elementära rättigheterna att röra sig fritt och att utveckla politisk aktivitet. Den 14 mars manar UNEF till demonstration mot undervisningsreformen. Trots obefintliga förberedelser ställer 6-7.000 studenter upp och går en tre kilometer lång sträcka till undervisningsministeriet. Under tiden har rörelsen tagit fart i Nanterre. I de flesta stora universitetsstäder tar sig studenternas kamplust påtagliga uttryck.

Långt ifrån att ge nytt liv åt UNEF innebär kampens återupptagande att det får sin nådastöt. UNEF är överallt i yttersta upplösning. Det räcker med en handfull militanter för att vinna kontroll över en institutionsgrupp eller ett förbund. Den byråkratiska kampen om dessa organisationskadaver förs av tre vänstergrupper: UEC, ESU och FER. I juli -67 var UEC nära segern. Men kommunistpartiets ungdomsrörelse är en obotlig konvalescent med ideliga återfall. I september är det ESU som står som tillfällig titelinnehavare. Efter några lyckade kupper i landsorten har det fått kontroll över centralstyrelsen. Men vänstersocialisternas slarvighet är stor och deras obeständighet är djup. Därför hyser FER stort hopp. Anklagelserna regnar i alla lägen. FER utnyttjar centralstyrets svaghet, kammrar hem några poäng och får lyssnare. Snart introducerar dess anhängare nya politiska vanor bland studenterna. Vid varje UNEF-möte mobiliserar man sina styrkor för att 'ta över mötet'. Utifrån gynnsamma numeriska utgångspunkter börjar man så 'terrorisera' motståndare, först genom rop och hot, senare genom direkt fysiskt våld ... Medlemsförsamlingarna slutar med gräl och slagsmål, de öppna mötena med klappjakt på meningsmotståndare. Sekretariatet

måste överge sina lokaler som ständigt invaderas av samma kommandogrupper av 'upprörda-studenter-som-kommer-för-att-göra-upp-räkningen'.

Som nykomling i denna lekstuga fick JCR till att börja med ett snabbt genombrott. Man försöker mobilisera studenterna i frågor som man har gemensamt med arbetarna och som är möjliga anknytningspunkter till deras kamp – yrkesutbildning, anställningsfrågor, social välfärd. Organisationens inträde i UNEF har sin upprinnelse i den politiska grundprognos man enats om den 30 september: arbetarklassens kamp under 67-68 kommer att utgå från överflyglandet av apparaterna. I det perspektivet måste studentrörelsen, som brinner av frisk kamplust, vara beredd att ingripa. JCR är motståndare till principiösa allianser och avvisar förslag till sådana såväl från FER som från ESU och dess släktingar. Detta ställningstagande orsakar en kris inom FGEL. På Sorbonne håller JCR 113 av mandatet, FER en annan tredjedel, medan den sista delen hålls av de övriga riktningarna ihop. Från december 1967 har FGEL inte längre något fast sekretariat.

Men det dröjer inte länge innan Nanterre-studenternas exempel ger oss andra en läxa: uppsvinget i studentkampen är inte längre förknippat med UNEF. Den nya student-generationen vänder sig från sin sönderfallande 'fackorganisation'. För att demonstrera sitt avståndstagande uppfinner man tidigare okända, flexibla organisationsformer.

'Studenternas riktiga fackorganisation' ligger i sina sista kramtryckningar.

Studenternas kamp, arbetarnas kamp

Sambandet mellan arbetarnas och studenternas kamp är en central punkt i studentrörelsens arbete på en strategi.

Att denna punkt fått en central plats beror på att praktiskt taget alla franska avantgardegrupper i sin konfrontation med en arbetarklass under fast ledning av PCF och CGT erkänner proletariats historiska roll, så som den definieras i den marxistiska teorin. För JCR liksom för FER och UJCMML finns det ingen lösning på studenternas problem inom universitetens begränsade ram – det finns bara politiska lösningar som kräver samordning mellan arbetarnas kamp och studenternas.

Den i historien klassiska lösningen på samordningsproblemen är den gemensamma anslutningen till ett revolutionärt parti, vars avantgarde leder massornas kamp inom sina respektive sektorer. I ett sådant parti, säger Lenin, 'måste alla skiljelinjer mellan arbetare och intellektuella suddas ut', där finns inte längre proletärer, byråkrater, pedagoger; där finns blott revolutionära militanter som förenas av sin praktik. De flesta studenter som idag leder kampen på universitetet är överens om att deras plats vore i det partiet ... om det fanns.

Men då arbetarklassens stora partier har förlorat sin revolutionära prägel, skall man då nöja sig med att den definatoriskt 'sunda basen' skall göra sig kvitt de påvar och byråkratier som parasiterar på den? Och skall man under denna väntan i det fördolda skola elitteoretiker, redo för den öppna kampen? Länge förnötte åtskilliga avantgardegrupper – i allmänhet ur studentmiljö – sin tid på denna fråga. Ur det arbetet växte fram, om inte utarbetade svar, så åtminstone utarbetade attityder.

Den dubbla abdikationen

Den första attityden omfattar studentrörelsens faktiska abdikation som speciell kraft inför 'proletariats historiska roll'. Denna hållning tar sig uttryck i två skiljaktiga och varandra motsatta resonemang.

Den första, uppbygget av FER, identifierar studentrörelsen med arbetarrörelsen, som den blott är en enkel beståndsdel av. Instrumentet för detta fiffel är ett 'fackligt' språkbruk. UNEF

betraktas som studenternas modell av arbetarnas fackliga centraler och studentrörelsen ses som en motsvarighet till arbetarrörelsen. Uppgiften för det avantgarde som kontrollerar 'studentsektorn' blir då klasskampen och dess innehåll är de ständiga attackerna på den fackliga apparaten – med ideliga motioner gäller det att få den att gå med på aktioner som bryter mot dess linje. Om byråkraterna sätter sig på tvären – och det gör de – kan revolutionärerna vinna nya anhängare och ny styrka genom att avslöja deras förräderi.

Resultatet av denna hållning blir att studentrörelsens politik ersätts med rekryteringspolitik. Den grupp till vilken studenter skall rekryteras är FER, som framställer sig som den enda representanten och inkarnationen av hela rörelsen. I själva verket leder denna parasitära hållning till abdikation inför byråkratin, som man nöjer sig med att angripa verbalt.

Den andra typen av abdikation, som UJCML gav exempel på under majhändelserna, är abdikationen inför den proletära arketyper – varje arbetare anses som en individuell bärare av klassmedvetandet. Detta resonemang har sin slogan: 'Tjäna folket' ... och sin logik: i trohet mot det angrep UJCML i flygblad från den 26 mars '22 mars-rörelsen' som en 'till 100 % reaktionär rörelse' ...

Att här referera till Lenin är inte ett skolastiskt beteende; det är historiskt berättigat. Under åren 1898-1902 existerade inte något revolutionärt parti i Ryssland. Under kamp mot olika riktningar inom arbetarrörelsen arbetade Lenin på att bygga upp ett sådant parti. Även då blomstrade vänstergrupper av alla de slag, reformistiska, ekonomistiska, populistiska. Det är inte förvånande att idag, under kommunistpartiets fortskridande socialdemokratisering, hela spektrat av smågrupper dyker upp igen och återupplivar det förflutna.

Man måste gå i folkets tjänst, säger våra kamrater i UJCML, gå in under arbetarnas 'auktoritet'. Men vem bestämmer arbetarnas auktoritet? Det är inte deras 'revisionistiska' organisationer – det är alla överens om. Skall denna auktoritet då bestämmas av den individuella proletär man möter i arbetslöshetskön eller vid fabriksporten?

Har man kommit fram till en förståelse för leninismen och inte bara ägnat sig åt kompilation, framstår detta som teoretiska missbildningar. Den isolerade, atomiserade, arbetaren är inte bärare av klassmedvetandet, han är på sin höjd språkrör för de begränsade, korporativa intressena hos en viss del av proletariatet. Klassmedvetandet är inte något spontant och i proletariatet inneboende; det kan bara komma till det 'utifrån'. 'Alla länders historia visar, säger Lenin, att arbetarklassen genom sig själv inte kan komma fram till annat än ett trade-unionistiskt medvetande ... Och den trade-unionistiska politiken är arbetarklassens borgerliga politik.'

De som tror att arbetarrörelsen är kapabel att utarbeta en oberoende ideologi på egen hand, tar miste, framhåller Lenin likaledes. Ty socialismen och klasskampen föds inte ur varandra; de växer först fram jämsides. Det socialistiska medvetandet kan inte växa fram annat än på grundvalen av en djup vetenskaplig insikt i samhällshelheten. 'Men det är inte proletariatet som är vetenskapens bärare, det är de borgerliga intellektuella' (Lenin med Kautskys ord) Arbetarrörelsens spontana utveckling leder blott till att den underordnas den borgerliga ideologin: 'trade-unionismen, det är arbetarnas ideologiska slaveri under bourgeoisin'.

På ett mycket koncentrerat sätt besvarade Lenin uttömmande denna fråga redan innan han skrev *Vad bör göras?* – i de tre artiklarna i *Rabotjaja Gazeta*:

Vad är klasskampen? När arbetarna sätter sig upp mot arbetsköparen så är detta ännu blott ett embryo till klasskampen. Arbetarnas kamp blir inte klasskamp förrän alla avantgarde-representanter för arbetarklassen som helhet är medvetna om att de utgör en och samma klass och börjar att handla inte mot den eller den arbetsköparen utan mot hela kapitalistklassen och mot den regering som stöttar den. Varje 'klasskamp är en politisk kamp'. Det vore fel att uppfatta dessa

berömda Marxord så att varje arbetaraktion mot arbetsköparna alltid är en politisk kamp. De måste förstås sålunda: 'arbetarnas kamp mot kapitalisterna blir med nödvändighet en politisk kamp i den utsträckning den utvecklas till klasskamp'.

Att idag kort och gott framhålla att det är alla 'progressiva' studenters uppgift att ställa sig i 'arbetarnas tjänst' är att bevisa sin brist på förståelse för studentrörelsens historiska och dagsaktuella roll. Genom en sådan fysisk kontakt med arbetarklassen kan man konstatera dess grad av kamplust. Men hela samordningsproblemet förblir olöst.

Redan 1902 dök det upp folk som, enligt Lenin 'föll på knä för att i religiös hänförelse betrakta det ryska proletariats bakdel'. Utan att vara vanvördiga tror vi oss kunna slå vad om att de proletaryrkande progressiva studenterna efter fyrtio års stalinism inte kommer att finna det franska proletariats bakdel mera strålande än dess slaviska motsvarighet.

Att nöja sig med att stamma fram att endast proletariatet har kraft nog att föra kampen till dess slut, det är att nöja sig med en tvivelaktig abstraktion på en punkt där vi står inför ett konkret problem som måste lösas; det är att ta politiken som en enkel reflex av ekonomin. På samma sätt som det är dumt att 'ställa sig' i vietnamesernas 'tjänst' eftersom vietnameserna inte i vårt ställe kan avgöra vilka aktionsmöjligheter vi har, så hade det varit brottsligt för avantgardet att ställa studenterna i arbetarnas tjänst i stället för att använda studentrörelsens slagstyrka som uppenbarande kraft för samhället i dess helhet.

Att förstå politiken

En annan sak som förenar dessa båda motsatta abdikationsattityder är en gemensam brist på förståelse för begreppet politik. Marx 'talade politik', men under den vaga termen 'överbyggnad' har han lämnat politikens problem praktiskt taget orört. Detta är inget skäl till att sänka marxismen till vulgärekonomismens nivå genom att beröva den en livsviktig dimension. Genom ett sådant tänkande avskär man sig från möjligheten att förstå något. Bourgeoisin blir en odifferentierad helhet, de Gaulle blir i alla lägen 'monopolens representant' och 'USAs objektive allierade'; hans efterföljare kommer att fylla samma roll. Man ser bara tomma generaliseringar där levande krafter spelar.

I själva verket finns det en speciell strukturering av det politiska fältet som beror av de krafter som är verksamma där och deras organisationsgrad. Förstår man inte det riskerar man att snöra in sitt handlande i mönster och sluta ögonen för oväntade möjligheter; man dömer sig till att ingenting förstå av det som utgör politikens omväxlande rikedom. Lenin såg detta klart när han sade:

'I det imperialistiska tidevarvet samlas brännbart stoff inom samhällslivets alla områden – det uppkommer en mängd orsaker till konflikter, kriser och fördjupad klasskamp. Vi vet inte och vi kan inte veta vilken av alla de överallt framsprakande gnistorna som kommer att tända den brand som väcker massorna. Därför måste vi verkställa de kommunistiska principerna för att förbereda till strid på alla områden, även de som tycks mest föråldrade, formlösa, sterila. I annat fall kommer vi inte att vara vuxna vår uppgift, vi kommer att vara ensidiga, vi kommer inte att besitta alla vapen.' (Ur *Vänsterradikalismen*.)

Det som man kunde anta utifrån de tyska erfarenheterna, bekräftades av Majhändelserna, Genom att mobilisera sig på ett oberoende sätt, med risk att skära av sig från 'klassen', fann studentrörelsen fram till de punkter där verkligt samband kunde upprättas: gatan, barrikaderna, de ockuperade fakulteterna, aktionskommittéerna. Denna anknytning var militant och inte parasitär. Den gjordes inte via apparaten eller isolerade proletärer utan via handling tillsammans med arbetarklassens militanta avantgarde.

Gammal och ny studentrörelse

Studentrörelsens avantgarde som var intensivt sysselsatt med den besvärliga dialektiken i förhållandet parti-fackföreningsrörelse, försökte länge kalkera UNEF på arbetarnas fackliga organisationer. Genom denna härmningstaktik, som var ett offer för stalinistisk vokabulär och stundom för stalinistiska mönster, sökte man befästa avantgardet i dess roll. Man talade om strejker, om facklig kamp mer utifrån identifikationsbehov än av vilja att analysera.

Faktum var att UNEF vann massuppslutning som resultat av händelser utanför universitetet. Under Algerietkriget, då PCF hamnade i den mest flatbottnade opportunist, lämnade däremot UNEF sin korporativa status och blev en politisk massorganisation, tack vare sin bestämda hållning.

Sedan Algerietkriget slutat, utvecklade vissa UNEF-ledare en facklig linje och 'pedagogik', för att göra organisationen oberoende av internationella fluktuationer. Man utgick från studenternas egenintressen för att kunna föra dem till en förståelse för det borgerliga universitetets sociala funktion, utan att starta från politiska förutsättningar. Eftersom helheten bestämmer delarna kunde man studera denna funktion i undervisningens innehåll och uppläggnig. Från det studiet skulle kritiken starta.

UNEF kom då in i en period av stagnation för att inte säga gradvis utplåning. Man ägnade sig åt oändliga skolastiska debatter om de revolutionära 'icke integrerbara' dygderna, om den eller den parollen. UNEF blev tillflyktsorten för militanter som brutit med UEC. Det enda de kunde göra där var att mala sina tankar om studentrörelsens revolutionära program och konstatera att ett sådant program var oförenligt med arbetarrörelsens reformism. Eftersom man tänkte sig UNEF som en fackförening, kunde man inte tänka sig anknytningen mellan studenternas och arbetarnas kamp annat än i fackliga samarbetstermer. Det vill säga utifrån 'gemensamma problem' vilka man betraktade som utgångspunkter för en anknytning: anställning, utbildning, välfärd. Dessutom tyckte man sig tillfredsställa den mest ortodoxa marxism genom att blotta den gemensamma ekonomiska grunden för studenternas och arbetarnas kamp...

(Problematiken med den 'studentfackliga' synen har redan behandlats i kap. 3.)

Den fackliga organisationstypen, de konflikter den implicerar och den typ av aktivitet den möjliggör svarade inte längre till studenternas förväntningar.

Den stigande politiska temperaturen under våren 1968 fick studenterna att inte bara lämna UNEF utan att skapa nya organisationsformer. Redan CAL ställde sig utanför det fackliga spelet; de förklarade sig omedelbart vara politiska organisationer, en samling av gymnasister från yttersta vänstern med gemensam uppfattning om vissa aktioner. Den nya studentrörelsen bildades i Nanterre våren 1968. Den var av samma natur som berlinarnas och italienarnas rörelse – klart avvisande mot en facklig strukturering. De två studentrörelserna, UNEF och 22 mars hade några månaders samexistens utan samförstånd. I början av maj begav sig 22 mars 'upp till Paris'.

Nanterremodellen och '22 mars'

Under året har pressen försökt sig på exorcistisk utdrivning av Nanterrefenomenet genom att framställa det som en närmast exotisk egendomlighet – samtidigt tjänade varningen för den sålunda frammanade Galenskapen att inge tanken på en dyster ödesbundenhet ur historiens dunkla djup. Den nybyggda Nanterrefakulteten har inga traditioner, ingen etablerad hierarki, inga inkörda kuggar; på denna fördelaktiga mark har studenternas kamp under ett års tid följt ett politiskt mönster av en renhet som förvånar vid ett retrospektivt betraktande.

Upptäckningen av kraven och dess problem

Man kan inte förstå '22 mars' utan att gå tillbaka till 'den stora fackliga strejken' i november –67. Medan ett UNEF-möte en vecka tidigare samlade 500 personer, utgick strejken från basen, *nästan* spontant. Två kurser på sociologiska institutionen gick i strejk som protest mot inkonsekvenser i bedömningen i samband med kursomläggningar. Aktivisterna agiterade på humanistiska fakulteten och rörelsen spred sig snabbt. Det obetydliga och tvekande UNEF överflyglades snabbt. Tiotusen studenter gick i strejk under åtta dagar för att organisera sig och utarbeta sina krav.

Den gemensamma plattformen var politiskt anspråkslös; översyn av bedömningssystemet, högst 25 studenter på seminarieövningarna, ingen administrativ närvarokontroll samt materiella krav beträffande biblioteket och simbassängen... Men även en så föga ambitiöst, ja t. o. m. resonabelt, program blottade de administrativa mekanismerna då förhandlingar skulle sättas igång på olika nivåer.

På ämnesnivå mötte kursdelegaterna professorerna; på fakultetsnivå mötte en strejkkommitté fakultetsnämnden. Vissa bland de 'modernare' professorerna ville utveckla dessa kommittéer till organ för universitets förnyelse. På så vis skulle man avvärja rörelsen och integrera den.

Av de erfarenheter man fick vid dessa konfrontationer kunde man dra två klara slutsatser:

(a) Denna rörelse med fackliga krav upplöstes sedan den tillmötesgåtts på vissa smärre punkter. På de viktiga punkterna kunde ministeriet – staten – svara nej med hjälp av hänvisningar till officiell statistik, kortfristiga ekonomiska krav, planhushållningen, lagar och förordningar. Av detta kunde de slugaste dra slutsatsen att problemet i sista hand var ett politiskt problem: problemet med (borgarnas) val av prioriteringsobjekt för (den kapitalistiska) ekonomin. Under dessa val måste universitetet inordnas. Antingen böjde man sig inför ministeriets resonabla argumentation eller stegrade man sig inför den yttersta principen (den kapitalistiska profiten). I det senare fallet började man grubbla över vilka medel man skulle gripa till i sin kamp för att föra över den till det politiska fält, där den av allt att döma hörde hemma.

(b) Den andra slutsatsen framgår ur den första: att föra en politisk kamp mot regeringens kapitalistiska prioriteringar betyder att föra kampen sida vid sida med den sociala kraft som är verkligt besluten att kullkasta systemet, dvs. arbetarklassen. Men arbetarklassen är inte en metafysisk entitet, den uttrycker sig genom sina organisationer. Men de som idag har ledningen över massorna syftar inte till systemets kullkastande utan till sitt eget avancemang inom detta system.

Här ställde sig konkret det plågsamma problemet om anknytningen mellan studenter och arbetare: för att kullkasta det borgerliga universitetet måste man kämpa vid sidan av arbetarorganisationerna mot det kapitalistiska samhället i dess helhet; men arbetarorganisationerna ... osv. Ett antal möjligheter öppnade sig utifrån strejken:

antingen är UEC starkt nog att ta ledningen för kampen och återföra den till de demokratiska krafternas sköte. Men UEC är utan all kraft;

eller blir arbetarklassens ledarskikt plötsligt revolutionärt och erkänner student-avantgardet som en möjlig partner. Denna hypotes härrör från trollkonstens område, inte politikens;

eller förblir militanterna trogna en teoretisk riktig linje som satsar på arbetarnas stigande kamplust och försöker utveckla ett fackligt samgående på sammanfallande teman som: nej till kapitalistiska räntabilitetsprinciper, rätt till fullständig och mångvärdig utbildning.

Manövermarginalen är klen och nästan förlamande;

eller utvecklas studentrörelsen enligt sitt eget dynamiska tema: motsättning till det borgerliga universitetet och det kapitalistiska samhället. Risker här är isolering från 'massorna' 'folket', 'de arbetande skikten' och deras organisationer. Detta val mellan återvändsgränd och den onda cirkeln avgjordes av hårda fakta.

Andra andningen

Tillbakagången drog inte med sig alla. De aktivister som kommit fram genom strejken och som överlevde den, rannsokade sig själva, ivriga som de var att föra rörelsen vidare. Och eftersom en pyrande eld alltid flammor upp här och var, präglades vårterminens inledning av många smärre skärmytslingar.

Redan slutet på strejken pryddes av en anekdot som gav en förning om kommande händelser. Under ett rådslag mellan professorer och studenternas strejkkommitté framhöll Henri Lefebvre att hela debatten var ett falskspel eftersom de studenter som deltog i den samtidigt fördes upp på svarta listor. Rektor Grappin svarade att historien om de svarta listorna var ett påhitt. Henri Lefebvre: 'Om det är ett påhitt, så måste en av oss vara lögnare! Jag kräver en hedersjury!' En nitisk och reaktionär historieprofessor: 'Professor Lefebvres hållning visar att det är han som underblåst den här strejken!' Lefebvre: 'Den äran tillkommer inte mig, monsieur!'

Händelsen utvecklades inte vidare. Men tanken på polisiära åtgärder började leva hos studenterna. I januari, då simbassängen invigdes, ställde Cohn-Bendit några frågor till ungdomsministern Missoffe beträffande vitboken över ungdomen. Ministerns svar var värdiga en rå fascist ... och Cohn-Bendit hotades med utvisning ur landet. Som svar ordnade militanterna en fotoutställning i vestibulerna den 29 januari, som illustrerade polisrepressionen; isynnerhet kände man igen de karikatyrmässiga, hattprydda silhuetter, som brukade stryka omkring i korridorerna. Det var då rektor Grappin begick sin magnifikaste dumhet: han skickade efter två vagnslaster med snutar, en illustration i kött, blod och uniform av det abstrakta begreppet polisiära åtgärder. Med lösöre som vapen drev man med kraft ut dem ur byggnaderna, från campus drevs de ut med hjälp av stenar och plank. Det var emellertid arresteringen av Xavier Langlade och flera medlemmar av CVN efter räden mot American Express den 20 mars, som drev fram denna dunkla mognadsprocess i öppen dag. För att kräva Xavier Langlades omedelbara frisläppande lade militanterna den 22 mars beslag på fakultetens centrala radiosändare, fyllde väggarna med slogans, organiserade en serie möten under dagen och ockuperade på natten fakultetens stora sammanträdessal. Där röstade 142 av de närvarande 150 för organiserandet av en aktionsdag den 29 mars. Undervisningen skulle ersättas av debatter om

den anti-imperialistiska kampen
studenternas och arbetarnas kamp
studenternas kamp i folkdemokratierna
universitet och kritiskt universitet.

Torsdagen den 28 då man var i full färd med förberedelserna meddelade rektorn högtidligen över högtalarnätet att kurserna ställts in för två dagar. Man höll då omedelbart ett spontant möte, varvid de på campus inneboende, som sedan en månad nonchalerade reglementets begränsningar av rörelse- och yttrandefriheten, upplät sina lokaler till rörelsen så att debatterna skulle kunna äga rum.

Fredagen den 29 deltog femhundra studenter i debatterna på det övergivna universitetsområdet. De övervakades av två CRS-kolonner. Eftersom vädret var vackert, gjorde man det bekvämt för sig på gräsmattorna.

Debattdagen var en framgång som bevisade att Nanterres 'handfull extremister' inte var så isolerade som man velat göra gällande. Dessutom visade den politiska nivån i arbetsgrupperna på en politisering som ingen av de hittillsvarande organisationerna låtit komma till uttryck. Men ännu var inte målet uppnått: man försökte göra det politiska uttrycket till en avvikande händelse i universitetslivet - vi ville göra det till ett normalt inslag i det dagliga livet. Därför organiserade man en ny politisk dag, den 2 april. Klockan tio på morgonen hade 1.200 studenter samlats i en av föreläsningssalarna. Man ropade, 'Che! Che! Guevara!' och 'Ho! Ho! Ho Chi Minh!' och var beredd att försvara mötena mot fascister, poliser och administration. Vid ett tillfälle slocknade ljuset; administrationen uppmanades att slå på det igen inom fem minuter, med risk för repressalier - man gjorde det, motvilligt, men snabbt. Och även denna dag blev en framgång.

Så gick de händelser till som ledde till att '22 mars' föddes - tyvärr har vi då utelämnat den anekdotiska flora som ger dem deras charm.

Vad man lärde sig av '22 mars'

(a) politisk frihet

Det omedelbara resultatet av marsmobiliseringen i Nanterre blev att den politiska yttrandefriheten infördes på universitetet ...

Väluppfostrat folk upprördes över att man målat på väggarna. Svaret blev att affischerna revs ned av administrationen - så inte väggmålningarna. När vi fått yttrandefrihet skulle väggtidningar ersätta graffiti.

Rektor Grappin gav till slut upp inför fullbordat faktum. Genom att uttryckligen tillåta politisk yttrandefrihet på universitetet skapade han ett precedensfall som riskerade att få spridningseffekt över hela landet. Och detta i ett ögonblick då bourgeoisin, som var medveten om faran, gjorde allt för att kväva all agitation bland ungdomen i sin linda.

(b) organisationsmodellen

I Tyskland representerar SDS en politisk mass-strömning inom vars ram olika politiska familjer söker sitt uttryck. I Frankrike var alla politiska familjer redan strukturerade och neutraliserade varandra på UNEFs schackbräde genom att förvandla varje medlemsmöte till en oändlig sammandrabbning. I Nanterre däremot bildades en massrörelse med deltagande av många oorganiserade studenter och vissa grupper – framförallt 'anarkister' och JCR. Priset för inträde var ömsesidiga eftergifter och basen för verksamheten en gemensam politisk erfarenhet, som bildade utgångspunkt för debatterna, utan att 100 %ig uppslutning kring en 'linje' utgjorde förutsättning för handling.

I denna rörelse fick medlemmarna uppleva den direkta demokratin. De 'oorganiserade' kritiserade de sedvanliga sammandrabbningarna mellan de etablerade grupperna med en häftighet som åstadkom en islossning dem emellan och framförallt en avsevärd utvidgning av avantgardets inflytelsesfär. Detta hade varken regeringen eller PCF förutsett. Ett sådant funktionssätt är möjligt under perioder av skärpt kamp: genom samförstånd mellan icke-sekteristiska avantgardegrupper som är redo att sätta rörelsens intressen framför sina egna; genom mass-självkritik.

Men under perioder av tillbakagång, då de oorganiserade passiviserats eller ansluter sig till en befintlig grupp, visar rörelsen tendenser att sprängas eller delas upp i smågrupper. Detta bekräftar av utvecklingen inom '22 mars'.

Under den första perioden kan det inte finnas vare sig ledning eller linje. Ledning kan inte finnas eftersom det saknas struktur (struktureringen sker gradvis via arbetsgrupper och kommittéer.) Under sådana omständigheter kan ledningen inte vara annat än en utväxt från en

hegemonisk grupp eller en kartell av grupper, vilket i bägge fallen leder till att rörelsen splittras genom att de oorganiserade ställs utanför. Någon linje kan inte finnas emedan linjen växer fram långsamt, 'i handling', genom diskussioner i arbetsgrupper utan att någon av de redan existerande linjerna kan tvinga sig på rörelsen.

Enheten i denna typ av rörelse skapas utifrån ett samförstånd beträffande aktionstyp snarare än beträffande politiska grundsatser. Själva beteckningen '22 mars' är karakteristisk för denna punkt. Den för tanken till en viss aktion och inte till ett politiskt innehåll. Under en period av tillfällig tillbakagång, då det krävs längre perspektiv, leder 'handlingsprioriteringen', som till en början gav rörelsen dess rikedom och omfattning, till oreflekterad aktivism emedan det är rörelsens enda – konstlade – sätt att uppehålla sin enhet.

(c) det kritiska universitetet

Beträffande det 'kritiska universitetets' funktion har debatten aldrig varit splittrad i Nanterre. Det rör sig inte om att förklara arbetarklassen som icke-existerande, att göra universitetet till ett klasskampens slagfält i form av konflikten lärare-elev, eller att under det kritiska universitetets täckmantel upprätta ett socialistiskt universitet, ett alternativ till det borgerliga universitetet. Det kritiska universitetet är inte en institution utan en mötesplats och en ständig framåtriktad process enligt principen: 'från kritiken av universitetet till kritiken av det kapitalistiska samhället'. För de kämpande studenterna framstår det som klart att de inte kommer att omvandla universitetet och att dess omvandling beror av den totala samhällsomvandling som åstadkoms genom arbetarklassens revolutionära handlande.

Vad vi vill är att politiken på det Kritiska universitetet inte tillåts slinka ut genom baddörren med hjälp av snabbt bortglömda motioner. En i detta avseende typisk händelse inträffa under rörelsens första dagar i Nanterre. Ett sextiotal studenter trängde sig på under en konferens mellan spansklärarna och krävde att de skulle ta ställning till våra spanska kamraters kamp. Med ett stort uppbåd av patriarkalisk upprördhet förklarade lärarna att de upprepade gånger under sina kongresser hade röstat fram motioner som ... etc., och detta utan att invänta våra uppmaningar. Problemet ligger inte där. På det viset kommer man alltför lätt ifrån politiken. Att begära ett ställningstagande från dessa lärare var inte en enkel terroriståtgärd. Det som det gällde var att påvisa att vi inte tolererar att folk i Nanterre talar om Spanien i en sal prydd med frankistiska fanor och andalusiska turistaffischer utan att ta ställning för våra kamrater som fängslats av fascistregimen.

Vi rev ner affischerna och fanorna. På det Kritiska universitetet skall varje händelse på institutionerna ge tillfälle till ett politiskt ingripande.

Efter den fackligt inriktade strejken i Nanterre frågade vi oss: när det inte finns något revolutionärt parti och när ett mäktigt socialdemokratiserat parti bibehåller arbetarklassens förtroende och förblir dess språkrör, vad kan då studentrörelsen göra? Underkasta sig? Eller upplösa sig?

'22 mars' avgjorde dilemmat: att välja något av dessa svar skulle innebära att man svarade på problemet i termer som stadfästas av PCF. Bilden av småborgarklassen som vacklar mellan bourgeoisi och proletariat räcker inte här. Vi uppfattar inte stalinismen som ett fenomen vars konsekvenser bara berör de stalinistiska organisationernas interna problem. Om det är sant att de objektiva förutsättningarna för en revolution existerar i övermått; om det är sant att endast arbetarklassen under ledning av ett revolutionärt parti kan lösa imperialismens och kapitalismens motsättningar och åstadkomma en radikal och världsomfattande omvandling av samhället – då bestäms samhällstotaliteten av förmågan eller oförmågan hos dess ledning att lösa dessa motsägelser. Under fyrtio års tid har stalinismen på det teoretiska och ideologiska planet tryckt ned arbetarklassen och dess möjliga allierade.

Under dessa omständigheter är det normalt att stalinismens ideologiska grepp lossas genom att man krossar dess svagaste länkar. *Och studentrörelsen (det visade redan erfarenheterna med FUA) är en av dessa privilegierade länkar, en av de punkter för tillfälliga brytningar där det kapitalistiska samhället och den stalinistiska rörelsen kan förkastas samtidigt.*

De makthavandes hållning: från 'laissez-faire' till direkt repression

Den 9 november 1967 övervakade högt uppsatta representanter för inrikesministeriet personligen avspärrningen av Quartier Latin. Från sin observationspost kunde de med egna ögon skatta den förvandling som studentrörelsen genomgick. Några månader senare meddelade de i förtroende vilket intryck de tagit av demonstranternas organisation och kamplust. CVBs antifascistiska demonstration den 7 februari 1968, som ordnats som motaktion mot ett möte organiserat av 'Front Uni pour le Sud Vietnam' (fransk motsvarighet till Kommittén för ett fritt Asien, ö.a.), bekräftade detta intryck. Deras dagstidningar höll dem underrättade om de 'otroliga våldsamer' som skakade de italienska, spanska, belgiska, tyska universiteten. .. Därför var deras order strikta: undvik alla mått och steg som kan få universitetsvulkanen att bryta ut ...

Mobilgardisterna klev tillbaka in i sina långa gallerkyddade bussar. Under nära åtta månader sökte polisprefekturen att på alla sätt minska kontakten mellan studenter och ordningsmakt. Med undantag för några få episoder av 'oskicklighet' var universitetskvarteren tomma på poliser. Demonstrationsfriheten blev t. o. m. åter tyst accepterad i Quartier Latin.

Den 21 februari, den 14 mars, den 19 april gick tusentals studenter i omfattande demonstrationståg genom det centrala Paris, utan att möta en enda polis. Myndigheterna led tålmodigt: snart skulle den välsignade examensperioden komma. Fakulteter och campus skulle tömmas och studenterna hänge sig åt tentamensläsning. Friden skulle återvända till universitetskvarteren. Slutligen skulle det genom Fouchetplanens genomförande bli möjligt att skilja fåren från getterna och det definitiva lugnet skulle inträda.

Men när påskferierna var slut återupptogs inte arbetet i det lugn man dragit växlar på. '22 mars' upplöstes inte. Tvärtom, dess aktivitetsområde vidgades och började omfatta landsorten. I de flesta stora universitetsstäder demonstrerade man för Rudi Dutschke och SDS. I Toulouse utvecklades en lokal '22 mars', 25 april-rörelsen. I Marseille, Strasbourg, Caen, Besançon var liknande rörelser i aktion. På Sorbonne spred sig de nya organisations- och kampformerna undan för undan. Gamla militanter från 'fackliga vänstern' grundade Mouvement d'Action Universitaire (MAU) en mikrogrupp utan bredare anknytning, som emellertid bedrev en provokativ och kvick propaganda mot examina. MAUs kampanj lyckades helt förvirra administrationen. Den hade intalat sig att examensperioden skulle svalka studentorn. Och nu dök det upp propaganda som riktade sig just mot tentamina. Nu var tålmodet slut. Man måste reagera och det kvickt. I slutet av april bytte myndigheterna hållning. De övergav all tidigare försiktighet och beredde sig att krossa agitatorerna. Den 28 april arresterades Cohn-Bendit. I en stencilerad skrift hade 22 mars-rörelsen publicerat receptet på molotovcoctails. Polisundersökning inleddes. Representanter för vänsterorganisationerna samlades omedelbart för att förbereda motattacken. Cohn-Bendit, som släpptes efter några timmars förhör, deltog i mötet. Den juridiska undersökningen avbröts på grund av de osammanhängande uppgifterna i handlingarna. Därför kom diskussionen att begränsa sig till ett i allmänhet föga älskvärt meningsutbyte om repressionen, dess karaktär och hur man skulle besvara den. Mycket snabbt uppstod den ofrånkomliga ordväxlingen mellan FER och UJCM. De senare lämnade salen. Inte desto mindre beslöt man att inleda en kampanj mot repressionen. Kampanjen skulle gå offensivt fram. På förslag av MAU beslöt man att ge ut en affisch där man kritiserade den alltför enkla tillverkningsteknik för molotov-coctails som framlagts av '22 mars' och samtidigt föreslog ett betydligt mer utarbetat och

effektivt tillvägagångssätt ... Detta ledde till nya incidenter. FERs delegater rasade indignerat mot dessa oansvariga provokationer och noterade att än en gång hade man vägrat att ställa fackföreningarna mot väggen. Varefter de i sin tur avtågade ... JCR, 22 mars och MAU kom överens om affischen och taktiken för kampanjen mot repressionen. Några dagar senare fördes 8 militanter från Nanterre inför disciplinnämnden och hotades med avstängning. Förhöret skulle äga rum måndagen den 6 maj 1968.. .

6. Att våga kämpa...

Studentmilitanterna väntade sig en revoltexplosion till höstterminens början 1968. De hoppades inte kunna utlösa en omfattande massaktion fem veckor före examineringarna. De räknade inte ens med att kunna hejda provningarna med tanke på styrkeförhållandena som bedömdes som ogynnsamma. Propagandan mot examenssystemet skulle inte utmynna i sabotageaktioner i juni. Alla var överens om att en blockad förutsatte en massmobilisering och en ordentligt avskurna från massan av studenter. Under hela året hade repressionens väg utifrån det klassiska postulatet: agitationen på universitetet underhölls med konstlade metoder av en liten grupp oeffterrättliga extremister, vars hysteriska skrikighet retade studentmassan. Några veckor före examen skulle eliminerandet av dessa agitatorer inte väcka någon uppmärksamhet. Denna polisfabel accepterades som credo av alla politiska grupper med PCF i spetsen.

I själva verket var 'de aktiva minoriteterna' på intet sätt upplagd förklaringskampanj. Studentrörelsen ville nöja sig med de första stegen mot en strid som skulle föras vid den kommande höstterminen.

Universitetsmyndigheternas omfattande undanflykter ändrade detta program rakt igenom. Rektorsämbetet hade valt deras uttalanden och deras aktioner mötts med stigande sympati. Studenterna identifierade sig delvis med dem. Deras objektiva situation gjorde dem mottagliga för denna typ av propaganda. Istället för att ta avstånd från 'galningarna' kände de sig personligen drabbade av den repression som riktades mot dessa. Man måste vara blind som en rektor för att inte begripa att förstärkt repression skulle leda till en massresning.

'Nu gäller det oss två, Paris!'

Arresteringen av Daniel Cohn-Bendit lördagen den 28 april skapade mycken upprördhet i Nanterre. När man tillkännagav att 8 militanter därifrån skulle inför Parisuniversitetets disciplinråd den 6 maj, tog agitationen ny fart. Möten, ockupationer, all slags demonstrationer avlöste varandra.

På det inre slagfältet utspelades en regelrätt stormning av '22 mars' från UJCMLs sida. I början hade UJCML totalt fördömt rörelsen: '22 mars' vägrade att ställa sig i folkets tjänst: den ledde studenterna från den rätta vägen: den var '100-procentigt reaktionär'. Denna kvot sänkte man något innan påskferierna: '22 mars-rörelsen' hade framtvingat politisk frihet på universitetet. Denna politiska frihet gynnade de 'progressiva studenternas' propaganda i arbetarnas tjänst. Därför var '22 mars-rörelsen' i fortsättningen inte reaktionär mer än till 80 % ...

Bakom dessa växlingar anar man UJCMLs politbyrå som vände sig mot Nanterre-sektionens sekterism. I själva verket fascinerades UJCML-ledningen av Nanterre. Dess universitet, en enorm nybyggd anläggning mitt bland eländiga ruckel, var en idealisk utgångspunkt för tillämpningen av 'tjäna folket'-linjen. Utanför universitetsområdets portar framläpade parisregionens mest exploaterade proletariat sitt liv. Så långt ögat nådde reste sig 'röda bältets' fabriksskorstenar. 'Naturligare' än någon annanstans kunde studenterna stråla ut till

fabrikerna och underkasta sig arbetarklassens auktoritet. Kosta vad det kosta vill – Nanterre-rörelsen måste erövrats, universitetet måste bli den första röda basen.

Följden var att de förbluffade Nanterre-studenterna efter påsk fick beskåda en verklig anstormning från ml-arna. Man tillämpade Ordförande Maos ord: 'För att hemföra segern på en punkt måste man angripa med samlade styrkor' genom att sända tiotals militanter till Nanterre från universitet i hela Parisregionen. UJCMLs fulltaliga generalstab ledde operationen på platsen. Högste chefen hade behagat ta sig dit för att personligen hålla i tömmarna – något man aldrig tidigare skådat. Det första mottagandet blev svalt från de anarkister, JCR-militanter och 'oorganiserade' som utgör rörelsens ryggrad, men ml-arna lyckades bättra på läget genom en förkrossande självkritik och en öppen förklaring av sina avsikter.

Självkritiken framfördes inför '22 mars' allmänna möte av Roland Castro, militant från Beaux-Arts (konstakademin). Med hjälp av en mängd Maocitat ogiltigförklarade denne UJCMLs tidigare hållning och påvisade att Nanterre-rörelsen ytterst är progressiv, emedan den söker anknytning till arbetarna. En deklaration om syftet avgavs av UJCML-ledningen under ett möte: man hade ingalunda för avsikt att ta över rörelsen; tvärtom ville man acceptera dess regler och ställa sig i dess tjänst. Ty '22 mars' har skaffat sig en erfarenhet som ml-arna vill ta upp och sprida.

De föga sekteristiska Nanterre-studenterna stryker ett streck över det förgångna och tar väl emot ml-militanterna. Men idyllen blir kort. Snart får '22 mars' erfara vad UJCML-ledningen menar med att 'ställa sig i dess tjänst'. I princip skulle det röra sig om att ta lärdom av Nanterre, att ge spridning åt dess erfarenheter, att ge kollektiv tillämpning åt dess beslut. Konkret rör det sig om att tvinga fram en ml-tolkning av erfarenheterna i Nanterre och att använda '22 mars' för UJCMLs syften.

Signifikativ ur den här synpunkten är Juquin-episoden. Den kommunistiske parlamentsledamoten från Yvelines hade blivit inbjuden av UEC i Nanterre för att hålla ett möte i föreläsningssalen 'Che Guevara' om universitetsreformens problem. '22 mars-rörelsen' hade i enlighet med sin tradition beslutat sig att sluta upp mangrant för att säga emot honom. Men det var aldrig tal om att man skulle störa mötet. Ledarna för UJCML accepterade Nanterre-studenternas beslut. Men när dagen kom fylldes salen av ml-are från Paris som jagade ut 'revisionisten' trots överenskommelsen. Detta tillvägagångssätt stod i djup motsättning till '22 mars' anda. '22 mars' taktik består just i att polemisera mot de självutnämnda representanterna för arbetarklassen och Revolutionen så att de blir försvarslösa inför studenterna. Det är självklart att denna metod har en mer skolande och klargörande effekt än mötesstörning. Genom att bryta överenskommelsen tvingade UJCML fram sin linje. Allteftersom ml-arna kände sig säkrare glömde de bort sin inledande ödmjukhet och genomförde en serie liknande 'aktioner'. Därför vände sig vinden mot dem än en gång. En pust av förbittring blåste upp mot slutet av april; i början av maj skulle den svälla till storm. Söndagen den 29 april hade UJCMLs och CVBs ordningsvakter plundrat en fotoutställning som ordnats av 'Front Uni pour le soutien au Sud-Vietnam'. Därvid hade de sårat ett tiotal fascister, varibland René Ollivier, en av de främsta ledarna inom den fascistiska rörelsen Occident. Samma kväll förklarade yttersta högern att nu stundade en vecka av repressalier. 'Polisen kommer att få mycket att göra med att släpa bort marxistiska lik ur rännstenarna', trumpetade Occident i en presskommuniké. Det faktiska förhållandet var att den franska yttersta högern var fullständigt kraftlös. Universitetsåret 67-68 hade varit ett av de 'lugnaste' sedan Algeriet-kriget slutat. Till skillnad från 66-7 då yttersta högern och yttersta vänstern hade drabbat samman i våldsamma slagsmål förekom nu inga allvarliga intermezzon, varken i Paris eller i landsorten. Occidents 'repressalier' inskränkte sig till några angrepp mot ensamma militanter och en räd mot FGELs tomma lokaler den 2 maj. Den verkligt 'hårda stöten' tänkte man sätta in den 3 maj. Till den 2

och 3 maj hade '22 marsrörelsen' organiserat två antiimperialistiska dagar i Nanterre. Den samlade yttersta högern hade förklarat att den ämnade delta ... Den värvade intensivt bland sina militanter i landsorten för att samla en styrka kraftfull nog att bege sig till Nanterre och hålla sig kvar där ... Fyllt av prestige efter sin söndagsaktion erbjöd UJCML sina tjänster åt Nanterrestudenterna för att stoppa den fascistiska invasionen. Olyckligtvis kunde dess ledare inte avstå från att utnyttja tillfället till att träna sig i folkkrig. De utvecklade en försvarsplan som utan tvekan kommer att gå till eftervärlden, där de försökte att på den konkreta situationen i Nanterre tillämpa den universella läran om det revolutionära kriget så som den framställs av ordförande Mao. Resultatet blev tokroligt. De klenrogna nanterrestudenterna lät sig placeras ut, placeras om, spridas ut, dras samman under hela torsdagens lopp, allt detta i en obeskrivlig oordning. Man vågar inte tänka på vad som skulle ha hänt om Occident verkligen hade anfällt i det ögonblicket. Nanterrestudenternas förbittrade leda var så mycket större som de tappra härförare som ledde denna fältmanöver tog sig själva på sorgligt allvar. Därför blev UJCMLs ledning utsatt för kritikens våldsamma eldgivning vid '22 mars' allmänna möte samma kväll. Xavier Langlade, JCR-aktivist och ledare för Nanterres ordningsvakt, som hade stoppat den 'nationalistiska' offensiven 1967, levererade en detaljerad kritik av försvarsplanen och föreslog en mindre ambitiös planläggning som omedelbart skulle kunna sättas i verket.

Det allmänna mötet förvandlades mycket snabbt till ett anti-kinesiskt psykodrama; den ene militanten efter den andre talade från scenen och lade fram sina samlade klagomål. Men den här gången kom ingen självkritik. MI-ledarna besvarade istället kritiken med dåligt humör och arrogans. De angrep det ökande inflytandet från trotskistiska och anarkistiska småborgare och andra folkfiender inom '22 mars-rörelsen' som återigen riskerade att krossas av den anstormande reaktionen. Till dessa föga uppskattade yttranden fogade de ett ultimatum: antingen skulle '22 mars' underkasta sig UJCMLs 'militära ledning' eller skulle dess ordningsvakter lämna platsen och strunta i den stundande sammanstötningen. Denna varning var droppen som fick bägaren att rinna över. Med målande språk visade nanterrestudenterna för UJCML att de kunde tänka sig att avstå från dess tjänster utan ängslan. MI-arna lämnade värdigt salen. Några ögonblick senare återkom en emissarie och föreslog Nanterrestudenterna att de skulle dra sig tillbaka till Paris under eskort eftersom platsen inte var säker. Men ingen nedlät sig att gripa denna utsträckt hand. UJCML gav sig då definitivt iväg från platsen. Dess militanter fick order att bojkotta den antifascistiska mobiliseringen den 3 maj.

'22 mars'-militanterna höll på att förbereda sin antiimperialistiska dag då de fick veta att rektorn hade beslutat sig för att stänga universitetet fram till examina på grund av de ständiga intermezzon som störde arbetsron. Man beslöt omedelbart att hålla ett protestmöte följande dag klockan tolv på Sorbonnes gård.

Sedan '22 mars' tvingats att lämna sin bastiljon i Nanterre utslungar den i sin tur sin ödesdigra utmaning: 'Nu gäller det oss två, Paris!'

Demonstrationen den 3 maj: massornas spontanitet

Ingenting tydde på att fredagen den 3 maj skulle gå till historien. På Sorbonnes solbelysta gård rådde en fredlig och familjär stämning: ett 50-tal JCR-militanter stod i rader utmed trappstegen till kapellet och lyssnade spefullt på en kommenterad uppläsning ur morgonens *Humanité*. Artikelrubriken var 'Slit masken av de falska revolutionärerna'. 60 meter därifrån är studenter från FER i färd med att sälja *Révoltes*; militanter från MAU klistrar upp affischer; UJCML lyser med sin frånvaro. Med oregelbundna mellanrum påminner en militant studenterna om mötet klockan tolv och om den antifascistiska demonstrationen. Det är en dag som många andra på Sorbonne.

Mot middagstid kommer '22 mars'-militanterna. De hälsas varmt. Deras rykte har föregått dem och de är omgivna av ett koppel journalister. För JCR talar Henri Weber, för FER Christian de Bresson, för UNEF Jaques Sauvageot, för '22 mars' Daniel Cohn-Bendit. Den senare överlämnar hyggligt mikrofonen till en representant för UEC för att denne skall förklara PCFs hållning. UEC-militanten klarar sig tappert igenom denna besvärliga uppgift. Man beslutar en demonstration till måndagen den 6 maj klockan nio på morgonen framför rektorns lokaler där ett viktigt sammanträde skall äga rum. Klockan ett sprider sig militanterna i riktning mot de största universitetsrestaurangerna för att propagera.

På eftermiddagen väntar man på fascisterna. Vaktmanskabet har ställt upp mangrant och intagit ställningar vid olika utgångar där de är redo att ingripa. Försvarsstyrkan är cirka 400 man stark och väl utrustad. Klockan tre anmäler spejare att ett hundratal beväpnade 'nationalister' är i antågande. Tyvärr har de ingen chans att komma fram till oss; polisen är för vaksam ... Sedan de drivits tillbaka av ordningsmakten avlägsnar sig fascisterna. Spänningen släpper på Sorbonne. Man organiserar en improviserad sit-in på gården. En delegation under ledning av UNEFs vice ordförande beger sig till rektorn för att be honom öppna några föreläsningssalar. Vägran åtföljs av hot: om studenternas ordningsvakter inte försvinner kommer Sorbonne i sin tur att stängas. Ett samfällt indignationsrop höjs mot rektorns fönster då studenterna informeras om denna utpressning. '22 mars'-militanterna undervisar Sorbonnestudenterna i gruppdiskussionsteknik. överallt på gården sätter man igång debatter. Ledarna för studentorganisationerna har bestämt att man skall skiljas klockan 17.30. Men klockan 16.30 blockeras utgången av polis. Klockan 17 tränger de polisstyrkor som rekviderats av rektorn in på Sorbonnes gård med batonger i händerna. Från 17.15 till 19.30 för man ut militanterna i grupper om 25 och forslar iväg dem till olika polisstationer.

Klockan 17.30 brister demonstrationen ut. Hundratals militanter som är instängda på Sorbonne tror inte sina öron; några tiotal meter därifrån har ett demonstrationståg av avsevärd storlek våldsamt drabbat ihop med polismakten. Polisbussar återvänder tomma och med utslagna rutor. Snart hör man krevaderna från tårgasgranater för första gången i Quartier Latin. Omedelbart frågar man sig inne på Sorbonne: vem? Vilken grupp har gått till denna snabba och kraftfulla motattack? De ledande kadrerna från JCR, från '22 mars', från FER, från MAU är instängda på Sorbonne. UJCML tjuvar: de hade förutsett en våldsam fascistisk attack och gett sina militanter order att överge Quartier Latin den 3 maj ...

Är det gymnasisternas aktionskommittéer? Kanske. Man hade väntat dem efter skolans slut. Men varifrån skulle gymnasistledarna ha fått sin djärvhet och sin erfarenhet?

I själva verket är demonstrationen den 3 maj rent spontan. Polisen väntade sig inte att finna ett tusental studenter på Sorbonne. Den kände sig besvärad av det stora antalet och beslöt sig för att bara föra bort de manliga studenterna ... De kvinnliga aktivisterna fick fri passage. De dröjde inte med att larma Quartier Latin.

Från klockan 17 samlas spontana grupper på Place de la Sorbonne, rue des Ecoles, Boulevard Saint Michel. Man ropar slagord som snabbt fångas upp och sprids av massan. Vem kastade de första buteljerna, senapsburkarna och askfaten? Vem tog initiativet till att stoppa trafiken genom att spärra av vägbanan? Militanter från vänstergrupperna? 'Oorganiserade'? Det spelar ingen roll. Studentrörelsen hade lärt sig de tyska och italienska studenternas åtbörder. De hade redan upprepat dem den 30 april under solidaritetsdemonstrationen för SDS och Rudi Dutschke. De var politiskt förberedda för motstånd. Det skulle det fåtal militanter från FER som var närvarande få lära sig på egen bekostnad. En av deras ledare tog det som sin plikt att försöka skingra demonstranterna: studenterna var avskurna från sina organisationer och kunde inte sätta sig till effektivt motvärn mot polisstyrkorna. Att sätta sig till motvärn mot polisen utan tränad ledning var att utlämna sig åt en massaker. Man måste gå hem till sig och kräva av

de fackliga ledarna att de skulle organisera en demokratisk motattack. Det minsta man kan säga är att dessa ord inte övertygade någon: studenterna lämnade FER-ledaren ensam med sina gester och gick till angrepp mot polisbussarna. Genom en gradvis inläring utvecklade de i stridens hetta en envist offensiv taktik som grundade sig på korta attacker och snabba reträtter som inte gav polisstyrkorna tid att reagera. Dessa var på intet sätt vana vid sådant motstånd. Överraskande och föga rörliga tröttade de ut sig med ineffektiva anfall och gav utlopp för sitt raseri genom att klå upp alla som föll i deras händer.

Den spontana demonstrationen den 3 maj väckte inom studentrörelsen en av dessa skendebatter som ingår i dess mönster. Meningsskiljaktligheterna hade sin grund i en besynnerlig problematik som utgick från en ensidig motsättning mellan spontanitet och organisation. 'Ni ser väl att ni inte tjänar någonting till' ropade 'spontanesterna' mot vänstergrupperna. 'Här har ni nu en strålande motaktion som kommit från studentmassan medan ni allihopa var instängda på Sorbonne. Än mer, vi kan slå vad om att hade ni varit utanför så skulle det inte ha hänt någonting. För ni skulle naturligtvis ha kommit med era pekpinnar och er disciplin och era ordningsvakter och förlamat massornas initiativ än en gång!' På detta svarade organisationsmystikerna av FERs typ: 'Varje ansvarig militant bör handla så som vi har handlat, för bara äventyrarna skickar oorganiserade studenter till slagsmål med polisen.'

I själva verket rör sig denna debatt inom en absurd problematik. Den mekaniska motsättningen mellan organisation och spontanitet är i grunden främmande för marxismen. Denna lär oss tvärtom att spontaniteten hos en samhällsgrupp på intet sätt är oberoende av dess organisationsgrad. 'Spontana attityder inom en samhällsgrupp bestäms av typen och styrkan av de strukturer som organiserar den. Om arbetarklassen är "spontant trade-unionistisk" (Lenin), så är det därför att den är "spontant" organiserad av den härskande klassen och den borgerliga staten. En revolutionär organisations funktion ligger just i att uppfostra proletariatet så att den befriar sig från sin borgerliga spontanitet och når fram till en revolutionär spontanitet' som utvecklas under decennier av strejker och kamp. Det som marxisterna kallar 'massornas spontanitet' är bara det spontana uttrycket för den grad av medvetenhet och erfarenhet de uppnått. Åratal av revolutionär propaganda, av demonstrationer och av kamp under vänstergruppernas ledning har fört studentrörelsens spontanitet till en helt aktningvärd grad av politisk mognad. Det var denna politiska mognad som manifesterade sig 'spontant' på kvällen den 3 maj och under de veckor som följde.

Medan de revolutionära aktivisterna kördes till polisstationerna drog de upp framtidsplaner. Alla kände på sig att regimen begått ett oerhört misstag: polisinvasjonen på Sorbonne, det godtyckliga fängslandet av 600 studenter, användandet av tårgas och batonger i Quartier Latin var mer än vad som behövdes för att långvarigt traumatisera hela den franska universitetsvärlden. När den urskillningslöst drabbat en överhettad studentmiljö fungerade repressionen som en katalysator. Den skulle komma att driva samman de splittrade studentmolekylerna till en sammanfogad och kampduglig social enhet. Alla besvikelser, all bitterhet, alla revoltkänslor som ackumulerats under månader skulle bryta fram och kristalliseras i en vägran att böja sig för de makthavandes aggression. För genom själva sin överdrift hade repressionen en symbolisk valör: den utgjorde det koncentrerade uttrycket för en hel uppsättning sociala relationer, våldsamheter, orättvisor som var och en dagligen utsattes för i utspädd form. Det var mot allt det som denna repression innehöll av latent innebörd som studenterna skulle uppresa sig.

Att döma av dess spontana reaktion skulle studentrörelsens motattack säkerligen bli energisk. Lärarkåren skulle tvingas ta ställning. Under sådana omständigheter måste den ställa upp på studenternas sida. Universitetsvärldens förlamning några veckor före examina skulle skaka den allmänna opinionen. Regimen hade gett sig in i en kraftmätning från vilken den mycket väl skulle kunna gå besegrad. Där vi satt inträngda i våra celler spekulerade vi över vilka

funktionärer våra nästa demonstrationer skulle rikta sig mot: rektor Roche? Minister Peyrefitte? Prefekten Grimaud? De arresterade delades i 'utopister' och 'försiktiga'. Men alla var överens om att regimen hade gett den franska studentrörelsen en oväntad möjlighet att komma ifatt sina italienska, spanska och tyska motsvarigheter. Studentrörelsen hade gett innehåll åt titeln på ledartikeln i *Avantgarde jeunesse* nr 12: 'Vi måste skapa två, tre, flera Berlin. Det är vår paroll.'

Lördagen den 4, söndag den 5 maj: en provisorisk ledning genom en organisationskartell

Veckoslutet ägnades åt förberedelser för motattacken. Ett första möte ägde rum så fort ledarna släpptes fria lördagen den 4 maj vid 2-tiden på morgonen. Mötet hölls på Ecole Normale Supérieure på rue d'Ulm. Sauvageot och Bénard från UNEF var närvarande liksom Geismar och Fontaine från SNE-sup, Weber från JCR, Stourdzé från '22 mars', Péninou och Kravetz från MAU, Chisseray och Berg från FER och de viktigaste ledarna från UJCML.

SNE-sup och UNEF meddelar att båda har gett order om generalstrejk måndagen den 6 maj. Från detta möte härrör intet konkret beslut. Delegerade från olika organisationer kom för att ömsesidigt bekanta sig med varandras respektive avsikter och göra sig klara över i vilken utsträckning de sammanföll. I själva verket hade man från detta ögonblick inom rörelsen ställt sig frågan om en regimförändring. En mycket lovande massrörelse hade just fötts och vänt upp och ner på alla etablerade strukturer. På en gång fann den sig invecklad i en svår kraftmätning. För att vinna denna måste den manövrera med finess och fatta snabba beslut. Men för att lyckas med detta krävs det en centraliserad ledning som talar i dess namn, utarbetar en offensiv plan och bestämmer paroller och order. Det framstår klart att denna ledning inte kan springa fram ur själva rörelsen på två dygn. Rörelsen kommer att behöva flera veckor för att utveckla sin struktur från basen till toppen. Under mellantiden måste de redan etablerade organisationerna ta på sig den faktiska ledningen.

Vilka bland universitetets organisationer och vänstergrupper kan verkligen ta ledningen för rörelsen? Denna fråga dominerar denna första weekend i maj. Det är en viktig fråga. För organisationerna har allihop en bestämd politisk linje. Av deras 'taktik för maktövertagande' beror rörelsens inriktning under kraftmätningen och därmed rörelsens hela framtid.

Lördagen den 4 maj klockan 2 på morgonen får dessa frågor ett första svar.

Från och med detta möte slår UJCML igen dörren. Dess ledning genomgår under denna period en fas av krampaktig sekterism. Den vägrar att sitta vid samma bord som trotskisterna. Därför kastar den sig redan från början in i en procedurstrid beträffande mötets status. Dess språkrör förklarar att i hans ögon är de församlade inte representanter för olika organisationer utan 'aktiva element' från studentrörelsen. Varpå FER-delegaten svarar att vad honom anbelangar urskiljer han runt bordet delegater från organisationer som höll ett möte på Sorbonnes gård i fredags, och dessutom några delegater från en organisation som hoppat på tåget när det väl kommit igång! Varpå UJCMLs delegation lämnar salen. Från den stunden kommer UJCML inte mer att delta i 'enhetsmöten'. De kommer förgäves att försöka rycka till sig ledningen för rörelsen från den organisationskartell som påtar sig den. För det ändamålet skapar de sina egna 'masstrukturer': 'Kommittéerna för försvar mot repressionen', 'Kommittéerna för stöd åt folkets kamp' ... osv ...

I själva verket döljer UJCMLs ytterligtgående sekterism djupa politiska meningsskiljaktigheter: det finns en total motsättning mellan 'Tjäna folket'-linjens grundläggande populism och uppfattningen av studentrörelsen som en möjlig utlösare av en skärpt klasskamp.

Utöver brytningen med UJCML avtecknar sig snart en annan klyfta. Den går mellan dem som vill respektera massrörelsens autonomi och därför bereder sig på att bygga upp dess basstrukturer, tvärsigenom de redan existerande organisationerna och dem som däremot fruktar att uppbyggandet av en dynamisk massorganisation skall nå utanför deras kontroll. Bland de förstnämnda befinner sig '22 mars'-rörelsen, JCR, MAU, SNE-sup. Bland de sistnämnda finns FER och under en tid UNEFs rikssekretariat. UNEF ändrar snabbt inriktning och accepterar mer eller mindre mot sin vilja att följa rörelsens spelregler. FER kommer ända till slutet att vägra förstå att den nya mobiliseringen av studenterna inte går genom de traditionella strukturerna. Därför kommer dess specifika vikt när det gäller beslutsfattande att minska oupphörligen. Från den 8 maj kommer FER att vara ställd helt utanför.

Vid mötena den 4 och 5 maj utvecklas en helhetsplan för måndagens aktion. Den demonstration som utlysts på mötet fredagen den 3 framför rektorns lokaler fastställs till klockan nio på morgonen. En solidaritetsappell undertecknad av UNEF riktas till arbetarna i Parisregionen. Dessa inbjuds till en massdemonstration klockan 18.30 vid Denfert-Rochereau för stöd åt studenternas krav. Appellen stencileras ut i hundratusen exemplar för att spridas vid fabriksportarna på måndagsmorgonen. En grupp militanter kring Jean Schalit erbjuder sig att under rörelsens kontroll ge ut en daglig tidning: Guérilla. Organisationens representanter anser denna titel alltför PR-minded. Slutligen enas man om namnet Action. Det första numret skall komma ut måndag den 6 maj och spridas under demonstrationen.

7. Att kunna kämpa...

Två taktiker

Under natten mellan söndag och måndag spärrar polisen av Quartier Latin. Från nio på morgonen strömmar studenterna till. Snart är det flera tusen som rör sig kring avspärrningen. Klockan 9.15 bildas det första demonstrationståget kring kärnan av militanter framför Odéon-teatern. Demonstranterna börjar att gå utmed poliskedjan. Så långt man kan se strömmar folk till; vid elva-tiden är de 5.000. Inne i tåget sprider UJCML-militanter en påstådd paroll från UNEF, 'alla till mötet klockan 12.30 på naturvetenskapliga fakulteten'. När man frågar Jaques Sauvageot säger han sig inte känna till detta. Vi misstänker att det är något skumt i görningen och beslutar oss samfällt för att leda demonstrationståget till den utsatta mötesplatsen. UJCML-ledarna som samlats uppe på stora trappan förbereder sig att hålla ett möte. De verkar något besvärade av vår ankomst. Under en timmes tid äger en polemisk sammandrabbning rum mellan JCR- och UJCML-militanter. Föremål för kontroversen: operationens fortsättning. Inför 6.000 studenter ställs frågan om rörelsens taktik i klara termer.

MI-ledarna för ungefär följande språk: av egen kraft kan studenterna inte bjuda effektivt motstånd mot polisrepressionen. Quartier Latin är avspärrat av mobilgardet. Studenterna är utlämnade på nåd och onåd till den minsta provokation. Man skall inte lyssna på de småborgerliga äventyrare som uppmanar till demonstration. De försöker isolera studenterna från arbetarna. De leder rörelsen till slakthuset. Tvärtom, man måste lämna Quartier Latin, lämna det åt CRS, för att gå ut och demonstrera i arbetarkvarteren, i Ménilmontant, i Belleville, vid Bastiljplatsen. Man skall gå ut i små grupper och förklara för arbetarna vad som håller på att ske i studentkvarteren.

JCRs talare svarar att basarbete bland Parisbefolkningen redan hade börjat den 6 maj mellan fem och tio på morgonen. 100.000 UNEF-flygblad, 10.000-tals flygblad från politiska organisationer spreds vid fabriksportarna, på järnvägsstationerna, vid métroedgångarna. Detta propagandarbete måste visserligen fullföljas och intensifieras men det vore dumt att låta detta ske genom en demonstration. Man måste organisera sig i propagandagrupper och

systematiskt bearbeta Parisregionen. Men vi måste också i tusental vara i beredskap på gatorna för att kämpa hårt för våra mål. Ty basarbetet kunde på sin höjd åstadkomma arbetarklassens medkänsla med oss. Men bara genom en egen motattack kan vi vinna dess aktiva stöd. Italienarna och tyskarna har visat vad studentrörelsen duger till. Demonstrationerna fredagen den 3 har befast detta. Vi är indragna i en avgörande kraftmätning för en sak som engagerar alla. Om vi hjälper oss själva skall arbetarklassen hjälpa oss. Nej, vi får inte lämna Quartier Latin. En sådan gest skulle betyda det tysta erkännandet av fullbordat faktum – antingen man vill det eller inte. Tvärtom, vi skall demonstrera i Quartier Latin, vi skall slå tillbaka som i fredags, vi skall vägra att underkasta oss repressionen. Vårt motstånd kan skapa en ny situation och då måste var och en ta ställning till vårt handlande.

På denna allmänna nivå skulle debatten ha kunnat hålla på i evighet om inte demonstranterna, trötta på allt tal, spontant hade tagit initiativet till ett tåg. 6.000 man starkt gav sig demonstrationståget iväg utmed Seine i riktning mot Boulevard Saint Michel. I höjd med Rue Saint Jaques meddelar spejarna att betydande polisstyrkor är i rörelse. Demonstrationståget har ännu inte 'kommit igång' tillräckligt för att kunna ta en konfrontation. Vi beslutar oss för att tillfälligt gå över till högra stranden. Tåget gör ett långt svep genom Paris' centrum. När det drar förbi visar befolkningen sin sympati. En ung brevbärare kommer fram till oss; han kallar oss kamrater och ber oss att ta vägen förbi huvudpostkontoret, som är i strejk...

Under återvägen till Quartier Latin skanderar vi 'Sorbonne åt studenterna'. Vi har nu hållit på att demonstrera i sex timmar. Uthungrade och på svaga ben går vi över Boulevard Saint Michel: tredubbla rader av CRS, bussar i beredskap, brandsprutor; spärren är omöjlig att bryta igenom. Men vid Rue Saint Jaques är polisstyrkan mycket mindre. Tåget böjer dit ... Och nu anfaller polisen omedelbart. Slagen haglar i den bittra tårgasdimman. Flera studenter såras. Nu rasar striden. Demonstranterna återsamlas vid Boulevard Saint Germain och förbereder sig för sammandrabbningen. Tåget förvandlas till en enorm myrstack där var och en ivrigt sköter sina sysslor. Man hämtar idéer från motståndarna och ställer upp bilarna så att de bildar spärren mot den anfallande polismakten. Studenter delar ut snålt utmäta portioner av citronsaft mot tårgasen. Andra sprider hjälmar som man 'lånat' från en byggarbetsplats. Alla söker omkring sig efter vapen. Och över folkvimlet hörs det klara ljudet av metall som stöter mot stenläggningen ...

FER-militanterna springer från grupp till grupp och skriker åt dem att skingras. De ser i den sammanstötning som är på gång en kombination av sabotageförsök och vansinnig provokation: sabotageförsöket riktar sig mot demonstrationen klockan 18.30 som inte kan äga rum om striden fortsätter. Det är en vansinnig provokation ty de isolerade studenterna går mot massaker. Men denna appell åtlöds inte mer än den 3 maj. Och när polismakten gör min av att attackera angriper de första raderna av studenter bokstavligen talat med gatsten i näven. De skapar panik. Polisen drar sig tillbaka i oordning och lämnar sårade på slagfältet. Hädanefter kommer de att hålla sig på respektfullt avstånd. Med möda öppnar de sig väg med hjälp av ett regn av tårgasgranater. Dessa granater kastas systematiskt tillbaka mot dem, medan studenterna i skydd av de zig-zag-ställda bilarna stoppar åtskilliga anfall med hjälp av gatsten. I höjd med Maubert-Mutualité stabiliseras fronten. Striden varade mer än två timmar. Den blev en av de våldsammaste under maj. För polisstyrkorna var den säkerligen den mest förlustbringande. Vid 17.30-tiden drar sig studenterna ur i riktning mot Place Denfert.

Vid 18-tiden är Place Denfert–Rochereau svart av folk. När vi kommer upp ur metron förstår vi varför FER fruktat att de tidigare sammandrabbningarna skulle få tråkiga konsekvenser för samlingen vid Denfert. Lika fåtaliga som de hade varit på morgonen och eftermiddagen lika många hade FER–OCI-militanterna nu slutit upp i första linjen under en mängd banderoller och svarta insignier. Men nu står de inte inför en passiv massa som är redo att svälja deras retorik. Demonstranterna har ingen som helst lust att tåga bakom FERs banderoller. Dess

impopularitet följer en kraftigt stigande kurva. 'Rulla ihop era banderoller', skanderar tåget... Efter några ögonblicks tvekan försvinner banderollerna.

20-30.000 demonstranter rör sig i riktning mot Quartier Latin. Bland dem finns redan många arbetare som slutit upp vid studenternas sida. En ny sammandrabbning äger rum vid Saint-Germain-des-Prés. Tåget utsätts för ett regn av granater och går till energiskt motangrepp. Polisstyrkorna är mångtaligare och bättre utrustade än vid den föregående sammandrabbningen. Men demonstranterna visar prov på en oerhörd djärvhet och påhittighet. Myrstacken organiseras på nytt. Man bildar kedjor som är flera hundra meter långa och som skickar fram gatsten till främsta linjerna. Place Saint Germain för tanken till kinesiska bönder i färd med att bygga en dammanläggning. Vid två tillfällen tvingas CRS att retirera. Klockan tio har tåget skingrats. De sista sammanstötningarna pågår till klockan ett på natten.

Bokslut över demonstrationerna den 6 maj

Man kan inte överskatta betydelsen av demonstrationerna den 6 maj. Studenterna höll sig på gatan från nio på morgonen till midnatt utan uppehåll. Vid två tillfällen drabbade de våldsamt samman med polisstyrkorna och sårade trehundrafyrtiofem poliser. Kraften och styrkan i studentdemonstrationerna måste göra ett djupt intryck på arbetarklassen och ungdomen.

Arbetarnas uppfattning av studenterna var föga smickrande och den bilden underhölls nogsamt av deras byråkrater. I deras ögon var studenten en pretentiös och förslappad pappasosse. Att de bråkade och stod i den ena dagen hindrade dem inte från att sluta sig till exploatörerna dagen därpå. På kvällen den 6 maj sprängdes denna illvilliga bild i stycken.

Fotografierna från striderna och stridsskildringarna gav upphov till beundrande visslingar från arbetarna. Studenten är inte rädd för att få på skallen och han kan slå tillbaka. 'De där låter sig åtminstone inte behandlas hur som helst.' Myten om pappas-gosse-studenten ersätts av myten om den tuffe studenten utan fruktan och tadel. Efter några dagar av exemplariska motattacker har studentrörelsen raserat den mur av misstänksamhet som stalinisterna mödosamt byggt upp. Från och med nu är inte längre student ett skällsord i fabrikena. Snart blir det en magisk nyckel som trots byråkraterna öppnar vägen till arbetarklassen.

Pressen som söker en förklaring till demonstrationernas omfattning hänvisar till 'ungdomens solidaritet'. Inför de vuxnas tvång och förordningar skulle de unga spontant sluta sig samman. De skulle instinktivt, menade pressen, komma till sina likars hjälp. I själva verket vilar 'ungdomens solidaritet' på helt andra grunder. Dess utgångspunkt är inte någon slags hjordinstinkt, utan det smittande exemplet från en revolt i en social miljö som hålls i förmyndarskap, då man en gång visat att motstånd är möjligt.

Studenternas kamp väckte explosiva tankegångar på gymnasierna. De utvecklades plötsligt till full medvetenhet: det är ingalunda naturligt att underkasta sig provokatoriska reglementen som utarbetats av maniska rektorer. Det är på intet sätt naturligt att utan protest svälja stupid undervisning. Godtycke, oförnuft, tristess är på intet sätt några oomkullrunneliga fakta som man måste anpassa sig till. Hela denna absurda konstruktion mot vilken man övade exorcism genom att leva bus, kunde störtas omkull. Efter denna måndag kom gymnasisterna i tusental ut på gatorna.

Samma tankegång fast den ännu var suddig hade också trängt in bland de unga arbetarna. Det är ingalunda naturligt att vara företagets dräng, den sämst betalde, den som först får sparken, en hantlangare med folkskolebetyg på fickan såvida man inte bestämmer sig för att förbli arbetslös. Det finns inget naturligt i att man blir kontrollerad, förolämpad, inspärrad, stukad av kvarterskommissarien som inte anser att det föreligger någon större skillnad mellan en ung arbetare och en ungdomsbrottsling. Alla dessa högdragna 'myndigheter' som efter sitt höga

nöje sprider förödmjukelser omkring sig – man behöver inte begränsa sig till att spy ut sitt hat emot dem kamrater emellan. I Quartier Latin har studenterna påbörjat den stora uppgörelsen. Efter tisdagen ansluter de unga arbetarna sig i tusental.

‘Ungdomssolidariteten’ har inte mer än studentsolidariteten bara sentimentala och känslomässiga grunder. Om ungdomssolidariteten spelade en stor roll så var det därför att studentrörelsen kämpade på ett slagfält som är gemensamt för hela ungdomen. Dess kamp mot repressionen är en kamp mot det förtryck i alla former som ungdomen måste utstå i ett samhälle, vars värden den tillbakavisar och som den ännu inte lömskt har fjättrats vid av resignationens, svekets, desillusionens och det personliga förfallets tusen band.

Om tusentals unga arbetslösa, gymnasister, arbetare, lärlingar, slöt upp vid studenternas sida, om de visade prov på kampduglighet, entusiasm och djärvhet, så var det därför att de på ett förvirrat sätt kände att man inlett en kraftmätning där insatsen var något mycket större än frisläppandet av några kamrater och öppnandet av det stängda universitetet. Det var därför att de kände att de gatstenar som träffade Överhetens uniformerade representanter i själva verket riktade sig mot det förtryckande Överhetssystem, som fyllde deras dagar med gråa missräkningar. Om de slöt upp i kampen med så mycken entusiasm och så mycket hopp, så var det därför att de för första gången upplevde en kraft som tycktes fast besluten att kullkasta förtryckets regler och på dess ruiner bygga upp det strålande broderskap som kampen fött under dessa demonstrationsdagar.

Att vinna opinionen

Kartellen av universitetsorganisationer var sammansatt av representanter för UNEF (Sauvageot), SNE-sup (Geismar), ‘22 mars’ (Cohn-Bendit m. fl.), JCR (Weber och Krivine), FER (Chisseray och Berg), CAL (Recanati och Najman). Man beslöt att organisera dagliga demonstrationer tills rörelsen fått sina minimikrav uppfyllda.

Till utgångspunkt för demonstrationen den 7 maj klockan 18.30 valdes återigen Place Denfert. Jacques Sauvageot använder en av torgets statyer som tribun när han talar till en massa av ännu större omfattning än dagen innan. Han förklarar demonstrationens målsättning: upphävandet av de administrativa och juridiska åtgärder som vidtagits mot studenterna, tillbakadragande av polisstyrkorna, upphävandet av lock-outen inom universitetet. Tåget skall gå mot Sorbonne.

Under alla omständigheter är det inte fråga om skapa en kopia av föregående dags sammanstötningar. Ty när kraftmätningen en gång har börjat – ve den som upprepar sig. Skall man vinna måste man ta nya poäng varje dag. Om rörelsen står och stampar återtar de makt-havande initiativet. Man måste bryta all rutin och låta djärvheten och fantasin ta kommandot. Varje dag måste rörelsen vinna ny spridning, dess massbas måste nå nya sektorer och dra in dem i striden. Varje dag måste innehålla ett nytt politiskt utspel. Sammanstötningarna dagen innan visade på studentrörelsens beslutsamhet och kampduglighet. Man måste nu visa inför den allmänna opinionen att ‘galningarna’ inte är några nihilister med upphettade hjärnor, som söker tillfällig hjälp mot sin inre tomhet. Den allmänna opinionen måste övertygas om att vårt våld är ett legitimt våld, så att detta får stöd utifrån och så att påtryckningarna på myndigheterna stiger därhän att dessa måste ge efter. Från tisdagen gick vår taktik ut på att definitivt vinna över opinionen och på så sätt tvinga ‘arbetarnas demokratiska organisationer’ att ingripa. Det var ett spel med stora insatser. Varje politiskt misstag kunde bli dyrbart. Det gällde inte att ansluta oss till allmänna opinionens hållning, utan att vinna över till vår revolutionära hållning en del av arbetarna samtidigt som vi tillförsäkrade oss den småborgerliga opinionens välvilliga neutralitet. För den skull måste man å ena sidan vidmakthålla det man kommit fram till vid demonstrationerna den 6 (kraftfullheten, den nya stilen) och å andra

sidan ge belägg för rörelsens tyngd och politiska mognad. Det måste bli klart inför världen att studentrörelsen inte hängav sig åt våld för våldets skull, att den inte betraktade sammanstötningar som ett mål i sig, utan som en sista utväg, när en stupid och brutal regim stängt till alla andra.

Detta hade studenternas avantgarde mycket väl förstått. Vi ville inte ha något upplopp på tisdagen. Vi ville göra intryck genom en disciplinerad och kraftfull demonstration.

18.30 sätter sig tåget, som är mycket mer imponerande än dagen innan, i rörelse mot Quartier Latin. I höjd med Bullier stannar tåten upp. Trehundra meter längre upp har boulevard Saint-Michel spärrats av med kompakta polismassor. Ledarna för vår ordningsvakt går fram och 'parlamenterar'. Den tjänstgörande kommissarien föreslår dem artigast att dra sig tillbaka. Under ett ögonblick råder tvekan i leden. Vi föreslår en omväg över boulevard Montparnasse. Demonstranterna vrålar: 'Till Sorbonne, till Sorbonne.' En militant klättrar upp och förklarar att avspärrningen är omöjlig att bryta igenom i en frontalattack, i synnerhet som vägbanan är asfalterad på det stället ... Det senare argumentet övertygar. Tåget vänder och sätter igång mot Montparnasse. I de bakre leden protesterar UJCML våldsamt: 'trotskisterna vill leda demonstranterna till sina borgarbröder i överklasskvarteren. Vår plats är bland massorna i arbetarkvarteren.' MI-militanterna försöker splittra tåget. De vill leda en del av demonstranterna mot Place d'Italie och de södra förstäderna. De förstår inte den djupt subversiva politiska innebörden i en revolutionär demonstration på Champs Elysées, borgarklassens kungsväg. För dem innebär ett sådant tåg en eftergift åt de härskande klasserna. De förstår inte att en sådan demonstrationsväg innebär ett helgerån, som bara är möjligt under vissa styrkeförhållanden – det var dessa det gällde att påvisa. Även när det gäller demonstrationer styrs det franska politiska livet av vissa tysta överenskommelser mellan majoriteten och oppositionen. Vänsterdemonstrationer får hålla sig i 'de folkliga kvarteren' (demonstrationsväg Place de la Bastille–Place de la République eller Nation-Père Lachaise), högerdemonstrationer drar fram i borgarkvarteren (Champs Elysées, Etoile, etc ...). Att tåga uppför Champs Elysées sjungande Internationalen, att hissa röda fanor över Triumfbågen har samma innebörd som en universitetsockupation eller en energisk motattack mot polisen. Innebörden är att man vägrar att längre respektera reglerna för det fixerade spel som upprätthåller systemet.

Under ett kort ögonblick utspelas en livlig polemik mellan JCR-militanter som kommit ner till kön på tåget och UJCML-militanter. De senare lyckas få loss några hundratal demonstranter som lämnar tåget och börjar gå utmed boulevard du Port-Royal. Men snart finner vi det argument som träffar prick: 'Kamrater, sedan 1936 har inte något demonstrationståg gått uppför Champs Elysées under röda fanor. I kväll kommer Internationalen att höras över den okände soldatens grav!' Det motvilliga tåget återvänder. 50.000 demonstranter börjar gå i riktning mot högra stranden.

Den Långa Marschen (30 km!) tisdagen den 7 maj ger en perfekt belysning av Majrörelsen. Det som frapperar är demonstranternas politiska mognad och initiativförmåga. Vilken skillnad om man jämför med de trista begravningsföljen arbetarbyråkratin vant oss vid! I PCFs tåg är folk passiva, slappa, nonchalanta. Man demonstrerar som man går på bio mellan 7 och 9. Man går med på grund av en ännu levande tradition. Därför får demonstrationerna den prägel av tom och föråldrad ritual, som utmärker ceremonier man förlorat tron på. Och faktum är att man har förlorat tron. Den direkta aktionen i alla dess former, betraktas inte längre som en väg till seger. Den har stoppats undan bland de tillhyggen man stundom tar till för att stötta upp parlamentariska strider eller förhandlingar på toppnivå.

Man 'går ut och demonstrerar', i all vänlighet, för att påminna motståndaren att man fortfarande är 'representativ' och har kontroll över sina styrkor. Därför denna likhet mellan

demonstrationstågen och boskapshjordar på hemväg från vattenhållet. I maj fanns inte skymten av detta. Demonstranterna räknar med sin egen aktion och inget annat för att få regimen att ge vika. Gatan är deras främsta slagfält. Demonstrationen är inte en skenbild av en massaktion. Den är inte en utsmyckning utan ett verkligt kampinstrument. Det är därför den kräver (och får) allas aktiva medverkan i varje ögonblick. Massorna blir uppfinningsrika, ansvarsfulla, krävande. De bästa parollerna under maj växte fram ur anonyma strupar under dessa långa vandringar. Den verkliga 'vaktstyrkan' under maj var hela massan av demonstranter. Vänstergruppernas 'vaktstyrkor' är absolut inte mäktiga att leda ett demonstrationståg på 50.000 ungdomar. Men deras åtgärder fick snabb spridning. Att bilda kedja, att sluta de främre eller bakre leden, att koppla sidokedjor, att gå över i språng, att vidarebefordra paroller – alla dessa grundläggande tekniska färdigheter spreds av vänstergrupperna och lärdes in av studenterna under loppet av några demonstrationer. Och studentmassan tillämpade dem 'spontan'. Vi får inte glömma vilken utomordentlig rörlighet demonstrationståget hade tisdagen den 7 maj; 50.000 demonstranter som dragits samman på Marsfältet tog sig springande fram till Place de la Concorde och Champs Elysées innan polisen hann reagera.

Massans initiativ visar sig också på den grund av självdisciplin den ålägger sig. Demonstranterna accepterar inte att någon genom sin hållning förvränger demonstrationens politiska innehåll, de förhindrar 'spontan' all vandalism, alla tvivelaktiga provokationer, allt onödigt våld. Under Triumfbågen stämmer de upp Internationalen och hissar den röda fanan, till de rätt-tänkandes förfäran. Men de håller borta dem som vill ge en mer grovkornig vändning åt detta helgerån ...

Det är så det går till i en pre-revolutionär period. Massorna, sade Lenin, förvandlas till oigenkännlighet. Det finns inget fruktansvärdare vapen än deras befriade initiativkraft.

Nya demonstranter har strömmat till hela tiden och när tåget når Triumfbågen är det omöjligt att skingra det. I leden går en mängd unga arbetare. Demonstranterna går tillbaka till Quartier Latin utmed en ny, lång, marschväg. Nya sammanstötningar äger rum vid rue de Rennes och vid rue d'Assas, men de är inte alls av gårdagens omfattning.

Onsdagen den 8 maj: de etablerades försök att vinna kontroll över rörelsen

Den 8 maj är ett datum militanterna minns med bitterhet. *Humanité* överger plötsligt sina skymfande tillmälen, angriper häftigt polisen och stryker studenterna medhårs. Partiledningen har överraskats av rörelsens omfång och beslutat sig för att skaffa sig kontroll över den. Har man sådana avsikter är hånfullhet inte längre den rätta attityden. PCF sitter inne med ett bättre kort: man skall erbjuda arbetarorganisationernas solidaritet.

Ett fackligt sambandsmöte med åtföljande demonstration hade planerats till klockan 18 denna dag vid Naturvetenskapliga Fakulteten. För militanterna framstod det som en möjlighet att summera tre dagars kamperfarenheter. Rörelsen skulle diskutera problemen med den grundläggande organisationsstrukturen och med propagandaarbetet hos arbetarna. Under förhandlingarna representerades studentrörelsen av UNEFs förbundsstyrelse. CGT var mycket tillmötesgående och drev skickligt igenom sin linje. De fackliga representanterna vispade ihop ett litet möte helt i linje med sin traditionsmättade rutin. Man fick höra anföranden av representanter för de fackliga centralerna (UNEF, FEN, SNEsup, CFDT, CGT, FO), av kända namn från universitetsvärlden (Kastler, Monod), av representanter för '22 mars', Gymnasisternas Aktionskommittéer, osv ...

Samma morgon hade Alain Geismar gett besked: 'I natt skall vi sova på Sorbonne!' På kvällen när man samlats på Naturvetenskapliga Fakultetens inre gård ser man genast att PCF

återfått fattningen. Runt talartribunen har partiet hopat utvilade trupper; dess militanter finns utplacerade överallt i massan. Operation 'Kontroll' har startat. Rörelsens 'officiella språkrör' har låtit lura sig. Hela dagen har den utländska reklamradion (Luxembourg, Europe No 1) upprepat Geismars stormningsmaning. Och den mängd militanter som sluter upp tvingas lyssna till oändliga, sövande, byråkratiska tal. Højden på eländet är när de närvarande nobelpristagarna ger sig in i telefonunderhandlingar med universitetsmyndigheterna! Demonstranterna manas till tålmod i avvaktan på resultatet. För att hålla dem sysselsatta startar man en ny allmän omgång med intetsägande anföranden.

Som man kunde vänta sig, ger underhandlingarna ingenting. Vid 19.30-tiden övergår mötet till demonstrationsform. En liten händelse med innebörd: nästan alla PCF-medlemmar tar täten efter fackföreningsordförandena. Då hejdar UNEFs ordningsvakter tåget och kräver att byråkraterna skall ställa sig i ledet. Sauvageot går emellan. Efter tio minuters hit-och-ditande, ger de höga herrarna efter under massans jubel.

Efter en kort marschväg når tåget Place Edmond Rostand. CRS spärrar av Boulevard Saint-Michel. I UNEFs namn ger FER-ledaren Chisseray order om tågets upplösning. Under hela maj månad kommer detta initiativ från hans sida att fläcka hans rykte. Massan fylls av en enorm besvikelse. Upplevelsen av denna onsdagskväll är bedövande som ett klubbslag. Men det är svårt att förklara den katastrofala nedslagenhet som griper demonstranterna. De har känslan av att allt är slut. I deras ögon har rörelsen drabbats av ett nederlag som inte kan vändas i seger. Den har krossats av de fackliga apparaterna. Efter några skymfliga tillmälen har den slutligen låtit sig snöras in i den politiska rutinens tvångströja. Den har återgått till integrerade kampformer. Den tycks på nytt försvinna ur massornas grepp. Studenterna kan inte längre identifiera sin revolt med rörelsen. Sent på natten samlas studenterna i små diskussionsgrupper över hela Quartier Latin och ger ömsesidigt uttryck för sin bitterhet.

De pessimistiska tankegångarna var uppenbarligen överdrivna. Många militanter generaliserade sin egen besvikelse. Rörelsen var för djup och för mäktig för att kunna skjutas åt sidan av denna enda manöver.

Men om regimen hade gett efter i detta ögonblick med hänsyn till studenternas moderation är det troligt att händelserna hade utvecklats på ett annat sätt.

Lyckligtvis gav den inte vika. Peyrefitte tog inte den chans som onsdagens mötesorganisatörer gav honom. Han gjorde inte den 'stora fredsgest' som skulle ha inlett en nedtrappning. Han trodde han kunde klara sig ur det hela genom att lova att fakulteterna snart skulle öppnas på nytt. Och ändå var detta löfte förknippat med villkor som innebar studentrörelsens direkta kapitulation. (Jämför följande kommuniké från ministern: 'Undervisningsministern är besluten att inte låta oansvariga element slå sig ner på universiteten för att hindra deras funktion.') Med denna åtgärd slarvade ministern bort fackbyråkraternas försoningsmanöver. 'Försoningens väg leder till misslyckande. Det enda vapen som återstår för oss är den direkta aktionen.' Det är den läxa som tusentals dittills odeciderade studenter nu hade lärt sig.

Två dygns eftertanke

'Skär huvudet av era fiender ...'

Under loppet av en natt skingrades bitterhetens dimmor. Torsdagen den 9 maj från tio på morgonen råder livlig rörelse i Quartier Latin. Studenterna vill veta vad som har hänt. De vill veta hur de ska få igång aktionen igen. Flygbladen slits ur händerna på dem som delar ut dem. Folk trängs framför affischerna. I alla gathörn bildas diskussionsgrupper. När de får veta att fakulteterna öppnas igen kommer studenterna i massor. Den största ansamlingen äger rum på Place de la Sorbonne framför dubbla led av mobilgardister. Diskussionen kommer igång

spontant. Vid tvåtiden dyker Geismar, Sauvageot och Cohn-Bendit upp med högtalare i band om halsen. De är på gott humör och tar ledningen för operationerna. Daniel Cohn-Bendit är vad man kallar en född agitator. Stadigt byggd och med kraftig röst bildar han en naturlig centralpunkt bland kamraterna. Ingen kan som han samla massan, ena alla splittrade delar till en handlande gemenskap. Han har ett mycket utvecklat sinne för provokationer. Man kan t. o. m. säga att han betraktar alla problem ur den möjliga provokationens synvinkel. Likväl är han inte den upphetsade vildhjärna som pressen vill göra honom till. Liksom Rudi Dutschke använder Dany provokationen inte som ett instrument för sina personliga avreageringar utan som ett rent och fruktansvärt politiskt vapen. Provokationens uppgift är att avmystifiera reglementen och funktioner. Provokationen är en fälla som gillrats för auktoriteten och hierarkin, vilka genom sina reaktioner avslöjar sin förtryckarkaraktär och samtidigt gör sig löjliga. Den är ett strålande vapen för den sociala kritiken och för massornas uppfostran.

Av alla vårens idoler är Cohn-Bendit utan tvekan den ende av verkligt stora mått. Han var den förste att lära sig av de tyska erfarenheterna. Hans ambition var att skapa ett franskt SDS. '22 mars'-rörelsen som grundades tillsammans med anarkisterna och JCR utgjorde det första steget i förverkligandet av hans planer. Under hela denna vecka av kraftmätningar spelade han en central roll, i synnerhet torsdagen den 9 och fredagen den 10 maj på barriaderna. Han behärskade till fulländning kampens politiska faktorer. Under hela denna period arbetade vi sida vid sida.

'Vi ska samlas för att summera erfarenheterna av vår aktion och diskutera den lämpliga fortsättningen', förklarar Cohn-Bendit. 'Vi är ledsna att vi hejdar trafiken; vi skulle helst av allt vilja diskutera tillsammans på Sorbonnes gård. Men polisen hindrar oss från att komma in. Därför utnämner jag denna plats till diskussionsal och ber er sätta er ner på gatan. Vem vill ha ordet?'

Under fyra timmar pågår denna teach-in inför tusentals studenter som kommit dit sedan de hört om mötet på radion. Som man kunde vänta sig rör sig debatten i första hand om föregående dags händelser. Geismar och Sauvageot utför sin självkritik. Chisseray försöker att rättfärdiga att han uppmanat tåget att skingra sig. Olyckligtvis för honom tror han sig tala till ett allmänt UNEF-möte och tillåter sig några fräckheter. I och med detta tillåts han inte längre fortsätta sitt tal trots Cohn-Bendits vädjanden. Någoting har förändrats i studentmassan. Den har blivit medveten och aktiv. Den låter sig inte längre manipuleras. Den ger inte någon rätt att vara tråkig, fräck eller insmickrande. Den sitter inte längre snällt och sväljer demagogiska fraser från talare, som behandlar den som en fårskock. Den avbryter, säger emot, ingriper. Slut på de små fridsamma mötena. Alla är hädanefter underkastade massornas självkritik.

Efter Chisseray får Aragon göra samma smärtsamma erfarenhet. PCF har skickat den gamle poeten för att ställa sig in hos massorna. Är inte detta den bästa tänkbara ambassadören? Aragon åtnjuter sedan någon tid ett stabilt rykte som liberal. Vem minns inte hans 'modiga protest' under Sinjavski-Daniel-affären. Hans hållning förmodas rendera honom studenternas uppskattning. Han har kommit som bärare av ett vänskapsbud. Hans närvaro borde bli insignet på studentrörelsens och kommunistpartiets försoning.

Men den tid är förbi då man kunde klara sig ur det hela med en piruett. Dany uttrycker massans vilja då han kärvt kräver en förklaring till PCFs hållning gentemot studentrörelsen. Antingen vill han inte kännas vid den, och då bör han säga det, eller också ställer han sig på dess sida och då bör han försvara den offentligt. Den gamle mannen kastar sig in i en undanflyende retorik som renderar honom speglosor från massan. 'Skär huvudet av era fiender, sade Trotskij, 'inte för att ha fiender utan huvud, utan för att visa världen hur tomt det var.' Så skedde.

Vid 17-tiden sätter polisprovokationerna in. Led av mobilgardister går upp och ner för boulevarden. Polisstyrkorna kring mötet har utökats. Ett hotfullt mummel stiger från massan. 'Vi

vill bara tala om för herrar polisbefäl att vi inte tänker slåss idag', dundrar Cohn-Bendit. 'Det är meningslöst att provocera oss. Vi tänker inte ge igen. Idag diskuterar vi vad vi ska göra. Vi träffas i morgon som vanligt klockan 18.30 vid Denfert-Rochereau.'

JCR-möte på Mutualité

På kvällen håller JCR möte i Mutualités stora sal. Detta möte är planerat sedan länge. Dess profetiska rubrik är 'Ungdomen från revolt till revolution'. Ledare från studentrörelser i Europas största länder kommer att tala. Daniel Cohn-Bendit ber JCR att öppna mötet för hela rörelsen. Efter den organiserade talarlistan borde man återuppta och avsluta den diskussion som påbörjats ute på Boulevard Saint-Michel. Vi accepterar hans förslag.

Mötet som öppnas med ett anförande av Alain Krivine kommer att spela en viktig roll för rörelsens politiska mognad. När de 4-5.000 franska studenterna som trängs i den överfulla salen lyssnar på redogörelserna från de belgiska, holländska, italienska och tyska delegaterna blir de medvetna om den internationella dimensionen av sin kamp. Ernest Mandel lägger fram en anmärkningsvärd analys av studentrevolten i imperialismens centra. Analysen grundas på en ny uppskattning av den plats som den intellektuella arbetskraften har i produktionsprocessen. Efter detta framlägger alla riktningarna inom studentrörelsen sin syn på kampens nuvarande tillstånd och på dess kommande perspektiv.

Daniel Bensaid, en av '22 mars' grundare, talar för JCR. Han utvecklar vår analys av studentrörelsens plats i klasskampen och trycker speciellt på samordningsproblemen mellan studenter och arbetare och på frågan om kampfrontens breddning. Han gör upp ett bokslut över '22 mars' erfarenheter och uppmanar alla avantgardegrupper att gå in i rörelsen. Vänstergrupperna måste förstå att avantgardets utveckling beror av massrörelsens dynamik och att de därför måste låta dess utveckling bli en hjärtesak. Det rör sig ingalunda om att gå upp i rörelsen och försvinna där. Det rör sig om att överge den typiska gruppattityd som leder till att man vid varje tillfälle försöker prägla aktionerna och ge dem sin etikett på massrörelsens bekostnad. '22 mars' har bevisat att aktivister från skilda politiska horisonter kan enas om en viss typ av aktion bortom sina skiljaktigheter. Det finns inte något självutnämnt avantgarde. Den nuvarande rörelsen är den provosten enligt vilken var och en blir dömd efter sitt mått. Där kommer det att framgå vilka som är retorikens revolutionärer och vilka som är avantgarde-militanter.

Det som omedelbart behövs är att rörelsen organiseras i baskommittéer som är öppna för alla militanter. Dessa kommittéer skall föra ut det politiska propagandaarbetet till befolkningen. Så fort fakulteterna öppnats på nytt skall vi börja vårt 'kritiska universitet' som inte är en socialistisk ö i det borgerliga samhället utan en 'röd bas' från vilken studentrörelsen kan gå ut och erövra arbetarnas avantgarde.

Daniel Cohn-Bendit som också fungerar som mötesordförande öppnar diskussionen och förklarar sig vara överens med Bensaid 'utom beträffande det revolutionära partiet'. Han tar upp och fördjupar temat om uppgåendet i en massrörelse och besvär vänstergrupperna att lämna sin sektarism som han ser som ett återupplivande av de stalinistiska traditioner som präglar den franska kommuniströrelsen. Det finns utrymme för en enad massrörelse som i aktion samlar alla grupper till vänster om kommunistpartiet. En sådan rörelse skulle få en basorganisation av arbetsgrupper och kommittéer som skulle utarbeta sina oberoende aktionslinjer. '22 mars' ämnar ockupera Nanterre fredag morgon. Universitetet måste blockeras så länge en enda militant, arbetare eller student, fransman eller utlänning, sitter kvar i fängelse.

Sedan får en UJCML-ledare ordet. 'Vissa bland oss kräver Sorbonne åt studenterna', säger han. 'Det är ingen korrekt paroll. Vår paroll är "Sorbonne åt arbetarna". Vi går till och med

ännu längre. Somliga av oss vill befria Sorbonne från mobilgardet. Vi betraktar inte detta som en viktig målsättning. I en av arbetarförstäderna, Saint-Ouen, finns det en stor mobilgardeskasern. Vi är beredda att lämna Sorbonne åt mobilgardet och flytta över humanistiska fakulteten till kasernerna i Saint-Ouen. För oss är Sorbonne bara en gammal stenhög och humanistiska fakulteten passar bättre i Saint-Ouen än i hjärtat av det borgerliga Paris.'

I detta utbrott kan man studera ml-arnas hela brist på förståelse för politiken. Nej, den 9 maj är Sorbonne inte en simpel 'stenhög' som är tillfälligtvis besatt av mobilgardet. Sorbonne är en politisk symbol som tycks utvecklas till den franska klasskampens nyckelpunkt. Detta Sorbonne som ockuperats av polisen symboliserar hela det förtryck som är kärnan i det kapitalistiska samhällets relationssystem. Sorbonne är insatsen i en kraftmätning där de makthavande alltmer isoleras och förlorar i anseende. Nej, det är inte inkorrekt att ropa 'Sorbonne åt studenterna' och att kämpa med gatsten i handen för att jaga ut polismakten. Militärt sett är det en hopplös kamp. Men det rör sig inte om en militär kamp. Det rör sig om en politisk kamp. Och politiskt har utmaningen mot regimen en exemplarisk styrka vars tyngd kan bli avsevärd under de spända förhållanden som det franska samhället befinner sig i. Sorbonne är 'en stenhög' för överklassens skuldtyngda barn. För massan av arbetare är Sorbonne en helgedom som inte får beträdas. Det är därför som polisockupationen uppfattas som ett chockerande angrepp och studenternas motattack som en modig och legitim försvarshandling.

UJCML-ledaren gör därefter en genomgång av de faror som hotar rörelsen. I nedstigande ordning har vi socialdemokratin, trotskisterna, och deras marionett UNEFs förbundsstyrelse, Marcuses och Mandels broderligt sammanvävda 'grumliga teorier'. Långt ifrån att reducera arbetarklassen till en stödjepunkt för studentrörelsen ämnar UJCML mer än någonsin ställa sig 'i folkets tjänst' ty det är på hans förmåga att knyta sig till arbetarklassen som man känner igen revolutionären. Och hans tal slutar som det har börjat: med ett citat av ordförande Mao.

Christian de Bresson, FERs generalsekreterare, efterträder honom i talarstolen. Han förespråkar generalstrejk och samlade ungdomsdemonstrationer som de fackliga ledningarna måste tvingas att solidarisera sig med. För detta ändamål måste man i varje fakultet upprätta strejkkommittéer som sedan organiseras i en central strejkkommitté som ska leda operationerna. Man måste arbeta på upprättandet av en revolutionär ungdomsorganisation och för det ändamålet göra en massuppslutning vid mötet på Mutualité i slutet av juni. Representanten för PCMLF går i sitt tal emot sin kollega från UJCML. Först och främst ifrågasätter han om den förstes val av Mao-citat varit välgrundat. Själv föreslår han ett annat som han anser mer lämpat i sammanhanget. Sedan hånar han parollen 'Tjäna folket' som han anser lämpad för småborgare som trängtar efter valkiga händer. Han försäkrar tvärtom att de 'marxist-leninistiska' arbetarna kommer att ställa sig i studenternas tjänst. Sedan i måndags manar arbetarna i PCMLF till förening med studenterna på gatan och tar aktivt del i alla bataljer. Han försvarar sig också mot all slags sektarism. 'Inför snuten spelar det ingen roll om man är trotskist, anarkist eller "marxist-leninist" ', förklarar han. (Under hela krisen är det i själva verket PCMLF som intar en ortodoxt maoistisk hållning och UJCML som hemfaller åt rena kätteriet. *Pékin-Information* erkänner den roll av avantgarde och ledning som studentrörelsen spelat. Den angriper aldrig någonsin rörelsens trotskistiska och anarkistiska element.)

Sedan följer ett anförande av Jean-Louis Peninou, aktivist inom MAU. 'Lyckligtvis för oss', säger han, 'retirerade inte regeringen i går kväll, ty i så fall hade vi också retirerat. I trots av sin utomordentliga kampduglighet visade rörelsen hur sårbar den var. Så länge vi förblir oorganiserade kommer det att vara möjligt att begå all slags kompromisser i rörelsens namn. Vi behöver inte någon central strejkkommitté, det är UNEFs och SNE-sups sak att under nuvarande omständigheter fungera som rörelsens språkrör och samordningscentrum. Det som

behövs är baskommittéer för att organisera basens enighet i aktioner och i synnerhet för aktioner.’

Diskussionerna fortsätter till klockan ett på natten.

En gemensam hållning växer fram ur debatten. På det politiska planet utmärks den av en vilja att ända till slutet fortsätta den påbörjade kraftmätningen i hopp om att på så sätt försätta den franska politiska byggnaden i en stor kris. På det organisationsmässiga planet utmärker den sig för respekt inför massrörelsens autonomi. Det rör sig inte om att ‘ta över’ eller ‘gå in i’ utan att organisera basen till ett radikalt ifrågasättande av universitetsreformen och enligt den linje som redan tillämpats i Nanterre: ‘från kritiken av universitetet till kritiken av det borgerliga samhället.’

Under dessa diskussioner framgår också vilka som utgör rörelsens faktiska ledare: ‘22 mars’, JCR, MAU, ESU-folket i UNEFs förbundsstyrelse, SNE-sup. Och samtidigt framstår FER å ena sidan och UJCML å den andra mer och mer som främmande kroppar i rörelsen. Med FER är skilsmässan definitiv. Från den 10 maj kommer den att spela rollen av studentrörelsens negativa bakgrundseffekt. UJCML lyckas däremot från den 15 maj, då studentrörelsen fyllt sin funktion och kampens gravitationscentrum flyttats ut till fabrikerna, knyta an till utvecklingen.

8. Kämpa!

Om studentrörelsen fick uppleva ett allvarligt bakslag onsdagen den 8 maj på grund av några alltför självsvåldiga ‘språkrör’ så är situationen i stort sett återställd fredagen den 10. Man ser glatt fram mot övergången till en högre fas i kraftmätningen. Under loppet av den 9 maj har man kunnat företa de nödvändiga politiska förberedelserna och framför allt har undervisningsministern just gjort en ny rad av kolossala misstag. Hans vacklande hållning beträffande återöppnandet av fakulteterna försvårar hans situation avsevärt. Hans hållning döms strängt av den allmänna opinionen. Efter demonstrationen den 8 väntade man sig allmänt en ‘gest av god vilja’. Den kom i form av ett löfte ... som inte hölls. Däremot lade han ny styrka i sitt fördömande av rörelsen. ‘Måste det bli nya sammanstötningar med många offer innan regeringen ändrar sin hållning?’ frågar sig le Monde 10.5.68. Studentrörelsen befinner sig återigen i en situation där den utvecklar ett legitimt försvar. Undervisningsministern har stoppat alla utvägar utom den direkta sammandrabbningen. Studentledarna vet i fortsättningen att det är möjligt för dem att få hans skalp.

Vid förmiddagens slut beger sig en delegation från SNEsup och UNEF till CGTs huvudkvarter. Fackorganisationerna ämnar organisera en gemensam demonstration. Detta sammanträffande liksom demonstrationen klockan 18.30 förbereds av representanterna för de olika studentorganisationerna.

Måndagen den 13 maj 1968 är uppenbarligen den bästa tidpunkten för en facklig samaktion. Om denna skall innehålla en demonstration bör tåget gå genom Quartier Latin. Studentrörelsen kommer att ställa upp med sina egna slagord och banderoller. Vaktjänsten kommer att skötas ‘på jämställd fot’.

I början av eftermiddagen sätter förhandlingarna i gång. CGT vägrar envist att gå med på den 13 maj som aktionsdatum. Den tionde årsdagen av de Gaulles maktövertagande anses som ett politiskt alltför laddat datum. Man bestämmer sig för tisdagen den 14. De konkreta organisationsdetaljerna kommer att ordnas senare. En appell från UNEF, SNE-sup, FEN, CGT och CFDT sprids i flygbladsform i hundratusentals exemplar.

Demonstrationen vid Denfert reser besvärliga problem. Alla vet att ögonblicket är kommet att fördubbla den politiska insatsen. Undervisningsministern har gjort sig till fiende med alla

människor i Frankrike som betraktas som förnuftiga. Studentrörelsen kan återgå till offensiven, men hur? Förslagen haglar: skall man gå till Santé-fängelset? Marschvägen är en smula kort och framför allt, vad skall man hitta på att göra där? Belägra stadshuset? På så vis skulle vi återuppväcka Kommunens ande för arbetarna. Men tekniskt är det inte enkelt. Och vore det inte att tillmäta Paris styresmän för stor betydelse? Gå mot radiohuset, ORTF? Det vore meningsfullt om man kunde hoppas på att få ta till orda, vilket i sin tur förutsätter god förberedelse. Angripa justitieministern vid Place Vendôme? Risken är värd att tas. Det vore att slå hårt och ställa regeringen mot väggen. Man beslutar sig för den planen.

Under dagen demonstrerar tusentals gymnasister i många demonstrationståg tvärsigenom Paris. Vid 17-tiden drar sig tågen mot Place Denfert där CAL håller möte. Vid halv femtiden är de 7.000.

Vid 18.30 är torget sprängfyllt med folk. Med en av lejonstatyerna som talartribun inleder Cohn-Bendit en öppen debatt om demonstrationens målsättning och marschväg: broarna är blockerade av mobilgardet. Man kan inte tåga direkt mot högra stranden. Vad skall man göra, vart skall man gå? Studentledarna talar i tur och ordning i mikrofonen. Detta möte är en parodi på den direkta demokratien – det är bara de som har tillgång till högtalare som kan göra sig hörda. Demonstranterna börjar bli på dåligt humör. Slutligen sätter tåget igång i riktning mot Santé-fängelset. När man går förbi detta viftar tiotals näsdukar genom cellfönstren. Demonstranterna gör halt och sjunger Internationalen varefter de går vidare mot justitieministeriet. Tillfarten till broarna är spärrad. Polisstyrkorna tvingar tåget att gå mot Quartier Latin. Vid 20.30-tiden passerar vi förbi Mutualité där FER håller möte. Dess militanter samlas på balkongerna och betraktar den enorma demonstrationen. 'Makten finns på gatan', ropar några kvicka militanter Vid 21-tiden började tåget gå uppför Boulevard Saint Michel. Polisen spärrar av Sorbonne-kvarteret. Vägen mot Place Denfert har lämnats demonstrativt öppen. Men vi vill inte gå tillbaka samma väg vi kommit. Demonstrationståget hejdar sig i höjd med Luxembourgsträdgården. Ledarna i täten diskuterar operationens fortsättning. Lösningen kommer från Cohn-Bendit: han föreslår att man skall ockupera Quartier Latin, om nödvändigt hela natten, tills man fått sina krav fullständigt tillgodosedda. Han föreslår att demonstrationen skall delas upp i många diskussionsgrupper som placeras ut runtomkring polisavspärrningen. Vi gillar denna plan och sprider parollen: 'Vi ska belägra belägrarna!' Demonstranterna sprider sig i kompakta grupper som placerar sig framför var och en av poliskedjorna. Militanterna går från grupp till grupp och förklarar ockupationens innebörd:

Regimen har hamnat i en återvändsgränd. I kväll kan vi driva fram ett avgörande. Vi skall inte gå hem. Demonstrationen skall fortsätta till slutet. Vi skall inte skingras innan vi nått våra mål. På så vis utövar vi ett direkt tryck på regeringen. Nu är det de makthavandes tur att tala. 30.000 studenter omringar Sorbonne. De inväntar att polisstyrkorna dras tillbaka och att de åtgärder som satts in mot dem skall upphävas. Regimen måste utgå från denna nya situation, det symboliska uttrycket för den kraftmätning som pågått i en vecka. Men den måste uttala sig omedelbart och uttömmande. Vi kommer inte att ge den tillfälle till undanmanövrer: om den ger efter går vi hem. Om den vägrar blir vi kvar. Om den angriper slår vi tillbaka. Den sista punkten måste vara alldeles klar. Därför ges order om att gatubeläggningen skall rivas upp: om vi blir utsatta för en överraskande attack kommer vi att kunna ge tillbaka ... Man ger också order om att undvika att provocera och att inte svara på smärre provokationer. Vår taktik innebär på intet sätt att vi vill driva fram en sammanstötning. 30.000 studenter blockerar Paris centrum. Deras 'obegränsade demonstration' utgör ett tillräckligt påtryckningsmedel. Men vår taktik förutsätter att vi är beredda att hålla våra ställningar, dvs. att vi är beredda att slå tillbaka. Detta är innebörden i att vi river upp gatubeläggningen.

Den här uppläggningsen tilltalar inte alla. I synnerhet militanterna från kommunistpartiet sprider ut åt alla håll att demonstrationen sedan länge är upplöst. På en del ställen försöker de att förhindra att man river upp gatubeläggningen. Smärre slagsmål uppstår. Slutligen går 'kommunisterna' hem och lägger sig.

Barrikadernas innebörd

Det var vid 21.30-tiden som det verkligt geniala infallet kom någonstans ifrån.

I väntan på en eventuell sammanstötning hopar militanterna gatsten i högar. Eftersom de tar 'belägringen' på fullt allvar börjar några av dem att bygga upp verkliga barrikader av dessa ammunitionsreserver. Man har sagt att det förekom barrikader redan den 3 maj. I själva verket byggdes de första verkliga barrikaderna upp natten mellan den 10 och 11 maj. Dittills hade man hopat diverse bråte på vägbanan för att hindra trafiken eller ställt bilar på tvären för att stoppa polisattackerna. Man hade aldrig byggt riktiga barrikader, två meter höga och försvarade av några hundratal beslutsamma militanter.

Barrikadidén var ett av dessa geniala påfund som alltid kommer fram ur massan i en revolutionär period. Vi understryker än en gång att de militärt sett var helt otillräckliga. Vilka urusla 'specialister på stadsgerilla' de studenter var som sökte göra Rue Gay-Lussac till ett befäst läger! Barrikadsystemet stred mot allt sunt förnuft. Det spärrade ofta helt och hållet av samma gata och hindrade demonstranterna i deras rörelser. En av barrikaderna spärrade till och med av en återvändsgränd!

Men på det politiska planet var barrikaderna ett lyckokast. För det franska proletariet är barrikaden en symbol laddad av historiska minnen. Den innesluter ett långt förflutet fyllt av ståndaktig kamp inför vilken arbetarna blir nostalgiska. Barrikaden återupplivar andarna från 1848 och Kommunen, myten om den upproriska generalstrejken och om den direkta aktionen, den franska arbetarklassens alla stordåd som är djupt förankrade i dess kollektiva medvetande och förvånansvärt levande i dess minne. Bakom våra barrikader försöker vi föreställa oss hur arbetarna skulle reagera när de lyssnade på sina transistorapparater: 'Runt omkring Sorbonne river studenterna upp gatorna och reser barrikader ... Verkliga barrikader, somliga av dem flera meter höga reser sig i Quartier Latin ... Quartier Latin täcks av barrikader ... Demonstranterna knackar upp gatstenen med hjälp av spett ... En hel stadsdel i Paris gör uppror ... Det är svårt att se hur polismakten skall kunna rensa upp huvudstadens centrum utan våldsamma strider... Flera av barrikaderna verkar ointagliga ... Man tror sig uppleva Kommunen på nytt ...'

Barrikaderna mångdubblar kraften i studenternas påtryckningar. De understryker demonstranternas beslutsamhet. De är ett konkret uttryck för deras vilja att ockupera Quartier Latin tills en uppgörelse nåtts. De gör denna ockupation oändligt mycket mera explosiv och besvärande för regimen. I den pågående kraftmätningen utgör de en avgörande trumf i studenternas utspel. Mer än någonsin har regimen ställts mot väggen. Den kan inte längre slingra sig undan. Det finns ingen utväg. Den måste välja och välja snabbt. Men vilket val den än tar blir dess läge lika svårt. Om regimen ger efter så ger den efter för gatans makt. Än värre: den ger efter för ett uppror. Barrikaderna gör den politiska räkning som måste betalas än dyrare. Regimens eftergifter avslöjar dess svaghet inför den direkta aktionen. Risken är då stor att studentrörelsen bildar skola. Andra sociala kategorier kommer att ta till nya kampformer vars effektivitet kommer att göra intryck på alla. Men om de makthavande inte ger efter måste de slå till våldsamt. De kan inte tolerera att det uppstår ett upprorscentrum i hjärtat av Paris. Man måste få bort barrikaderna, storma detta enorma befästa läger, ta en sammandrabbning med tusentals unga studenter, arbetare, gymnasister som uppenbarligen är beslutna att försvara sig. Regimen måste då ta ansvaret för att släppa lös de våldsammaste

gatustriden som ägt rum i Paris sedan befrielsen 1944! Den måste riskera hundratals sårade och förmodligen dödsoffer. Men den allmänna opinionen är på studenternas sida. Hur kommer den att reagera inför detta blodbad? Så ser det dilemma ut som regimen hamnat i genom studentrörelsens aktion. Antingen ge vika utefter hela linjen och sålunda avslöja sin svaghet inför den direkta aktionen eller ytterligare trappa upp repressionen och därigenom få nästan hela landets befolkning emot sig.

Regeringen är fångad i en fälla. Vad den än gör blir följden katastrofal. Regimens topp börjar gripas av panik. Hjälplösa söker myndigheterna efter den mirakellösning som ska hjälpa dem ifrån den sammandrabbning de fruktar. I enlighet med sina instruktioner från ministeriet inbjuder rektor Roche de fackliga representanterna till Sorbonne för att undersöka under vilka förhållanden undervisningen skulle återupptas. En meningslös appell! Det var länge sedan en sådan här eftergift kunde tillfredsställa studentrörelsens krav. Vad demonstranterna begär är ett bestämt löfte om frisläppande av alla fängslade kamrater. Alain Geismar förkastar i rörelsens namn denna ynkliga kompromiss. Efter detta ordnar Luxembourg-radion en diskussion mellan en regeringsrepresentant och Alain Geismar, de 'upproriskas' talesman!

Som grund för ett närmande kräver Geismar att de administrativa åtgärderna upphävs och han uppmanar rektorn att kräva detta beslut av inrikesministern! Rektorn accepterar och man kommer överens om att träffas 'om tio minuter'. Efter en timme meddelar han att kravet avvisats. Studenterna bygger vidare på barrikaderna.

Från midnatt börjar ministrarnas piruetter. Louis Joxe, ställföreträdande premiärminister, rådslår med Jaques Foccart, Peyrefitte, Michel Debré. Tillsammans diskuterar de med Christian Fouchet, överste polismästare, och kommenterar en rapport från Grimaud, Paris prefekt.

Myndigheterna är fångade i vårt nät och kämpar vilt för att komma loss. Men det är välbyggt. Den går inte att riva upp. Man måste välja mellan en massiv attack och total kapitulation. Ministrarna är vänner av ordning. Deras naturliga böjelse drar dem åt repressionen. Efter att inför hela folket ha demonstrerat sin förvirring väljer de att riva ner barrikaderna.

Vi insisterar inte på att få slåss. Det finns mängder av redogörelser och vittnesmål från denna barrikadnatt. De unga studenterna, arbetarna och gymnasisterna var modiga och envisa i sitt motstånd. Mot alla förutsägelser försvarade de sitt område ända till gryningen. Men denna natt var framför allt anmärkningsvärd genom den revolutionära massans utomordentliga förmåga till initiativ och självledning. Vid varje etapp i kampen dök det upp anonyma kamrater ur massan som på ett fulländat sätt genomförde de uppgifter som ögonblicket skapade.

Vilka, var de tusentals demonstranter som gjorde motstånd mot CRS ända till gryningen?

I allmänhet rörde det sig om 'oorganiserade' militanter som kommit in i denna politiska aktion genom sin vägran att böja sig inför de maktavandets diktat. Entusiasmen, uppfinningsrikedomen hos dessa helt nya kämpar gav åt dessa majdagar denna karaktär av djärvhet och skaparförmåga som skiljer dem från de gångna striderna. På de 'hetaste' punkterna kunde man också återfinna nästan samtliga militanter från '22 mars', JCR, Voix Ouvrière, PCMLF, MAU, ESU och anarkistgrupperna.

Vid midnatt kom FER-folket ut från sitt möte med röda fanor i spetsen. När de gick förbi hälsade studenterna denna nya förstärkning. Olyckligtvis var det inte fråga om förstärkningar. I höjd med de första barrikaderna tar Chisseray till orda. Till allmän häpnad uppmanar FER-ledaren demonstranterna att gå därifrån! Han kritiserar 'småborgarnas' romantiska pyssel på Rue Gay-Lussac. Han fördömer barrikadoperationen. Det är en desperat gest av våldsamt förvirrade småborgare. Det är höjdpunkten på den äventyrspolitik som förespråkas av

oansvariga ledare sedan en vecka. För FER finns endast en möjlig väg, att tvinga de fackliga ledarna att organisera en enad motmanifestation på gatan. Därför finns endast en korrekt paroll. 'Femhundrausen studenter och arbetare i Quartier Latin på måndag.' De som försöker att isolera studentrörelsen från arbetarklassen kommer att bli ansvariga inför historien för den massaker som kommer att följa. Efter detta gör FER-militanterna helt om och går hem till sina mjuka sängar.

UJCML fördömer också 'trotskisterna och anarkisterna' som leder rörelsen till slakthuset. Deras politbyrå har givit order om att de inte skall delta i striden. Ml-militanterna kommer att inskränka sig till att försvara sin 'röda bas', Ecole normale supérieure. Och det är med en viss bitterhet de hundratals militanter som bildade den sista motståndshärden på Rue Gay-Lussac kommer att minnas sitt mottagande på Rue d'Ulm. När polisen var i färd med att omringa dem och de sökte skydd i Ecole normale supérieures byggnader, utmattade och kvävda av tårgas, togs de emot av de pigga och utvilade ml-arna som vänligt förklarade för dem att nu skulle de ta över ledningen av operationerna och bad dem lämna ifrån sig sina 'vapen'. En fruktansvärd detalj: somliga av dem drev sin brist på anständighet ända därefter att de smållde upp ett litteraturbord och började sälja *Servir le Peuple!*

Sekterismen är blindare än kärleken, till och med. UJCML och FER förstår inte att under denna natt mellan den 10 och 11 maj står regimens öde på spel.

Klockan 6 på morgonen ger Daniel Cohn-Bendit order om upplösning. Han fördömer polisvåldet och uppmanar fackcentralerna och de demokratiska partierna att organisera en stor demonstration i Paris måndagen den 13 maj. Ingen 'vänster'-organisation kan hädanefter hålla sig undan. Miljoner fransmän har hela natten följt händelseförloppet via nyhetsförmedlingarna. Opinionen är djupt skakad. Radio Luxembourg och Europe no 1 släpper ut en ström av kommunikeer som gisslar regimens hållning.

Studentrörelsen har just hemfört en lysande seger. Genom sitt exemplariska handlande har den isolerat regeringen, vunnit den allmänna opinionens uppslutning och tvingat fackföreningarna och arbetarpartierna till kamp. Under kvällen förvandlas denna seger till triumf. Klockan 21.35 ger premiärminister Georges Pompidou, som just återkommit från Afganistan, sitt högtidliga erkännande åt studenternas krav. Från och med måndag kommer fakulteterna att vara öppna på nytt, 'appellationsdomstolen kan i enlighet med lagen ta ställning till den begäran om frisläppande som de dömda studenterna lagt fram.'

För första gången på tio år har gaullisternas 'starka stat' besegrats genom en massaktion. Några tiotusental studenter, gymnasister och unga arbetare har just tillfogat den dess första svidande nederlag. Och denna bedrift orsakar djupa förändringar i det politiska balansspelet. Ett hårt slag har träffat mitt i regimens centrum.

Studentrörelsen som tillfällig ersättning för avantgardepartiet

Majrörelsen återinförde i det politiska språket ett gammalt ord som sedan länge varit ur bruk, 'la contestation'. (Detta för majrevolten centrala ord är oöversättligt. Det innehåller element av vårt 'ifrågasättande' eller 'aktiv, kämpande kritik'. Som verb, 'contester', kan det, otillräckligt, översättas med 'ifrågasätta', 'kritisera', 'sätta sig upp emot'. De ovannämnda svenska uttrycken har använts i boken. ö. a.) Betyder det att man inte 'contesterade' före maj? Nej, men man 'contesterade' på annat sätt, dvs. andra saker. Arbetarrörelsen och den parlamentariska vänstern var då de enda bärarna av 'contestationen'. Antingen den officiella oppositionen är socialdemokratisk eller post-stalinistisk så är den en integrerad opposition.

Dess målsättning är inte förstörandet av systemet utan dess gradvisa förbättrande. Av detta skäl är den officiella oppositionen på intet sätt främmande för systemet – tvärtom utgör den en

väsentlig kugge i systemet. Den utgör en faktor som är ofrånkomlig för den sociala jämvikten och sammanhållningen. Som språkrör för den dominerade klassen är de reformistiska partiernas uppgift att integrera denna klass i det borgerliga samhället eller att åtminstone hålla deras reaktioner inom gränser som är förenliga med det etablerade systemets. Kommunistiska partiets politiska praktik utgör ett gott exempel på detta integrationsarbete: i den politiska realismens namn inordnar PCF inte bara sin målsättning utan också sina kampmetoder under systemets logik och värderingar. Detta innebär ett implicit accepterande av systemet. Det stärker massornas fixering vid dessa värderingar och denna logik. Det befäster de härskande klassernas ideologiska grepp över arbetarna: PCFs legalism är ett implicit accepterande av den borgerliga legaliteten. Att böja sig under parlamentarismen är att implicit acceptera den borgerliga demokratin. Partiets rädsla för varje våldsam konfrontation bidrar till att sprida myten om den borgerliga statens allmakt samtidigt som den erkänner dess legitimitet. *Det sätt varpå partiet motsätter sig systemet stärker detta system eftersom dess utgångspunkt är ett implicit erkännande av systemets alla ideologiska postulat.* 'Arbetarpartiernas' reformistiska opposition fjättrar massorna vid systemet nästan lika säkert som högerpartiernas konservativa anslutning till systemet gör det. Ty eftersom partierna respekterar de borgerliga spelreglerna invagar de massorna i föreställningen att dessa regler och detta spel är respektabla. Eftersom de undertrycker hos arbetarna varje socialt beteende som bryter den tysta överenskommelse kompromisserna skapat ... Emedan de tvingar in proletariatet i den roll av resonabel kritiker som det påtvingats av bourgeoisiein.

'Contestationen' i maj var av en helt annan natur. De krafter ur vilka den föddes var inte de reformistiska partierna utan de revolutionära vänstergrupperna. Dessa 'ifrågasätter' inte vissa aspekter av systemet utan förkastar det som helhet. Det är därför de lägger stor vikt vid den pågående kampens ideologiska räckvidd. Det politiska värdet hos en viss kamp är lika avhängigt av dess funktion som ideologisk katalysator som av dess konkreta resultat. Det var det Lenin tänkte på när han sade att det finns nederlag som är segrar och segrar som är nederlag. Ty arbetarna har lidit nederlag som möjliggjort för massorna att komma till en högre grad av medvetenhet om sig själva och som gett nya erfarenheter. Och tvärtom finns det 'framgångar' som måste betalas med ett tillfälligt utplånande av klassmedvetandet och med den borgerliga ideologins stärkta grepp över arbetarna.

I varje konfrontation består de revolutionära militanternas roll i att finna de *paroller* och de *kampformer* som kan mobilisera massorna på effektivaste sätt och dessutom uppenbara för arbetarna den sanna naturen hos det sociala sammanhang i vilket det ingår. Det revolutionära partiet söker gynna de sociala strider som kan bli levande lektioner i marxistisk politik. Det försöker riva av den ideologiska slöja varmed den härskande klassen skyler över den sociala verkligheten för att dölja sin egen sårbarhet. Det försöker att 'få de blommor att vissna som pryder människornas fjättrar, inte för att mänskligheten skall bära fjättrar utan blommor utan därför att den skall bli medveten om att den är fjättrad och befria sig' (Marx, Bidrag till kritiken av Hegels rättsfilosofi).

Den revolutionära oppositionen opponerar sig mot den reformistiska oppositionen genom att vara fundamentalt avmystifierande.

Denna revolutionära opposition som länge varit borta ur bilden återupplivades i maj av studentrörelsen. Den tog på sig denna roll.

Studentrörelsen bars fram av den stigande kraften i den sociala kampen och tog upp den roll av avantgarde som arbetarpartierna övergivit. Dess förbittrade motstånd slog håll på myten om den borgerliga statens allmakt. Krisen i den högsta ledningen som orsakades av studentrörelsens motattacker blottade de 'makthavandes' inkompetens och sårbarhet. Dess slutliga seger påvisade effektiviteten i de revolutionära kampmetoderna och öppnade nya perspektiv

för miljoner arbetare som förgäves sökte en väg för sitt motstånd. Genom sina exemplariska aktioner ('exemplarisk' är varje aktion vars effektiva symboliska räckvidd omfattar nya befolkningsskikt och uppmuntrar dem till kamp) öppnade studentrörelsen en bestående bräsch i den underkastelsens mur som borgarklassen och de fackliga byråkraterna gemensamt byggt upp.

Studentrörelsen tog på sig sin avantgarde-roll i klar medvetenhet om sina begränsningar. Den ville inte på Marcuses sätt ge en teoretisk underbyggnad åt denna ersättningsfunktion. Tvärtom dominerades alla dess beslut av viljan att få med arbetarna i kampen. Från och med måndagen den 6 maj var problemet med enheten arbetare–studenter i centrum för alla debatter. Man förstår ingenting av de kampformer studenterna valde om man inte inser hur besatta de var av att finna en lösning på detta problem.

I Edgar Morins *La Commune étudiante* (i *La Brèche*, maj –68) kan man läsa: 'Det finns en dimension av ständig lek som ger denna 'ungdomskommun' dess originalitet. Inte småprovokationsleken som snabbt sögs upp utan den lekfulla folkfest som kulminerade i det stora euforiska tåget tvärs igenom Paris, och gerillaleken, i den meningen att händelserna äntligen gav möjlighet att allvarligt härma (allvarligt, som all riktig lek) Frankrikes historiska barrikader och Che Guevaras gerilla.' Vad man måste förstå är att denna 'härming' inte var avsiktslös. Den utgjorde ett verkligt *nytt* språk genom vilket studentrörelsen vände sig till arbetarklassen över huvudet på dess byråkrater. De pseudo-upproriska demonstrationerna, skogen av röda fanor, barrikaderna, fakultetsockupationerna, alla dessa politiska symbolhandlingar som inspirerats av arbetarrörelsens traditioner utgjorde till slut en semantisk helhet med vars hjälp studenternas budskap blev hörbart. Detta nya språk uppfattades av arbetarklassen som sedan i sin tur skulle tala det.

Andra delen. Från fakulteterna till fabrikena

9. Från fakulteterna till fabrikena

Det räcker inte att man förstår den roll som detonator som studentrörelsen spelade. Man måste också värdera den upplagring av explosivt socialt stoff som ensam förklarar resultatets omfattning. Att resonera i termer som smitta eller imitation klagör ingenting. De, som såg den tyska studentrörelsen som isolerad och överspänd eller försäkrade att varje fransk kopia var ägnad att misslyckas, förstod ingenting; de, som begränsade studentrörelsen till isolering inom universitetets ram, förstod lika litet. För att kampen ska vara exemplarisk krävs två poler; en som öppnar fältet för möjliga aktioner, en annan som tar det i besittning och avancerar. I Frankrike våren 1968 var samhället underminerat av ackumulerat groll, tyst förödmjukelse och knappt förkvävd revolt.

Varför inträffade den sociala explosionen?

En period av revolutionärt uppsving låter sig värderas genom en serie kännetecken: det årliga antalet strejkdagar, förekomsten av politiska strejker och gatumanifestationer. I Ryssland markerade 1905 höjdpunkten av en sådan uppgångsperiod; efter flera år av reaktion vittnade 1912-1914 om ett nytt uppsving för rörelsen, som tillfälligt avbröts, då kriget bröt ut, men åter tilltog i styrka och ledde till 1917. I Frankrike har man efter nederlaget 1958 och den demoralisering, som följde, en ny period av ökad kamp, som inträdde i och med gruvarbetarstrejken 1963.

Till detta uppsving kommer att klimatet befordrar en social konfrontation på grund av de speciella fullmakterna och 'les ordonnances'.¹

Innebörden av 'les ordonnances'

Funktionen av och innehållet i de föreslagna åtgärderna och proceduren med speciella fullmakter är rika på politiska upplysningar. Proceduren med speciella fullmakter hade konjunkturvärde. Visserligen måste man besvara pressande ekonomiska krav. Men i synnerhet var, vid utgången av valet i mars 1967 under vad de Gaulle ansåg vara 'osäkra parlamentariska villkor', tillflykten till speciella fullmakter ett tillfälle att uppskatta majoritetens sammanhållning, att pröva giscardgruppens pålitlighet (vilken, som Lecanuet uttryckte saken, direkt uppmanades att 'gå i ledband eller slita sig loss'), att företa ett klargörande av det parlamentariska läget. En borgerlig regering, som sedan en månad har majoritet genom valets utgång, tvekar inte att gå utanför sina lagenliga parlamentariska befogenheter för att vinna tid. Grekland ligger i själva verket inte så långt borta.

Vad beträffar det officiella berättigandet av åtgärderna, så populariseras och förskönas, med tanke på den allmänna opinionen, verkliga ekonomiska problem som den ödesdiga förfallodagen första juli 1968 (det datum då tullmurarna försvinner inom gemensamma marknaden). Sanningen är att tullmurarna, som undan för undan sänkts, redan var obetydliga då man offentliggjorde åtgärderna. Första juli förekom i regeringens argumentation enbart för att göra intryck. Likväl gällde det förvisso att skynda på med att förbereda franska företag för en internationell konkurrens, som på kort sikt ökade genom följderna av första juli och i ett större perspektiv genom konsekvenserna av Kennedyronden. Redan den Femte planen hade som huvudmål att förbereda den franska ekonomin för denna tävlan, speciellt genom 'skapande av stora produktionsenheter'. Men den utvecklingsgång och de index, som Planen förutsåg i fråga om expansion, löner och priser, framstod i början av 1967 i en dålig dager.

Till sist: i ett perspektiv av alltmer pressande internationell tävlan måste borgarklassen göra arbetarklassen till ett element som kontrolleras och behärskas av den kapitalistiska ekonomiska strategin. En indikativ plan kan försöka förutse och samstämna prisökningen, expansionsgraden, investeringarna; den kan inte taxera, reglera och förutse arbetarklassens reaktioner, omfattningen av dess motstånd och graden av dess kampvilja. Så länge arbetarklassen bevarar sitt oberoende i handling och sin organisatoriska autonomi, förblir den borgerliga strategin hotad inifrån av denna fruktade okända storhet som den inte kan stryka bort från tavlan. Varje förutsägelse förblir utlämnad åt minsta sociala strid, som kan fördärva lönerna, blockera expansionen, störa 'sysselsättningsjämvikten'. Ett av de främsta syftena med åtgärderna bestod i att skissera lösningar på det problem, där gaullismen ständigt misslyckats: att organiskt förena arbetarklassen och dess fackföreningar med systemets 'intressen'.

Innehållet i 'les ordonnances' bekräftar och preciserar deras funktion. Det räcker att erinra om de syften de svarar mot. Å ena sidan samverkar alla dessa åtgärder mot en pressning av lönerna. Att hålla nere lönerna förblir ett av de enklaste och mest effektiva medlen att förebygga en fallande tendens hos profitkvoten. En ökning av självfinansieringen av socialförsäkring, nedfrysningen i fem år av vinsterna av delägande bidrar till detta. De medger samtidigt att man begränsar faran för inflation genom att reducera hushållens disponibla medel.

Å andra sidan syftar sysselsättningsåtgärderna, genom ett system av anslag och tilläggs-kassor, till att arbetslöshet inte längre skall vara en skamlig sjukdom utan ett konstant socialt faktum, erkänt, normaliserat och institutionaliserat! De siktar likaså till att skapa en permanent

¹ I april-maj 1967 lade ministerrådet fram ett förslag om speciella fullmakter för vissa mot arbetarklassen riktade åtgärder av ekonomisk och socialpolitisk natur. Då förslaget väckte stark opposition, begärde den parlamentariska vänstern att detta skulle göras till en förtroendefråga.

geografiskt (organiserad 'deportering') och kvalitativt ('jobbrotaion') rörlig arbetskraft med en permanent reservarmé av arbetslösa på 600.000 enligt Planens förutsägelser.

Slutligen sätter 'les ordonnances' i gång en ideologisk kampanj för integration av arbetarklassen genom delägarskapet. CGT som i första hand sysslar med kampen för enighet har i delägarskapet velat se en söndrande manöver; 'man kan inte livnära arbetarna med ett köttben som delägarprincipen'. I själva verket är det fråga om att i en modern och lockande språkdräkt på nytt lansera den gamla idén om en förening mellan kapital och arbetare för att liera arbetaren med de allmänna intressena i det företag där han tror sig vara en liten aktieägare.

Operationen erbjuder bara fördelar för borgarklassen. Den fond som anslås till arbetarnas delägarskap är befriad från skatt, liksom en lika stor summa som beviljas företagaren för tekniska förbättringar. Eftersom skattetaxan på dessa belopp är på 50 %, finansieras 'frukten' av delägarskapet genom den dubbla befrielsen av bortfallen vinst för staten och inte av arbetsgivaren, det vill säga, konstaterar Financial Times, av 'hela nationen'. Vidare utgör det kapital som ägnas delägarskapet ett tvångssparande, fastlåst i fem år, som tjänar som investeringsfond för företagaren, som förblir herre över dess användning. Och för att undvika allt maktmissbruk från 'intressenternas' sida glömmer föreskrifterna inte att precisera, under rubriken 'tvistefrågor', att i händelse av tvist om underlaget för delägarskapet, nämligen skatteverkets vinst, avgör uppborrdsmannen, för att undvika en närmare granskning.

Motattacken

Genom en klassoffensiv av denna karaktär befann sig arbetarledningen inför ett klart alternativ: antingen ett svar med de för klasskampen utmärkande metoderna eller kapitulation utan kamp. De trodde att de kunde öppna en tredje väg, ett slags omväg ...

Principen är enkel. Den avgörande valplatsen är parlamentet. Strejkerna och gatumanifestationerna är bara bidragande manövrar, enkla demonstrationer vars synkrets och slutliga rättfärdigande ligger i 'den parlamentariska konfrontationen'. På så sätt växlar kampen och fördelas uppgifterna enligt en tvivelaktig komplementaritetsprincip där löntagarens kamp aldrig får gå snabbare än medborgarkampen.

Mobiliseringen av massorna måste foga sig efter de politiska förhandlingarnas och valkoalitionernas rytm och stå till deras tjänst. Efter den 17 maj 1967 gjorde Pompidou i Nationalförsamlingen narr av vänsterns enighet. Vilken enighet? Vad är det för en vänster utan program för en gemensam regering? På tal om amnestin och Mellersta Östern försummade Deferre inget tillfälle att sparka undan enighetens kryckor och sabotera 'den kommunistiske bundsförvanten'. Och Roland Leroy tillstod att då enighetens väg är lång och svår, måste man ha tålamod; man får kort sagt inte kasta sig ut på äventyr innan man har den parlamentariska lösningen på maktombytet. Därför blev det väntade sammanträffandet – utlovat den 17 maj – på hösten 1967, 'den sociala återkomsten', ett med avsikt nonchalerat möte, förslösat och sönderhackat i partiella strider och växlande strejker, förnött och urvattnat genom sessioner och aktionsveckor riktade mot socialpolitiken, genom trista och regnvåta tåg som utan övertygelse släpade sig genom förorterna. Och till sist, för att ge den alltid tröstande illusionen av 'alla tillsammans' den senkomna ynkliga manifestationen den 13 december – ett 17 maj till realisationspris och med omvänd tågordning, République – Bastille, för att bluffa.

'De kom' skriver Georges Bouvard förvånat i *l'Humanité* den 15 december; ett utrop lika mycket av lättnad som av överraskning. Visserligen var 'de' inte lika många som 17 maj, inte lika stridslystna. Hur som helst, trots medelmåttiga och diskreta förberedelser, trots ett kvartal av uppskov med demobiliserande verkan, kom 'de' i alla fall: CGT räddade lösöret i sista stund.

I en retrospektiv genomgång i *l'Humanité* den 29 december av kampen 1967, konstaterar Pierre Carnes förundrad: fyra gånger har arbetarna tillsammans gått ut i strid – första februari, 17 maj, för aktionsveckan i den socialpolitiska frågan och slutligen den 13 december. Fyra gånger! ... Men vad har man uppnått? Från 17 maj till 17 maj nöjer sig arbetarklassen med att fullborda ett godkänt, sterilt och institutionaliserat ärevarv! Pierre Carnes noterar vidare att antalet dagar då arbetet låg nere 1967 var nästan lika högt som 1963, den stora gruvarbetarstrejkens år. Han drar dock inte konsekvenserna av detta. Under en period då kampen skärps kan man inte ostraffat på en gång hävda att styrkefördelningen oupphörligt utvecklar sig gynnsamt för arbetarklassen (vilket valmässigt illustreras av vänsterns frammarsch i såväl presidentval som lokala val och val till nationalförsamlingen) och i det oändliga dra sig undan strid.

Utbrotten

Redan i februari 1967, före valen, då fackföreningarna vid Rhodiaceta i Besançon hade utlyst en strejk till måndagen och samtidigt varnat arbetarna för att ockupation vore illegalt, gick det arbetslag som skulle gå av på middagen lördagen den 25e händelserna i förväg och beslöt att börja strejken omedelbart. För att göra den mer effektiv gick man tillbaka in i fabriken och ockuperade.aktionen varade i flera veckor. För att göra slut på den meddelade fackföreningens representanter i Besançon att 'dom i Vaise' hade återgått till arbetet och samtidigt i Vaise att man i Besançon hade börjat arbeta igen ...

I oktober 1967 i Mans hade fackföreningarna sammankallat flera möten i utkanten av staden utanför fabrikerna Renault, Jeumont-Schneider, Schneider-Radio, Glaenzer-Spitzer, och polisen, som redan var alarmerad genom böndernas aktioner, skapade genom sin närvaro en känsla av belägring: sedan morgonen bevakades broarna och helikoptrar flög över fabrikerna. Att polisen bredde ut sig uppfattades som en utmaning av arbetarna. Flera tåg begav sig spontant till stadens centrum, forcerade CRSs spärar och stormade prefekturen, maktens symbol.

I januari 1968 i Caen satte arbetarna vid SAVIEM i gång en oinskränkt strejk. Vid ett möte som förberedde manifestationen fredagen den 26e föredrog man marschvägen och den väckte en storm av bifall, speciellt att man skulle passera prefekturen. Några unga arbetare viftade med slungor, knölpåkar och klubbor, andra förhörde sig om vapenfabrikernas läge. Runtom prefekturen tar man sig förbi fackföreningens ordningsvakter. Fram till midnatt råder upplopp. Först den 30 mars, åtta dagar efter strejkens början, bildas en strejkkommitté. CRS ockuperar ingången till fabriken. Solidaritetsstrejkerna på 24 timmar är bara symboliska formaliteter. Arbetarna återgår till arbetet och har intet uppnått.

I Redon, slutligen, trodde sig fackföreningen kontrollera den aktion som lanserats för att åstadkomma en höjning med 30 centimes. Den 11 mars beslutar dock de unga utanför rådhuset, där fackföreningens representanter diskuterar med arbetsgivarna, att visa sin fasthet. De blockerar järnvägen Paris–Quimper och har våldsamma sammanstötningar med CRS.

Av alla dessa utbrott är mycket att lära. De vittnar framför allt om en intensiv kampvilja hos basen som inte finner uttryck i fackföreningarnas officiella initiativ. Efter den 13 december, som var en mycket svag uppvisning, kunde de fackliga ledarna i Caen ursäktas sin slapphet med att hänvisa till basens slöhet. Likväl kom dementin en månad senare från SAVIEM.

Å andra sidan framhäver utbrotten värdet av ungdomens pådrivande roll vid avgörandet av kampens former. Vid Caen, Besançon och Redon var majoriteten av arbetarna unga (medelåldern vid SAVIEM är ungefär 25 år) och hade nyss flyttat in från landsbygden. Efter utvandringen från landet har de ibland bevarat starka släktband med den kringliggande landsbygden, vid Rhodia finns det dom som går 15 km till arbetet. Vidare är detta unga

proletariat utan kamptraditioner i allmänhet till en ytterst låg procent fackföreningsanslutet; fackföreningsapparaten kontrollerar dåligt en bas som inte erkänner den. Alla dessa fenomen samverkar till att gynna ett initiativ från basen till men för den inkörda fackliga rutinen under flera decennier av 'CGTistisk' praktik.

Men det som är en fördel när det gäller att utlösa kampen, kan bli en belastning vad gäller dess varaktighet. Ett proletariat som har liten erfarenhet och är föga organiserat är dåligt förberett för långvariga kraftprov, dess insats påminner om böndernas vildsinta manifestationer. Det visar en storslagen företagsamhet i handling men är föga lämpat att tänka ut en strategi på lång sikt, det är oftast mest sårbart för ett demoraliserande inflytande och först färdigt att ge upp. Arbetarna vid SAVIEM de Blainville (Caen) var i juni de första vid Renault-SAVIEM-koncernen att återgå till arbetet.

Trots sin våldsamhet, omfattning och paroller kunde dessa utbrott inte sprida sig och förverkliga de möjligheter de avslöjade. De framstår som utskott på arbetarrörelsen, som plötsliga utfall och inte som exempel att följa. För att den latent energi skulle frigöras måste arbetarklassen vända sig till studenterna för att där få sin verkliga kapacitet uppenbarad. Det var nödvändigt att den 13 maj spelade den enande roll som inget enstaka utbrott hade förmått fylla.

Den 13 maj: en språngbräda

Medan kampviljan i de enskilda utbrotten alltid balanseras av fruktan för isolering är 13 maj den stora uppvisningens dag. Arbetarna mäter varandras styrka och blir övertygade om att alla är redo.

13 maj-manifestationen som organiserades emot repressionen dagen efter studentbarrikaderna, har en starkt politisk karaktär. Bakom repressionen står staten; och arbetarna som inte var bundna till paroller syftande till upprättelse, uttryckte mer direkt sin vilja: 'Tio år är nog!', 'de Gaulle avgå!'

Lördag kväll kom Pompidou, som återvänt från Afghanistan, med en lugnande förklaring i televisionen: Sorbonne ska åter öppnas från och med måndagen den 13 maj på morgonen, ordningsmakten dras tillbaka och man aviserar frigivning av de fängslade till måndag middag. Manifestationen har alltså inte längre ett preciserat mål. Den blir ett jättelikt segertåg, där arbetare och studenter tillsammans marscherar mot den högtidliga återerövringen av Quartier Latin. Vid en tillbakablick ger den studenternas kamp under den gångna veckan dess reella klassinnebörd; de som bara hade sett en konflikt mellan en oppositionell borgerlig ungdom och polisen fick betala för det.

Förhärskande hos arbetarna den 13 maj är inte medlidande med de gasade och nedklubbade från Gay-Lussac, det är snarare respekt och beundran för barrikadkämparna, dom som inte nöjde sig med att ta stryk utan slog tillbaka, som genom direkt aktion fick makten att falla undan, något som strejkerna ständigt misslyckas med. Att 13 maj var årsdagen av manifestationen i maj 1967 hjälpte till för att den skulle framstå som det franska proletariatets återuppståndelse.

På morgonen inleddes ett improviserat möte på Sorbonne, vars deltagare vid middagstid tågade mot gare de l'Est. Där hade ett möte organiserats av SNE-sup, '22 mars', och UNEF för att manifesteras ett allmänt och oberoende framträdande av aktivisterna från förra veckan. På ett förberedande möte på kvällen den tolfte uppstod en konflikt mellan Krivine å ena sidan och Geismar och Sauvageot å den andra beträffande operationernas fortsatta utveckling. Enligt den överenskommelse som slutits med fackföreningarna skulle de tåg som samlats vid gare de l'Est marschera mot République och uppgå i arbetarnas led, som skulle församlas där. Krivine ifrågasätter en plan som låter fackföreningarna suga upp och assimilera studenterna;

han är inte ute efter upprättelse, men oroar sig för den politiska effektiviteten. Det är bättre att bevara tågets autonomi – dit unga arbetare kan ansluta sig – och kunna hävda sin stil, sina paroller och sin dynamik i motsats till de traditionella fackföreningsprocessionerna. Att framstå som en prestigeladdad och attraktiv pol lönar sig mer än arbete på det personliga planet i form av i tumultet vansklig individuell kontakt, som dessutom bara skulle praktiseras av en liten del av de militanta studenterna.

Det blir så att det tåg, som bakom Sauvageot, Cohn-Bendit och Geismar ger sig iväg från boulevard de Magenta inte låter sig uppslukas utan sluter lederna. De första hjälmförsedda raderna tågar in på Place de la République skanderande: 'vi är de galna vänsteravvikarna.' Leende och följsamma tar arbetarna upp parollen. Kommer de att åter sätta tro till fördömler av vänsteravvikarna från Waldeck och Séguy?

Den 13 maj är allt tillåtet för studenterna i kraft av deras prestige hos arbetarna. Dagen innan hade kommunistpartiet samlat sina sektioner för att anbefalla att man inte skulle 'ge sig på studenterna'; inte den här gången. Tio dagar tidigare hade deras röda fanor med våld avlägsnats av CGTs ordningsvakter ... Den 13 maj bröstar sig inte den ubulike Duclos i första ledet, Mitterrand försvinner skamset i mängden, SFIOs och FOs lokaler buas ut; som Cohn-Bendit uttrycker sig, 'det stalinistiska packet är i bakvatten'. Det är första gången på flera decennier, det ska inte bli den sista. Tåget beger sig utan avbrott från République till Denfert. Studenterna som ropar 'seger vid barrikaderna!' och 'makten är på gatan!' hälsas överallt med jubel. När de kommer fram till boulevard Saint-Michel stannar de för att rusa uppför den till rue Gay-Lussac där de sjunger Internationalen och tackar folket för dess hållning natten till den elfte. Vid Denfert slutligen: i stället för att i vanlig stil upplösa sig inför CGTs ordningsvakter, som skulle fungera som vågbrytare, går man vidare för att hålla ett möte på Champ de Mars.

Några vill marschera mot Élysée. Vid pont de l'Alma som barrikerats av CRS-bilar försöker en högtalarbil från UNEF dirigera dem mot Champ de Mars. Den blir nästan omkullvält av unga arbetare som rasar 'ni är som dom andra!'. En yngling i tåget påstår att han har sexton gevär och frågar vem han ska lämna dom till. Provokatör? Det är inte ens säkert. Allting idag, entusiasmen, det enorma tåget, maktens försiktiga eller betänksamma diskretion, bidrar till att ge ett intryck av obegränsade möjligheter.

Efter mötet på Champ de Mars, där Cohn-Bendit och Krivine summerar dagens händelser, beger sig de outtröttliga arbetarna och studenterna tillsammans iväg för att ta Sorbonne i besittning. För första gången kommer arbetare in på Sorbonne, som de bara känner till namnet. De förs runt av studenterna som visar dem lokalerna. De djärvaste vågar sig på att ta till orda vid den naiva mottagningen, som har en lätt 'arbetarromantisk' prägel ... Och medan pianot dånar på gården knyts tålmodigt under trevande debatter band som till en del kommer att befästas och bära frukt.

Genom att förena studenter och arbetare i en gemensam hyllning till barrikadernas effektivitet skapar 13 maj villkoren för en systematiserad och allmän omvälvning. Om makten tiger, gömmer sig och viker undan, varför då tveka? Frågorna är ställda, svaren bör ges. 1936 hade 24 maj-manifestationen givit sin avgörande hänförelse till den gryende ockupationsrörelsen. Monatte skrev då i *La Révolution prolétarienne*:

Den 24 maj defilerade 600.000 arbetare förbi muren. Där var många metallarbetare. De hade tillfälle hela eftermiddagen att kommentera de exempel som deras kamrater i le Havre, Toulouse och Courbevoie hade givit. De kände styrkan av sitt antal.

Det var inte möjligt att en manifestation av denna omfattning inte skulle ge eko följande dag i fabriken. När man känner sig stark på gatan, kommer man inte att fortsätta att känna sig som slav i fabriken.

Likadant den 13 maj. I ännu större skala.

Omöjligt för studenterna att lämna över till arbetarna. Omöjligt att ersätta det Revolutionära Partiet

Efter att ha klarat sig ifrån arbetet den 13 maj trodde fackföreningarna att de kunde återvända till sina obetydliga sysslor. CGT konstaterar visserligen att nya villkor för kampen har uppkommit; man förklarar att 'förfallna räkningar ha hopats' och att 'de bör regleras'. För att reglera dem återfaller fackföreningarna i sin slentrian som om ingenting hade hänt. Den 15 maj hade man planerat en stor petitionskampanj för avskaffande av de socialpolitiska påbuden. Man undertecknar petitionerna. Men samtidigt börjar en rörelse som *l'Humanité* anstränger sig att blunda för.

Den 15 maj ägnar man på nionde sidan sju rader åt att arbetarna vid Sud-Aviation-Bouguenais ockuperat sin fabrik; den 16 maj fjorton rader på sjätte sidan åt ockupationen av Renault-Cléon.

Likväl kunde man förutse att rörelsen snabbt skulle sprida sig. Då konflikten i Bouguenais mellan arbetare och ledning hade varat i flera månader, beslöt arbetarna dagen efter den 13 maj att göra slut på det hela med kraftåtgärder. De ockuperar fabriken och stänger in direktören på hans kontor. Nästa dag utbryter en spontan strejk i Cléon. Från detta ögonblick väntar de militanta studenterna på Sorbonne på nya underrättelser. Om Renault-Billancourt, den franska arbetarklassens spjutspets, ansluter sig till rörelsen, har man vunnit. Slutligen kommer det väntade meddelandet den

16 maj på eftermiddagen. De unga arbetarna i Verkstad 70 har gått till aktion. I tre timmar har fackföreningarna försökt att resonera med dem; men då rörelsen sprider sig från verkstad till verkstad, ger de förra upp, men organiserar inte ockupationen, som lämnas till de mer beslutsamma initiativ. På kvällen avgår ett tåg studenter från Sorbonne till Billancourt. Man kan urskilja marxist-leninisterna genom deras bomullskläder ('arbetarna mottar ur studenternas späda händer revoltens flamma mot den regim av arbetslöshet och misär, som förtrycker folket'). Efter en lång nattlig marsch finner tåget fabriken portar stängda; genom gallret börjar rådslag trots de ansvariga fackföreningsmedlemmarnas fientlighet. Än sen, det är bara en rekognoscering. Morgondagen kommer med nya försök.

Hela dagen den 17 maj utannonseras i Sorbonnes högtalare en marsch mot Billancourt klockan fem. Fredagen den 17 maj kommer inte arbetarna till Paris för den fackliga marschen; det är studenterna som går ända till ile Seguin. Emellertid distribueras på eftermiddagen på Sorbonne en stencilerad kommuniké från CGT:

Vi motsätter oss varje oöverlagt försök som skulle kunna kompromettera vår rörelse i dess utveckling och underlätta en provokation ledande till ett regeringsingripande. Vi avråder livligt upphovsmännen till denna marsch från att vidhålla detta initiativ. Tillsammans med de kämpande arbetarna ämnar vi leda vår strejk och avvisar varje ingripande utifrån i enlighet med den gemensamma deklARATION från de tre fackföreningarna FO, CFDT och CGT, som antogs denna morgon av 23.000 arbetare i fabriken på ett möte.

Fackföreningen CGT Renault.

Studenterna är bestörta och förvirrade. De mest naiva förstår ingenting. UJCM1 beslutar trogen sin linje att underordna sig de 23.000 proletärerna vid Renault och drar sig ur. I den allmänna oredan är det alltså ett tåg på två eller tretusen studenter som med god hastighet ger sig av mot Renault-Billancourt, ledda av Krivine och Sauvageot.

Arbetarna väntar dem framför fabriken: Klockan sju avstår man från att gå in och äta. Moralen är konstant på toppen: 'det kan inte längre fortsätta så här! 36, 45, 53, lät vi oss luras!'

Den här gången ska vi ta dom!’ Studenterna åtnjuter här en hög prestige. Några arbetare säger till och med: ‘om snutarna kommer, väntar vi på dom! men om studenterna är med oss är det ännu bättre!’ Och så är det dom som har givit oss ett exempel: ‘dom ockuperar fakulteterna, vi ockuperar fabriken. Dom hissar den röda fanan på Sorbonne, vi hissar den på Renault.’

När tåget äntligen kommer fram, umgås man till tonerna av Internationalen. Efter ett kort tal av Sauvageot gör studenter och arbetare tillsammans en rundtur genom fabriken. Vid varje dörr hälsar fackföreningsdelegaterna studenterna, presenterar i megafon sina krav och uppmanar dem sedan att avlägsna sig: ‘inga provokationer!’ Man konstaterar att runtom fabriken är alla väggar och träd fullklistrade med CGTs affischer, ‘beredskap’ som påminner om stalinismens dystraste år: element utanför arbetarklassen strävar efter att väcka splittring i CGTs arbetarled för att försvara dem, efter att ‘besudla fackföreningsorganisationen’ genom sitt ‘smutsiga hantverk’, och de ‘uppbär stora belöningar för de tjänster de gör arbetsgivarna’. Man understryker också att ‘denna beredskap utan tvivel är överflödigt vad beträffar majoriteten av arbetarna i la Régie, som känner sådana agitationer från det förflutna. *De unga* däremot bör veta att dessa element tjänar bourgeoisin ... varje gång som vänsterns förenade krafter tilltar i styrka och hotar deras privilegier.’

Denna överallt märkbart misstänksamma stämning skapar olust i studenternas led. Då man kommit ut ur fabriken igen uppstår små diskussionsgrupper utanför den stora porten. Man visar den kommuni­ké, som CGT delade ut på Sorbonne. En del arbetare blir upprörda; andra är villrådig­a och vågar inte förneka sina ledare: om det står så, har man väl röstat ... men de var inte med. En icke fackligt ansluten yngling som har kommit med smörgåsar och öl ‘åt studenterna’ förstår inte längre. CFDTs representant skjuter skulden på CGTs delegat, ger sig av och återkommer en halvtimme senare med ett stencilerat flygblad som vederlägger CGTs och önskar studenterna välkomna.

Samtalen fortsätter och gårdagens populistiska bild av proletären försvinner. Studenterna som blygt anstränger sig att ‘tala enkelt’ för att göra sig förstådda, blir djärvare. I sin fumlighet trodde de sig behöva tala barnspråk, medan de arbetare, som de diskuterar med, har lätt för att uttrycka sig på en hög kulturell nivå. De flesta av dem har gått igenom normalskolan och ofta byggt på med en teknisk skola; de läser och det är många som har rest med ‘*Tourisme et Travail*’. De talar om Kuba, om Sovjetunionen, om folkdemokratierna; de jämför, och bedömer. Vad vänstergrupperna beträffar, känner de dem till namnet, ofta genom CGTs anklagande flygblad och affischer. De ler när man talar om dem, men många har lust att se Sorbonne, där det verkar som om vänstergrupperna är väl etablerade.

Då det har blivit natt måste studenterna återvända. Man utbyter adresser, man gnolar Internationalen. Men olusten dröjer kvar. En arbetare har fått en packe *Action* av en studentska och delar själv ut dem till sina kamrater. Men bitterheten håller i sig. Uppe på muren sträcker skuggor ut handen; de verkar fångar i den fabrik som de vaktar.

Studenterna kom till Billancourt med entusiasm, medvetna om att gravitationscentrum för kampen förskjutits. De vet att hädanefter har Quartier latin inte längre huvudrollen. De kan fortfarande ingripa för att sätta ny fart på aktionen; eller försöka. Men centrum är annorstädes. De kom symboliskt till Renault-Billancourt för att lämna över makten; men de känner sig icke önskvärda. De har kommit för att knyta band med arbetarklassen; men bakom inhägnader och fönstergaller eller uppkrupna på murarna, förblir arbetarna utom räckhåll. De har kommit för att sluta upp vid proletariatets sida i kampen; men tvärtom är det de mest beslutsamma och stridbara arbetarna, som begär att få komma till Sorbonne, som identifierar sig mer med studenternas kamp, än med sina fackliga ledningars kungörelser.

Inför det omöjliga i att lämna över makten förstår de militanta studenterna vilken roll de har fått. Inför PCs och CGTs misslyckande vänder sig arbetarnas avantgarde till dem som till en

ersättare, en reservledning, för att be dem om det de, trots bristande krafter och erfarenhet, kan ha att ge. Det är detta problem som de militanta studenterna under flera veckor förgäves ska anstränga sig att lösa.

10. Återtagandet av makten misslyckas

Så snart Renault är i strejk tar aktionen i alla fall fart. De norra och nordöstra förörternas täcks av röda fanor. Strejken sprider sig till landsorten. Snart uppskattas antalet strejkande till ungefär tio miljoner. 1936 var det omkring två miljoner ...

Ofta går arbetarna i strejk och utarbetar först efteråt sina krav: inga löner under tusen francs, sänkning av pensionsåldern, förkortning av arbetstiden. Vid Rhodiaceta i Besançon anser man inte ens att sådana intressekrav är till gagn; här är strejken av politisk karaktär, 'mot regeringens ekonomiska och sociala politik'. Strejken, som inte är utlyst, blir total, utan att fackföreningarna anser det nödvändigt att uppmana till generalstrejk. Bara FEN kallar till generalstrejk ... på 24 timmar.

Och under tiden pågår på alla områden försöken att återta makten.

Försöket att återta makten på universiteten

Så snart Sorbonne är återerövat infiltreras barrikadkämparnas grupper av alla möjliga individer som vill återta makten. Seriösa studenter, liberala pedagoger eller stalinister härjar. Problemet för dagen är för dem examina, den rättvisa belöningen för ett års strävan. Petitioner till förmån för examina cirkulerar. Man försöker laga så att studenterna själva ska återinföra ordningen. Baksträvorna försöker organisera 'den studerande ungdomen' mot uppvisarna. Debatten om examina kräver den politiska debatten. Ett mer varaktigt lockbete för ett återställande av maktbalansen är kampanjen för universitetets autonomi. Fakulteten i Strasbourg har förklarat sig självständig; det gäller att symboliskt slita banden med regeringen. Men idén kan tjäna alla slags syften; modernisterna och reformisterna i Caen respektive förespråkarna för ett universitet på konkurrensbasis begagnar sig av den. Men autonomi i relation till vem? I relation till staten? I relation till arbetarna?

Den autonomi man här talar om kan faktiskt, liksom bojkotten av examina, bara uppfattas som paroller för dagen, som svar på en krissituation. Här gäller det att avvisa regeringens sätt att välja ut framtida hantlangare, det gäller att vägra en uppgörelse som övervakas av Fouchet och Grimaud, det gäller att pervertera universitetets funktion, så att det kan tjäna strejken. För ett ögonblick har baksträvorna en smula hopp. I Nanterre sammankallas ett stormöte för att rösta om autonomi. Alla de opolitiska, de likgiltiga, de omogna, de självlärda och de sorgmodiga, detta obeständiga mänskliga stoft, som den sista tiden hade övergivit fakulteten återvänder för detta skådespels skull. Inför en församling på 3.000 personer är 22 mars-rörelsen för första gången inte i majoritet. Man visslar ut Dany; salen är delad.

Men man förväxlar inte direkt demokrati med formell demokrati, diskussion med acklamation. Inom '22 mars' samlades man i grupper för att debattera. På dessa allmänna möten uppträder de förgrämda, de åsidosatta, de passiva med illusioner om sin existens och manipulerar med majoriteten genom demagogiska överbud. '22 mars' vägrar spela spelet och beslutar på ett internt möte att avgränsa sin verksamhet i massan och att ingripa som en egen riktning på de möten som sammankallas av de officiella universitetsmyndigheterna. Samtidigt tränger strejkvågen undan problem med examina och autonomi. Vågen av maktåtertagande drar sig tillbaka, universitetsområdet lämnas åt erövrarna, som organiserar sig för strejken. Sorbonne är en turistattraktion, ett utflyktsmål för tibetanska och hinduiska furstar, för journalister och globetrotters. Vid sidan av detta spektakel inrättas dock tjänstecentraler: ordningsvakter, barnvakt, högtalare, pressbyrå, städning, skådespel och sjukstugor. Var och en finner spontant

sin plats och ger sig i kast med sitt jobb. I Censier arbetar man med större allvar än på Sorbonne, arbetarkommissionerna börjar installera sig, lastbilar levererar höns, frukt och grönsaker.

Det enda som förmörkar bilden är tendensen att skapa ett socialt mikrokosmos efter moderssamhällets förebild: de som sopar är litet för husliga, de studenter som dirigerar trafiken är litet för mycket snutar. Under den här perioden spelar vänstergruppernas militanter en avgörande roll som organisatörer och politisk inspirationskälla för rörelsen. UJCml framträder praktiskt taget inte längre självständigt. Den ingriper numera uteslutande via stödkommittéer för folkets kamp. Den befinner sig inte ofta på fakulteterna och dirigerar huvuddelen av sina trupper till fabrikena för att runt tidningen *La cause du peuple* skapa grupper av 'proletära fackanslutna'.

FER som gjort bort sig i studentkretsar har nästan tynat bort och väntar på en omsvängning för att åter uppstå ur askan.

JCR arbetar på att stimulera aktionskommittéerna i kvarteret och på att organisera studentkommittéer i samarbete med företag. På Sorbonne producerar sociologinstitutionen ensam 17 mer eller mindre livaktiga kommittéer. Detta hindrar dock inte att JCR framträder självständigt. Tvärtom. Allt eftersom stormötena rasar ihop i förvirring, happenings och karikatyrer av direkt demokrati, tilltar betydelsen av det dagliga möte, där JCR ger sin analys av situationen och diskuterar den och det vinner allt fler åhörare. Den bulletin, *Aujourd'hui*, där JCR preciserar sin inställning inspirerar också till ett antal kommittéer.

Inspirerad av avantgarde-grupperna har studentrörelsen stoppat ett återtagande av makten på universitetet och ägnar sig nu helt åt ett aktivt stöd åt de strejkande och åt sin egen politiska fostran.

Försöket att återta makten i parlamentet

Medan man i fakulteterna behandlar examina och autonomi, diskuterar parlamentet förtroendefrågan onsdagen den 22 och torsdagen den 23 maj. Debatten är knappast mer animerad än vid de föregående motionerna. Uppståndelsen utanför tycks inte tränga in i detta akvarium där de deputerades repliker blir luftbubblor. Utgjutelserna om republiken, det fosterländska malandet och de ansvarstygda uppsynerna hör under dessa omständigheter hemma i ett narrspel. Giscard säger ja utan inskränkningar för att inte foga 'äventyrligheter till kaos' ... Och PC bemödar sig om att med Ballanger försäkra sina allierade: 'Att tala om en kommunistisk agitation eller komplott vittnar om en fullständig okunnighet om verkligheten ...' Säkerligen.

Det talas om plikten, om moralen och om appell till ordning. Och då borgarklassen tycker att en lösning Mitterand-Mendes blir en alltför stor eftergift åt fabrikssockupanterna, vilka tjänar som en språngbräda, förkastas förslaget om förtroendefråga med elva rösters övervikt. På detta svarar studenterna helt riktigt: 'förtroendefrågan ställs på gatan.' För första gången sänds en sådan parlamentsdebatt i sin helhet i television och radio ... till arbetarnas uppbyggelse.

Den reformistiska reaktionen har misslyckats på fakulteterna, där studenterna i massor överger de samtal, som behandlar autonomi, för att aktivt engagera sig i CLEO och CLEOP¹ och för att organisera provianteringen. Den parlamentariska reaktionen var en omöjlighet. Sedan motionen om censur förkastats, ställs frågan om makten på gatan. För att åstadkomma en legal lösning och dämpa strejken kastar sig fackföreningarna över regeringens förslag om förhandlingar.

¹ Comité de Liaison Etudiant Ouvrier Paysan.

Likväl får revolten alltmer form och organisation. Som ett svar på den parlamentariska omröstningen och på att Cohn-Bendit har fått uppehållsförbud i Frankrike, kallar UNEF, CAL, '22 mars' och de aktionskommittéer, som bildats i kvarteren, till demonstration fredagen den 24e. Flera tåg ska utgå från förorterna och sammanstråla vid gare de Lyon. Samma dag sammankallar CGT flera tåg till place Balard och gare d'Austerlitz.

Det är öppen tävlan. För 'studenttåget', där en del arbetare, i synnerhet yngre, deltar, är målet att visa att det hädanefter är möjligt och nödvändigt att gå längre och attackera statsmakten. Slutmålet för demonstrationen antas vara Hôtel de Ville för att återuppliva minnet av Kommunen. Det verkliga målet är Börsen.

Via transistorapparater får man veta att CGTs tåg tillsammans har samlat omkring 80.000 människor. Efter upplösningen vid Austerlitz har en del arbetare slutit upp vid gare de Lyon och därifrån utgår med banderoller i täten kommittéer från fakulteter, sjukhus och kvarter samt de första fabrikskommittéerna. Slagorden är: 'vi är alla tyska judar', 'det är bara början ...'. Leden är glada men man förbereder sig dock för en het kväll; militanter delar ut näsdukar, glasögon, bomull, sirap, citroner och tabletter mot gasen. Hjälmar är hädanefter talrika. De första leden, som består av militanter från JCR, *Voix Ouvrière* och '22 mars', sjunger *L'appel du Komintern* (Kominterns appell – *Red anm*).

Via avenue de Lyon beger sig täten för demonstrationen mot Bastiljen. Men sedan den 13 maj är ledningen för gymnasisternas demonstrationer inte längre enig; det resulterar i stor förvirring. Varje riktning vill leda tåget; efter de första leden bryts marschen; i slutet hålls ett möte av aktionskommittéernas inspiratörer och talarna i '22 mars' och tåget, som räknar omkring 100.000 demonstranter, paralyseras.

CRS spärrar av tillträdet till place de la Bastille. Efter underhandlingar förstärker de sina led i stället för att dra sig tillbaka. Sedan tåget stannat sprider sig det dova hamrandet från uppbrytningen av gatubeläggningen genom leden; beväpnade med slungor och järnbultar avancerar unga arbetare till främsta ledet vid sidan av de hjälmförsedda studenterna. Barrikader tar form; silhuetter smyger över taken, som skjuter ut över gatan, och man forslar dit gatstenar; några har ett gott öga till en närbelägen vapenfabrik. I samma ögonblick som demonstranterna är upptagna av detta, sänder transistorapparaterna det tal, där de Gaulle utlyser en folkomröstning. Aldrig har presidentens retorik verkat så tom. Genast höjs nya rop: 'Han pratar skit!' *Marseljäsen* besvaras med *Internationalen*. Gatan svarar upprört på det nya försöket att genom val ta ett steg tillbaka. Men då Mendès tillåter sig att gå till vänster – 'En folkomröstning ska inte diskuteras, den ska bekämpas!' – kastar sig kommunistpartiet ännu en gång över köttbenet: 'Vi ska rösta nej!' ... Verkligen?

Vid Bastiljen slåss man länge i små grupper för att uppehålla polisen, medan större delen av tåget går tillbaka mot Belleville och söker en öppning för att nå Börsen. Man passerar ett sjukhus, tystnar och visslar sedan *Internationalen* och hälsar de vita rockarna uppe på murarna med knuten hand. Transistorerna informerar om våldsamma slagsmål vid Bastiljen och Hallarna. Då man sedan springer över spångarna över Saint-Martin-kanalen, får man i den entusiastiska stämningen veta att Börsen har intagits av några hundra demonstranter, som lyckas ta sig fram. Fortfarande i en euforisk yra efter nyheten når man *l'Humanités* lokaler. Man stannar, man sjunger, man lyfter näven: 'Ni ska rasa!', 'PC på gatan!', 'Séguy, vem är det!' – Men *l'Huma*s persienner förblir envist nedfällda. Den makt de inte lyckats överlämna till arbetarna i Billancourt, demonstrerar studenter och arbetare, hädanefter tillsammans, stolta och bittra utanför *l'Huma*. De sträcker fram den utan illusioner, liksom ogärna, med en känsla av vanmakt, till 'arbetarklassens parti' som förblir symboliskt gömd bakom sina blinda fasader. De vet att endast ett sådant parti hade kunnat föra deras kamp till ett lyckat slut, men de vet också att kommunistpartiet har blivit för alltid oförmöget till detta. De vet att de numer

bara bör räkna med sina egna krafter, men de vet också att dessa krafter ännu inte räcker till. En omedelbar illustration. Efter att ha passerat *l'Huma* tvekar tåget vid Operan. Överallt är ordningsmakten överflyglad. Det rör sig inte längre om studentopposition. Maktens symboler är hotade: Börsen är tagen och CRS' konvojer ska i största hast beskydda Elyséepalatset. De lyckas bara delvis täppa till luckorna i försvarslinjen, för demonstranterna, som är mycket rörliga, grupperar om sig och är överallt. Några grupper anfäller dörrarna till justitie- och finansdepartementen. Man kan besätta dem, men några skriker om provokation. Man avstår; felaktigt.

Ändå blev Paris för första gången Quartier latin. Studentrevolten förstärkt med arbetarnas avant-garde hade sprängt ghettot i bitar. Men utan politisk ledning, sliten åt två håll samtidigt, står tågets huvudstyrka och stampar framför Operan som vid en korsväg. En sista manöver: radioapparaterna framhäver mer än nödvändigt sammanstötningar som skulle äga rum i Quartier latin; det gäller att återföra hopen till fällan. Polisen spärrar alla broar utom Pont Neuf. Geismar kallar högljutt på omedelbar hjälp till Quartier: revolten återtar sin anvisade omkrets, till bourgeoisins stora lättnad.

Demonstrationen den 24 och fortsättningen av strejken omintetgjorde ändå försöket att i val återvinna de förlorade positionerna. Den uppåtgående rörelsen skulle gå längre, ända till att driva en regim i upplösning till dess sista förskansningar. Men efter den 24 saknar rörelsens medvetna krafter initiativ; eller åtminstone initiativ som ligger inom det möjligas gräns. Det ödesdigra återvändandet till Quartier vittnar därom. PC vägrar vad som än händer att göra anspråk på makten och den revolutionära strömning som bildas till vänster om PC är ännu inte färdigt att ersätta det: de, som kan ta makten, vägrar; och de, som vill det, kan det ännu inte.

Ett sista försök: förhandlingar

Då alla försök till normalisering har misslyckats och varje parlamentarisk lösning är utesluten, drar sig fackföreningarna och regeringen tillbaka till maratonförhandlingar i Grenelle. Från lördagen den 25 klockan 15 till måndagen den 27 klockan 7 anstränger man sig skyndsamt för att kunna föreslå arbetarna något, då de kommer till fabriken.

Kapiteln i överenskommelsen är många; innehållet magert. SMIG¹ höjs, lönerna ökar med 7 % inklusive de höjningar som skett sedan årets början; arbetsdagen förkortas med 2 timmar för dem som har en arbetsvecka på mer än 48 timmar, och med en timme för dem som har en arbetsvecka på mellan 45 och 48 timmar ... före 1970. Självfinansieringsgraden vid läkarbesök sänks från 30 till 25 %. Regeringen 'emotser' en höjning av anslagen som avsätts för åldringar och svårt handikappade.

'Uppmjukning av pensionsåldern, i synnerhet vid friställande och nedsatt arbetsförmåga, föreslås av flera fackföreningar. CNPF accepterar en undersökning av denna fråga' ...
'Förlorade arbetsdagar ska i princip tas igen.'

Och CNPF anser konfrontationen 'hård men konstruktiv'. Ja, sannerligen! Var är de 1.000 francs i minimilön som arbetarna vid Renault fordrade? Var är sänkningen av pensionsåldern? Var är fackföreningskravet på ett avskaffande av bestämmelserna om socialförsäkringen? Var är den rörliga löneskala, som en gång nämndes?

För en rörelse som i övrigt är mer omfattande än 36 ('den ojämna omfattning' som PC så länge väntat) är resultatet fyra gånger mindre! Medan fyrtiotimmarsveckan uppnåddes 1936, utlovar Grenelleavtalen för 1970 en vecka på ... 46 timmar! Det var att satsa en aning djärvt på arbetarnas foglighet.

¹ Salaire Minimum Industriel Garanti = garanterad minimilön inom industrin. Ö.a.

11. Revolutionär eller förrevolutionär kris

Man talade i maj mycket om en revolutionär situation, och blandade i talarstolarna på måfå ihop begreppen revolutionär kris, revolutionära villkor och revolutionär situation. Det räcker inte, när man ska välja sitt uttryck, att fotografera en situation som inget mer anger än att makten står till förfogande.

För att mer allvarligt döma om situationens karaktär, kan det vara nyttigt¹ att, med risk att tas för urmarxist referera till Lenin och de kriterier som framförs i 'Andra Internationalens misslyckande'. En situation sägs där vara revolutionär, då fyra villkor förenas:

att de i toppen inte längre kan härska som förut;
att basen inte längre vill leva som förut;
att mellanskiktet lutar åt proletariats håll;
att det existerar en organiserad kraft som är kapabel att lösa upp krisen i en revolutionär mening.

I vilken utsträckning var dessa faktorer förenade i maj?

Den revolutionära situationen?

Strejkens snabba spridning, dess utsträckning till alla väsentliga sektioner av arbetarklassen, löntagarnas anslutning till strejken, auktoritetsrelationernas sammanbrott, allt är ägnat att bevisa att basen inte längre ville styras som förut. I splittringen under strejken hade de sett något annat, de hade skyttat nya möjligheter. Under det att minnet av juni -36 förföljer den franska arbetarklassen och ger näring åt kontroverserna mellan reformister och revolutionärer, gick maj -68 genom sin omfattning, sin kampvilja och sin politiska nivå vida längre: tio miljoner strejkande i stället för två, överallt ockupation. Från och med den 13 maj var massorna väckta och satte i gång med att skaka av sig ett decenniums förödmjukelser och misslyckanden, som de tycktes ha accepterat utan att blinka.

Samtidigt hade maktens administrativa struktur ruinerats, dess stabilitet var rubbad, dess repressiva styrka var osäker. Makten tvivlade på sig själv. Den tycktes inte längre kunna regera som förut.

Men ett av de fundamentala elementen i maj är säkerligen den tredje faktorn: mellanskiktets uppslutning. De mäktiga demonstrationerna, den omfattande strejken, den förvittrande förhärskande ideologin, allt tjänar som bevis för att denna uppslutning ägt rum i stor skala. Den förtjänar i varje fall ett närmare påseende. Ty det klassiska schemat, där småborgarna vacklar mellan proletariatet och högborgerligheten, som globalt sett är riktigt, skulle inte räcka till här.

Man bör i mellanskiktet urskilja två grundläggande kategorier: teknikerna och tjänstemän i mellanställning å ena sidan, bönderna å den andra. På samma sätt som två element utgör orsak i analysen av den nya roll, som studenterna spelade i maj, på samma sätt finner man dem igen vid analys av attityden hos tjänstemän i mellanställning, hos tekniker och hos högre tekniker. *Det första*, som är betingat av konjunkturerna, rör det mindre tryck fackföreningsapparaten utövar på de yrkeskategorier, som endast kort tid har existerat i stor skala. Mindre fogliga inför direktiven från fackliga centra, har de uppenbart utgjort en av rörelsens mest stridbara fraktioner. Men det kunde förhålla sig så enbart därför att deras djupare motivation förenade sig med proletariatets kamp. Direkt inne i produktionen aspirerar de genom sin intellektuella bildning till en bättre förståelse av sin roll, till ett bättre bemästrande av sin teknik, till en ökad

¹ Det är att notera att dessa kriterier, som är desamma som dem Trotskij ställde upp i *Den ryska revolutionens historia*, bara tillåter ett deskriptivt närmande till fenomenet revolutionär kris och inte en begrepps konstruktion.

kontroll över den process, där det bara är en del i maskineriet, de känner sig frustrerade och stympade av arbetsfördelningen och de skygglappar de måste tåla. Utsatta för cirkulationens svårigheter, anställningsotryggheten i de yrken där erbjudanden begränsas till några få företag, för de fram kvalitativa krav och avancerade ideologiska fordringar snarare än lönekrav.

Bakom den dock begränsade fraktionen av programmannosörer i ORTF som uppmärksammades i kraft av sina kända ansikten, var det viktigare fenomenet otvivelaktigt revolten bland tekniker och kameramän, den tekniska personal som i allmänhet matats med utvald information, dirigerade arbeten och befällande formulär. Denna strejk på ORTF är speciellt representativ för den nya stridbarheten hos teknikerna vid sidan av proletariatet. Men deras inställning är kanske inte längre att se som en enkel uppslutning. Teknikernas del i stora företag, där de befinner sig intill arbetarna i en produktionsprocess, vari de är komplementära och ömsesidigt beroende, alstrar en organisk solidaritet. Vid Rhone-Poulenc skiljer man mellan blå rockar (arbetare), grå rockar (förmän) och vita rockar (kemister). I strejken var blå och vita blusar indragna, medan de grå, vars roll är mer social - och repressiv - än teknisk, höll sig undan. De högre och lägre tjänstemännens aktivitet och arten av deras krav är bland de viktigaste fenomenen i maj. Den bör bli föremål för en detaljerad studie för att tjäna den revolutionära strategi, som återstår att utarbeta.¹ I maj är böndernas anslutning till rörelsen mycket mindre övertygande än teknikernas. Också mera spridd, socialt och geografiskt. I väster, där bönderna sedan länge 'rörde på sig', kunde demonstrationerna i Nantes symbolisera en möjlig förening. Annorstädes manifesterade sig böndernas solidaritet ibland i leverans av jordbruksprodukter till de fakulteter, som användes som distributionscentraler, men mycket ojämnt allt efter region. Att tala generellt om bönderna är i själva verket att föra in alla slags mystifikationer, det är att täcka en grundligt differentierad verklighet med en slöja varunder alla katter är grå, det är att öppna dörren för alla de nostalgiker som är färdiga att upprätta en förhastad analogi mellan de franska bönderna -68 och de ryska bönderna 1917 eller den kinesiska bondeklassen -49.

Det är riktigt att i ett globalt perspektiv kan jordbrukssektorn i Frankrike anses som en ekonomiskt och socialt underutvecklad sektor. Man finner här den högsta procenten ogifta; det finns ännu färre jordbrukarsöner än arbetarsöner i den högre undervisningen; medelinkomsten för en jordbrukare understiger SMIG med 20 % medan produktiviteten inom jordbruket ökar ännu snabbare än framskjutna industrisektorer som kemin: 3,5 % om året. Utbytet mellan industriella produkter och jordbruksprodukter försämras. Medan man förutser att antalet jordbruk mellan 1968 och 1975 ska minska från 1.500.000 till 900.000, skapar utvandringen från landsbygden allt fler problem genom ökningen av arbetskraftsreserven. Kort sagt, bönderna drar knappast fördel av 'konsumtionssamhället'.

I själva verket måste man i denna allmänna bild av bönderna urskilja flera sektorer. En lider brist på jord och kapital; det är lantbruket som självhushållning, föga utvecklat och kännetecknat av sin svaga integration med kapitalismen och den obetydliga utflyttningen från landsbygden; det är också här PC är i ett förmånligt läge för intervention genom MODEF. Den andra sektorn är den som saknar jord och inte kapital; den strävar via CNJA efter kooperativ integration i avsikt att bättre rustad kunna gå ut i den kapitalistiska konkurrensen. Den tredje sektorn slutligen, där varken jord eller kapital saknas, tillhör de stora jordägarna i Parisbäckenet, vilka genom FNSEA försvarar priserna på sina industriella odlingar (vete, betor) utan att bry sig om annan produktion (boskapsuppfödning).

Lantbrukssektorn är alltså en socialt icke homogen sektor, som är föga anpassad till det moderna kapitalistiska systemet, men invecklad i en kapitalistisk integrationsprocess. Resultatet blir en kollektiv proletarisering av bönderna. Ett bolag för jordbruksproduktion -

¹ Jfr. i denna fråga *Des Soviets à Saclay*, Maspéro, Paris.

ofta amerikanskt - levererar gödningsmedel och utsäde före produktionen och köper produkterna efteråt för att avsätta dem. Bonden blir bara en integrerad länk, som förfogar över en ynkelig marginal för självstyre, som ofta inskränks ytterligare genom skuldsättning till bolaget. De mest medvetna bönderna bildar kooperativa sammanslutningar för att själva organisera sin integrering; men de blir offer för dumping och fångas snabbt åter upp av de stora bolagen som påtvingar dem sina kontrakt.

Trots sin proletarisering och sin alltmer strikta integrering i det kapitalistiska produktionssättet är bönderna konservativa. Jordägande uppfattas fortfarande som ett frigörande element jämfört med minnet av feodalsystemet; det är i deras ögon också ett värde som kan omsättas i pengar. Dessutom är bönderna offer för ett förhållande av Staten: man ber till Gud-Staten, fader till alla olyckor och alla botemedel, att han ska hejda importen av viner från Algeriet, att han ska garantera vetepriset.

Framträdandet av ett nytt lantbrukarproletariat i kooperativen ger de potentiella baserna för en revolutionär handling. Småbrukaren som arbetsgivare är på tillbakagång; lantbrukets proletariat i termens klassiska mening, lantarbetarna, har få representanter (500.000 individer), går bakåt i takt med mekaniseringen och blir offer för paternalism och isolering. Men kooperativens nya proletariat, som är mycket känsligt för kapitalismens slöseri och utbildat för att leda företagen, medan de kapitalistiska firmorna agerar (genom skuldsättningen) så att de förra aldrig ska bli ägare till produktionsmedlen (jordbruksmaskiner), detta proletariat utgör en potentiell kraft.

Denna bondeklass var inte redo att möta krisen i maj. Utan organisatoriska traditioner inför kampen, utan klara politiska perspektiv, utan en särskild kampform, fann den sig avvärpnad i prövningen. De rasande arbetarna börjar strejka; bönderna kan bara strejka inom vissa produktionsfält (mejeriprodukter, frukt), men primörerna och boskapsuppfödningen väntar inte. Jordbrukarna blir begränsade till spektakulära demonstrationer, som ofta inte följs upp.

Speciellt stora svårigheter upplever bönderna då de försöker organisera sig självständigt. Spridningen är ett hinder, som Marx underströk. Den förblir ett hinder, fast information via press och radio bidrar till att förena bönderna, fast motoriseringen minskar avstånden. Men de varaktiga jordbruksorganisationerna är faktiskt de som försvarar de stora jordägarnas egna intressen. I maj var det potentiellt revolutionära skiktet bland bönderna varken organiserat eller representerat. Det kunde inte ens finnas ett revolutionärt parti att sluta upp kring. PCs tidning för jordbrukarna, La Terre, manade dem till solidaritet med strejken; men i en reformistisk och moderat anda, den presenterade strejken som strängt intresseinriktad med kvantitativa mål (löner, arbetstid). Det var att göra bönderna ointresserade av arbetarnas kamp. Jordbrukaren, vars inkomst är lägre än SMIG och som arbetar mer än sjuttio timmar i veckan, anser arbetaren socialt privilegierad. Endast kvalitativa krav gällande avmystifieringen av staten, creditsystemet, ett djupgående ifrågasättande av produktionsförhållandena, kunde verka förnuftiga för honom.

PCs propaganda bidrog tvärtom till att vända bönderna från stadsproletariatet. Leveranserna av fågel och ägg var en erfarenhet lika mycket som en gest av solidaritet: genom att kringgå det kommersiella nätet gav de tillfälle till utveckling av en propaganda över detta tema. Men studenterna som var föga beredda för dessa problem, gled spontant in i PCs felaktiga linje, utan att själva vara medvetna om detta.

Härav följer att bönderna i maj inte massivt gick in i kampen. De intog en försiktig avvaktande hållning och förblev mycket uppmärksamma på situationens utveckling. De vanns inte för rörelsen, utan förblev neutrala i värsta fall, disponibla i bästa fall. Kanske alltför disponibla, eftersom deras svaga politisering i grunden skapar en skiftande styrka, troget det

klassiska schemat, som är benägen att sluta upp kring en bondepoujadism med starkt fascistiska tendenser.

Den beslutsamma uppslutningen från mellanskiktet i administrationen och den industriella produktionen, och böndernas ibland välvilliga neutralitet utgjorde nog i maj en revolutionär faktor och bröt proletarietets isolering. Men utöver betydelsen för dagsläget avslöjar nämnda mellanskikts inställning en mycket mer djupgående process. Rosa Luxemburg insisterar i 'L' accumulation du capital' på det förhållandet att kapitalismens utveckling medför en upplösning av de skikt som varken är kapitalister eller proletärer. Ju mer kapitalismens sociala daning eliminerar element som ärvts från feodalismen, ju mer den går mot det kapitalistiska produktionssätt, som Marx konstruerade med rent vetenskaplig metod, desto våldsammare former tar denna upplösningssprocess:

'Allt bredare skikt lösgör sig från det borgerliga samhällets skenbart solida byggnad, skapar förvirring i bourgeoisins led och igångsätter rörelser, som genom sin våldsamhet i utbrottet avsevärt kan påskynda borgarklassens sammanbrott.'

Det plötsliga framträdandet av denna process på mellanskiktets nivå, en dittills latent möjlighet, är i maj ett avgörande drag. Det är faktiskt en revolutionär kris som på samma gång är unik och klassisk; kanske den första antimonopolistiska revolutionära krisen.

De tre faktorer, som enligt Lenin utgör grunden för en revolutionär situation var alltså förenade i maj. Kvar står problemet med den fjärde faktorn.

Subjektets roll

Denna faktors existens är avgörande för om man ska kunna karakterisera situationen i maj som revolutionär. Man skulle i själva verket inte kunna se de kriterier, som Lenin definierade, som en serie vid sidan av varandra verkande kriterier. De är sinsemellan beroende. Oförmågan hos 'toppskiktet' att regera som förut är en funktion av 'basens' vilja att inte längre leva som förut. Denna vilja är beroende av hur den närs och understöds av en revolutionär avantgardistisk organisation, som drar upp perspektiv för rörelsen i dess helhet. På samma sätt beror mellanskiktets uppslutning också på 'basens' förmåga att genom sin beslutsamhet framstå som en attraktionspol, och på den avantgardistiska organisationens förmåga att föra fram en enande kamplinje.

Om de subjektiva villkoren för revolutionen inte existerade i maj, nämligen en politisk kraft, som var tillräckligt organiserad och politiskt fostrad för att påtaga sig avvecklingen av krisen i form av borgarmaktens omstörtande och en radikal omvandling av samhället, då kan man inte längre tala om en till tre fjärdedelar revolutionär situation. Det är inte en fråga om procent.

Genom utvecklingen av motsättningarna inom kapitalismen existerar sedan lång tid tillbaka nästan konstant möjligheter till revolutionär kamp. Om dessa möjligheter går förlorade i stället för att omvandlas till en revolutionär situation, beror det på oförmåga hos proletarietets organisationer att föra en revolutionär kamp. Det är den grundläggande analys, som de latinamerikanska revolutionärer gör, som försöker att utanför de stelnade kommunistpartierna via gerillan skapa de subjektiva villkoren för den revolutionära situationen.

Arbetarklassens konkursmässiga ledning söker ursäcker för sin kapitulation genom att förklara att kapitalismen praktiskt taget inte längre upplever så djupgående kriser som 1929. De glömmer då att en ekonomisk kris i sig aldrig har blivit ödesdiger för kapitalismen. Om ingen verkligt strukturerad kraft förmår vidga bräschen, utnyttja denna kris, denna tillfälliga brist på balans, för att slå ned den borgerliga makten, blir det bourgeoisin själv som drar fördel av krisen för att eliminera ålderdomliga ekonomiska strukturer (småföretag), för att vidta nödvändiga förbättringar och starta igen på sanerad grund. Arbetarledningarna försöker ursäcka

sin egen vanmakt, sin rädsla eller servilitet med att hänvisa till den elakartade utvecklingen av kapitalismen, som skulle tendera att lösa sina motsättningar.

Det innebär att böja sig och kapitulera inför så kallat objektiva villkor. Objektivism kan vara en lika allvarlig försyndelse som subjektivism. Man medger att det organiserade proletariatet spelar en avgörande roll i händelse av kris, förvisso ... Men om det inte är någon kris? För, som alla vet, planeringen, datamaskinerna, statens ingripande ... etc. Det är ett gammalt reformistiskt tillvägagångssätt att återföra det revolutionära problemet till den enda frågan: är detta rätt tidpunkt att ta makten eller inte? Man svarar inte på en så ohederlig fråga.

En revolutionär kris är inte en blixtnedslag från en klar himmel. På samma sätt som utgången av en kris inte är oberoende av de krafter som är dess orsak, på samma sätt är inte dess utlösning och utveckling oberoende av aktörerna i klasskampen.

Det inträffar att bourgeosin tack vare arbetarorganisationernas passivitet inrättar en del säkerhetsfördämningar. Ännu bättre, sedan år tillbaka överlever borgarklassen, som har fyllt sin historiska funktion, enbart på grund av arbetarledningarnas kraftlöshet och slapphet och förnyas och underhålls av proletariatets ofullgångna initiativ. Varje undertryckt kris medför sin beskärda del av reformer, som påbörjas under det revolutionära uppsvinget men efter reaktionen återvinns av borgarklassen till dennas fördel (utnyttjandet av de sociala erövringarna 1936 som ideologisk integreringsteknik; utnyttjande av de nationaliserade sektorerna 1945 i tjänst hos den privata industrin).

Men om proletariatet i egenskap av producent och konsument inte längre erkänner de kapitalistiska spelreglerna, bidrar det till obalans i systemet, till uppkomsten och fördjupningen av en kris. Den metod som består av en statisk uppställning av 'de objektiva villkoren' vid sidan av 'de subjektiva villkoren' har alltid tillåtit reformisterna att finna ett alibi. Det är inte riktigt att kapitalismen anpassar sig, utvecklas och rationaliseras utan att man kan göra något åt det. Dess utvecklingsförmåga står i omvänd proportion till fackföreningarnas och partiernas förmåga att politiskt och organisationsmässigt väpna proletariatet.

Subjektets misslyckande i den revolutionära krisen är ingen ovanlig tillfällighet. Krisen påverkar inte bara det kapitalistiska systemet den drabbar; den blir en prövning för alla de element som ingår i det borgerliga samhället och i synnerhet för det arbetarparti som bildats för att krossa detta samhälle.

Det är Rosa Luxemburg som tydligast har understrukt hur rikt på motsättningar det fält är, där den revolutionära organisationen opererar.

'Proletariatets allomfattande rörelse mot en fullständig frigörelse är en process vars särart består i att massorna för första gången i det civiliserade samhällets historia medvetet gör sin vilja gällande i motsats till alla de härskande klasserna, medan ett förverkligande av denna vilja endast är möjligt bortom det rådande sociala systemets gränser. Men nu kan massorna förvärva och förstärka denna vilja bara i den dagliga striden med den rådande ordningen, det vill säga inom gränserna för denna ordning. Å ena sidan massorna, å andra sidan ett mål beläget bortom den existerande sociala ordningen; å ena sidan den dagliga kampen, och å andra sidan revolutionen, dessa uttryck tar sig motsättningen. Härav följer att man ständigt måste kryssa mellan två blindskär: det ena är att rörelsen förlorar sin masskaraktär, det andra att den överger slutmålet; en återgång till sektstadiet och en förvandling till en borgerligt reformistisk rörelse.'

Med sina rötter i det borgerliga samhället vars omstörtning den syftar till, tar den revolutionära organisationen upp och reproducerar inom organisationen detta samhälles motsättningar och brister. Då Lenin och Rosa Luxemburg försöker definiera reformismens sociala bas, för de fram argument som skär varandra. Lenin framhåller reformismen som en produkt av legaliteten; i en period av samhällsfred är dess bas den arbetararistokrati, som livnär sig på smulor från imperialismens utplundring av kolonialfolken, och den arbetarbyråkrati, som är

fullproppad med parlamentarismens godbitar och bourgeoisins enkla smicker. Rosa Luxemburg framhäver mer det förhållandet att organisationer blir konservativa: arbetarnas ledare, som under 'legala' och relativt lugna perioder har sett sina organisationer växa och frodas, vägrar att riskera vad organisationerna uppnått i en strid där utgången – vilket just är det som utmärker en strid – är oviss. De bleknar vid tanken på en förlust av de parlamentariska positionerna, fackföreningarnas numeriska styrka, förvaltningen av kooperativ och kommuner, allt det man tålmodigt hade lyckats erövra. De viker undan med allmänna visdomsord som förvändning: 'en fågel i handen är bättre än tio i skogen', 'man vet vad man har, men inte vad man får'.

Därför blir den revolutionära krisen det verkliga eldprovet, den stora uppgörelsens timme inte bara för det borgerliga samhället utan även för den revolutionära organisationen. Denna är aldrig en perfekt ädelsten, den är aldrig beväpnad med en exakt och ofelbar revolutionär vetenskap. I krisens ögonblick beror den revolutionära utgången delvis på förmågan hos proletariats organisationer att frigöra sig från de småborgerliga lyten och reflexer de lagt sig till med under år av legal parlamentarisk verksamhet och valrutin.

Bolsjevikpartiet självt gick inte fritt från denna prövning. Det insåg Lenin, som alltsedan 'Aprilteserna' förde en lidelsefull kamp i hjärtat av bolsjevikpartiet mot apparatens orörlighet ... med risk för att själv bli isolerad.

Det speciella med majhändelserna var att PCs kollektiva misslyckande var praktiskt taget fullständigt; ingen djupgående intern kris hade skakat partiapparaten från basen till toppen. Visserligen hade falska toner förekommit och några avhopp skett: Barjonet, Vigier.

Men personer som hade en viss ryktbarhet, ja till och med åtnjöt en viss popularitet, kunde lämna partiet eller uteslutas utan att dra med sig grupper av militanter, utan att uppväcka den minsta kris. De 'oppositionella' har sitt berättigande i egna ögon endast i sin egenskap av opposition; det är en omdaning av partiet de hoppas på, ett hopp som ständigt sviks och ständigt föds på nytt, de kan inte klara sig utan partiet. Sedan en stridskamrat eller oppositionskamrat har uteslutits, är han isolerad, tabu; man föredrar att tiga och glömma honom, ibland med skamkänslor.

Frånvaron av en kris i partiets kärna i maj förklaras genom dess avancerade stadium av 'socialdemokratisering' i politiskt och organisationsmässigt avseende. Politiskt: organisationsrapporten från Marchais vid den senaste kongressen visar att mer än 60 % av de aktiva har tillhört partiet sedan 1958, med kampen mot gaullismen som plattform. Dessa 'militanter' har inte fått någon annan politisk skolning än en äkta demokratisk vattvälling.

Slumpvis rekryterade vid fester på landsbygden eller JCs danser kunde de inte ha några politiska övertygelser att försvara; och skulle de ha några (genom en inre instinkt) skulle de inte ha ideologiska och teoretiska medel att försvara dem, då de inte hade fått någon politisk skolning i det parti som med allt längre mellanrum har sammankomster. För detta är det andra och inte minst viktiga område där PCF har urartat. Opportunistiskt som alltid, fört till dopfuntarna av chauvinistiska socialdemokrater, som låtsades vara omvända (Frossard, Cachin), med en medfödd svaghet på det teoretiska planet (teorin innebar ett ständigt hot för ett parti som den fördömde i alla avseenden), existerade PCF inte längre annat än som en fiktiv organisation, en avlägsen, livlös karikatyr av bolsjevismen. Det hade ett sken av hårdhet utan reell motsvarighet; och detta sken förvandlades till verklighet för internt bruk. Idag har partiet inte ens kvar detta sista fikonlöv.

I maj hade de militanta kritikerna av PCF inte längre några möten där de kunde komma till tals och förklara sig. En lokalgrupp vid fabriken Sud-Aviation i Toulouse, som haft ett möte under påsken, hade inte ett enda möte under hela krisen; en kvartersgrupp hade två möten

mellan jul och juli månad. Militanterna får direktiv från partiet men inget forum där de kan diskutera dem. Partiet, som redan var strängt avskilt och hittills isolerat avvikande element, går inte längre att få grepp om, organisationen drar sig undan från den politiska diskussionen. PCF har blivit ett vattensjukt monster med överdimensionerat huvud och en embryonal, ryggradslös kropp. Man förstår att ingen verklig inre kris längre skulle kunna skaka om det. De mest medvetna medlemmarna frigör sig; några med buller och bång, andra lämnar helt enkelt nyckeln under mattan.

Inför den ordinarie revolutionära ledningens fullkomliga misslyckande kunde vissa företeelser ha en kompenserande roll till en viss punkt. I första rummet att det existerade avantgardistiska grupper, som var oerhört mycket bättre strukturerade och etablerade än avantgardets militanter år 1936. Oerhört mycket mer differentierade också.

De spelade en avgörande roll i studentrörelsen de första dagarna i maj. De satte fart på föreläsningssalarna, utgjorde spjutspets i demonstrationerna, förstod att det var nödvändigt att skicka ut avdelningar i kvarteren och på fabrikerna i stället för att hålla sig till fakulteterna; de var tillräckligt förberedda för att kunna spela en roll som avantgarde på denna nivå. Men då centrum för kampen flyttades från fakulteterna till fabrikerna, då miljoner strejkande kom med i rörelsen, förstod de att de inte längre räckte till, kvantitativt och kvalitativt sett; varje grupp överväldigades av uppgifter som inte gick att jämföra med deras egna resurser. Aktionskommittéerna som spelade flera roller, kunde i viss utsträckning avlösa 'vänstergrupperna' genom att förena dem på basnivå i aktioner. De var embryon till dubbla maktcentra på företags- eller kvartersnivå, det var också de som ordnade grupperingar av avantgardistiska militanter av varierande nyanser. Då de var socialt differentierade medgav de alltså kontakt med tjänstemän och arbetare, yrkesgrupper som dittills isolerats från studenterna av fackföreningsledningarna. De möjliggjorde en mer fullständig politisk spridning, en sammansmältning av militanter och en bättre ömsesidig förståelse mellan olika sociala kategorier.

Olyckligtvis varderas möjligheter begränsade av att de bildades så långsamt och hade svårigheter med sin politiska koordination samt svag sammanhållning.

Under sådana omständigheter vägdes frånvaron av ett avantgarde delvis upp av rörelsens höga 'kulturella' genomsnittsnivå. I fabrikerna, i kvarteren, på varuhus och försäkringsbolag fanns ett samarbete mellan arbetare, tjänstemän, tekniker och studenter och deras förenade insikter möjliggjorde ett betydelsefullt politiskt självstyre bland massorna. Den franske arbetaren är ojämförligt mycket mer ideologiskt mogen än den ryske arbetaren 1917. Följden blir ett mindre gap mellan avantgardet och massorna när dessa rycker in på den politiska scenen för att ta sitt öde i egna händer. Denna företeelse är viktig i så måtto att den i viss mån tillfälligt kan lindra effekten av PCFs svek, men uppmuntrar för övrigt spontanistiska illusioner i form av teorier om en själv tillräcklighet hos massans grupperingar. Det var att nedvärdera betydelsen av avantgardets enande roll och dess förmåga att förse en rörelse med samgående perspektiv som tar upp maktens problem. Då man saknade ett sådant avantgarde som kunde ge rörelsen stadga, såg man hur den splittrades i fraktioner, när general de Gaulle med sitt tal den 30 maj presenterade problemet med hur man skulle svara. Strejkkommittéerna och aktionskommittéerna var bragda ur fattningen och väntade på ett initiativ som inte kunde komma från någon; var och en gav ett svar från sitt håll. Några hoppade av som demoraliserats av isoleringen och tvivlade på sin styrka, några sökte väpna sig för att organisera ett självförsvar, modigt men kaotiskt och amatörmässigt. Det var ett självförsvar utan sammanhållning, utan förmåga att replikera, utan gemensam syn, reducerat till en strikt defensiv hållning, dömt till misslyckande genom att varje grupp successivt lamslogs och krossades, där den utan hopp bet sig fast vid sin fakultet, i sitt kvarter eller på sin fabrik utan att kunna gå utanför denna ram.

Trots tillfälligt gynnsamma omständigheter existerade det obestridligen i maj ingen subjektiv faktor, denna organiserade revolutionära kraft, som skulle kunna öka förvirringen i de styrande kretsarna, stärka arbetarmassornas vilja och inge mellanskiktet förtroende. Då det saknades ett avantgarde ägnat att vidga bränschen och erbjuda massrörelsen vad den krävde, nämligen politiska perspektiv som kunde få den att ta det avgörande steget, att ge den medvetenhet om sin styrka och visa hur stora möjligheterna är, förblev situationen för-revolutionär. För att den skulle blivit revolutionär, hade det krävts en kraft som hade åtagit sig uttryckligen att befordra den socialistiska revolutionen, att skaffa sig politiska medel och en organisation för detta syfte och att ägna hela sin viljekraft och alla ansträngningar åt detta mål. I det ögonblick en konfrontation är den dagliga ramen för krisen blir det en kraftmätning mellan två okuvligt antagonistiska krafter: proletariatet och bourgeoisin. Då improviserar inte bourgeoisin; den lägger i vågskålen de vapen man i årtal har fejat och de repressiva styrkor man förberett. Att gå ut i striden utan ledning, i spridd ordning, var och en på sitt håll, var liktydigt med självmord.

De revolutionära organisationernas omognad var akilleshälen i den mäktiga majrörelsen, då 'objektivt sett' allt var möjligt.

12. Makten står till förfogande

Regimens upplösning

Råder ovisshet på lördagen, kommer varje måndag med förnyad oro. Fackföreningarna trodde att de kommit ifrån det hela med tricket i Grenelle och underströk i sina kommunikéer den positiva aspekten av förhandlingarna. Séguy och Frachon begav sig personligen till Billancourt för att motta de ovationer deras kraftprov förtjänade.

Men det som inträffat hade lärt byråkraterna försiktighet och en sorts demokratisk låtsad ödmjukhet. Denna måndagsmorgon gick militanterna i spänning inför utslaget i Billancourt. En snörvlande inspelning som återgavs i transistorapparaterna gav dem nytt hopp. Metallarbetarförsamlingen vid Renault, som sorlat vid meddelandet om de första framgångarna, blev upprörd och fientlig, då den fick veta att betalningen för de strejkdagar, som skulle tas igen, var reducerad. Séguy var försjunken i villrådig tystnad och fortsatte att tiga för att mäta betydelsen av utslaget; med en sludrande reträtt räddade han situationen: 'Det förefaller som om detta inte ska bli fallet vid Renault.' Försiktighet förpliktigar.

Genom metallarbetarnas avslag engageras hela det franska proletariatet i strejkens fortsättning. Men då det sista försöket att genom förhandling skapa fred har misslyckats kan strejken inte längre förbli ett positionskrig. Det gäller att forcera avgörandet, en konfrontation blir målet för den dagliga aktiviteten. Avantgardet såg fram emot den med desto större upprymdhet som de med varje andetag kunde känna utdunstningarna från en regim i upplösning.

Denna mångfacetterade upplösning manifesterar sig i första hand i en allmän atmosfär, ett klimat av ideologiskt förfall. Alla de värden, som fungerar som andlig polis åt det borgerliga samhället, är upp och nedvända. Ordningen, fosterlandet, undergivenheten förhånas från alla håll. Man har sett den röda fanan och hört Internationalen vid den okände soldatens grav. Just nu är staten inte längre en magisk kraft, polismannen är inte längre den oåtkomliga väktaren av en erkänd lag.

Det är verkligen så att spänningen ökar sedan Billancourt har tillkännagivit att man är besluten att fortsätta kampen, 'det är elektricitet i luften'. Men friheten står i proportion till denna spänning. Alla de frisörer, busskonduktörer och kypare, som utnyttjar sin obetydliga förmåga att hämnas de förödmjukelser de utan protest måste utstå, är nu förbindliga eller

vågar inte längre bli förbannade. Minsta yttring av pennalism, minsta missbruk av auktoriteten blir en förevändning för ohörsamhet och revolt. På samma gång som de officiella snutarna har vardagens självutnämnda tyranner försvunnit eller tystats ned.

Den punktligaste tjänsteman, den flitigaste student och den petigaste professor, alla de som kompenserar sina frustrationer och motverkar sina komplex genom att läsa om kommissarie San-Antonio, de har nu alla blivit motspänstiga inför den tvångströja deras veckoschema utgör. För alla dem som smakar en ny frihet, annan än den som bjuds under den avlönade semestern och de snabbt flyende veckosluten, är revolutionen verkligen en stor fest. Gott humör är regeln. I dessa tider, då transportmedlen inte längre fungerar, räcker det med en enda vinkning för att första bästa bilist ska stanna, han som i decennier har kört förbi med blixstens hastighet, likgiltig eller hånfull, vid åsynen av en liftares skägg. De löntagare som i årtal manglats i metron får till och med smak för att promenera tvärs igenom Paris nu när de är utvilade genom strejken. Just då metron, bussarna och taxibilarna inte längre fungerar är transporterna i Paris inte längre något problem.

Cigarrettbristen skapar ingen irriterad stämning om man bortser från någon enstaka surpappa eller tvärvigg, som bara lockar de övriga att skratta. Att man hjälper varandra och samarbetar blir naturligt, något som man lärde sig då det bildades kedjor för att långa gatsten, genom de ambuleringar sjukstugorna och vid demonstrationerna då man trängdes kring de fåtaliga transistorapparaterna. Att komma i gång med ett samtal verkar lätt, den mest tystlåtna har en skattkammare av sällsamma och underbara ting att berätta, den mest blygsamme förbipasserande kan man samtala med och man lyssnar med respekt på honom.

Studenterna, som i åtta månader hade gjort ekonomiska underverk för att balansera en svältbudget, slänger ut sina sista resurser på restauranger utan att räkna efter. Morgondagen existerar inte längre. Man pratar mellan borden och dricker och umgås ihop.

Det är möjligt att under dessa dagar av revolutionär eufori 'nationen' inte var enig. Det är sant att den omfattande sympati som visades studenterna nästan överallt dagen efter Gay-Lussac inte sträckte sig till strejken. Befolkningen hade först sett en konflikt mellan studenterna och polisen. När allt kommer omkring föredrar man att ställa sig på studenternas sida, även om en del är bråkmakare, framför att sluta upp kring snutarna. Med strejken fick konfrontationen sin sanna dimension. Det rörde sig inte om en sportslig dust mellan studenter och snutar utan om en manifestation av klasskampen. Mer än en borgare gjorde då helt om. Icke desto mindre: mellan avtalen i Grenelle och de Gaulles tal höll sig de som var förargade, missnöjda och mot strejken, på sin kant, maktlösa i sin isolering och sårbara inför en rörelse som var lugn och balanserad.

Till och med pressen var desorienterad och blev objektiv. Utan politisk ledning relaterar den borgerliga pressen helt enkelt fakta utan att värdera eller döma. Vad beträffar de professionella skriftställarna, som inte vet vilka skyddshelgon de ska åberopa när morgondagen kommer, iakttar de en försiktig reservation. Parallellt med neutraliseringen av denna press, ser man en helt ny press växa och frodas, översvallande och mångfacetterad, av nya flygblad och stencilerade bulletiner från de politiska grupperna och kvarterens aktionskommittéer. Muntlig eller skriftlig, informationen blir allas angelägenhet, man knyter ett nät som på ett fördelaktigt sätt kompenserar de traditionella nyhetsorganens förlamning eller tystnad.

Olyckligtvis håller inte landsorten jämna steg med Paris. Och i synnerhet förbindelserna med huvudstaden är besvärliga och förvirrade. Avantgardet, som är svagare etablerat, lyckas inte förklara omfattningen och innebörden av de nationella händelserna. Samtidiga initiativ är sällsynta. Landsorten följer efter, imiterar ibland Paris med några dagars försening, ofta i otid.

Under dessa kritiska dagar då ockupation och kritik är regel överallt, kommer till sist inte ens religionen undan. De unga protestanterna såväl som de unga judarna protesterar mot det arkaiska i deras respektive trosbekännelser. Flera katolska riktningar uttalar sig för den väpnade kampen, – det fanns präster på barrikaderna – några försäkrar till och med att den som inte är för det revolutionära våldet inte är en riktig kristen. Man går så långt att man föreslår en förändring av mässan: ingen hostia mer, inget altare, bara ett träbord, bröd och vin, ingen predikan, bara en enkel diskussion av aktuella problem. Ceremonin i dessa förslag verkar som ett gruppmöte.

Försvinnandet av den samstämmighet i fråga om underkastelse som ensam gör statens auktoritet och repression effektiv, informationsmedlens desorientering, de religiösa ideologiernas kris, alla dessa fenomen bidrar till att skapa ett allmänt klimat men är bara symtom på en djupare kris: upplösningen av regimens sociala bas.

Omstörtningen av auktoritetsrelationerna i synnerhet är konsekvensen av en djupgående social rörelse. Sedan professor Soulié 'suspenderats' av sina kandidater och sjuksköterskor är sjukhusledningen full av aktning mot sina studenter. Det fanns chefer som gjorde i ordning kaffe i gryningen åt kandidater som återvände från barrikaderna. I de yrken där strebermentaliteten innebär att man kan kröka ryggen, skryter de mest reaktionära med sin liberalism för att ordna för den osäkra morgondagen. En professor som opererar med hjälp av sina kandidater och omger sina ingrepp med en prestigeladdad hemlighetsfullhet blir tillfrågad under operationen och tvingad att förklara sina yrkeshemligheter. Då operationen är över får han veta av kandidaten: 'utan maj hade ni aldrig lärt oss någonting'. Lägga detta på hjärtat! Till ceremonierna i samband med pensionsavgång inbjuder cheferna, som är måna om sitt utvalda umgänge, hädanefter sjukhuspersonalen och trycker de skrovliga nävarna av alla krafter med sken av medbrottlighet. Det är bra att kunna vara folklig när det behövs ... Hur många suckar kvävdes, hur mycket motvilja hölls tillbaka, hur mycket vresighet förträngdes under dessa dagar? Vidden av repressionen ger ett mått på det.

Professorerna som förlorat sina katedrar slår sig ned i bänkarna, artighetsfraserna, den sociala hierarkins gradbeteckningar, försvinner inför det naturliga duande som breder ut sig. Man kallar varandra kamrat lika naturligt som man en gång kallade varandra medborgare, Och ingen vågar protestera, alla känner till exemplet från Sud-Aviation-Bouguenais. För det märks överallt hur omfattande rörelsen är. Att arbetarna är i strejk, det är strängt taget i sin ordning. Att anställda i försäkringsbolag, banker och varuhus förenar sig med dem, det är ett tecken på en djupare störning. Men i synnerhet mellanskikten är skakade. Upproret dominerar bland konstnärerna och inom de fria yrkena.

Utanför Operan läser man: 'Musiken strejkar', konservatorierna är ockuperade, författarna har ockuperat hotell Massa, teatrarna är ockuperade. De konservativa, malthusianska och nepotistiska yrkena sätts i fråga och man ockuperar; arkitekter såväl som läkare. Teknikerna rasar, kadrerna är oeniga.

På högskolorna, som i allmänhet är 'opolitiska till höger', till och med på Konstakademien råder stor upphetsning. Upproret behärskar flertalet, inklusive Polytechnique trots dennas militära ledning.

Varje dag kommer *Le Monde* med sin laddning kommunikéer, där de mest oväntade korporationer, grupper och yrken sluter sig till 'rörelsen'. Det rör sig ofta om en förvirrad anslutning, ofta mer påtvingad än självvald. Majrörelsen har vid höjdpunkten en väldig svans. Ibland är det till och med så att en viss grupp utan att på något sätt göra ett politiskt val utnyttjar förvirringen för att främja sina egna intressen. Men alla dessa företeelser, de medvetna såväl som de omedvetna, berikar rörelsen lika mycket som de utnyttjar den, och bidrar till att öka bristen på jämvikt och hotar den sociala ordningen.

Taxichaufförerna som dock allmänt anses vara snarare konservativa är 'med i kuppen' från början. Några kom till Gay-Lussac (då de strejkade) för att erbjuda sina tjänster vid evakueringen av de sårade. De kommer att vara i strejk länge. Vid den sista viktiga demonstrationen, 11 juni, var det de som ledde anfallet på *France-Soir*. Fotbollsspelarna hävdar sina krav. Affärsmännen tolererar rörelsen, med eller mot sin vilja, och accepterar till och med i vissa kvarter att aktionskommittén börjar med priskontroll.

Frimurarna slutligen, ger ut en affisch som stöder rörelsen. Man sluter inte upp kring någon, man stöder ingen, man är för 'rörelsen', som är mäktig och opersonlig, nästan utan profil. Det är dess till synes obegränsade krafter som vinner de ängsliga och obeslutsamma; och rörelsen blir en snöboll som alltmer isolerar regimen som är på väg att upplösa sig själv.

De administrativa myndigheterna är till stor del paralyserade av strejken. Men till denna fysiska vanmakt kommer en moralisk oro. Maktens hantlangare ligger i dödsryckningar. Den 29 försvann de Gaulle mot Colombey utan att lämna några instruktioner. Inrikesdepartementet är avskuret från prefekturerna. I vissa departement bränner man arkiven (L'Événement). Det styrande skiktet är på gränsen till panik. Den administrativa makten står till förfogande av skräck för morgondagen.

Domstolarna är lika osäkra. Man har låtit rätten sammanträda en söndag för att döma 3 majdemonstranterna, man lät dem ha en ny session för att ge dem amnesti en annan söndag. Där blev 'rättvisans anseende' en aning skamfilat. De unga advokater eller notarier som vikts för andraplansroller och en långsam befordran genom en trist snigelgång genom den hierarkiska pyramiden, slår bakut. Juristerna utnyttjar situationen till att kräva en verkligt oberoende rättvisa och en större objektivitet.

Polisen som startade attacken på Gay-Lussac för att bli praktiskt taget desavouerad av regeringen tre dagar senare, ger uttryck åt sin leda och sitt äckel i en kommuniké från polisförbundet där man hotar med att rikta sitt missnöje 'utåt' och föra fram sina egna krav. Demoraliseringen griper omkring sig allt eftersom rörelsen blir större. En del befäls personer räcker till och med vacker tass. Rättorna är på vippen att överge det sjunkande skeppet.

Från armén slutligen, kommer det inget svar. De högre officerarna har en tvist att reglera med de Gaulle: Algeriet och OAS har lämnat gamla räkningar efter sig. Kontingenten är knappast 'trogen' när det gäller honom.

Regimen är upplöst och i dessa svåra timmar kan den inte längre räkna på sina egna tjänare, repressionens krafter är slut, i övrigt: sammanbrott.

Det är alltså möjligt att ta makten. Allt är möjligt. Regimen överlever i brist på kandidater som vill ta över. De enda kandidaterna är för svaga eller kandidater mot sin vilja. De prövar sin lycka i två tärningskast – tärningarna är preparerade.

'Séguy, vem är det!'

Från och med arbetarnas avslag i Billancourt till de Gaulles tal kan var och en ta chansen. Men var och en gör det för egen räkning. Farväl, enade vänster, gemensamma program, svin, avskum! Denna sammansatta vänster är en vindflöjel. Man fruktar sin bundsförvant desto mer om han är outhärlig i valtider och vänstern består dåligt provet.

'Galningarna' hade aldrig föreställt sig som pretendent till makten. Inte av principiella skäl utan av brist på förberedelse. De visste att de genom att gräva gaullismens grav inte skulle få något för sitt besvär, de banade väg för en trojka av sanna demokrater, för Mollet-Waldeck-Mitterrand. Men 'vänstern' vid makten efter en rörelse av fabriksokupationer och inte efter en enkel valoperation, skulle ha en ny innebörd. Den skulle ha skyldigheter mot gatumakten, förhoppningar att förverkliga och illusioner att motsvara. Operation Mitterrand var lika

bunden. Ingen kunde för övrigt missta sig på det, och dessa tre dagar då makten stod till förfogande blev ett nästan enstämmigt rädde sig den som kan. Var och en för sig i provningens stund.

UNEF och avantgardegrupperna gjorde det första tärningskastet. UNEF försökte ge ett svar till kohandeln i Grenelle och sätta ny fart på rörelsen genom att på söndag kväll kalla till en demonstration måndagen den 27. En nödvändig men farlig demonstration: man kunde inte tillåta sig en natt på barriaderna utan verkliga framsteg, man kunde inte gå tillbaka till gårdagens processioner. Polisprefekten Grimaud avstyrkte först varje demonstration, men tillät sedan ett tåg som skulle avslutas med ett stort möte på Stade Charléty. Men det var definitivt renaultarbetarnas vägran att godkänna grenelleavtalen som gav demonstrationen dess fulla betydelse.

Likväl har Charléty en dubbel, för några tvetydig, innebörd. Denna tvetydighet beror lika mycket på sammanhanget som på innehållet. Då det sista försöket att återta makten genom förhandlingar hade misslyckats, tycks möjligheten av en konfrontation bli aktuell. Detta perspektiv verkar som en skiljelinje mellan dem som är färdiga att anta det och dem som kommer att göra allt för att dra sig ur. Charlétytåget tillhör otvivelaktigt de förra och detta är den fundamentala innebörden av demonstrationen. Trots PCs och CGTs upprepade fördömanden uppträder en massrörelse med studenter och arbetare sida vid sida, som kräver den socialistiska revolutionen och förklarar sig beredd att skaffa sig medel till dess genomförande. I tåget avlöser fackliga banderoller studentbanderoller. CFDT som utlyste demonstrationen representeras av sektioner från Rhone-Poulenc, från SNECMA-Kellermann kommer FO-Chimie, men också CGT-sektioner som kommit trots ledningens utlåtande. Parollerna är: 'Det är bara början ...', 'Makten är på gatan', 'Séguy, vem är det?'.

Betydelsen av Charléty är att den bekräftar att det finns en styrka till vänster om PC. Även om denna kraft har dykt upp för sent för att kunna avlösa det ruinerade PC. Även om uppträdandena i talarstolen i Charléty för det mesta inskränker sig till ideologiska autodaféer, där man låter sig hyllas för sin tappra okuvlighet utan att dock ge det minsta perspektiv på kampen.

Det är på grund av denna barnsliga omognad hos strömningen och dess svaga strukturisering som Charléty hade kunnat förvanskas. Att CFDT hade utlyst demonstrationen berodde inte på en starkare revolutionär övertygelse än den CGT hyste, det var snarare att man såg chansen att till priset av några billiga fraser 'gå om' CGT och försöka lösgöra en del av massan för att få underlag för en fortfarande möjlig lösning med Mendès. För övrigt lurade skuggan av Mendès i kulisserna i Charléty. Och somliga arbetade med tanke på morgondagen för att bygga upp bilden av honom som en betydelsefull person. De som, i likhet med ledarskribenten i *Combat* föll i räddarens armar. De som med redaktörerna på *l'Huma* ville reducera Charléty till en enkel mendèsistisk manöver. I realiteten hade Mendès passerat obemärkt av flertalet deltagare fränsett en klack på två eller tre tusen personer som utan framgång hade vågat sig på att skandera hans namn...

Dessa är de två motstridiga aspekterna av Charléty. En i grunden positiv och starkt dominerande aspekt: framträdandet av en ung styrka till vänster om PC, en aspekt vars betydelse framträder först vid en retrospektiv översikt: försöket att framställa Charléty som en modernistisk eller mendèsistisk riktning ägnad att försvaga PC. Men den bestående lärdom man kunde ta av Charléty är att denna kraft, som kommit fram för sent, ännu var alltför svag politiskt och organisationsmässigt för att ha en avgörande vikt under dessa krisdagar. 24 maj hade låtit ana dess svaghet; Charléty bekräftade den; på samma gång som denna växande styrka ingav legitima förhoppningar, bevisade den sin omognad. För att Charléty skulle ha fått en fortsättning hade denna strömning behövt en politisk ledning, klara paroller, en ideologisk sammanhållning kapabel att omintetgöra försöken till maktåtertagande. I avsaknad av denna

ledning och dessa perspektiv, utan att ha förvärvat en politisk autonomi, då man övergick från att vara en strömning till att bli en rörelse, kunde Charléty framställas som om studenterna anslöt sig till CFDT.

Olyckligtvis gav UNEFs vägran att delta i CGTs demonstration onsdagen den 29 ett sken av trovärdighet åt denna tolkning.

CGTs demonstration fyllde flera funktioner. UNEF hade med stor iver tagit upp avslaget på Grenelle-avtalen; den inledde på så vis en eskalering som CGT inte kunde dra sig ur. Vidare hade Mitterrand inför regimens sammanbrott och trängd mellan två gatumanifestationer lyckats föra fram sin kandidatur till presidentposten och en provisorisk regering med Mendès-PC, som hölls utanför denna sista borgerliga lösning, fann sig isolerat och bedraget på alla vis. Som reaktion visar man klorna och låter CGT träda emellan, ordnar sin stora demonstration, ger sig ut för att vara på offensiven och simulerar ett maktövertagande. Demonstrationen utlystes av CGT, även om den fick en politisk karaktär, som dominerades av parollen 'folkets regering'. Operationen hade den dubbla fördelen att lyckas med en massdemonstration (CGT åtnjöt större förtroende hos arbetarna än PC) och att bevara partiets enhetsattityd genom att undvika det osäkra vågspelet att komma ut ensam på gatan.

Denna manöver riskerade fortfarande att få större omfattning. Olyckligtvis avböjde UNEF, genom reflexartat kannstöperi snarare än politiskt övervägande, inbjudan till denna demonstration under den felaktiga förevändningen att CGT vägrade att föra fram protesten mot att Cohn-Bendit utvisats. Så gav UNEF anledning åt CFDT och FO att dra sig ur genom att hänvisa till UNEFs frånvaro. Detta bekräftade ytterligare i arbetarnas ögon intrycket av en allians mellan UNEF och CFDT och befäste på så vis *l'Humanités* insinuationer.

CGT kunde alltså framstå som ensam och tapper i prövningen. Paroller med intressekrav hade försvunnit. Det centrala temat var: 'folkets regering'. De 600.000 demonstranterna svarade sålunda med en politisk demonstration på Mitterrands parlamentariska knåpande. Och då studenterna, som kallats av aktionskommittéerna, lanserade 'Folkets regering: Ja! Mitterrand-Mendès-France: Nej!' var det många arbetare som inte behövde uppmanas för att ta upp parollen.

Aldrig blev en demonstrations upplösning så godtycklig. Slutmålet Saint-Lazare var fastställt men alla var otillfredsställda. Juquin var cyniskt medveten om det, då han härmade vänsterns rop och just när man rullade ihop de röda fanorna fick ett utbrott: 'Och om man skulle fortsätta ända till Elyséepalatset ...' CGT hade spelat sin roll. På skämt, 'för skojs skull': man gör några varv och så sticker man ...

Under dessa tre dagar då de makthavande var försvunna prövade var och en lyckan på egen hand. Den revolutionära strömning som utgjordes av avantgardegrupperna, aktionskommittéerna, UNEF och demonstranterna från Charléty hade inte lyckats föra fram sin kandidatur. Mendès, fältherre utan trupper, hade inte erkänts av auditoriet i Charléty. Endast Mitterrand hade förefallit besluten att kliva i presidentens avlagda kläder, men hans vädjan klingade ut i ett oändligt vakuum av parlamentarisk öken.

Inför denna vägran att axla ansvaret, denna allmänt utbredda slapphet, hade de makthavande alla möjligheter att åter bli herrar över sig själva.

Det som var möjligt: två maktcentra

De förklaringar och undanflykter som PCs ledare presterade i maj och juni tillåter en uppfattning om deras slapphet. Men vidden av deras misslyckande kan bara bedömas om man mäter deras historiska torftighet efter måttstock av de möjligheter som erbjöds.

Om det förblir sant att staten är ett instrument för en klass som härskar över en annan, och att denna klass låser produktionsrelationerna och tillåter att systemet överlever, då förblir Lenins tes orubblig, den tes enligt vilken proletariatet bör krossa den borgerliga statsapparaten och inte bemäktiga sig den. Socialdemokratin, som erkänner den borgerliga statsapparaten som legal motpart i en dialog, anstränger sig att skilja en tyrannisk och repressiv stat som skulle representeras av den sena feodalstaten eller av Nikolaus II, från en politisk stat vars tekniska och ekonomiska funktion ersätter och tränger ut den repressiva funktionen. En sådan föreställning kan fortleva endast därför att socialdemokratin i stället för att hota denna stat hyllar den och konfirmerar dess rättigheter. Denna förödmjukelse är priset för de legalistiska mystifikationerna vars klasskampen bara är en ideologisk tävlan mellan den teknokratiska kapitalismens vansläktade rationalism och 'de socialistiska krafternas' rationella rationalism.

Maj påminde effektivt om att den polisstat, som smitts under kapitalismens historia, anpassad till dennas repressiva funktioner och till borgarklassens behov, inte kan övertas i oförändrat skick av proletariatet. Den parasiterande undre världen som staten rekryterar och underhåller är på liv och död förenad med den borgerliga makten. Under den revolutionära processen utvecklar proletariatet verktyg för en arbetarnas kontramakt.

Denna period med två maktcentra, då två antagonistiska, oförsonliga makter konfronteras i en strid utan nåd, är det avgörande momentet i den revolutionära situationen. Frågan 'vem som vinner', den borgerliga byråkrat-militära hierarkin eller fabrikenas och kvarterens arbetarmakt ställs då.

Under den revolutionära perioden sluter proletariatet leden inför sin klassfiende. Ideologiska nyanser, separatism och det individuella psykologiska medvetandet utplånas medan klassmedvetandet som fötts i kampen förstärks. Enade i handling och genom handling upplever arbetarna sin klass' verklighet och den gamla chimären om arbetarnas enighet tycks inom räckhåll. Den enade arbetarfront, där katolska arbetare, socialdemokrater och revolutionärer organiserar sig till gemensam strid, står på dagordningen. Om denna enhetsfront på klassbasis lyckas skapa sina egna basorgan, sina egna ansvariga instanser med respekt för arbetardemokratin, då förklarar sig proletariatet färdigt att anta rollen som härskande klass och att föra samhället mot ett statens borttynande och försvinnandet av alla klasser. Det existerar ingen revolution som inte i en eller annan form har inrättat sådana parallella maktorgan. Det mest inflytelserika exemplet är sovjeterna. Trotskij, som var ordförande i sovjeten i Petrograd, karakteriserar sovjeten som 'den högsta formen av enhetsfront'. För honom är den fundamentala betydelsen: uppkomsten av organ för en klassmakt och inte ett parti som utnyttjar massan som en förevändning. I maj upptäcktes nödvändigheten av och möjligheterna till en enad front spontant på vissa orter. I Rhone-Poulenc-Vitry utgör antalet fackanslutna som ingick i de baskommittéer som skapades i början av strejken, bara 25 % av alla militanter. Proportionen är densamma i streckens centralkommitté. En militant i CGT från CSF i Issyles-Moulineux anser att målet för baskommittén är att 'genom en arbetarunion – parallell med syndikaten – konkretisera försvaret av våra intressen mot alla godtyckliga och orättvisa beslut av arbetsgivarna och ledningen'.

En revolutionär lednings uppgift i en kris som i maj är att skapa en organisation på basis av miljoner kämpande arbetare, en självständig organisation för arbetarklassen som klass.

Den bör inom varje företag driva fram en verklig ockupation där de strejkande struktureras i kommittéer och väljer en strejkkommitté, som förenar fackanslutna och oberoende, ansvariga inför basen och avsättliga i varje ögonblick. Denna strejkkommitté leder strejken inom företaget.

Strejkkommittéer i samma stad, eller i samma region, ingår förbund i en central strejkkommitté, som det åligger att på regional nivå lösa de problem arbetarna möter i kampen

(proviantering, transporter, självförsvar). Delegerarna i de regionala strejkkommittéerna väljer i sin tur en nationell strejkkommitté ...

Samtidigt bildas aktionskommittéer i samhällen eller kvarter. De har bland annat funktionen att säkra hjälp från kvarteret till företag i strejk, att informera befolkningen om strejken som motvikt mot de maktavandandes bedrägliga manövrar.

Nätet av strejk- och aktionskommittéer, förenade på regional och nationell nivå, utgör ett embryo till en framtida arbetarmakt. Den första fasen i erövringen av makten ligger i denna konstruktion av organ för en folklig kontramakt. Under denna första fas utövar två apparater i motsatsställning partiellt makten. Å ena sidan den borgerliga statsapparaten i full upplösning, med sin administration halvt lamslagen, med sin polis och sin armé. Å den andra arbetarkommittéernas federation, där auktoriteten utövas utan uppdelning över fabriker och kvarter. Mellan dessa båda maktcentra blir, på kortare eller längre sikt, en konfrontation oundviklig.

Därefter utsätts de strejkande för olika slags provokation och aggression. Fascistiska band, terrorister av alla sorter, snutar i diverse uniformer försöker ansätta dem och ställa till med bråk och oenighet i leden. I utsikt av en trolig om också inte omedelbart förestående konfrontation bör strejkkommittéerna inte vara obehäpnade inför bourgeosins repressiva styrkor. 'Generalstrejken är en partiell strejk som förvandlats till total, säger Trotskij. Arbetarmilisen är generalstrejkens stormtrupp.' Upprättandet av en sådan milis tillåter arbetarklassen i dess egenskap av klass att förbereda sig för konfrontationen, den ställer framför borgarklassens legoknektar upp sina egna väpnade styrkor, den framstår som en enad styrka och inte som en samling fabriker och företag i strejk, sårbara och ömtåliga i sin isolering. De strejkande bistår varandra ömsesidigt och kan till och med ge ett gemensamt svar på minsta aggression.

Varken i juni 1936 eller i maj 1968 spelade PCF någonsin sin roll genom att skapa en arbetarnas kontramakt. I juni 1936 var de privilegierade basorganen folkfrontskommittéerna, kommittéer som valts med politiskt ståhej, och de kommittéer för propaganda och facklig aktion som CGT organiserade i kvarter och förorter, i synnerhet för rekryteringens skull. I stället för att i maj 1968 uppmuntra och organisera en aktiv ockupation av fabriker, 'rådte' de ansvariga inom PCF och fackföreningen arbetarna att gå hem igen och gjorde på så sätt ockupationen och strejken till en 'fackföreningsaffär'. Ofta är strejkkommittén, om den existerar, bara CGTs fackliga ledning eller en grupp fackföreningsledningar, som pompöst utnämnt sig själva till 'strejkkommitté'. Det var fallet vid Sud-Aviation-Toulouse. Ibland går samma fackliga ledningar så långt att de karikerar en kommunal strejkkommitté för att hindra att ett sådant initiativ kom från basen. Det var fallet i Tarbes där en kommunal strejkkommitté lägger beslag på samtliga företag i staden. De strejkkommittéer, som valts på reguljärt sätt av samtliga arbetare i kampen och är ansvariga inför dessa, är sällsynta. Oftast är de sammansatta av de vanliga fackföreningspamparna.

Under dessa omständigheter blir ockupationen av fabriker nästan symbolisk: 'ockupanterna' utgör bara en utökad strejkvakt. De är inte många fabriker, där militanterna utnyttjar tillfället att säkra arbetarnas politiska fostran. I de tomma verkstäderna fördriver man tiden med att spela boll. Vid Sud-Aviation-Toulouse är favoritunderhållningen den brottningsturnering som strejkkommittén ordnar. Miljoner strejkande förblir isolerade. var och en i sitt hem, fastnaglade vid radioapparaterna. Spridda utgör arbetarna inte längre en styrka. De gaullistiska hotelserna, pressens och radions förgiftningskampanj, får grepp om dem. Medan de är starka tillsammans i fabriken, är de sårbara i sin isolering.

I jämförelse med ledningens allmänna styrning av strejken, finns exempel, som är vanligare än man skulle kunna tro, men i synnerhet till råga på allt misskända, där basen själv har skapat

en organisation och hållning efter eget val. *Les Cahiers de mai* ger en värdefull dokumentation och bidrar till kunskapen om dessa erfarenheter. Men det återstår att göra en inventering.

Ofta har arbetarna utan att ha tillfrågats infört strukturer under strejken som kompletterar varandra; det grundläggande elementet är baskommittén. Vid CBF i Issy-les-Moulineux består baskommittén av delegater som valts av hela personalen på basnivå (verkstaden); dessa delegater utgör 10 % av hela styrkan. Mandatlängden för medlemmar i en baskommitté är på sex månader, hälften av dem byts ut var tredje månad, ingen delegat kan återväljas två gånger i rad, för att tillåta en rotation av alla arbetare på ansvariga poster. Målet är att på högre nivå (förvaltning, departement) bilda förvaltningskommittéer som ska samla en delegat från varje baskommitté och de delegater som väljs av förvaltningspersonalen. Slutligen planerar man en institutionskommitté vars funktioner återstår att precisera.

Vid Rhone-Poulenc-Vitry preciserar ett flygblad från den centrala strejkkommittén naturen och innebörden av de former som införts under strejken: 'Vi, arbetare vid Rhone-Poulenc-Vitry, i strejk sedan den 20 maj 1968, solidariska med och integrerande del av den folkliga rörelsen, ifrågasätter samhällets organisation och inför en ny struktur.

Den struktur vi har infört grupperar alla strejkande arbetare och förefaller oss erbjuda den bästa garanti för den enighet som kan leda fram till och precisera våra krav.'

Strukturerna preciseras på följande sätt i flygbladet:

'Baskommitté

Exekutivkommitté

Centralkommitté för strejken

baskommittén bildas av alla arbetare i samma sektor. Den är uttryck för arbetarnas vilja; centralkommittén för strejken bildas av representanter valda av baskommittéerna. Den samlar och samordnar baskommittéernas beslut, lägger fram sina planer för att de ska kunna godkännas av de förra och överlämna dem sen till exekutivkommittén;

exekutivkommittén bildas av de fackliga representanter arbetarna valt, och som är lagligen ackrediterade att föra dessas talan. Den uttrycker arbetarnas vilja och önsknings inför den allmänna ledningen.'

Centralkommittén har dagligen offentliga möten. Exekutivkommittén är helt underställd centralkommitténs beslut. Icke desto mindre vittnar det om de ledande fackföreningsmännens ansträngningar att manipulera inför tiden efter strejken, att det existerar en exekutivkommitté bestående av fackliga representanter. I själva verket hoppades de att efter strejken se centralkommittén förlora sitt innehåll och försvinna, och att exekutivkommittén ensam skulle kvarstå.

Vid ministère de l'Équipement är strejkens styrande organ helt enkelt de strejkandes Generalförsamling, som sammanträder varje morgon. Den byter varje dag sin ordförande, vars roll inskränker sig till ledningen av debatterna. Generalförsamlingen kompletteras av fem kommittéer med uppdrag att utarbeta kraven, att studera en administrationsreform och ombesörja informationen och förbindelsen med yttvärlden.

Samtidigt har i kvarteren, på initiativ av avantgardets militanter eller studentkommittéer, vissa kommittéer spelat rollen av embryo till en lokal makt. De ombesörjer proviantering åt de strejkande, den politiska informationen i kvarteret, priskontroll hos affärsmännen och stödet åt strejkens ordningsvakter.

Om en mängd nya erfarenheter i fabrikerna och kvarteren skisserade möjligheten av en kontramakt, hindrade arbetarledningarnas svek och avståndstagandet från dessa erfarenheter

dess utveckling. Var och en trodde att hans erfarenhet var naturlig och allmängiltig. Att upp-
rätta ett nät av kontakter mellan fabriker och kvarteren, ibland mot den fackliga ledningens
vilja, betyder ett tålmodigt träckande; förekomsten av studenthem, och utnyttjandet av
kvarterskommittéerna som kontakter mellan flera företag gjorde att man kunde planera det.
Men det är i undantagsfall som detta nät blir tillräckligt solitt för att vara effektivt. Exemplet
från Nantes, där strejkkommittén organiserade arbetare, bönder, lärare och studenter under-
stödda av kvarterskommittéerna och kontrollerade transporter och infarten till staden,
organiserade provianteringen, delade ut livsmedel åt de strejkandes familjer med affärs-
männens samtycke, förblir unikt i sitt slag.

Det som karakteriserar den dubbla maktens organ i egenskap av enhetsfrontsorgan, är en
blandning av styrka och svaghet beroende på deltagarnas politiska heterogenitet och svaga
kollektiva mognad. Det är i praktiken de upplever en utveckling och ett klagande som
stärker deras effektivitet. Arbetarna vid CSF i Issy-les-Moulineux är medvetna om detta, de
konstaterar i ett av sina flygblad att vissa baskommittéer är verkliga kommittéer för
klasskamp medan andra framför allt sysslar med att rationalisera arbetet i samarbete med
företagsledningen.

För att frigöra innehållet av klasskaraktär i dessa kommittéer måste man ge dem en annan roll
än den enkla fysiska ockupationen. Man måste orientera dem mot perspektivet av arbetar-
kontroll över produktionen.

Under en period av samhällsfred och i avsaknad av en autonom organisation på arbetar-
klassens bas, skulle en sådan paroll kunna resultera i att de fackliga ledningarna fick del i
företagsledningen, det vill säga till klassamarbete och till att kapitalet tände arbetar-
byråkratin.

Men under en period av intensiv mobilisering inför en sådan paroll ett andra maktcentrum i
företaget, om parollen inte förs fram på ett rent platonskt vis, om den förklaras, om massorna
sätter sig in i den, gör den till sin egen och tar upp den i praktiken. För ju närmare man
befinner sig fabriken, produktionsenheten, desto svårare blir ett samarbete mellan klasserna,
antagonismen mellan arbetare och arbetsgivare yttrar sig här överallt, avslöjad av arbetets
organisation.

De krav arbetarna förde fram i maj (lönehöjningar med indexberäkning, reduktion av arbets-
veckan utan löneminskning, kontroll över arbetstakten, befordringar, löneökningar och plats-
tillsättningar) innebar en dynamik som kunde leda till arbetarkontroll. I stället för att som de
tidigare gjort begränsa sig till att ta om den mer eller mindre uttömmande listan på gamla
krav, kunde fackföreningsledningarna slå samman dessa krav allt eftersom de passade olika
företag under allmänna rubriker som var gemensamma för alla, till exempel 'rörlig löneskala
och rörlig arbetstidsskala'.

De kunde i de ockuperade fabriker kräva att räkenskaperna offentliggjordes och anställa en
offentlig rättegång mot den kapitalistiska ekonomiska politiken. Man talade då mycket om
kapitalflykt till utlandet. Fackföreningarna kunde också undersöka böckerna i banker och
finansfirmor, uppskatta kapitalöverföringar och kontrollera vilka småsparare och skräckslagna
borgare som lät föra ut sitt kapital.

Från det ögonblick då borgaren inte längre är herre i sin fabrik, är han inte längre helt och
hållet herre i sin stat. Den dubbla makten i fabriker uppfordrar till två makter i staten.

Här stöter man på ett ömtåligt problem som arbetarrörelsen har löst dåligt. Den 'dubbla
maktens' organ har som främsta uppgift att störta den borgerliga makten, att besegra och
tillintetgöra den borgerliga staten, men därutöver har de som komplementär funktion att
ersätta den, med risk att i den nya maktapparaten inplantera frön till en urartning.

Det nya för de strejkande i maj ligger i att de har skyttat en okänd art av makt: inte längre ett parti som ersätter ett annat, en regeringsklick som avlöser en annan utan det organiserade proletariats makt, den proletära demokratin. Enpartisystemet, substitutionen av sovjeten med partiet, som infördes under inbördeskriget i Sovjetryssland och legaliserades av stalinismen kan alltså framstå för alla som det de är: en karikatyr av arbetardemokrati.

Att garantera arbetarmaktens autonomi i relation till partiet var tvärtom i alla avseenden en angelägenhet för ledarna för den ryska revolutionen. Av den stora debatten om fackföreningarna 1921 (jfr. E. Germain, 'La discussion sur la question syndicale dans le parti bolchévik' i *Quatrième Internationale*, mars 1955) framgår det att ledarna av Oktober, trots skiljaktigheter i de förekommande riktningarna, långt ifrån att anförtro proletariats öde åt dess bolsjevikiska avantgarde, anstränger sig att neutralisera byråkratisk urartning genom ett system av komplementära maktcentra.

Sovjeterna representerar där den politiska makten, inspirerade av partiet, men erkännande en mångfald riktningar; de var etablerade i kvarter, byar och regioner.

Fabriksråden bör kompensera byråkratiska tendenser hos en autonom politisk administration genom att anstränga sig att trots sin inkompetens garantera den ekonomiska makten.

Fackföreningarna slutligen, bör garantera konsumenternas intressen, utbilda arbetarna och förbli oberoende av råden för att i händelse av dessas samförstånd med den politiska byråkratin ingripa korrigerande och få villkoren för en ansvarig ekonomisk makt att mogna.

Det ryska proletariats svaga utveckling ifråga om numerär och kulturell nivå frammanade då en mångfald instanser som sinsemellan kontrollerade varandra. Men alltsedan skrifterna om Tyskland understryker Trotskij att sovjetformeln inte är något undermedel. Enligt honom kan fabriksråden i de utvecklade kapitalistiska länderna först föra kampen för arbetarkontroll över produktionen och sedan förvandlas till organ för 'den dubbla makten'. Ett betydelsefullt fabriksråd kan till och med genom att samordnas med kvarterskommittéerna förena den ekonomiska och den politiska makten och verka som lokal myndighet i ett samhälle eller en region.

Den möjlighet Trotskij här drar upp berikas genom erfarenheterna från maj. Företagens aktionskommittéer under och efter strejken förstod att deras funktion inte sammanföll med fackföreningarnas. De arbetare som kom till aktionskommittéerna vägrade att nöja sig med diskussioner om ekonomiska krav, med mer eller mindre lyckade uppkök på CGTs kravkatalog. De framhöll att kraven för dagen mer eller mindre bra säkrades av CGT, men att CGT icke desto mindre hade åtagit sig detta, medan aktionskommittén som inte kunde ersätta fackföreningarna borde erbjuda något annat än en 'facklig strävan' för att hålla kvar arbetarna: den borde ge dem de politiska grunderna och perspektiven för intressekampen.

Bakom denna argumentation ligger att man i grunden ifrågasätter den fördelning av uppgifterna mellan partier och fackföreningar som hade formulerats av socialdemokratin. Redan Rosa Luxemburg underströk att 'uppdelningen mellan politisk kamp och ekonomisk kamp och deras åtskillnad bara är en artificiell produkt, fast historiskt förklarlig, av den parlamentariska perioden'. Om två sidor av klasskampen kan urskiljas, så är de i alla fall inte parallella; i en revolutionär massaktion är den politiska kampen och den ekonomiska kampen en enhet.

Det är socialdemokratin som har institutionaliserat denna åtskillnad: Massan i den fackliga aktionen kämpar inom ramen för minimiprogrammet; den politiska staben som är invigd i maximiprogrammets hemligheter för kampen från parlamentets talarstolar, vilket är vad som för dem återstår av rikedomerna i den politiska kampen. Stalinismen som var angelägen att bevara kontrollen över arbetarbasen, har på sitt samvete att denna praktiska uppdelning framställts som en naturens ordning.

Idag är dock denna mystifikation alltmer ohållbar. Under den liberala konkurrenskapitalismens epok var den ekonomiska tävlingen inte hårdare än att den tillät fackföreningen att komma in som deltagare i diskussionen och försöka sälja arbetskraften så dyrt som möjligt på marknaden enligt den kapitalistiska ekonomins lagar. Men under monopolkapitalismens epok då målen för planeringen blir alltmer pressande för borgarklassen och nödvändiga för att uppehålla den ekonomiska jämvikten, blir kravmarginalerna allt mer hoptryckta. Minsta strid, om den gäller lönerna, blir politisk eftersom den framkallar djupgående svar som rör systemets allmänna intresse.

Under dessa omständigheter har den kämpande arbetarrörelsen en tendens att krossa den artificiella uppdelningen mellan ekonomisk och politisk kamp för att återknyta till den revolutionära syndikalismen i termens positiva bemärkelse: en massans fackföreningsrörelse som inte pretenderar på att vara självtillräcklig och spela partiets roll, utan förbereder militanter för ett åtagande av arbetarmaktens alla dimensioner.

Arbetarmakten saknar initiativ

Så snart två maktcentra har bildats, gäller frågan hädanefter 'vem av de organiserade arbetarna eller borgarklassen som behåller makten i fabriken och i staten'. När situationen har gått därhän är det liktydigt med självmord att försöka förvandla klasskampen till ett ställningskrig. Man får bukt med motståndaren endast genom att driva de fördelar man uppnått ännu längre och oupphörligt arbeta på att få dem att bära frukt, genom att förena ansträngningarna, genom att leda in alla strider mot det centrala målet: den borgerliga staten.

I maj kom rörelsen aldrig in i andra andningen. Euforisk i inledningsfasen tog den ut sig i brist på förnyelse. Exemplet från Rhone-Poulenc-Vitry är signifikativt för den aspekten. Efter de Gaulles tal och påskhelgen går aktiviteterna långsammare även om arbetarnas deltagande i ockupationen håller i sig. Underhållningen blir folkloristisk. Diskussionsämnena sinar. Inga framsteg i fråga om paroller eller initiativ livar upp kampviljan på nytt. I själva verket kunde vid denna tidpunkt endast nationellt samordnade initiativ som en svarsattack mot den gaullistiska makten effektivt avlösa basens rika skaparförmåga...

Var en upprorsstrejk möjlig?

Hur mäktig den än må vara, löser generalstrejken inte maktens problem, den bara tar upp det. För att tillvälla sig makten måste man stödd på generalstrejken organisera upproret.

Leo Trotskij i *Les problèmes de la guerre civile*.

Det är nu flera decennier, som den reformistiska ideologin med hjälp av en teknisk argumentation lämnar våldsamma konfrontationer till det förhistoriska skedet, då det anses att borgarklassens materiella överlägsenhet gör varje försök till väpnad kamp fruktlöst. Detta kvalitativa språng i vapnets beskaffenhet dateras till framträdandet av stridsvagnar eller den första atombomben. Dessa revolutionsteoretiker kanske inte vet att de har en illuster föregångare: i slutet på 1800-talet i ett företal till *Inbördeskriget i Frankrike* hävdar Engels att de tekniska framstegen med det gevär armén förfogar över gör varje folklig resning dömd att misslyckas...

Reformisterna föredrar idag att välja ett senare datum som det år, då deras ynklighet först uppträder. Det är sant att under tiden har den ryska revolutionen vederlagt... Engels. Det är inte mindre sant att de kinesiska och kubanska revolutionernas framgång borde vara ett problem för dem; de klarar sig genom att rubricera dem som 'undantag'. Kanske kommer deras efterföljare att välja ett ännu senare datum med tanken på att man under mellantiden har upplevt Vietnam, en liten uppfinningsrik nation, som tillfogar den största imperialistiska makten ett militärt misslyckande. Såvida inte reformisternas och byråkraternas slapphet har

tillåtitt att Vietnam utplånas med atomvapen. Eller också: såvida inte det vid det laget inte längre finns vare sig borgarklass, reformister eller byråkrater.

Den 'dubbla makten' kan inte vara i evighet, antingen den tar sig uttryck i närvaron av två antagonistiska maktcentra som överallt konfronteras och står emot varandra, eller materialiseras i en geografisk uppdelning av området. Den kan inte förfalla till status quo. De bolivianska och de kolombianska gruvarbetarnas erfarenheter har bevisat det på sitt eget sätt. En av de två makterna måste definitivt göra sig gällande. De, som trodde att man kunde befästa sina erövrade positioner och förskansa sig där, har dyrt fått betala för det: så länge den borgerliga staten inte är utplånad, hur försvagad den än må vara, blir den starkare igen, söker stöd i utlandet, återupprättar sin armé och slutar inte förrän den har krossat den ofullbordade revolutionen.

Från det ögonblick embryot till den 'dubbla makten' framträder, utvecklas det och organiseras av det revolutionära avantgardet i perspektivet av en upprorsstrejk. Det anstränger sig framför allt att förvandla den förlamande generalstrejken till en aktiv strejk för att åstadkomma att strejken underblåser och väpnar sig själv, att den växer och skapar sina egna transporter, sin egen ekonomi, medan den borgerliga makten försvagas, lamslagen av detta samhälle i samhället, där det förra uppstått för att förstöra det senare.

De arbetare, som ville sätta i gång maskineriet igen, anade denna utväg. I vissa företag var allt klart för att sätta fart på maskineriet utan behov av någon arbetsgivare. De, som verkligen gjorde det, är ytterst få, eller också skedde det i mycket liten skala som vid den CSF-fabrik som tillverkade walkie-talkies åt demonstranterna. Liksom Jouhaux 1936 respekterade Séguy 1968 arbetsgivarnas legalitet och inriktade sig på att få strejken att hålla sig till en 'funktion' av ren intressekaraktär. Likväl fanns det reella möjligheter för en seger vid en upprorsstrejk. För det första var Frankrike, som A. Glucksmann visar, militärt ett neutralt område.¹ Amerikanerna, som var upptagna i Vietnam, kunde inte ingripa; i det ögonblick, då balansen rubbades var den borgerliga och den byråkratiska världen dömda att se revolutionen födas, då de inte kunde handla utan att riskera att störta sig i sitt eget fördärv.

Det följer att utgången av kampen berodde på interna styrkors relationer, som begränsades av den nationella horisonten. Därefter var varje stadium och utveckling av alla element i dessa styrkerelationer avgörande. Borgarklassen räknade med sin armé och sin polis. PC hade inte längre alibit från -36, faran för nazismen, inte heller det från -45, amerikanernas närvaro. Proletariatet räknade med sina egna krafter, återstår att se vilka de var.

Bourgeoisins styrkor

573.000 man lyder under arméministeriet, 70.000 under prefekterna, 13.500 under inrikesdepartementet. I allt 658.000 man. Denna imponerande totalsumma utgör tillsammans de repressiva krafter som gaullismen infört. Termen polisstat är inte någon eufemism.

I synnerhet om man erinrar om att detta manskap förfogar över en imponerande utrustning. Tusen flygplan inom flygvapnet, 450 sorterar under marinen och flyget tillsammans, det finns flera tusen stridsvagnar. Då man går in i detalj på den gaullistiska statens globala slagkraft, konstaterar man att av totalantalet har omkring 160.000 tilldelats 'ordningsmakten' ensam. Till dessa siffror måste läggas reserverna i gendarmeriet (7.000 kallades in i maj). Man måste också lägga till 5.000 man för 'parallellpolisen'² (terrorister, DST, SDECE) och ett nät av 'hedervärda målsmän'.

¹ André Glucksmann, *Stratégie et révolution en France*, C. Bourgeois, Paris.

² Arbetar med ytterst brutala metoder. Sattes t. ex. in under kriget i Algeriet. ö. a.

I själva verket måste man utöver en inventering av de repressiva styrkorna värdera deras politiska realitet, som inte nödvändigtvis sammanfaller med deras aritmetiska realitet. Armén och polisen är bara absoluta enheter för dem som enastående, enade och homogena. En av de fundamentala aspekterna av den revolutionära strategin rör det politiska arbetet inom repressionsapparaten i avsikt att söndra den:

‘Skyldigheten att sprida kommunismens idéer innebär att det är nödvändigt att föra en systematisk agitation och propaganda bland trupperna. Där propaganda har svårigheter till följd av undantagslagar, bör den ske illegalt. Att vägra skulle vara ett förräderi mot den revolutionära plikten och följaktligen oförenligt med anslutning till IIIe Internationalen.’

(21 villkor för medlemskap i IIIe internationalen)

Inom armén och polisen kan urskiljas:

241.000 infanterister varav 168.000 på europeisk mark, 104.000 man i marinen, 108.000 vid flyget, 70.000 vid polisen, 16.500 nationalgardister (röda gendarmeriet), 44.500 gendarmer (vita gendarmeriet), 13.500 CRS.

Till denna differentiering i kårer kommer interna skillnader. Styrkeförhållandet gäller inte bara mellan proletariatet och de repressiva krafterna utan även inom de senare, mellan dem som förblir bourgeoisin trogna och dem som är redo att gå över till proletariatet. Varje segerrik revolution har sett hela arméregementen sluta sig till upprorsleden. Särskilt de värnpliktiga, som avspeglar nationens sociala sammansättning, är mottagliga för revolutionära idéer.

Att ett avskaffande av militärtjänsten aldrig är ett kommunistiskt krav beror på vikten av att ett folks parti är väpnat och att alla har insikt i hur man hanterar vapen. En avlönad yrkesarmé i tjänst hos regimen blir snabbt en autonom samhällskraft (Grekland och Latinamerika ger dagligen exempel på detta). Rätten till militär instruktion är ett fundamentalt krav: ‘man ger dig ett gevär, ta det!’ Men militär undervisning och tekniska instruktioner som inskränker sig till anvisningar för fotfolket är två helt skilda saker. Militär utbildning omfattar utöver handhavande av vapen, studiet av strategi. Den låter ifrågasätta den gamla principen med kanonstridsvagnar liksom militärhierarkins pyramid. Vidare är det inte någon ny anmärkning att de kårer som får den högsta utbildningsnivån och tekniken (flyget) lättast blir oppositionella.

Av 168.000 infanterister stationerade i Frankrike och Tyskland är 120.000 värnpliktiga och förfogar över två tredjedelar av pansarvapnet. Den avgörande betydelsen av denna kontingent bevisades nyligen: general Challe förklarar att kuppen i Algeriet var förlorad i det ögonblick kontingenten redan förde de Gaulles tal satte sig i rörelse med kanonerna mot Mers-el-Kébir. Vidare är de värnpliktiga ofta förlagda tillsammans med yrkesarmén och kan sabotera dess materiel, vilket också skedde vid kuppen i Alger.

Men i maj vågade ingen militär på allvar försäkra de Gaulle om de värnpliktigas pålitlighet. De kvällar det var demonstrationer i Toulouse, klättrade civilklädda rekryter trots permissionsförbudet över muren och underrättade sig om vad som hände och lovade att de aldrig skulle tåga mot folket. I Tyskland var de inkallade trupperna i beredskap; tre nätter i följd sov de med kläderna på beredda att ingripa. Man undanhöll dem all information, både press och radio. Dock hade radioteknikerna lyckats pussla ihop en mottagare och tack vare den följde de regelbundet händelserna i Frankrike för att tillverka stencilerade flygblad som cirkulerade på rummen. Det förekom, sa man, att solden betalades ut i förväg för att hålla tålamodet uppe.

I vissa regementen bildades till och med aktionskommittéer. Uppropet från 15e mekaniserade infanteriregementet i Mutzig tar upp kampen mot den militära byråkratin och de hierarkiska förhållandena inom armén, kräver en effektiv militär utbildning, lovar att förbrödra sig med

arbetarna som ockuperar fabrikerna. Vad beträffar det av regeringen ängsligt dementerade myteriet på hangarfartyget Clemenceau, arbetar en tyst sammansvärjning för att det ska bli glömt.

Allt detta uppstod spontant eller på initiativ av enstaka militanter, utan direktiv. Man kan föreställa sig vad ett revolutionärt partis systematiska aktion hade kunnat uppnå om det hade förberett marken i årtal genom en ihärdig propaganda i armén...

Beträffande statens säkraste styrkor ... Stadspolisen – 70.000 man – uppvisar inte samma mentalitet bland de lägre tjänstemännen som bland de ledande kommissarierna och brigadcheferna. Och man måste precisera ytterligare: om en 'republikansk' är sällsynt och en progressiv kommissarie närmast obefintlig, existerar det republikanska, ja till och med progressiva brigadchefer. I maj var majoriteten av stadspolisen i Paris neutral 'i händelse av inbördeskrig'. Poliserna i städerna var måna om att vara tjänstvilliga mot passerande för att vittna om sin goda vilja. I Beaujon kom många i smyg och försäkrade de arresterade att de var 'trogna' folket i händelse av konflikt.

Dessa 'naturliga fenomen' som inte hade inspirerats av systematisk propaganda kände man till på inrikesdepartementet. Ett enda flygblad, från UNEF riktades av misstag till CRS, som dock var minst mottagliga för subversiv verksamhet: 'CRS, vi kämpar på universitetet för att era söner ska kunna komma in där.'

I gendarmeriet bör två krafter urskiljas. De 44.000 i det klassiska gendarmeriet, det så kallade 'vita' är ofta från landet; de tjänstgör där de rekryterats och motsvarar den populära bilden av en gendarm, föga utbildad, föga lämpad för inbördeskrig. De 16.500 i 'det röda gendarmeriet', nationalgardet, är däremot väl utbildade, beredda för hårda tag. De förfogar vidare över en pansarskvadron. CRS slutligen är 13.500 man och skiljer sig politiskt inte från nationalgardet utom genom mer atrofierade intellektuella resurser och en bättre assimilerad 'utbildning'.

Dock är dessa elitkårer sårbara för demoralisering. Efter de första barrikaderna och regeringens undanflykter, uttrycker protesterna från deras fackförening deras oro och missnöje 'vid basen'. Efter att den 6 maj i Maubert i två timmar ha fått utstå ett regn av gatsten utan att få order om reträtt eller anfall – med jämna mellanrum föll en CRS-man, bars bort och ersattes – efter att ha utnyttjats den 10 maj, desavouerades de av regeringen, som inte var nöjd med att retirera. Deras fackförening är upprörd, ställer krav och tillkännager att de 'hotar att låta sitt missnöje ta sig yttre former' ... Visserligen är det ett tillfälle för dem att slå mynt av sin trofasthet mot regimen, men det är också ett tecken på en viss demoralisering.

Vad yrkesarmén till sist beträffar är endast en tredjedel absoluta gaullister, en tredjedel är 'republikaner' färdiga att erkänna varje 'laglig' regim, en tredjedel är snarare för att följa en Frey, en Sanguinetti, ja till och med en Soustelle.

Flyget disponerar 750 helikoptrar och flygplan som kan användas i strid. Men underhållet vilar delvis på de inkallade. Vidare fordrar det moderna flyget en mängd bränsle som med stor möda måste lagras och fraktas i en strejkperiod. För att inte tala om lagrens sårbarhet. Man måste också skydda startbanorna mot sabotage, det finns inga plan i Frankrike som kan lyfta vertikalt.

Av denna inventering kan man förvisso inte dra slutsatsen att den repressiva apparaten är en papperstiger, utan endast att den har flera lurfötter.

Proletariatets beväpning

Man såg i maj att en repressiv styrka på 600.000 man som underminerats av motsättningar inte anfaller en front av tio miljoner strejkande. De anfaller deras stridsmoral genom att

‘statuera exempel’ på begränsade områden. Flins, Sochoux, ett eller annat postkontor, företrädesvis där den kvinnliga personalen dominerar. De satsar också på att arbetarnas ledning inte ska utlösa en allmän ripost, inte avsiktligt ska utöka fronterna.

Inför en repressiv styrka som är tveksam och föga homogen, ibland förtegen inför den vacklande makten får även en hantverksmässig beväpning av tio miljoner strejkande relationerna mellan styrkorna att slå över.

Det väpnade självförsvaret är sett ur denna synvinkel bara ett första steg.

Under en revolutionär period bör avantgardepartiet inskräpa i proletariatet nödvändigheten av att man beväpnar sig för att säkra sitt självförvar. Slungor och klubbor blir snabbt otillräckliga; några betraktade jaktgeväret som ett värdefullt hjälpmedel i gatustriderna. Bomber av natriumklorat och molotovcocktails som de flesta av de militanta studenterna prövade i maj, var relativt effektiva hjälpmedel. Den 24 maj vid Bastiljen kastade demonstranterna begärliga blickar på vapenhandlarnas skyltar utanför deras löftesrika lokaler.

På landsbygden mindes gamla motståndsmän vapen som gömts och inte återlämnats, och ibland underhållits och smorts in: några erbjöd studenterna sådana.

Denna individuella, amatörmässiga beväpning av proletariatet innebär bara ett första steg, på sin höjd ett stödjande försvarselement. Upprorets strejk gör det nödvändigt med andra medel inom räckhåll för proletariatet.

Proletariatet framställer vapnen, transporterar dem, uppför byggnaderna, tjänar i armén mot sin vilja och skapar hela dennas utrustning. Det är inte murar och regler som skiljer proletariatet från vapnen utan vanan vid underkastelse, den hypnotiserande klassdominationen, det nationalistiska giftet. Det räcker att riva ned dessa psykologiska murar – och ingen stenmur kommer att stå emot. Det räcker att proletariatet vill ha vapnen och de skall finna dem. Det revolutionära partiets uppgift är att väcka denna önskan och att underlätta dess förverkligande.

Trotsky i *Où va la France?*

Om de strejkande intar vapenförråden (regeringen skyndade sig i maj att tillfredsställa arbetarna vid vapenförråden ...), och några fabriker återupptar driften kan proletariatet förse med kvalitetsvapen i stor skala. Nord-Aviation SS 10, 11 och 12, med 1 till 3 kilometers räckvidd, har 90 % chans att klara av en stridsvagn. Nord-Aviation Roland, den franska motsvarigheten till Redeye, skjuter i nio fall av tio prick på ett tvåmotorigt plan. Fabriker som CSF, som kan skaffa walkie-talkies, kan också producera störningssändare; en stridsvagn utan radio är blind.

Det är en enkel översikt över de rikedomar som verkstäder, hangarer och magasin innehåller tack vare de strejkande.

Det som till slut gör proletariatets beväpning effektiv är hur man använder den. Upproret är på en gång en vetenskap och en konst som man lär sig och kan arbeta upp. Också här har decennier av stalinistiska undanflykter och instruktioner lämnat proletariatets organisationer otroligt utarmade i fråga om strategisk och taktisk utrustning. Ingen kan fylla igen sådana luckor med enkla intellektuella beräkningar. En revolutionär praktik kan bara hålla jämna steg med utvecklingen om massorna handlar med målinriktad uppfinningsrikedom och skaffar sig militärt framstående ledare. Den grundliga debatt som förts om gerillan bidrar till det; I Västeuropa är ämnet nästan orört.

Om man anstränger sin fantasi kan man dock ana vad en seriöst utarbetad strategi skulle kunna förfoga över. Den moderna armén nödvändiggör en solid bakgrund, en betydande infrastruktur, transporter och motorbränsle. Men nu kontrolleras järnvägarna liksom hamnarna av proletariatet. För strejken finns överallt, den är en del av landet.

Här kommer en avgörande faktor in. Tekniken besegrar av tekniken. Det räcker med – och ett sådant ‘strejkbyte’ är inte orimligt – ett trettiotal raketer för att skada de viktigaste flygbaserna och göra dem mer eller mindre oanvändbara. Det räcker med ett tjugobazookas och ett femtiotal SS 10 för att förvandla en stad till en stridsvagnskyrkogård. Det räcker till sist med ett hundratal Roland – ‘maskinen som gör att en analfabetisk zulu kan skjuta ned ett jaktplan på 100.000 kilo’ (Flight) – för att göra Paris oåtkomligt för flygplan på låg höjd. Det är den nya faktorn. Det utmärkande för den moderna tekniken är att lätt beväpning på alla områden blir överlägsen tung beväpning. Det ger gerillan dess fulla värde inte bara vid försvar utan också vid anfall.

Många tecken visar att strejken i maj hade kunnat utvecklas till uppror och det med låga kostnader. Den skakade regeringen visste inte längre vad den skulle ta sig till med trupperna. De bästa och mest pålitliga enheterna var koncentrerade till Paris och landsorten låg oskyddad. Det fåtal CRS och nationalgardister som uppehöll sig där, nöjde sig med att försvara prefekturerna. I Toulouse och Rouen var demonstranter herrar över staden och irrade omkring utan mål, utan att stöta på minsta uniformerade hinder. I Besançon slog man till och med in stora porten till prefekturen och där bakom fann man några hundratal orubbliga CRS-män, redo att försvara byggnaden men inte att våga sig utanför dess väggar. För att råda bot på bristen på manskap hade regeringen i Toulouse förvandlat hastigt ditförda marinsoldater till nationalgardister. I Carcassonne hade prefekturen inkallat lantliga garden och gendarmer i begrepp att pensioneras för att klä ut dem till nationalgardister i udda och omaka uniformer. Det är denna eklektiska och sammanrafsade styrka som återerövrar postkontoret; strejkvakten, som bestod av unga posttjänstemän förstärkta med gymnasister och hade gått vakt dygnet runt, tvingades att vara passiva av fackföreningsledarna. De unga strejkvakterna brast utmattade i gråt eller råkade ut för nervsammanbrott inför denna absurda kapitulation.

Maj –68 visar möjligheten av en våldsam revolution med minsta möjliga blodsutgjutelse. I juni 1917, då styrkerelationerna gynnar väpnade sovjeter och då Kerenskij's stat demonstrerar sin obeslutsamhet, talar Lenin själv om ett fredligt maktövertagande med understrykande av att denna hypotes förblir ‘ytterst fint utarbetad’ och ‘ytterst sällsynt’. Men efter julidagarna då den liberala borgarklassen visar sin beslutsamhet att kämpa tillåts inte längre något tvivel: ju osäkrare styrkeförhållandet är, desto större skador, ju mer det är klart till förmån för proletariatet med desto mindre lidelse försvarar sig borgarklassen, desto mindre blodig blir revolutionen. Att förbereda upproret under de bästa villkoren, att välja det mest gynnsamma ögonblicket, att hålla alla trumf på egen hand: det var den uppgift som den revolutionära militärkommittén under Trotskij's befäl åtog sig hösten 1917.

En organiserad revolutionär ledning hade kunnat utveckla ett styrkeförhållande som redan var gynnsamt, för att förvandla maj 1968 till en våldsam, föga blodig revolution.

Ideologierna på avvägar

Ideologin är inte bara en effekt av samhällets ekonomiska organisation. Den är också ett villkor för att det ska kunna fungera fredligt.

Georg Lukacs.

Om det är riktigt att den dominerande ideologin inte är en lyx, om den med tålmod inpräntar såsom självklara de principer som är nödvändiga för att den borgerliga regimen ska överleva, är det en viktig aspekt av den revolutionära krisen att skaka denna ideologi: ett sår i flanken på systemet som det tar lång tid att läka. När väl den väldiga byggnaden av vanor, regler och moral en gång har fått sprickor, lever den svindel och det hopp man en gång upplevt, kvar, inte som ett minne utan som en drivkraft, även om ‘ordningen’ återupprättas. Man går inte längre utan vidare med på någonting, allt måste förklaras och bevisas.

Om den härskande ideologin inte är en omotiverad utsöndring från bourgeoisin, om den har som precis funktion att få alla att acceptera de lagar som likt banden kring en tunna håller ihop samhället, då har stöten i maj åstadkommit en bräsch för kommande strider.

I själva verket berodde den härskande ideologins inflytande i Frankrike på att två skenbart motsatta ideologier hade bidragit till den. Då den neokapitalistiska ideologin erkänner samma legalitet och betraktar samma fenomen som självklara som den reformistiska ideologin, är de långt ifrån ömsesidigt uteslutande men komplementära, solidariska, på gränsen till medbrottslingar. Båda försonas i samma fastställande – det existerande stadiet – begagnar sig av samma högsta kriterium – det sunda förnuftet – som sedan länge är det mest differentierade fenomenet i världen, också vad beträffar samhällsklasserna. Det rör sig i grunden om att legalisera en given situation genom att helt koncentrera sig på att slå fast det. Dessa två ideologier som bekräftar varandra, vilar på en serie gemensamma grundsatser.

Kapitalismen utvecklas

Dagens kapitalism är inte längre gårdagens. Den anpassar sig till produktivkrafternas utveckling genom att införa speciella mekanismer som krediten, långtidsplaneringen och i synnerhet ökat statligt ingripande. Staten ingriper speciellt på kapitalcirkulationens område, genom en omfördelning via beskattningen, genom den nationaliserade sektorns produktion. Man upplever en nästan organisk fusion av staten och monopolen. Till sist sluter man sig av att det inte ägt rum någon stor kris sedan 1933, till att de cykliska kriserna är över och att kapitalismen har en ostörd utvecklingsgång.

Produktionen 'socialiseras'

Det ömsesidiga beroendet mellan yrken och tjänster inom de stora produktionsenheterna, uppdelningen av ansvaret på ett allt större antal personer utgör ett växande frö till en 'socialisering' av produktionen. Då arbetarstaterna samtidigt decentraliserar planeringen, liberaliserar sin ekonomi, inför 'vinstmotiv' för producenterna, tenderar de kapitalistiska och de socialistiska systemen att förenas i en harmonisk medelväg.

Arbetarnas situation förbättras

Kapitalismen, som utvecklas, mångdubblar tillgångarna och kan dela med sig till arbetarklassen. Till dennas bästa, säger några, för att korrumpera den säger byråkraterna, som har behov av ursäkter. I alla fall kvarstår att arbetarklassens lott förbättrats. Den har inte längre några bojor att förlora utan har dessutom sina TV-apparater, sina kylskåp, sina bilar och sin betalda semester. Den har alltså större intresse av att utveckla sina tillgångar genom att 'delta' i kapitalismens expansion än av att riskera dem i en osäker revolution.

Detta är de vishetens pelare kring vilka reformistiska byråkrater och servila teknokrater samlas och håller lärda bönemöten. Denna ideologis uttolkare är de småborgerliga akademiker, som tvingats upphöja sin mediokra begåvning till vishet för att rättfärdiga sig i egna ögon: 'jag tillhör den skola av politiska teoretiker, som anser att man aldrig har att välja mellan det goda och det onda utan mellan olika grader av gott och ont, säger R. Aron, jag hör till ... dem som kallas pessimister, för övrigt med orätt, eftersom pessimister av min sort oupphörligt strävar efter att förbättra samhället, bit för bit. Må de gälla för optimister i allmänhet som tror på en omöjlig regim.' Denna senila prosa som hyllar den gyllene medelvägen använder sig mer av beskrivning än av analys. Han nöjer sig med en värdeskala, som behandlar allt ur en kvantitativ synvinkel. I *La révolution introuvable* tillåter sig Aron ett utbrott: mellan den femtonåring, som håller föredrag om kärleken hos Racine, och den normalskoleelev på tjugo år, som tolkar Kapitlet utan att ha läst Ricardo, finns det knappast någon skillnad utom i graden av retorisk talang.' Underförstått: endast en betydande ålder

medför betydande kunskaper och retorisk fulländning. Såvida inte retoriken i fråga förfaller till akademisk sinnesslöhet. Mellan en normalskoleelev på tjugo som föreläser om Kapitalet och Aron som gagnar om Marx är det bara skillnad vad gäller entusiasmen respektive antalet akademiska banketter.

För övrigt är vi föga intresserade av Aron utom i hans egenskap av prov på en fulländad borgerlig ideolog.

Något som föll samman i maj var alla dessa pseudobevis i detta ideologiska svammel.

För om man ser efter närmare, är det inte riktigt att kapitalismen har löst sina motsättningar. De nationella ledningarna för arbetets organisation bevarar de intressen som är utmärkande för varje borgarklass, medan produktivkrafterna utvecklas i världsskala; den ojämna utvecklingen i olika länder och regioner, överskottskapaciteten, den maskerade inflationen, konfrontationen mellan världsmarknadens gränser och den nästan obegränsade produktionskapaciteten, som tar sig uttryck i en materiell ökning av försäljningskostnaderna; det är lika många yttringar av de motsättningar som kapitalismen bara kan överbrygga genom att dra fördel av arbetarorganisationernas passivitet. Å andra sidan är socialiseringen av produktionen endast en ideologisk och inte en historisk premis för socialismen: den stärker idén, den drar upp möjligheterna därtill, den utgör inte dess verkliga ursprung. Det finns ingen kontinuitet mellan den statliga monopolkapitalismen och socialismen. En socialisering av produktionen gör bara klyftan mellan produktionens sociala karaktär och det privata ägandet av produktionsmedlen mer kännbar.

Att slutligen föra tillbaka nedgången i arbetarrörelsens stridbarhet på den relativa materiella förbättringen av arbetarens villkor, avslöjar en enkelspårig determinism i fråga om livsnivån. Endast de undernärda skulle alltså kunna revoltera. I själva verket är arbetarklassens behov inte bara de rent fysiologiska, utan också sociala behov, som är bestämda av dess erfarenhet, dess utbildning, av vad den kan uppnå, vad som bjuds ut inom räckhåll för den. Det är för övrigt också i det mest förmögna och utbildade arbetarskiktet, som har tid till sitt förfogande, och inte i det förslöade trasproletariatet, de revolutionära militanterna rekryteras. Det är en given sanning, som än en gång bekräftades av de belgiska strejkerna 1960-61 då de bäst betalda i arbetarklassen var mest militanta.

Tagen med överraskning förstod den härskande ideologin inte majhändelserna. Oförmögen att analysera dem kunde den bara se en komplott från utlandet eller en konspiration av en handfull professionella agitatorer. Borgarklassen liksom PC är benägen att reducera det politiska livet till ett schackbrädes dimensioner. För det första är 'galningarna' betalda av Förenta Staterna, för det andra är hela majrörelsen bara en fälla av regeringen för att på vinst och förlust driva undan kommunisterna. Att ha kunnat avvärja detta är en ärofull prestation. Offer för den ordning som den ser som orubblig och som den befördrar, uppfattar den härskande ideologin massornas plötsliga förvandling bara som en manipulation eller som ett avskyvärt oförnuft.

Detta 'oförnuft' är likväl bara ett plötsligt och brutalt utbrott av den politiska energi som under lång tid samlats och hållits tillbaka.

Att massorna under revolutionen snabbt växlar åsikter och byter sinnesstämning är en följd, inte av det mänskliga psykets smidighet och rörlighet, utan av dess djupa konservatism. Sociala idéer och relationer visar en kronisk eftersläpning i relation till de nya objektiva omständigheterna, ända tills de sveps bort av syndafloden, resultatet blir i revolutionstider plötsliga utbrott av idéer och passioner, som det polisiära tänkandet helt enkelt föreställer sig som ett verk av demagoger. Trotskij, *La Révolution Russe*.

13. Regimen åter etablerad

‘Den som inte för revolutionen ända till slutet, gräver sin egen grav’, *Saint-Just*.

‘En revolution som inte ständigt fördjupas är en revolution som går tillbaka’, ‘*Che*’ *Guevara*.

Varifrån kommer regimen plötsliga styrka?

Medan CGT onsdagen den 29 maj tycktes behärska gatan och vara beslutna att inte missbruka detta förhållande, tycktes regimen plats stå tom. De Gaulle begav sig mot Colombey för att hämta sig och på vägen rådfråga armén. Nästa dag, torsdagen den 30, tillkännager han i etern att Nationalförsamlingen ska upplösas och att han är fast beslutna att återställa ordningen med val och att bestraffa bråkmakarna. Emellertid har militanterna i sina transistorapparater hört utmaningen: de väntar på motattacken. Förgäves. Séguy tillkännager att arbetarna inte låter sig skrämmas, de fortsätter utan att svikta kampen tills deras rättfärdiga krav blivit tillgodosedda. Av parollen om folkets regering, som det var så mycket skrik om dagen innan, är det ingenting kvar. Maktens plats står inte längre tom, PC och CGT som ett ögonblick dragits in i tomrummet, gläder sig åt att få tillbaka en motpart att förhandla med och hämtar sig från sitt anfall av svindel.

En timme efter de Gaulles korta tal drar en gaullistisk demonstration uppför Champs-Élysées. Malraux och Debré går i täten, stödda på varandra, för att återupprätta Triumfbågens värdighet, som tidigare skymfats. Demonstrationen är omsorgsfullt förberedd, det vimlar av fanor i de franska färgerna och av lothringenkors, och tåget är överraskande stort. Gaullisterna har verkligen samlat ett allmänt uppbåd av sina stormtrupper, veteraner, omvända eller nostalgiska pétainanhängare; hela den gaullistiska undre världen, administratörerna och poliserna, hela den parasiterande kropp som utgör regimen säkraste sociala bas, har skyndat till.

Men det är ingen tillräcklig förklaring till demonstrationens framgång.

Alla de småskurna krämarna, rättstjänarna, byråkraterna som surnat i en kompensatorisk patriotism, de fromt kristliga, alla de, som i tre veckor fått stå ut med de röda fanorna, tonerna från Internationalen, en upplösning av sitt värdesystem, alla fattar de åter mod. Denna samhälllets bottensats, som är vanmäktig på grund av sin spridning, finner en räddningsplanka och får nytt fotfäste.

Regimen hämtar inte sin styrka hos sig själv utan i sin motståndares obeslutsamhet, i hans tvekan att utdela nådastöten. Alla de, som började misströsta, har insett denna svaghet, och därav kommer sig deras återfunna övermod; det blir desto mer demonstrativt, eftersom de i dagar har fått acceptera, tuga och hålla god min.

Men då de Gaulle håller sitt tal, då den gaullistiska demonstrationen äger rum, är regimen djärva kupp ännu bara ett tärningskast. Framgången hänger i luften i väntan på en eventuell motattack. De som hör på radion är medvetna om detta. De vet att hädanefter är det inte längre fråga om att plocka upp makten, den måste erövrats, man måste slåss, men segern är ännu möjlig. Arbetarklassen bör svara på den gaullistiska demonstrationen med en demonstration av ännu större styrka än den 29 maj. Ty bilden av en nationell enhet är ohjälpligt förstörd: två antagonistiska samhällskrafter ska hädanefter mäta sig med varandra på gatan, uppdelningen är klar, var och en ställer upp sina trupper.

I stället för att storma till motattack visar arbetarledarna upp det falska lugnet hos en förorättad oskuld. Trots regimen provokation ska arbetarna lugnt fortsätta att föra fram sina krav. En sådan undanflykt kan bara göra reaktionen djärvare, uppmuntra dess övermod och bekräfta vad den dunkelt anade.

På tre dagar har PC och CGT gjort två helomvändningar. Övergivna i provningens stund av sina borgerliga allierade har de motvilligt funnit sig i att ställa upp sin kandidatur till makten, men för skams skull: dagen efter ger de Gaulles sista försök dem chansen att slå till bråd-
störtad reträtt och med största lättnad återgå till sina inskränkta krav.

Ännu en gång finns det ingen organiserad styrka som är tillräckligt mogen och kan avlösa PC. UNEF försöker fortfarande, den första juni, med en demonstration, men den har mest symboliskt värde: det är en livlig anklagelse mot CGT, som knappast bryr sig om det. För övrigt känner taget, trots solskenet, att festen är slut, entusiasmen har svalnat, bitterheten står för dörren.

Efter demonstrationen håller en Initiativkommitté möte vid Halle aux Vins för att bilda en Revolutionär Rörelse. Planerna har länge diskuterats; det handlade ursprungligen om att förena rörelsens livaktiga krafter, militanterna, de fackanslutna eller enskilda – som Vigier och Barjonet – som brutit med PCF, för att erbjuda ett kraftcentrum som kunde samla militanta arbetare benägna att lämna partiet, men på goda grunder bekymrade för om de skulle överleva politiskt; alltför många militanter är av naturliga skäl inte annat än politiska kadaver.

Men avståndstagandet, till exempel från Barjonet, och tidsspillan gjorde det till ett från början komprometterat företag. Det ser dagen just då rörelsen markerar sin tillbakagång. Det verkar alltså som ett senkommet försök att samla en heterogen grupp som inte har prövats i handling tillsammans.

Dessutom: medan militanterna i JCR uppfattar MR som en rörelse att bygga upp, där de olika elementen långsamt växer fram i aktionskommittéer, vilka ska vara rörelsens aktiva styrka, och inte som ett självutnämnt avantgarde, finns det andra militanter, stabschefer utan trupper, som föreslår att det vid sidan av aktionskommittéerna skapas fullt utbyggda sektioner av MR. Denna principiella oenighet lamslår till sist ett företag utan anseende, som tillkommit på falskt initiativ. Man hade slarvat iväg i största hast för att möta de enorma uppgifter, som låg utförda efter PCs svek. Planerna på MR går tillbaka på den gångna period, då man famlade efter en organisation. Då räknade en samling enskilda personligheter och militanter utan politisk sammanhållning eller gemensam linje på den attraktionskraft som låg i det mångskiftande tänkande som presenterades som 'obunden hållning'. I verkligheten är det efter maj bara de organisationer, som förmår framstå som en unik pol genom att ha en särart i kamp, organisation och program, som kan hoppas på att utöva en verklig dragningskraft på det faktiska avantgarde som trätt fram, ofta utanför de traditionella organisationerna.

Aktionskommittéerna å sin sida visar då sin oförmåga att ingripa som en självständig kraft, tillräckligt utvecklad och organiserad för att lyckas genomföra sina egna initiativ. Den paroll om en nationell rörelse av aktionskommittéer, som lanserats, har som mål att politiskt ena och koordinera livaktiga celler, för att dessa inte, på grund av att de är utspridda, ska släpa i kölvattnet av tomma föreskrifter och okontrollerade staber.

Aktionskommittéernas generalförsamling har möte den 3 juni på Sorbonne och det ger ett tillfälle att förverkliga dessa mål. Att '22 mars' och Kommittéerna för stöd åt folkets kamp ingår i denna församling, gör att man till och med kan se fram emot en sammanslagning av alla massrörelser. Desto mer som alla delegater i salen är eniga om texten på en affisch, 'borgarklassen är rädd', och om det program för självförsvar som '22 mars' föreslagit. Representanten från 12e distriktet drar nytta av detta genom att begära att man ska sluta att samla allas underskrifter och att affischen helt enkelt ska signeras av aktionskommittéerna i parisregionen. Förslaget antas med endast tre röster emot, trots att representanterna för '22 mars' är förtegn.

Man måste alltså gå längre och kräva ett samgående på basnivå och i aktion av alla massrörelserna för att av dem skapa en verklig militant slagkraft, där bara avantgardegrupperna förblir urskiljbara som organisationer. Antingen upplöser sig '22 mars' i de aktionskommittéer som i större skala har samma politiska natur eller också fortlever den, i egenskap av 'anti-groupusculaire' vänstergrupp vars politiska bas inskränker sig till spontanistisk aktivism. Antingen integreras kommittéerna för stöd åt folkets kamp i CA eller också fortsätter de att förverkliga viljan hos UJCml att inom rörelsen bygga upp sin egen pseudo-betonade 'massbas'. I det senare fallet skulle de upprepa vänstergruppernas mosaik i en högre dimension i stället för att främja enade aktioner.

Trots generalförsamlingens omröstning beslutar '22 mars' och stödkommittéerna att behålla sina signaturer och drar sig tillbaka. På så sätt äventyrar de försöket att genom en enad rörelse av aktionskommittéer skapa en styrka som fortfarande är förmögen till oberoende initiativ inför maktens kontraoffensiv.

Inför misslyckandet för alla partiella substitut för PCF är avantgardegrupperna ensamma om att bevara tillräckligt av sammanhållning och klarsynthet för att ge politiska svar till läget, för att föreslå aktuella strategiska mål, som de dock olyckligtvis inte alltid har styrkan att åta sig. Ju större förvirringen blir i rörelsens sammanslutningar, desto fler lyssnar på grupperna; ju mer spontanismen tappar andan, desto effektivare verkar avantgardet: det stora möte JCR håller på Sorbonne den 5 juni vittnar om det. En sak förblir säker: det är ur de 'vänstergrupper', som prövades i maj, som kommande avantgardestyrkor ska växa fram.

Hur CGT krossar en strejk

Det var möjligt med en motattack från gatan efter de Gaulles tal. I Carcassonne hade gaullisterna organiserat en motsvarighet till sin demonstration i Paris för hela departementet Aude. 300 kom dit. PC förbjöd en motdemonstration. I alla fall samlas några ungdomar på trottoarerna för att ropa revolutionära slagord. Mycket snabbt växer deras grupp och de är snart 3.000 inför 300 osäkra gaullister. PC tar då täten för motdemonstranterna och drar iväg med dem för att sjunga Marseljäsen vid de rödas monument, 'för dessa döda är också de våra'. Denna historia visar i vilken grad motattacken förblev möjlig, och i hur hög grad undanflykten var ett förräderi.

Men CGT finner i en av sina kommunicéer ett strategiskt rättfärdigande av denna undanflykt. Det rör sig om 'att fullkomna löntagarens seger genom medborgarens seger'. Det rör sig i själva verket om att förklara sig besegrad, att låta sig slås ned i egenskap av medborgare efter att ha besegrats i egenskap av löntagare. Denna hållning har sin logik, den 'sanna demokratin' logik, och sin grundlag, löntagarens och medborgarens rättigheter. Enligt denna logik är PC redo att byta bort den röda fanan mot förhandlingsbordet, ropen på gatorna mot viskningar i valbåsen. Så fort man sträcker fram en röstsedel, det må gälla folkomröstning eller parlamentsval, tar partiet emot den. Och från och med den första juni har det en gemensam angelägenhet ihop med de Gaulle: att återställa ordningen för att förvandla klasskampen till en lojal tävlan i val.

Denna strategi för att krossa strejken tar sig olika uttryck allt efter området. För att beskriva den skulle man behöva dragga igenom deras betydande repertoar av byråkratiska skurkstreck. För att få igång arbetet igen tvekar fackföreningsrepresentanterna inte att åka runt till RATPs vagnstallar eller till postkontoren för att förklara för varje depå eller kontor att det är ensamt om att fortsätta strejken, att man måste stå enade i att uppta arbetet liksom i att lägga ned det, kort sagt att man måste lägga ned strejken. Man talar om fixade röster, om att återgång till arbetet organiserats mot arbetarnas vilja; filmen om återgången till arbetet vid Wonder belyser detta på ett slående sätt. Vid Hachette har ledningen publicerat delresultat (rörande det övre

skiktet) innan omröstningen är avslutad, för att påverka de röstande. De strejkande försöker vidta åtgärder och kallar på en officiell röstövervakare. Men fackrepresentanterna desavuerar och avskräcker dem.

I Tarbes har arbetarna vid vapenförråden som de första fått sina krav tillfredsställda, men 3 andra fabriker strejkar ännu, däribland Alsthom. Arbetarna vid vapenförråden beslutar att trots de förluster de gjort genom strejken, ha en solidarisk insamling. Var och en lägger en eller flera dagars avlöning. Resultatet av insamlingen lämnas till den kommunala strejkkommittén som inte är något annat än CGTs lokala ledning som döpts om för tillfället. I stället för att dela ut summan till alla strejkande eller använda dem i deras kollektiva intresse, fördelar strejkkommittén den bara på de CGT-anslutna och delar alltså arbetarna och väcker stor vämjelse hos arbetarna vid vapenförrådet. En del av dessa river sönder sina fackliga medlemskort.

Den ena nedrigheten efter den andra: i sin valbrådskan går PCs och CGTs ledningar ända till rent och oförfalskat förräderi. I det ögonblick då kampen i Flins och Sochaux kan dra med sig ett väldigt utbrott av revolutionär solidaritet, lämnar man den åt isolering. De går så långt att de fördömer som provokatörer de studenter, som kommer för att bistå arbetarna.

Det enda svaret på mordet på Gilles Tautin och de två arbetarna i Sochaux skulle vara en demonstration av ännu större omfattning än den, som organiserades 1962 för offren i Charonne, men CGT och de andra syndikaten, som är rädda för att leda proletariatet ut på gatan igen, avhåller sig ännu en gång.

Men de har kommit så långt i fråga om förräderi, att varje hållning blir en återvändsgränd. Som ett svar på regimens förbrytelser skulle endast en massdemonstration ha verklig betydelse. Efter fackföreningarnas avslag kunde man för den skull inte resignera. UNEF kallade ännu en gång till demonstration vid gare de l'Est. Men där en miljon arbetare skulle ha kunnat defilera med lugn och visa styrkan av sin återhållna vrede, kunde 30.000 unga demonstranter, som lämnats ensamma, bara ta sin tillflykt till våld för att ge uttryck åt sin förtvivlan, då de uppmuntrats till detta av regimens alla provokatörer.

Den dramatiska natten den 11 juni kunde inte utvecklas annorlunda. Det var av princip omöjligt att inte kalla till demonstration, det var omöjligt att undvika att rent våld blev det elementära uttrycksmedlet för de isolerade ungdomarna som saknade perspektiv. Och likväl var detta våld i samma ögonblick till nytta för regimen. Hur många 'valbarrikader' tolererades inte i Paris, Toulouse och Bordeaux eller anstiftades helt av regimen? Den motsättning de militanta revolutionärerna var låsta i, vittnar på ett tragiskt sätt om arbetarledningens förräderi.

Regimen, som för att åter inge valmanskåren förtroende måste framstå som en fast garant för ordning, hänvisar nästa dag till nattens oroligheter och förklarar att avantgardegrupperna ska upplösas ... Med välsignelse från kommunistiska partiet, som är belåtet med åtgärden och inte ens gör en ansats till principiell protest.

'Valen är en taskig fälla'

'Valen är en taskig fälla!' ropade de demonstranter, som brände upp de försåtliga valsedlar samma kväll som Gilles Tautin dog. På detta kraftfulla sätt uttryckte de sin åsikt om de parlamentariska åtgärder, som PC beställsamt presenterade. De visste kanske inte att dessa parlamentariska åtgärder har en historia, som är jämgammal med reformismen. Redan Kautsky skrev att målet är att 'genom erövringen av den parlamentariska majoriteten' åstadkomma 'en viss förskjutning i styrkeförhållandet i staten' så att den senare 'tillmötesgår proletariatets behov'. Trotskij svarade honom i *Terrorism och Kommunism*: 'rent allmänt är

det inte omöjligt att uppnå en demokratisk majoritet i ett borgerligt parlament. Men även om detta förhållande blev verkligt, skulle det i princip inte ändra något i händelsernas gång. Under inflytande av proletariats parlamentariska seger skulle medelklassens intellektuella kanske bjuda regimen mindre motstånd. Men borgarklassens huvudsakliga motstånd skulle vara bestämt av faktorer som: stämningen i armén, hur väl beväpnade arbetarna var, hur läget var i grannländerna; och inbördeskriget skulle utvecklas under inflytande av dessa verkliga faktorer och inte av en bräcklig valmatematik.’

I *La France en marche vers le socialisme*, en militant popularisering av perspektiv i den ‘veritabla demokratin’ anda, går PCF längre än Kautsky i sitt reformistiska uttryckssätt.

Upphovet till dessa perspektiv anges i broschyren: det är Thorez’ tänkande. Han föreslog 1945 ‘ett demokratiskt program för nationell återuppbyggnad, vilket kan accepteras av alla republikaner; stöd åt små och medelstora företag, försvar för böndernas egendom’. Parollerna för detta program är enkla och helt luktfria vad beträffar klassinnehåll: ‘En enda armé, en enda polis, en enda stat’; ‘mer demokrati, mer framsteg, mer rättvisa’.

De politiska konsekvenserna är lika tydliga. Det är fråga om att ta sig an småfolkets intressen gentemot de stora: de små aktieägarna, småbönderna, ‘till och med försvaret av småborgarnas och medelklassens legitima intressen’. I stort sett ska man genom att understryka ‘proletariats och andra anti-monopolistiska skikts gemensamma intressen’, uppresa ‘resten av nationen mot den finansiella feodalismen’. Att man refererar till feodalismen är här inte en enkel retorisk effekt; det antyder att det inför en ny feodalism återstår att utföra en borgerligt demokratisk revolution i de avancerade kapitalistiska länderna.

Efter detta är allt förklarat, man kastar sig över den leninistiska sats, som hävdar att den statliga monopolkapitalismen är kapitalismens sista stadium, ‘socialismens väntrum’, man troller bort statens reglerande funktion och man hävdar att ‘den nya demokratin (varken borgerlig eller proletär utan ny) ska vara en ständig skapelseprocess’ vars ‘utveckling går mot den socialism som är demokratin nödvändiga kulmen’. Då man för att inge sina politiska bundsförvanter förtroende förvandlar klasskampen till sällskapssport uppfinnar man till slut revolutionärt fair-play: ‘PC i de utvecklade kapitalistiska länderna noterar möjligheten att använda det parlamentariska systemet i kampen mot monopolens dominans, för demokratin och till sist också efter arbetarnas maktillträde. Att den nya makten bildas i samverkan med den traditionella parlamentariska institutionen skulle bara stärka denna makts auktoritet och understryka det illegala i varje motstånd mot socialistiska omdaningar och ett etablerande av samhällets ägande av de viktiga produktionsmedlen’! Den proletära makten i den borgerliga statens förklädnad, skändligen garanterad av den borgerliga legaliteten, detta är alltså vad PCF föreslår!

Det är riktigt att det inte är ensamt om detta tillvägagångssätt. Teserna från Xe partikongressen för Italiens Kommunistiska Parti bekräftar att ‘den revolutionära kampen bör utvecklas inom staten för att i denna stat uppnå nya styrkepositioner’. Beträffande Aidit, generalsekreterare i PKI (Indonesiens Kommunistiska Parti), införde han, efter att ha accepterat Nasokom, en koalitionsfront med den nationella bourgeoisin och reaktionära religiösa krafter, en förnyelse av den marxistiska teorin om staten: ‘statsmakten i Indonesien har två sidor: en för folket och en mot folket. Den kamp PKI för i fråga om staten består i att laga att den sida, som är för folket, förstärks oupphörligt och intar den dominerande ställningen och på så sätt avlägsnar de anti-folkliga krafterna ur statsmakten.’ De hundratusentals indonesiska militanter, som slaktades 1965, fick betala för den politiken.

I själva verket är förnekandet av den marxistiska teorin om staten och av internationalismens principer och praktik den gemensamma nämnaren för alla reformister. För att skänka teoretisk prestige åt sin revision av marxismen trodde redan den belgiska socialdemokraten

Vandervelde att han 1919 kunde bevisa en försvagning av statens repressiva funktion till förmån för dess tekniska och förvaltande funktion. Då staten blivit ett neutralt instrument, behövde man inte längre förstöra den, utan proletariatet kunde ta den i besittning och använda den för egen räkning. Statens funktioner kan inte styckas upp i detalj, och om den verkar mer neutral och mindre polisstat, beror det på att de passiva revolutionära krafterna ger den möjlighet. Maj bevisade det ytterligare.

Beträffande det långsamma insamlandet av en valmajoritet, bevisades grundligt hur vanskligt det var. PC dömdes till ett sisyfosartat opinionsarbete. Mer klarsynt var Lenin, som ansåg politiken vara närmare släkt med algebran än med aritmetiken: inom detta område finns det olycksbringande föreningar som återkommer som subtraktioner. Långt ifrån att lita på den formella demokratin understryker han till och med att ju mer den borgerliga demokratin utvecklas, desto närmare har den, i händelse av fara för bourgeoisin, till 'massaker eller inbördeskrig'. Det reformistiska fenomenet och dess ideologi är alltså inte något nytt. Den IIa Internationalen visar hur arbetarbyråkratierna var redo att förneka de revolutionära principerna för den parlamentariska karriären. Men då framträdde nya ledare ur proletariatets djup, som var redo att föra en söndrande fraktionsstrid mot de avsatta ledningarna. I flera omgångar, 1903 och 1914, gjorde sig Lenin till förkämpe för en sådan strid. Han tvekade inte att hota med en brytning eller att provocera fram den. Efter det social-chauvinistiska misslyckandet 1914 uppmanar han till bildandet av fraktioner inom socialdemokratin för att skapa autentiska revolutionära partier. Den ryska revolutionens prestige tillät att processen påskyndades.

Det går inte på samma sätt efter IIIe Internationalens misslyckande; den var förbrukad efter 1933 genom sin tyska politik. Internationalen upplöstes av Stalin 1943, en karikatyr av den överlever: det behövs inte längre någon internationell organisation, de kommunistiska partiernas ensidiga lojalitet mot Moskva har trätt i dess ställe.

För att rättfärdiga lokala misslyckanden och den reformistiska urartningen inom kommunistpartierna, som till exempel det franska eller italienska partiet, åkallar de 'världsproletariatets högre intressen'. De tar visserligen inte makten, de försöker inte göra det, de gör eftergifter mot bourgeoisin, men dessa taktiska eftergifter görs 'i den slutliga analysen' för att gynna en högre strategi, som består i att skapa de bästa ekonomiska villkoren för en ren ekonomisk tävlan, i 'den fredliga samexistensen' (desto värre för Grekland, Dominikanska Republiken, och Vietnam ...) mellan Sovjetunionen och Förenta Staterna. Ty det är idag denna front som har företräde i klasskampen.

Genom detta strategiska knep blir de nationella byråkratiernas reformism inte ett svek utan ett offer man medvetet tillåter: PCF, som lokalt är reformistiskt och konciliant, låtsas vara internationellt revolutionärt via Sovjetunionen. Däri ligger dess högsta alibi. Eller låg.

För denna politik är logisk. Om PCF behåller sitt anseende hos det franska proletariatet till stor del tack vare en borgen från den sovjetiska byråkrati, som pryder sig med kvarlåtenheten från Oktober, ställer i alla fall dess allianspolitik med bourgeoisin sina egna krav: man måste välja mellan att stödja den sovjetiska aggressionen i Tjeckoslovakien och att bevara goda relationer med sina valbundsförvanter. Så tvinnas nätet av byråkratiska motsättningar.

Att den stalinistiska monolitiska byggnaden rasat ihop, att karikatyren av internationalism vittrat sönder, att de kommunistiska partierna blivit socialdemokratiska med chauvinistiska konsekvenser, gör att de förlorat sitt alibi: redan är flera av dem blottställda. Genom deras stormagade parlamentarism blir deras misslyckande tillräckligt offentligt för att leda till en livlig radikal kritik av deras förräderi.

Alltför lyckligt över att kunna 'ta det parlamentariska skuggspelet för klassverklighet' kastade sig PC över valen som över en sista räddningsplanka. Då valen hade till funktion att krossa majrörelsen och återföra den till den parlamentariska legalitetens läger, då valen gällde en återgång till ordningen, gick PC in i valstriden i skepnad av ordningens parti och fördömde med stor demokratisk indignation anstiftarna av barrikaderna. Mer än någonsin förr försökte man slå gaullismen på dess eget område, trumpetade ut samma teser, antog samma mål och ville fylla samma funktion. Emellertid föredrar väljaren, om han har två ordningspartier att välja emellan, att ta det som är beprövat; han lät sig inte luras. Dessa val innebar en uppenbar kontrarevolutionär operation från regeringens sida. I det ögonblick klasskonfrontationen uppträdde på sitt verkliga område, skulle den återinföra den parlamentariska illusionen. Det var för revolutionärerna inte fråga om att gå i borgen för dessa illusioner genom att låtsas använda valkampanjen för propaganda; då man saknade styrkan att bojkotta dem, som bolsjevikerna gjorde vid valen till Duman efter 1905, måste man förneka deras funktion. 'Taskig fälla!', det ropet kom från hjärtat.

Men med undantag av ett tjog klarsynta byråkrater var PC förhäxat av sina egna valmyter och trodde nästan på sin egen propaganda. Bland de lägre kadrerna i partiet var det många som gjorde sig parodiska föreställningar om antalet platser i parlamentet. Deras missräkning, deras löjliga och tragiska förvirring då resultatet kom, var ett ytterligare bevis på deras idioti, där dåligt samvete och lycklig omedvetenhet var ouplösligt förenade.

PC hade till och med 'utelämnat' den elementära kritiken av valsystemet för denna kampanj. De som är under 21 år, de unga arbetslösa, de unga arbetarna, gymnasisterna och studenterna uttrycker inte sin mening vid valurnorna; de hade uttryckt den på gatan ... Genom valkretsindelningens trolleri väger tre kyrkoherdar, en from nunna, en pensionerad överste, en lantpolis och en vresig ungmö, vilka dragit sig tillbaka till Lozère, lika tungt som 100.000 proletärer som trängts ihop i valkretsen Gennevilliers.

Men nog med småaktiga spetsfundigheter: eftersom PC hade beslutat att slå bourgeoisin på dess eget område, hade det generöst accepterat dess regler ...

En specifikation av valresultaten saknar inte intresse (bakslaget för PC i Sochaux och Flins är signifikativt), men deras globala innebörd är tillräcklig. Medan PC sedan år tillbaka till prisat av en växande mängd politiska eftergifter¹ anstränger sig att pussla ihop en anti-monopolistisk valmajoritet, konstituerade sig denna majoritet under aktionen i maj som en styrka runt det strejkande proletariatet. Långt ifrån att befästas i valen tillintetgjordes den av dessa.

Av alla elementen i en revolutionär kris är det mest instabila mellangruppens uppslutning kring proletariatet. Då det inte lyckades tillfredsställa den genom att störta regimen och öppna perspektivet för ett nytt samhälle, bidrog kommunistpartiet till att höja gaullismens prestige och svek de grupper som gått in i rörelsen. Det var inget förvånansvärt i att borgarklassen återförde dem till sitt område.

Men värre var att fraktioner av arbetarklassen nu gav tillbaka sina röster till gaullismen, som de undan för undan hade lämnat. Maj gjorde det för övrigt möjligt att konstatera den bristande proportionen mellan PCs inflytande vid röstning och effektiviteten av dess militanta kapacitet. Denna brist på proportion vittnar om att en tyst misstro samlats inom proletariatet: arbetarna ger fortfarande sin röst till partiet, men det är allt färre som är villiga att ge sin tid och sin energi. Besvikelsen i maj, då arbetarna gav sig in i striden i övertygelsen att ögonblicket var inne att störta de Gaulle, kan bara understryka detta fenomen.

¹ Beträffande socialförsäkringen avvisar man en sänkning av taket för självfinansieringskvoten för att inte stöta sig med kadrerna; man gynnar apotekarna, etc...

I PCs misslyckande och det nya revolutionära avantgardets otillräckliga mognad hämtade regimen kraft till sin återuppståndelse. I tre steg – den politiska kuppen med de Gaulles tal och demonstrationen på Champs-Élysées, raserandet av strejken, valen – återställde den ordningen och förberedde arbetsgivarnas och polisens repression. Så avslutas för tillfället vad som bara bör vara en episod eller en generalrepetition, under förutsättning att vi är kapabla att förbereda en fortsättning.

Avslutning

Och nu?

‘Under alla revolutionära perioder i historien kan man finna två på varandra följande etapper, som är nära förbundna med varandra: först uppstår en spontan massrörelse, som tar motståndaren med överraskning och tvingar av honom allvarliga eftergifter eller åtminstone löften; därefter förbereder den härskande klassen, som känner grunden för sin dominans hotad, revanschen. De till hälften segerrika massorna visar otålighet. ‘Vänsterns’ traditionella ledare har precis som motståndarna tagits med överraskning av rörelsen och hoppas rädda situationen med hjälp av medlande retorik och förlorar till slut sitt inflytande. Massorna går in i den nya kampen nästan utan ledning, utan klart program, utan att förstå de kommande svårigheterna. Så leder den konflikt, som oundvikligen uppstår ur massornas första halva seger, ofta till ett nederlag eller ett halvt nederlag. Det är knappast troligt att man i revolutionernas historia finner ett undantag från denna regel. En skillnad – och den är inte obetydlig – ligger dock i att nederlaget i vissa fall har fått karaktären av massaker: så var det till exempel under de junidagar i Frankrike, som markerade slutet på revolutionen; i andra fall var det halva nederlaget bara en etapp på vägen mot segern: den rollen spelade till exempel nederlaget för arbetarna och soldaterna i Petersburg i juli 1917. Just julinederlaget påskyndade bolsjevikernas uppsving. De hade inte bara förstått att på ett riktigt sätt värdera situationen, utan illusion och förställning, de hade heller inte tagit avstånd från massorna under de svåraste dagarna av motgång, offer och förföljelse.’ (Trotskij: *Où va la France?* Edition Quatrième Internationale, 1936.)

Bourgeoisin störtar aldrig samman av sig själv; ingen ekonomisk kris ger den en naturlig död. Den franska bourgeoisin utnyttjar krisen i maj för strukturella anpassningar för att eliminera arkaiska sektorer av produktionen. ‘Erövringarna i maj’ har antingen förvanskats och förvandlats till reformer som befordrar systemet, eller helt enkelt sugits upp.

För övrigt förbereder regeringen repressionen. Borgarklassen var rädd, den kände sin makt vackla. Den vet nu att den handfull ‘galningar’, som tidigare underskattades, på två år har utvecklat så mycket att den bildat en styrka som är ägnad att störa de senila grälen mellan majoritet och opposition. Repressionen är för regimen en rationell nödvändighet som i enstaka fall garneras av det passionerade nitet hos någon konservativ pedant, som skaffade sig magsår i maj. Om repressionen inte är brutal och snabb, beror det på att regeringen förblir uppmärksam på utvecklingen av styrkeförhållandet; den ämnar skilja de obotfärdiga bråkmakarna från de påverkbara reformisterna för att slå till selektivt. Om repressionen inte är massiv, beror det på att vi har att göra med en stark polisregim, inte med en fascistisk regim.

Det är viktigt att man uppskattar den nyansen. De som skrämar om fascism, sticker som strutsen huvudet i sanden hos den beskyddande arbetarrörelsen, även om den är stalinistisk.

Bourgeoisin har bara provisoriskt slätat över de ekonomiska konsekvenserna av maj. Den internationella konjunkturen och speciellt arbetarrörelsens hållning kan på längre sikt få allvarigare motsättningar att uppstå. Om kapitalismens instabilitet skulle hålla i sig, skulle regeringen bara ha två lösningar: integrering eller krossande av arbetarrörelsen. Idag siktar den genom ‘participationen’ till den första; om den misslyckades, skulle den kanske ta till den andra. Men man måste ha medel till detta, det vill säga den sociala basen.

I maj och juni existerade inte den sociala basen för en fascistisk regim. Det är emellertid inte uteslutet att man får se den konstitueras. Den accelererande ökningen av strukturarbetslösheten, som oförmodat inträffade innan de åtgärder, som hade aviserats i 'les ordonnances', lyckats få den accepterad som en social faktor, öppnar möjligheten av ett trasproletariat som man inte kan bortse ifrån. De grupper, som blev offer för maj, småföretagare och hantverkare var bittra och påverkbara. Vissa aktiva och stridbara sektorer, som studenterna och bönderna, som är föga politiserade i grunden, förblir instabila; i norr och i chouandistriktet¹ finns det jordbrukarsyndikat av doriotistisk² typ. Till sist: den 'enade vänsterns' futtiga statistroll under krisen och dess sammanbrott i valet gör att polarisationen till vänster är svag, medan det uppträder lycksökande demagoger, vars tankar formas av 'den retoristiska akustiken', och den dunkla ideologin hos en 'kontesterande' rörelse, som kan återerövas av högern, blomstrar.

Man kan inte underskatta den potentiella faran; man kan inte heller föra fram katastrofvisioner. Kampens utgång beror till stor del på rytmen hos utvecklingen av avantgardet – som gynnas av ett internationellt sammanhang av ökande strider – och av dettas kapacitet att bilda en pol, som är attraktiv för de skikt, som brutalt väcktes till politiken, men ännu kan gå från revolutionära förhoppningar till 'kontrarevolutionär desperation'; en frestelse som är större ju större hoppet var.

Parentesen sluter sig inte kring maj som kring en historisk kuriositet, en snabbt glömd explosion, eller en detalj för det sociologiska muséet. Att man driver med majrevolten i de för närvarande lugnade salongerna, spelar ingen roll: den sparar på oförutsedda händelser för morgondagen; kampen har bara börjat.

Organisationsstriden

Vid de belgiska strejkerna 1960-61 övergick den belgiska arbetarklassen, mot den uteslutande lagen, från defensiv till offensiv kamp. På samma sätt övergick arbetarklassen i Frankrike från en solidaritetsdemonstration mot repressionen till kampen för omstörtande av regimen. I båda fallen är den ekonomiska konjunkturen inte en kriskonjunktur.

Den franska arbetarklassens politiska mognad, som gjorde den mäktig riktiga initiativ under strejkens hela uppgångsperiod, kräver att man betraktar relationerna mellan avantgardet och massorna i ljuset av nyvunna fakta. De spontanistiska teoretiseringarna tror problemet vara löst i och med att man stryker en av termerna; det är verkligen att trola bort det.

Det illustreras av '22 mars', som 'dialektiskt' förenar massorna och avantgardet genom att låta dem försvinna tillsammans under sin trollkarlshatt: 'rörelsen för radikalisering av massorna'. De individer som utgjorde den, flertalet utan politiskt tänkande, *var tvungna att låta strategin sammanfalla med sin fysiska person*. Den svagaste länken är i varje ögonblick där de befinner sig; och då de inte har möjlighet att vara överallt, är denna länk unik: endast de, som var i Flins, är revolutionära. Men vem var inte i Flins? '22 mars' var där, marxist-leninisterna också tillsammans med de proletära syndikalisterna, JCR också, som kom med sina stencilapparater och drog sin bulletin och de andras flygblad...

Men organisationernas övertag över individerna är att de kan vara samtidigt i Flins och på andra ställen, där potentiella nya Flins misslyckas av brist på stöd. För att Flins skulle bana väg för ett revolutionärt utbrott krävdes att det inte blev bara en plats där en skärmytsling ägt rum, utan hela arbetarklassens sak; och att militanter överallt förklarade dess politiska innebörd och de perspektiv som denna heroiska kamp var så rik på.

¹ Chouaner = antirevolutionära upproriska bönder i Bretagne och Normandie på 1790-talet.

² Doriot, Jacques: före 1933 en av de ledande kommunisterna, grundade 1936 det fascistiska 'franska folkpartiet'.

Man kan inte ta som sitt enda politiska mål att genom en punktaktion, den må kallas exemplarisk, väcka medvetandet hos de massor som brutits ned av vardagens bojar. Maj är lika litet som oktober det enda momentet i den revolutionära kampen. *Eftersom den ville glömma alla andra aspekter av kampen blev '22 mars' efter att ha varit en skapande rörelse som frigjort krafter, ett sorgebarn. Eftersom den upplevde varje politisk debatt som livshotande, behöll den efter uteslutning endast aktivismen som gemensam nämnare för de heterogena individer den bestod av, och hade som ideologi den teoretiska grunden för denna aktivism, kulten av spontanismen.*

Men spontanismen är inte ett absolut framträdande av förödande renhet jämfört med organisationernas futtiga sysslor. Visserligen tillåter den att man i ögonblick av revolutionära explosioner överskrider rutinen, krossar konservatismen och uppfinnar nya kampformer; men den gör det desto bättre eftersom dess spontanism är berikad av arbetarrörelsens historia, av dess strider, av dess segrar och misslyckanden, av dess ideologier. På samma sätt som studenternas spontanism den 3 maj berikades av två års tålmodig, ibland otacksam, aktivitet av vänstergruppna.

Om inte det avantgarde, som förvandlats genom kampen, banar nya vägar för denna spontanism, sjunker den till sist ihop, fångslad av ett förundrat betraktande av sina egna upptäckter, som den mekaniskt försöker upprepa. På så vis tog spontanismen ut sig i maj, genom att den inte förstod på vilken strategisk punkt den borde förena sin energi och utdela dödsstöten åt en vacklande motståndare som dock fortfarande höll sig uppe.

Att få massorna att genomsyras av lärdomarna av maj, att få nästa kris att mogna fram och komma bättre förberedd till den, det är avantgardets uppgift. Och därför organisation; inte för nöjet att samla på hög som en krämare. Utan därför att: där massan upplöses inför repressionen, härdas organisationen och motstår demoraliseringen. Därför att organisationen rekryterar och formar en speciell typ av militanter efter sin egen förebild; medan man inte spontant är en militant revolutionär och den revolutionära individualismen är ett lyte hos studentrörelsen. Därför att organisationen utarbetar, verifierar och försvarar ett enande program, förutan vilket den mångsidiga rörelse, som först överraskade regimen, faller tillbaka i en serie delstrider, som genom sin isolering är dömda till reformistisk urartning och inte förmår angripa statsmakten.

Man kan inte reducera det revolutionära partiets problem till ett formellt problem rörande en organisationsledning. Kombinationen av en spontanistisk rörelse och magiska paroller leder inte till revolution. I stället för program kunde militanterna i maj endast räkna upp – i ordning eller oordning – kraven i CGTs förteckning och då och då ropa ut sin trohet mot socialismen. Idag måste de utarbeta ett övergångsprogram som kan förena de omedelbart förestående striderna med de revolutionära målen. Det gäller inte ett skrivbordsarbete utan en militant uppgift. Den kräver en analys av den franska samhällets uppbyggnad, av dess svaga punkter och motsättningar, som man bör slå till mot. Den kräver ett militant nät av lyssnarposter som ger en exakt kunskap om de konkreta villkoren för den kapitalistiska utsugningen idag. Den kräver att man av detta sluter sig till paroller, som massan kan göra till sina, att man värderar deras strategiska relevans, att man verifierar deras effektivitet i praktiken, att man vid behov korrigerar dem.

Och hur väl än ett sådant program gjordes upp, är det inte ett Sesam för socialismen. Man övertygar inte massorna om att de bör göra revolution genom att på ett abstrakt vis ställa upp socialismens 'rationella' rationalism mot kapitalismens falska rationalism. En paroll är inte en ren diamant, som kan motstå deformationer och på egen hand hejda systemet. *Dess värde är beroende av den organisation, som förstår den, försvarar den och hindrar att den förvanskas genom att kämpa emot reformismens försök att vinna insteg.* En paroll har bara värde genom

den styrkerelation, som den är underordnad under, och som den bidrar till att modifiera till förmån för den organisation, som för fram den.

Till sist är organisationen ett intellektuellt kollektiv, som genom sin praktiska erfarenhet kan berika, belysa och göra levande den revolutionära teorin.

Detta är vad en organisation medger, men inte en samling individer. Revolutionens esteter identifierar avsiktligt organisation och byråkrati. Fast hur många spontanistiska byråkratier avsåg inte majmötena: oavsättliga ordföranden, mikrofongalna och oansvariga talesmän uppstod överallt, desto mer oavsättliga som de varken kunde kontrolleras eller avsättas av en organiserad bas.

Idag är stunden inne för organisationsmässig sanktion och ett ideologiskt klagörande. PC framstår inte längre som det revolutionära partiet; den tar våldsamt avstånd från 'agiterande vänsteravvikare'. Men bakom dessa glädjedödare finns potentiellt det avantgarde som verkligen trädde fram i maj. För att lyckas organisera det (speciellt arbetaravantgardet, som bör medge att vänstergrupperna genomgår en kvalitativ förändring, som ingen självkritik skulle uppnå) måste de poler, som bildats, bekräfta sin egenart i militans, organisation och program.

Vilken revolution?

Majdagarna lät ana möjligheten av en revolution av nytt, anti-monopolistiskt slag och det återstår att utföra en exakt studie av denna. Den var emellertid bara en komponent i en allmänt utbredd revolutionär flodvåg, som tar stryptag på borgarklassen. Medan kampen fortsätter i Vietnam, uppstår nya avantgarden i Tyskland, i Förenta Staterna, i Japan, i Brasilien, i Mexiko, i Italien; varje dag medför en kontingent av strejker, massdemonstrationer, våldsamma konfrontationer. För kanske första gången ter sig en revolutionär flodvåg verkligt världsomfattande.

Internationalismen kan inte längre betraktas som en enkel teoretisk referens, som man klarar av verbalt; den bör betraktas med avseende på aktuell praktik och organisationsmässiga konsekvenser. Många militanter har bekantat sig med den permanenta revolutionens teser genom studium av och stöd åt den koloniala revolutionen och via OLAS' teser. De har förstått att alla länder inte upprepar de avancerade kapitalistiska ländernas utveckling, att inget land kan stänga in sin egen historia inom sina gränser. Att idag vilja göra en borgerligt demokratisk revolution och uppskjuta den proletära etappen till ett senare datum, det är att ge den nationella bourgeoisin tillfälle att förstärkas och den internationella reaktionen tillfälle att organisera kontrarevolutionen.

I analogi härmed är den socialistiska revolutionen bara verkligt segerrik i internationell skala. Dagens kapitalism är aldrig en enkel nationell realitet. Varje kapitalistiskt land är ett element i det imperialistiska system, som det är inbegripet i och vars strukturella nivå är världsomfattande på samma sätt som utvecklingen av produktivkrafterna. Ledarna i oktober uppfattade den ryska revolutionen bara som en första etapp, som ett brohuvud för världsrevolutionen. Den framgång som vunnits bör tjäna kommande framgångar och inte den självständiga uppbyggnaden av ett nationellt socialistiskt samhälle. Om man vill befästa sina erövringar och stänga in revolutionen i dess förskansningar kan man inte undvika att den blir ett element i det internationella järnviktssystemet. Den kan inte överleva som en avstängd enklav; den slutar med att knyta förbindelser med hela systemet, med att bilda ett undersystem, som producerar sina egna intressen och för att garantera dem önskar en förlängning av status quo. Bara en internationell seger för revolutionen tillåter att man gör slut på själva det imperialistiska systemet, att man utnyttjar alla de möjligheter som står öppna genom den socialistiska revolutionen, att man garanterar dess framgång.

Om det är på den internationella nivån som revolutionen bör segra, är *subjektet* som utför den också internationellt: inte det eller det proletariatet utan världsproletariatet, inte det eller det avantgardet utan Internationalen. Att Lenin vid Rysslands andra folkkongress manar till bildandet av ett mongoliskt PC trots att ett mongoliskt proletariat inte existerar, beror på att de kommunistiska intellektuella i Mongoliet genom sin anslutning till IIIe Internationalen och genom att dennas strategi tillämpas i landet, blir en integrerande del av världsproletariatets avantgarde.

Om till sist revolutionen bör vara en världsrevolution, bör dess strategi liksom dess subjekt också vara världsomfattande. Man utkämpar inte striderna på parallella fronter; fronterna är sinsemellan beroende, de försvagar en gemensam motståndare, de tjänar samma sak, de kompletterar och uppmuntrar varandra. Internationalismen ligger inte i en enkel sentimental solidaritet med alla dem som kämpar, utan i en analys av fronterna i deras ömsesidiga beroende för att man ska kunna uppskatta vad som ska prioriteras i kampen, för att man ska kunna underordna en rörelses nationella intressen under revolutionens internationella intressen, om så behövs.

Den pågående revolutionära flodvågen gör att man för kanske första gången kan betrakta en International, som inte inskränker sig till att tämja sina sektioner under en hegemonisk sektion, utan säkrar ett reellt utarbetande av en gemensam strategi.

Inför de revolutionära uppgifter, som framträder, är det angeläget att dra de praktiska och organisationsmässiga konsekvenserna av allmänna internationalistiska principer. Det är i synnerhet angeläget att bryta med de karikatyrartade substituten för en International. För några består internationalismen i att möta levande politiska realiteter (Latinamerika, folkdemokraterna), som tillsammans med marxismens klassiker betraktas som icke-historiska referenser. Minsta militanta verifikation av deras dogm skulle tvinga dem att revidera sitt omdöme: att under förevändning av att den kubanska revolutionen inte leddes av ett kommunistiskt parti, nöja sig med att fördöma castroregimen som småborgerlig radikalism är oförenligt med en reell militant praktik i Latinamerika. Att anse Tjeckoslovakien som en borgerlig stat skulle innebära en vanmäktig terrängförlust för de militanter som intog denna position. Konfrontationen med en levande politisk realitet, som inte kan reduceras till de strategiska schemata, som ritats upp av marxismens klassiker, är villkoret för en utveckling och ett berikande av den revolutionära strategin.

Andra militanter, som gruppen kring tidningen *Falcesmartello* i Italien, förkastar för övrigt den strategiska debatten av fruktan för att införa förhastade klyvningar inom rörelsen; deras internationalism inskränker sig följaktligen till solidaritet med alla som kämpar (Mao, Guevara, Giap) oberoende av strategiska värderingar och skiljaktiga linjer. Resultatet av denna strategiska förvirring blir en organisationsmässig förvirring och ytterst en upplösning av avantgardet i rörelsen, där alla strömningar i arbetarrörelsen existerar sida vid sida, utan avgränsning. Lika fruktbart som det kan vara att det existerar strömningar, som konfronteras, lika hämmande kan det vara för rörelsen i sin helhet att undvika att göra oenigheterna explicita. Det blir till sist ödesdigert för avantgardet, som inte kan spela sin roll.

Den inneboende förvirringen under ett nytt avantgardes första vingliga steg bör överskridas. Avgränsade politiska grupper kan, om de känner sina avvikelser, förverkliga en enhet i handling, och där pröva sina respektive linjer. Men att till varje pris uppehålla en enhet utan princip leder vissa avantgarden till risk för urartning. Endast en strategisk grunddebatt som innesluter den internationella dimensionen, kan tillåta dem att komma in i en ny andning, om det också sker till priset av interna skiljaktigheter. Det är idag fallet med det tyska SDS.

Alla strategiska och organisationsmässiga substitut för en International har idag misslyckats. De, som trodde att de kunde reducera den internationella revolutionens fronter till en enda,

den koloniala revolutionens (fanonismen, stormzonens teori), vederlades av majhändelserna. Försöket att upphöja Kina till socialismens nya fosterland och omkring Mao bilda en mass-international likviderades i ett misslyckande; denna enkelriktade internationalism lämnade uttolkarna av Maos tänkande avväpnade, då de konfronterades med den sociala verkligheten. För övrigt rekryteras nya avantgarden bland de element som i grunden är kritiska. Det är omöjligt att samla dessa element på basis av den ovillkorliga renlärighet som Peking fordrar. Därpå beror urartningen hos de prokinesiska partierna och deras mångfaldiga uppdelningar.

För övrigt befinns hoppet om att konstruera en International med utgångspunkt från Latinamerika och där OLAS skulle vara första etappen, klart ha varit en villfarelse. Det framgår av den kubanska ledningens nya positioner (eller underlåtenhet att uttala sig) ifråga om Frankrike och Tjeckoslovakien, där gränserna för en nationell eller i bästa fall kontinental politisk horisont skiner igenom.

Inför en återvändsgränd efter alla dessa genvägar framstår det idag som angeläget att samlas med avgränsade strategiska principer som utgångspunkt och att förena förståelse av den koloniala revolutionen, av den politiska revolutionen i arbetarstaterna, av de revolutionära perspektiven i de avancerade kapitalistiska länderna, av nya avantgarden. Denna första gruppering bör varken vara definitiv eller exklusiv i förhållande till de utvecklingsbara grupperna, men det är nödvändigt att i praktiken ställa upp internationalismens problem och eventuellt skynda på utvecklingen av grupper, som idag är tveksamma eller isolerade. Dessutom: om avantgardet i Frankrike ger sig i kast med perspektivet för sin förstärkning och sitt programarbete, är det internationalistiska perspektivet och dess organisatoriska bekräftelse med nödvändighet ingående delar i den programmatiska bas, som måste definieras. Denna bör åstadkomma, att militanternas förståelse höjs, vad beträffar situationen utanför deras nationella politiska horisont. Att lösa de uppgifterna eller åtminstone ställa upp dem som en central punkt för att skilja mellan olika strömningar är idag ett pressande krav för att bristande subjektiv förberedelse inte längre ska vara det principiella hindret för utnyttjande av de objektiva möjligheterna.

‘Situationen är förträfflig’ tycker Ordföranden Mao om att säga. Mer än någonsin förr befinns idag den diagnosen vara bekräftad. I alla sektioner av världsrevolutionen bidrar man gemensamt till massornas revolutionära flodvåg. Stormen rasar i den zon som bär dess namn. Hårt prövad i Latinamerika har den amerikanska imperialismen lidit ett uppseendeväckande nederlag i Vietnam efter den Nationella Befrielsefrontens samordnade offensiver. Av de avancerade kapitalistiska länderna har den gaullistiska regimen, som var en modellregim ifråga om modernisering och stabilitet, hängt i luften mer än en månad, bokstavligt talat pulvriserad av den mest fantastiska sociala rörelse Frankrike någonsin upplevt. Man kan aldrig nog upprepa, att den räddades endast på grund av den parlamentariska vänsterns otroliga slapphet.

I arbetarstaterna skärps motsättningarna och väcker massorna politiskt. Miljoner tjeckiska och slovakiska arbetare har störtat in på den historiska scenen för att mot byråkratin i Kreml, men på lång sikt också mot sin egen byråkrati, försvara rätten att fritt nyttja sitt återfunna initiativ.

Revolutionens stigande flodvåg påskyndar den internationella kommunistiska rörelsens kris och befäster de nya avantgardena. De villkor existerar, som gör det möjligt att påbörja uppbyggnaden av en revolutionär massinternational. På framgången med detta företag beror utgången av den kommande striden.

Efterskrift, våren 1969

Den 5, 6, 7 och 8 april 1969 höll Kommunistiska Förbundet (*la Ligue Communiste*) sin första kongress. Den nya organisationen uppstod genom en avskiljningsprocess inom de Röda

Cirklar (*Cercles Rouges*) som utvecklats kring tidningen *Rouge*. De Röda Cirklarna var väsentligen en omgruppering av militanter från de förbjudna organisationerna JCR och PCI samt – framförallt – av militanter som kommit till politiken i samband med majhändelserna. I september fanns möjligheten att skapa en ny organisation. Den skulle inte ha blivit mer än en fortsättning av smågrupperna från före maj. Genom de Röda Cirklarna möjliggjordes en uppslutning från arbetarna som inneburit att den nya organisationen fundamentalt avviker från de gamla grupperna.

Genom en avskiljningsprocess inom de Röda Cirklarna uppstod de Röda Cellerna (*Cellules Rouges*). Kongressen hölls av 220 valda ombud från dessa celler efter tre månaders förberedande debatter. Debatterna gav upphov till tre olika tendenser inom de Röda Cellerna. De samlades kring olika politiska texter. Det rådde frihet inom Cellerna för de olika texterna och deras försvarare.

Debatten rörde sig på en god politisk nivå, den var kraftfull och ofta mycket polemisk; den bådade gott för Kommunistiska Förbundets framtid. Genom att återknyta till de arbetardemokratiska traditionerna bevisade den möjligheten av en öppen debatt som inte utmynnar i den legendariska splittringen. Det är ett fenomen som är värt att studera, isynnerhet som det rör sig om en organisation, vars medlemskader till 65 % är mellan 19 och 25 år och som också är politiskt ung, då 55 % av dess medlemmar engagerat sig politiskt i samband med majhändelserna. Det fanns en verklig fara för extremistiska låsningar och sekterism. Denna fara har man lyckats undvika, vilket också är ett vittnesbörd om vår periods politiska karaktär: när revolutionen är en verklig möjlighet försvinner mycket av den hätskhet som påskyndar politiskt förfall och splittring under perioder av tillbakagång.

I trohet mot de arbetardemokratiska traditionerna kommer man att publicera de förberedande diskussionerna i form av tre 'röda häften' (*'cahiers rouges'*), som kommer att behandla kongressens huvudtemata: (1) Organisationsteori och uppbyggandet av det revolutionära partiet (2) Från Internationalismen till Internationalen (3) Den politiska praktikens dialektik. Därför kan vi här nöja oss med att ge vår syn på Kommunistiska Förbundets politiska plats och funktion.

Dess utbredning och dess programarbete är ännu otillräckliga för att beteckningen parti skall vara på sin plats; men förbundets klara motsatsställning till PCF gör att man slipper ifrån de tidigare använda, avgränsande tilläggen (revolutionära, internationalistiska eller marxist-leninistiska kommunister) och kan använda den tillräckliga beteckningen kommunistisk.

I. Efter maj: nödvändigheten av en organisation

Majhändelserna förändrade avantgarde-gruppernas ställning och ökade både deras möjligheter och deras ansvar: idag måste de komma över sin marginalroll som klasskampens kommentatorer och axla den ledande rollen ... eller sjunka tillbaka till sin roll som bärare av revolutionära strömningar bland studenterna. Det är inte frågan om att uppfatta denna förvandling som en sportprestation, utan som en livsnödvändighet för Frankrikes revolutionära framtid. På denna avgörande historiska punkt placerar sig Kommunistiska Förbundet.

Majhändelserna var svåra att smälta för gaullistregimen. Sedan proletariatet återuppstått kunde borgarklassen inte längre lita sig till sin forna frälsare. Under krisen i november –68 applåderade man militärparaderna men tog samtidigt sitt kapital ur landet. Vid valet i april –69 då de Gaulle krävde av borgarklassen att den skulle sluta leden visade den sin bristande tilltro och han förlorade. Regimen härjas av en konstant valutakris. Arbetsgivarna försöker att ta tillbaka vad dom gav vid Grenelleöverenskommelsen; man är inte beredd att ta

kostnaderna. Borgarna kan inte enas utan försöker var och en att dra till sig så mycket som möjligt av lapptäcket.

Efter majhändelserna säg de mest schematiska tänkarna historien som en skärningspunkt för två breda, spikraka avenyer: socialdemokrati eller fascism. Men det är svårt att se hur borgarna skall kunna bygga upp en pålitlig reformism efter sprängningen av vänsterfederationen – såvida de inte söker bygga på PCF, som emellertid ännu är alltför belastat av sitt moskvaberoende. Vad gäller fascismen så räcker det inte att hålla upp den som en fågel-skrämna. Man måste också ha medel att förverkliga den. Medel att krossa arbetarorganisationerna och splittra proletariatet; medel att genomföra en sluten ekonomisk politik inom landets gränser. Allt detta förefaller tämligen avlägset i dagens läge.

I själva verket befinner sig borgarklassen inför ett ofrånkomligt val; antingen återupprätta gaullismens Starka Stat och bygga upp ett politiskt tomrum omkring den, eller återfalla i en eftergiftspolitik gentemot småborgare och medelklass, som står i motsättning till monopolbourgeoisins intressen. Småborgarklassens uppror lägger till en ny faktor till regimens kroniska och latent kris. Krisen kommer inte att kunna lösas oberoende av arbetarnas kamp och utan att denna leds av ett medvetet och organiserat avantgarde.

Situationen är den att proletariatet efter majhändelserna är kampberett, men tillfälligt avväpnat. Militanterna som skolats enligt det gamla socialdemokratiska mönstret av minimiprogram och maximiprogram hamnade i ren förvirring efter valnederlaget i juni 68: bruksanvisningen tycks inte fungera längre. Vägen till parlamentet är spärrad och massmobileringsarna på grundval av rent ekonomiska krav framstår i all sin nakenhet som ett långsamt och ständigt återupptaget utnötningsarbete. Resultatet blir att arbetarklassen splittras i en massa som är kampberedd men driven till en utsiktslös defensiv och några isolerade militanter som glider ut i vänstermarginalen på grund av sin oförmåga att finna de paroller och de målsättningar som kan återskapa arbetarklassens enighet.

Under dessa omständigheter kan man iakttä två skenbart motsatta fenomen. Å ena sidan kommer arbetarna att dra sig för att ta upp kampen utan fackföreningarnas legala täckning när arbetsköparnas repression tar sig uttryck i en ökad arbetstakt och politiskt grundade avskedanden. Å andra sidan utnyttjar vissa kamplystna arbetargrupper sin strategiska plats i den automatiserade industrin till att lamslå en hel bransch eller fabriksgrupp. Så var fallet i Donges, i Le Mans, vid Saviem, Usinor och Peugeot: några tiotal strejkande arbetare räcker för att stoppa upp en produktion där många tusen är berörda. Genom sin effektivitet ger dessa aktioner de ledande militanterna nya manövermarginaler gentemot de fackliga byråkraterna och ökade möjligheter till motstånd mot arbetsköparna.

Dessa aktioner har emellertid inte blivit spridda och normgivande på företagen. Spridningen skulle kräva fackföreningsmedverkan och då denna medverkan inte finns leder dessa smärre träffningar inte till något större resultat.

Om stalinismens kris inte skall slå över i ideologisk upplösning, om vi skall kunna erbjuda ett revolutionärt alternativ till den sönderfallande gaullismen, om arbetarklassens kämpande enighet skall återställas då är en revolutionär organisation inte bara en teoretisk nödvändighet utan ett vitalt krav.

II. Kommunistiska Förbundet – en länk i utvecklingen från smågrupper till parti

Före majhändelserna präglades smågrupperna av sin marginalposition i förhållande till klasskampens verklighet. Ur stalinismens teoretiska ruiner hade de räddat några skärvor av en revolutionär strategi, de var kapabla att mer eller mindre väl begripa den politiska kampens

växlingar, stalinismens och revisionismens förräderi. Idag befinner de sig mitt uppe i kampen, de kan inte begränsa sig till att kommentera, de måste bevisa sin förmåga att leda kampen, om ock i liten skala. Förbundet träder fram i en period när smågrupperna bör försvinna eller göra sig överflödiga. Detta innebär inte att man skall övergå från att vara en ideologisk grupp, vars gränser sätts av en teoretisk skola, till att vara en aktivistgrupp, vars konturer sammanfaller med arbetsfältet. Ur grupperna som upplöstes den 11 juni, ur de skaror som blev politiskt aktiva i samband med majhändelserna bör en organisation uppstå som bygger vidare på, berikar och praktiskt prövar de strategiska lärdomarna från grupper som JCR, från de grupper som våren –68 bevisade sin politiska duglighet trots sina svaga organisationsresurser.

Vägen till uppbyggandet av det revolutionära partiet är emellertid varken bred eller rak. Arbetarklassen är inte någon ny verklighet, öppen för direkt påverkan. Den är politiskt och ideologiskt deformerad av 40 års stalinistisk skolning och praktik. Detta faktum tvingar fram ett tillvägagångssätt vid det revolutionära partiets uppbyggnad som inte är enkelt men som går *från periferin mot centrum*.

Från och med nu bör man söka nå centrala grupper med betydelsefulla positioner inom arbetarklassen. Till exempel arbetaravantgardet på Renault. Men med blotta försäkringar kan vi inte övertyga dem om vår förmåga att organisera dem. Vi måste ge praktiska och konkreta prov på vår förmåga att organisera och leda masskampen. Därför måste uppbyggandet av avantgardeorganisationerna börja med ett studium av stalinismens sprickbildningar, med attacker mot dess svaga länkar. Studenternas roll i maj förklaras av att studentrörelsen endast i ringa grad var i den stalinistiska apparatens grepp och därför blev den första som kom under avantgarde-gruppernas kontroll.

Idag fortgår detta koncentriskt uppbyggande av det revolutionära partiet, från periferin mot centrum, på många sätt. Sedan de nya avantgarderna bevisat sin förmåga att leda studentmassornas kamp har de vunnit ett visst gehör och inflytande inom arbetarklassen och lättat en smula på de stalinistiska banden. Likväl kan de inte leda och organisera kampen inom arbetarklassens traditionella sektorer. De sektorer som är lättast att nå med propaganda är ofta de som domineras av ett ungt proletariat med föga av kamptradition och -organisation (exempel: den kemiska industrin) eller vissa modernistiska och förvirrade grupper inom CFDT.

Slutligen och framförallt – det nya avantgardets förmåga att mäta sig med PCF, att överglänsa det i kraftfullhet och initiativrikedom utvecklas mycket snabbare på landsbygden än i Paris.

PCFs apparat är där ofta vacklande och murken, obetydligt förnyad, uppbunden med det lokala establishment och utan den sociala bas som Paris' röda förstäder erbjuder. Dessutom utvecklas konfrontationen mellan avantgarde och PCF snabbt till att få en total omfattning. I Paris' förstäder möjliggör avståndet mellan arbetsplats och bostad en splittring av arbetarklassen som lämnar vänsteraktivisterna i varje företag ensamma inför arbetsköparen och hans byråkrati. I landsorten däremot utgör städerna ofta politiska enheter inom vilka varje punkthändelse får en lokal innebörd. Därför kommer PCF att omringas av landsbygden och inom en snar framtid lida sina svåraste nederlag där. Samtidigt med detta blir det möjligt, genom ett ihärdigt arbete mitt i PCFs centrala fästen, att utnyttja dess nederlag maximalt och öka de revolutionära militanternas anseende.

Denna taktik att bygga partiet från periferin mot centrum får olyckliga konsekvenser för avantgardegruppernas sociala sammansättning. Sålunda består Kommunistiska Förbundet av 40 % studenter, 15 % gymnasister, 13 % lärare och 32 % arbetare. Dessa 32 % innefattar ett visst antal kontorsanställda och tekniker, men den största parten utgörs av militanter från metallindustrin, från socialvården, från byggnads- och flygindustrin och från järnvägarna. 32

% är en otillfredsställande siffra även om den betyder ett aktningsvärt framsteg jämfört med situationen inom vänstergrupperna före majhändelserna.

För att motbalansera vissa tänkbara konsekvenser av denna studentdominans bör Förbundet skärpa sina krav beträffande rekrytering och centralisation. Syftet med centraliseringen skulle inte blott vara att öka kontrollen över organisationen – det är den enda möjligheten att bygga upp en riksomfattande styrkeposition gentemot PCF. Avantgardet kommer inte att få övertag på PCF genom att bygga upp en serie konfrontationer på företagen. Man kan inte slita av sig det stalinistiska halsjärnet bit för bit. Om arbetarnas kamp stängs inne på företaget och riktas mot arbetsköparen enbart, utan att enas politiskt och riktas mot borgarklassen och staten, kan den lätt avledas i ekonomism och reformism. På samma sätt kan avantgardet inte göra upp med byråkratin genom att bekämpa och besegra varje enskild byråkrat på varje enskilt företag. *Det utmärkande för byråkratin är dess förmåga att splittra klasskampen, att sprida ut striderna. Skall man besegra byråkratin måste man bemöta PCF med en riksomfattande, vital organisation.*

Dvs. man måste välja ut och prioritera arbetsplatser som är lämpliga aktionsgrunder, göra klart för sig vilka aktivistresurser som finns och hur man vill göra sina egna satsningar. Dvs. – och detta är det viktigaste – man måste ständigt anstränga sig för att bryta de revolutionära militanternas isolering. Exempel: om militanter organiserar upp en Aktionskommitté på en arbetsplats i Paris' röda bälte väljer de ofta att nå sina arbetskamrater genom ett anonymt flygblad som hemligen läggs ut vid maskinerna och i omklädningsrummen; de vinner gehör och sympati, men kan inte utnyttja sin vinst. Framträder de personligen, blir de uteslutna ur fackföreningen, överlämnas hjälplösa till arbetsköparen och blir avskedade. I bägge fallen leder den direkta och begränsade kraftmätningen med byråkratin till ett nederlag. Skall man ta sig ur den återvändsgränd måste man bygga upp en väl strukturerad och samordnad organisation som planlägger sina aktioner. Så till exempel kan aktionen på arbetsplatsen kopplas till en aktion i det bostadsområde där många av företagets arbetare bor; ofta ger de i sin hemmiljö uttryck för sympatier som de inte vågar visa under byråkraternas vakande blick. Dessutom leder fackföreningens attack mot vänsteraktivisterna att den konfronteras med deras organisation, inte bara med enskilda individer. Konflikten med vänsteraktivisterna blir inte bara till en intern anekdot på företaget utan till ett politiskt problem som berör staden eller stadsdelen. Den revolutionära organisationen sätter sig upp mot PCF inte bara genom att vinna inflytande steg för steg på de enskilda arbetsplatserna utan också genom att utveckla sin styrka på en mer allmän nivå, genom möten, demonstrationer, skiftande typer av aktioner.

Därför förutsätter uppbyggandet av det revolutionära partiet en verklig strategi och inte improvisationer. För att undvika att aktionerna rinner ut i sanden, att PCF isolerar 'vänster-avvikarna' för att lättare kunna bekämpa dem, måste organisationen fördela sina krafter, centralisera informationssystemet (inom distrikt och yrkesområden), bryta isoleringen mellan olika aktioner, gentemot PCF sätta upp en centraliserad riksorganisation och inte en oformlig och löslig anhopning av lokalgrupper och isolerade militanter.

III. Förbundets politiska aktivitet

I sin strävan att inte längre vara studentrörelsens avantgarde utan en revolutionär organisation som (bl. a.) förlägger sin politiska aktivitet till studentmiljön, ger Kommunistiska Förbundet absolut prioritet åt sin verksamhet bland arbetarna. Avsikten med detta är inte att åstadkomma en formell anpassning till elementär marxistisk teori. Vi vill praktiskt fastställa proletariats historiska roll i en tid då det stalinistiska förräderiet gett modesociologerna förevändningar för utläggningar om 'välfärdssamhället' och 'arbetarklassens försvinnande'.

När det gäller verksamheten bland arbetarna står Kommunistiska Förbundet inför två grundläggande problem. Det första är att finna de paroller som kan sammansvetsa arbetarklassen på nytt och omskola den politiskt efter fyrtio år av stalinism, dvs. programmatisk dualism. Denna praktiska omskolning kan man uppnå genom att utarbeta ett övergångsprogram, som utgår från arbetarklassens elementära krav, men ger dessa en politisk dimension genom att fokusera dem i frågan om makten. Detta sker genom att kraven formuleras i anknytning till paroller om veto och arbetarmakt. Efter majhändelserna till exempel, då produktionsökningen och avskedanden utgör kärnan av arbetsköparnas politik, vore det rätt tidpunkt att ställa parollen om vetorätt mot höjd arbetstakt, avskedanden och fabriksnedläggelser. Det innebär att de kämpande arbetarna organiserar sig i kommittéer för att genomdriva detta veto, men utan att ta någon del i företagets skötsel. Dessa kommittéer skulle dra fördel av regimen politiska och ekonomiska kris och realisera en politik i motsatsställning till arbetsköparnas intressen. Därigenom skulle de förbereda arbetarna för de nya direkta konfrontationer som är ofrånkomliga.

Om avantgardet skall kunna svara på gaullismens kris, återskapa arbetarklassens enighet och ge innehåll, riktning och perspektiv åt dess kamp måste en av dess främsta uppgifter idag vara utarbetandet av ett övergångsprogram. Olyckligtvis ger själva ordets kraft ingen magisk styrka åt ett program. Skall detta bli en levande verklighet på arbetsplatserna räcker det inte med korrekta paroller, det behövs aktivister för att presentera dem, försvara dem och få arbetarklassen att acceptera dem. Därvid blir avantgardets svaga inplantering i arbetarklassen ett problem inte bara när det gäller CGT. CFDT kan utveckla en 'vänster' fraseologi på temat arbetarmakt som ett vapen mot konkurrenten CGT och som en dimridå mellan den innebörd avantgardet ger den parollen och dess praktiska innebörd.

Den enda nödvändiga garantin, det enda verkliga instrumentet för arbetarklassens politiska beväpning är avantgardets utvecklande och stärkande. Utan att bäras av materiella krafter blir idéerna till såpbubblor som driver för reformismens vindar. En skara kampdugliga arbetare har frigjort sig från PCFs grepp efter majhändelserna. Ingen avantgardegrupp har för dessa arbetare givit praktiskt prov på sin förmåga att leda arbetarklassens kamp.

Det faktiska styrkeförhållandet mellan PCF och avantgardet gör att många oppositionella arbetare rör sig i ett osäkert gränsland mellan PCF och vänstergrupperna, utan att kunna träffa ett avgörande val. Kommunistiska Förbundet bör därför inrikta sig på att tränga in i arbetarklassen och polarisera dessa element utan att påtvinga dem en formell anslutning till hela sitt program. Det är den uppgift 'Röda Mullvaden' satt sig före, en organisation som når allt större spridning i Sydfrankrike. Den knyter arbetarmilitanter till sina aktioner utan att kräva att de skall acceptera Kommunistiska Förbundets hela program – likväl står organisationen under Kommunistiska Förbundets politiska kontroll. Att utveckla dessa 'Röda Mullvadar' och därigenom konfrontera PCF med en politiskt enhetlig organisation (organiserad på fabriks-, stadsdels-, stadsnivå) är en av de främsta uppgifterna i arbetet på avantgardets inplantering i arbetarklassen och det nödvändiga redskapet för ett fördjupat programarbete. För att förverkliga denna uppgift måste Kommunistiska Förbundet ge den prioritet och påtaga sig hela sin roll av avantgarde, isynnerhet i studentmiljön, som fortfarande är påverkbar och kan mobiliseras.

Studentrörelsen har varit den svagaste länken i den stalinistiska kedjan. Under de gångna åtta åren har den utvecklats till en massrörelse och har under olika former ryckt in som en ersättning för de svaga avantgardegrupper som varit under bildande. Under 1963-65, som var en stagnationsperiod i klasskampen, fungerade studentrörelsen som arbetarrörelsens dåliga samvete. Den satte sitt eget programmatiska utvecklingsarbete (UNEFs manifest) i motsats till den stalinistiska ledningens rigiditet. När klasskampen åter blev manifest (strejkerna i Caen, Le Mans, på Rhodiacea) förvandlades studentrörelsen, via temat 'fackligt samarbete i gemen-

samma frågor' (socialförsäkringar, yrkesutbildning, anställningsvillkor), till en påtryckningsgrupp på arbetarrörelsen (17 maj-demonstrationerna). Manövermarginalen var smal och studentrörelsen kunde inte fixera sig i denna roll utan att bli ett av bihangen till de 'demokratiska krafterna'. Under hela denna period fortsatte de avantgardegrupper, som utgått ur UEC, att utvecklas inom studentrörelsen. Studentrörelsen fortsatte emellertid att verka inom de fackliga enhetsstrukturer som ärvts av studentkorporativismen. Det är under denna fana den spelar sin roll gentemot arbetarrörelsen.

I och med 22 mars-rörelsens framväxt tar utvecklingen ett språng framåt. Under inflytande av avantgardemilitanter vågar studentrörelsen övergå till att ta initiativ. Den nöjer sig inte längre med UNEFs fixerade former. Avantgardegrupperna tar ledningen och bygger upp rörelsen inom kamporgan som 22 mars och Aktionskommittéerna. Där enas på nytt dess splittrade politiska praktik – antikapitalistisk, antiimperialistisk, antibyråkratisk. Det är främst genom sina kampformer som studentrörelsen kan spela sin roll av taktiskt avantgarde och bli klasskampens utlösare och pådrivare.

Dessa kampformer är idag otillräckliga för att studenternas kamp skall verka meningsfull för arbetarklassen – vad som krävs är ett utarbetat alternativprogram till PCFs inriktning. Men ett sådant kan inte uppstå ur själva studentrörelsen. Det kan endast växa fram ur avantgarden som i sin politiska taktik utgår från en global uppfattning av klasskampen och det politiska läget. Därför bör studentrörelsen, i sin roll som taktiskt avantgarde, som substitut, uppgå i de strategiska avantgarden som är under omstrukturering.

Resultatet blir en omstörtning av studentrörelsens kampstrukturer som möjliggör en förståelse av UNEFs kroniska kris och Aktionskommittéernas svårigheter. En politisk kontinuitet kan endast de strukturer få som kontrolleras av avantgardegrupperna (de Röda Cirklarna). Rörelsens mobiliseringsstrukturer (som Aktionskommittéerna) kan bara sporadiskt spela en roll, i anknytning till en preciserad kamp med speciella målsättningar. Studentmiljöns kampstrukturer, slutligen, (strejkkommittéer, ockupationskommittéer) spelar en roll endast i akuta lägen.

Kommunistiska Förbundets främsta uppgifter idag är följande: att bygga upp ett avantgarde-'nät' som kan ta upp kampen mot de revolutionsromantiska och reformistiska ideologier som växt fram ur en studentrörelse på tillbakagång; att för rörelsen avgränsa taktiska målsättningar utifrån en politisk helhetsanalys; att rekonstruera rörelsens instrument för massmobilisering. Att fullfölja dessa uppgifter innebär inte att vara en studentgrupp bland andra inom vänstern utan att vara en revolutionär organisation vars aktioner i studentmiljön utgår från en förståelse för proletariats historiska intressen.

Kommunistiska Förbundets politiska plats skall alltså ses i relation till gaullismens kris, PCFs socialdemokratisering och de ofrånkomliga ramarna för den politiska aktiviteten. Styrkeförhållandet till PCF kan inte ses som en funktion av respektive sidors sammanlagda aktivistpotential utan som ett rikspolitiskt styrkeförhållande. På samma sätt kan kampen mot imperialism och stalinism inte vara summan av tillfälliga styrkekombinationer med tillfälligt angivna mål. Kampen mot imperialismen bör föras internationellt. Kampen mot stalinismen bör, om den förs internationellt, likaledes påskynda de nya avantgardenas omgruppering och programarbete och precisera deras strategiska plats. Med denna målsättning har Kommunistiska Förbundets första kongress röstat för anslutning till Fjärde Internationalen.

Kommunistiska Förbundet och Internationalen

I. Stalinismens internationella räckvidd och återvändandet till internationalismen

(1) Stalinismen är inte en enkel förvandlingsprocess inom en arbetarrörelse som begränsats av sina organisationsformer. Den betecknar en organiserad snöplig av den internationella arbetarrörelsen vid en tidpunkt då borgarklassen slutfört sina historiska uppgifter och då endast proletariatet kan överskrida det kapitalistiska världssystemets motsättningar.

Arbetarklassens ledning har vilseletts av stalinismen och prytt sig med lånta fjädrar från Oktoberrevolutionen. Dess bankrutt har blivit bestämmande inte bara för arbetarrörelsens svårigheter, utan för hela det politiska livet: borgarklassen har fått en oväntad manövermarginal som ger den nya kampresurser; arbetarklassen har berövats sina revolutionära perspektiv och vi ser en blomstring av reformistiska och anarkistiska ideologier.

(2) Den internationella arbetarrörelsens gigantiska misslyckande är bestämmande för den revolutionära kampens utveckling både nationellt och internationellt. Den är bestämmande för världsrevolutionens nya uppsving, för de nya avantgardernas svårigheter att, bortom stalinismen, knyta an till vänsteropposition och revolutionär marxism. På det nationella planet är uppgiften att åter få fast fot i en arbetarklass som formats och organiserats av stalinismen. På det internationella planet är uppgiften att riva ned den karikatyr av internationalism som stalinismen smyckat sig med – stalinismen som runt Oktoberrevolutionens spillror och till den sovjetiska byråkratins tjänst ställt upp en hedersvakt av arbetarbyråkratier, som bara varit alltför glada att kunna dölja sin egen kapitulation bakom talet om 'försvaret av det socialistiska fäderneslandet'.

(3) Stalinismen visar sin oförmåga just på den nivå där den vunnit sin stabilitet – på den internationella nivån. I sin oförmåga att dämna upp världsrevolutionens flodvåg drabbades stalinismen av de jugoslaviska, kinesiska och kubanska revolutionerna och slutligen det väldiga uppsvinget av hela den koloniala revolutionen. I denna internationella process har den vietnamesiska revolutionen betytt den yttersta prövningen. Den har betytt en definitiv förskjutning i styrkeförhållandet. En hel generation av militanter har vuxit fram i tecknet av denna segerrika revolution, det praktiska beviset på möjligheten av en framgångsrik kamp. I sin tacksamhet mot vietnamesernas revolution som ingett nytt hopp har denna generation, mer eller mindre medvetet, mer eller mindre förvirrat, ägnat sig åt att stödja FNLs kamp. Därigenom har den fått den skolning i internationell solidaritet som bildar grogrund för internationell medvetenhet.

(4) Genom sitt exempel som revolutionär, genom sin paroll om 'många Vietnam' gav Che grunden till en strategisk dimension åt denna praktiska, men perspektivlösa internationalism. Sålunda vacklar stalinismen på de punkter där den triumferat. Efter att ha förkastat varje internationell strategi till förmån för det ovillkorliga försvaret av Sovjetunionen, efter att ersatt den proletära internationalismen med humanitär välgörenhet, stundom fylld av egenintresse, gentemot drabbade nationer, övergav slutligen stalinismen, undergrävd av sina egna motsättningar, den internationella solidaritetens mest elementära uppgifter. Dessa togs upp av det fåtal militanter som överlevt de stalinistiska frostnätterna. Den anti-imperialistiska kampen blev den gjutform där det nya internationella avantgardet formades.

(5) Idag mer än någonsin är den främsta uppgiften för avantgardemilitanterna att föra denna kamp och återuppväcka den proletära internationalismens praktik, teori och organisation. I kampen mot imperialismen möjliggör denna internationalism utvecklandet av en gryende strategi: *anfall på flera fronter*, dvs. det alltmer medvetna och effektiva utnyttjandet av

kampfronternas ömsesidiga beroende. Denna strategi försvagar imperialismen alltmer. I kampen mot imperialismen bleknar stalinismens falska prestige alltmer – kampen återupplivar internationalismens färger, rubbar definitivt det internationella status quo som var stalinismens livsluft, och inspirerar den revolutionära kampen i de degenererade eller deformerade arbetarstaterna. Imperialismen och stalinismen har kompletterat varandra i att fjättra, sätta på munkorg på och integrera arbetarrörelsen. Mot den svagaste länken i dessa fjättrar, antiimperialismens och internationalismens har nya unga och kampdugliga avantgarden gått till attack. Imperialismens och stalinismens framtid är hotad.

(6) Det är idag viktigt att betrakta detta genombrott via den antiimperialistiska kampen, inte som en tillfällig taktisk lucka, utan som en avgörande situation för den revolutionära kampens framtid. I en tid då imperialismen störtar samman, stalinismen vittrar ner och en allmän revolutionär våg för första gången går över hela världen, måste man på dagordningen ta upp problemet med en internationell strategi som kan utveckla teorin om den permanenta revolutionen. Vi står inför de praktiska problem som reses av det ökade stödet till den koloniala revolutionen (Vietnam, Palestina, Bolivia), av den intensifierade antibyråkratiska kampen (Polen, Tjeckoslovakien) och av den vidgade antikapitalistiska kampen (Frankrike). Uppbyggandet av en revolutionär international på massbas blir till ett brådskande strategiskt krav. Svaret på dessa problem skulle innebära stalinismens definitiva sammanbrott.

Mot bakgrunden av detta internationella sammanhang skall man se skapandet av Kommunistiska Förbundet.

II. Resa till nattens ände

(1) *Marxism kontra stalinism.* Stalinismen och den revolutionära marxismen har under många år fungerat för arbetarrörelsen som de två polerna på en magnet: i motsättning och dock kompletterande varandra. Den enas svaghet gav kraft åt den andra. När stalinismen stod på sin höjdpunkt tvingades de revolutionära militanter som inte hade kraft att uthärda Moskvas politiska bedrägeri till passivitet.

De andra, de som ville kämpa, tvingades göra det i samma led som alla opportunistiska medelmåttor från den nationella demokratins rekryteringskontor. Under marschen i dessa led blev de absorberade, krossade, integrerade, vanställda. Stalinismen höjde upp de sämsta, gjorde slut på de bästa. Men då den socialistiska revolutionen segrade, tvärs emot de kortsiktiga planer som dragits upp i Potsdam och på Jalta, följde en ny generation i dess kölvatten. Den var fri från den skepticism i vilken de moraliskt brutna pionjärerna kört fast.

Nya militanter har kommit in på scenen, döpta i entusiasmen hos de cubanska 'barbudos' och den vietnamesiska gerillan. De har brutit med dem som tvingade in dem i 'lobby' vänstern, i den socialistiska prostitutionen.

JCR utslöts ur PCF, Jeune Garde Socialiste ur den belgiska socialdemokratin, SDS ur den tyska, de italienska ungdömmarna gick i opposition. Den revolutionära ungdomen från Europa, USA och arbetarstaterna gjorde sina politiska lärlingsår. Brytningen med stalinismen eller socialdemokratin utgick i allmänhet från nationella skiljaktigheter, samtidigt som avantgardenas politiska praktik är närmast instinktivt internationalistisk. För att förena dessa båda linjer måste de nå fram till en politisk förståelse av sin egen praktik.

Processen utvecklades snabbt. Efter att ha gett prov på en utomordentlig vitalitet sumpade de italienska, tyska och skandinaviska studentrörelserna ner sig i allehanda småborgerliga ideologier:

I länder utan arbetartradition dök spontanism, anarkism och situationism upp på nytt (Flower Power i Danmark, Motherfuckers i USA); den marxistiska traditionen i vissa utvecklade

kapitalistländer gynnade anarko-maoistiska eller mao-spontanistiska modeller; Kulturrevolutionen stod därvid för en subtil sammansmältning av 'anti-autoritär revolt' och proletär revolution. Detta gällde bl. a. Frankrike och Italien.

Å andra sidan började de mest utvecklade militanterna i denna nya generation av revolutionärer att granska sina erfarenheter och bli, stundom bittert, medvetna om begränsningen i 'den anti-autoritära kampens' småborgerliga spontanitet.

Nödvändigheten av en global förståelse för de politiska världsproblem som höll på att utkristalliseras, drev fram en systematisk tillbakablick. Fyrtio år av stalinistisk hjärntvätt hade ersatt den revolutionära teorin med parlamentariska köttgryterecept. Läsningen av Marx, Engels, Lenin och Trotskij gav nytt liv. Resten gavs av arbetarrörelsens erfarenheter alltsedan det byråkratiska maktövertagandet och av teorins förening med praktiken.

(2) *Gryning*. Att Europas 'nya avantgarden' fixerades mellan magnetens båda poler var även det ett tecken på stalinismens ständiga närvaro. I sin krafts dagar var stalinismen arbetarklassens stabilisator, den politiska lösningen och slutmålet för varje kamp. Idag har den åldrande stalinismens rynkor blivit till sprickor.

Det är sant att den fortfarande formar en stor del av arbetarklassens politiska liv, men den revolutionära politiken förs utanför dess ramar.

Under majhändelserna överflyglades de stalinistiska organisationerna av massan – detta fick efterverkningar: PCF genomgick utvecklingen praktiskt taget utan att öka sitt medlemsantal.

Genom sitt organisatoriska grepp har stalinismen ännu kraft nog att tvinga arbetarklassen till orörlighet när utvecklingen inte stämmer med partiplanerna. Men genom sin strategiska kraftlöshet och sin brist på linjer och perspektiv för arbetarna i deras kamp mot kapitalismen lämnar stalinismen ett tomrum i det politiska livet.

Uppdykandet av nya generationer av revolutionärer ger en blyxtbelysning av detta tomrum. Vägen mellan brytningen med stalinismen och organiserandet av den revolutionära rörelsen måste nödvändigtvis fyllas av instabila och förvirrade grupperingar. De revolutionära marxisternas uppgift måste då bli att formulera ett grundläggande minimiprogram för att gynna en politisk förståelse av avantgardegruppernas utveckling. Därvid övergår de politiska kriterierna från att vara tillhyggen i ett akademiskt gräl till att bli praktiskt-politiska vapen.

Men ett sådant grundläggande program är ingenting som svävar fritt i skyarna över den yttersta vänstern. Ett sådant basprogram måste ha arbetats fram, syntetiserats och systematiserats tidigare, inte av enskilda individer, men genom en organisations praktiska erfarenhet. Till denna organisation, Fjärde Internationalen, ansluter sig Kommunistiska Förbundet idag. Det återvänder till källorna för att överskrida dem.

III. Den historiska kontinuiteten

(1) *En international – för vilket syfte?* Internationalismen är inte bara en prydnadsdetalj för kongresstexter. Internationalen bör då inte heller betraktas som ett trubbigt instrument som man då och då slipar för tillfälliga ändamål. I imperialismens tidsålder är det Revolutionära Världspartiet en absolut nödvändig följd av den marxistiska historieuppfattningen. Denna nödvändighet har idag ersatts med det tvingande behovet av en international.

Tillsammans bildar kapitalismens och stalinismens sammanbrott en jordmån för Revolution som inte har funnits sedan 1917. I den Tredje Internationalen, den Kommunistiska Internationalen, samlades de revolutionärer som var övertygade om att 'kampen för proletariatets diktatur kräver en enad, gemensam och internationell organisation för alla kommunister med denna målsättning' (Kominterns första kongress).

Den bröt med den chauvinism och centrism som fick arbetarrörelsen att spåra ur under kriget.

Den fastslog aktualiteten hos de revolutionära kampprinciperna i motsättning till de reformistiska likvidationsförsöken. När den stalinistiska byråkratin lade beslag på arbetarmakten i Sovjetunionen uppreste sig på nytt problemet om hur den revolutionära marxismens landvinningar skulle räddas undan den stalinistiska revisionismen: avantgardeparti mot massorganisation, permanent revolution mot socialism i ett land, kamp mot byråkratin mot folkens lillifår, kort sagt marxism mot stalinism.

Trotskij och Vänsteroppositionen förde kampen inom Tredje Internationalens legala ram, för att förnya denna. Men när förräderiet blev öppet, när Komintern svalde tyska KPs imbecilla och kriminella politik, som lett det tyska proletariatet rätt in i nederlaget, så hade inte bara den definitiva teoretiska brytningen blivit fullbordad; en organisationsmässig brytning blev ofrånkomlig. En internationell samling av alla kommunistiska kadrer blev högaktuell. Dess uppgift måste vara att ta upp kampen mot stalinismen, för att driva ut den från Kremels fåtöljer och kommunistpartiernas taburetter.

Från 1933 till 1939 utvecklade Leo Trotskij all sin kraft på att grunda en sådan international.

Den proklamerades kort före det andra världskrigets utbrott.

(2) *Internationalens förvandling.* Under de 20 år som följde förberedde Fjärde Internationalen organiserandet av de nya revolutionära generationerna. Den fungerade inte som den ortodoxa marxismens 'museivaktmästare' utan utvecklade analyser av nya politiska fenomen som den koloniala revolutionen, de folkdemokratiska staterna, byråkratins inre reformer efter Tjugonde partikongressen, den sino-sovjetiska konflikten, den vietnamesiska revolutionen, västeuropas revolutionära förnyelse.

Dess avgörande roll när det gäller den senare utvecklingen, struktureringen av ett ungt avantgarde på den revolutionära marxismens grund, får idag sin bekräftelse genom Kommunistiska Förbundets anslutning till Fjärde Internationalen. Denna anslutning betecknar framför allt att man erkänner Fjärde Internationalens nuvarande programbas som ofrånkomlig, inte bara för att lösa problemen utan även för att ställa dem.

Men den innefattar också viljan att betjäna sig av detta program för att utarbeta en strategi som är meningsfull för den nuvarande praktiken inom Internationalens sektioner. En strategi för uppbyggandet av revolutionära organisationer i Västeuropa och Nordamerika. En strategi för maktkampen i Latinamerika. En strategi för upprättandet av revolutionära organisationer i folkdemokratierna.

Fjärde Internationalen har inte burit fram den revolutionära marxismens 'erfarenheter' till oss som en hund släpar sin svans.

Dessa 'erfarenheter' har för länge sedan tagits fram ur den teoretiska frysbox där olika sekterister ville stänga dem inne. De har utvecklats och berikats för att bli till en central beståndsdel i den nya generationens revolutionära fostran. För dem kommer inte Fjärde Internationalen att bli något slags pensionärshem för militanter som gemensamt kan odla sin visshet att de alltid haft rätt och att de kommer att hålla ut länge än.

För dem är den en sambandscentral där världsrevolutionens strategi kan granskas och utarbetas tillsammans med kadrer som genomgått fascismen och stalinismen och fört vidare till oss sina erfarenheter och sin utveckling; vi kommer att bli deras kamrater och arvtagare.

Med tusen kraftfulla händer kommer vi att ta upp det verk några få burit upp under en svart tid. Vi kommer att göra den till ett vapen för en snar seger. Kommunistiska Förbundet (*La Ligue Communiste*) ingår som den franska sektionen av Fjärde Internationalen.

Förkortningar

CA – Comités d'Action. *Aktionskommittéer, majrevoltens basorganisationer.*

CAL – Comités d'Action des Lycéens. *Gymnasisternas aktionskommittéer, utgick ur CVN.*

CFDT – Confédération Française Démocratique du Travail. *Tidigare katolsk landsorganisation, under maj i konkurrens med CGT med hjälp av militantare paroller.*

CGT – Confédération Générale du Travail. *PCF-dominerad. Den mäktigaste landsorganisationen.*

CLEO – Comité de Liaison Etudiant Ouvrier. *Sambandskommitté studenter–arbetare.*

CLER – Comité de Liaison des Etudiants Révolutionnaires. *Se FER.*

CNJA – Centre National des Jeunes Agriculteurs. *Organisation för unga jordbrukare.*

CNPF – Conseil National du Patronat Français. *Arbetsgivarförbund.*

CRS – Compagnie Républicaine de Sécurité. *Kravallpolis.*

CVB – Comités Vietnam de Base. *Stödkommitté för den vietnamesiska revolutionen, grundad på initiativ av marxist-leninister.*

CVN – Comité Vietnam National. *Nationell stödkommitté för den vietnamesiska revolutionen, starkt influerad av trotskister och guevarister.*

DST – *Parallellpolisorganisation.*

ESU – Etudiants Socialistes Unifiés. *Studentorganisation till PSU, haft stort inflytande på UNEF.*

FEA – Front Etudiant Antifasciste. *Bytte snabbt namn till FUA.*

FEN – Fédération de l'Education Nationale. *Lärarnas fackorganisation.*

FER – Fédération des Etudiants Révolutionnaires. *Trotskyistisk minoritetsgrupp anknuten till OCI. Intog en aktivt negativ hållning till studentrörelsens taktik under maj –68, blev grundligt impopulär bland massan av aktivister.*

FGEL – Fédération des Groupes d'Etudes de Lettres. *Vänstersammanslutning bland studerande på Sorbonne.*

FNSEA – Fédération Nationale des Syndicats d'Exploitants Agricoles. *Storböndernas fackliga organisation.*

FO – Force Ouvrière. *Landsorganisation av högersocialdemokratisk karaktär. Bröt sig ur CGT 1948.*

Fouchetplanen – *Frankrikes UKAS.*

FUA – Front Universitaire Antifasciste. *Studentvänsterns samlade aktionsgrupp för stöd åt algerierna under befrielsekriget.*

Guiplanen – *Italiens UKAS.*

JCR – Jeunesse Communiste Révolutionnaire. *Fransk grupp med trotskistisk orientering, spelade ledande roll under majhändelserna, upplöstes av regeringen i juni –68, framträder numera under namnet 'Rouge' (Röd). Ledande gestalter: Alain Krivine samt författarna till denna bok.*

Jeune Nation – *Reaktionär nationalistisk ungdomsorganisation under Algeriet-kriget.*

MAU – Mouvement d'Action Universitaire. *Grupperade en del äldre studenter på Sorbonne.*

MCF – Mouvement Communiste Français. *Marxist-leninistiskt förbund, övergått i partiform, orm, se PCMLF.*

OAS – Organisation de l'Armée Secrète. *Väpnad aktionsgrupp, som bekämpade den algeriska självständigheten.*

Occident – 'Västerlandet', *fascistisk ungdomsorganisation.*

OCI – Organisation Communiste Internationale. *Dogmatisk trotskistisk minoritetsorganisation som lämnat IVE Internationalen.*

OLAS – Organización Latino-Americano de Solidaridad. *Latinamerikansk solidaritetsorganisation med säte i Havanna.*

ORTF – Office de la Radio et Télévision Française. *Frankrikes Radio-TV.*

PCI – Parti Communiste Internationaliste. *Trotskistiskt parti, medl. av Fjärde Int. Gått upp i la Lique Communiste.*

PCF – Parti Communiste Français. *Franska kommunistpartiet.*

PCMLF – Parti Communiste Marxiste-Léniniste Français, *ofta i motsättning till UJCML.*

PSIUP – *Italienskt vänstersocialistiskt parti.*

PSU – Parti Socialiste Unifié. *Franskt vänstersocialistiskt parti, litet kaderparti som gick ut till vänster om PCF i studentrevolten.*

RATP – Régie Autonome des Transports Parisiens. *Paris' allmänna kommunikationer.*

SDECE – *Parallellpolisorganisation.*

SDS – Sozialistische Deutsche Studenten. *Tysk vänsterstudentrörelse.*

SFIO – Section Française de l'Internationale Ouvrière. *Franska socialdemokratiska partiet.*

SNE-sup – Syndicat National de l'Education supérieure. *De yngre universitetslärares fackorganisation. Ledande gestalt under maj: Alain Geismar.*

UEC – Union des Etudiants Communistes. *PCFs studentunion.*

UJCML – Union de la Jeunesse Communiste Marxiste-Léniniste. *Fransk motsvarighet till de senaste årens Clarté. Utgick ur Althusser-kretsen, förkastade senare A., och intog en 'arbetaraktivistisk' hållning. Ställde sig utifrån denna negativ till studentrevolten och intog en underordnad plats under inledningsskedet våren -68.*

UNEF – Union Nationale des Etudiants Français, *vänsterstyrd fransk centralorganisation för studenter. Ledande gestalt under maj: Jacques Sauvageot.*

Ulm – *Förekommer som beteckning på den marxist-leninistiska riktning som utgått från Ecole Normale Supérieure vid rue d'Ulm.*

22 mars-rörelsen – *Samlingsrörelse i Nanterre för 'oorganiserade', JCR-folk och anarkister. Animerad av Dany Cohn-Bendit.*